

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Οικονομικών

Εισηγητική Έκθεση
Προϋπολογισμού
2012

κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων από τον
Αντιπρόεδρο της Κυβέρνησης και Υπουργό Οικονομικών
Ευάγγελο Βενιζέλο

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

Φίλιππος Σαχινίδης

Παντελής Οικονόμου

ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

Ιωάννης Μουρμούρας

ΑΘΗΝΑ, ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2011

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2012 ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

Κυρίες και Κύριοι Βουλευτές,

Για πρώτη φορά τις τελευταίες πολλές δεκαετίες η Βουλή των Ελλήνων καλείται να συζητήσει και να ψηφίσει τον κρατικό προϋπολογισμό του επόμενου οικονομικού έτους υπό συνθήκες τόσο μεγάλης κρίσης και πίεσης.

Το τεράστιο δημοσιονομικό πρόβλημα της χώρας έχει δυστυχώς διασταυρωθεί με τη βαθιά πολλαπλή κρίση της Ευρωζώνης και με την ανυπαρξία επαρκών και λειτουργικών θεσμών παγκόσμιας οικονομικής διακυβέρνησης. Η κρίση στην Ευρωζώνη δεν είναι μόνο δημοσιονομική και χρηματοοικονομική, αλλά θεσμική και πολιτική. Στην πραγματικότητα έχει καταστεί πλέον σαφές ότι η διαχείριση του ευρώ απαιτεί άλλο επίπεδο πολιτικής και θεσμικής ολοκλήρωσης της ευρωζώνης και ευρύτερα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στο μεταξύ, όμως, οι επιμέρους προσεγγίσεις και προτεραιότητες των κρατών-μελών – ανάλογα με το μέγεθος και τη δημοσιονομική και οικονομική κατάσταση του καθενός – καθιστούν ιδιαίτερα πολύπλοκη και δυσχερή τη λήψη και κυρίως την εφαρμογή οριστικών και καθαρών αποφάσεων που θωρακίζουν το ευρώ απέναντι στην κερδοσκοπική προδιάθεση των αγορών και ιδίως των μη ρυθμιζόμενων οντοτήτων της διεθνούς χρηματοοικονομικής αγοράς.

Ακόμη και τώρα, μετά τη διαμόρφωση του νέου θεσμικού πλαισίου του EFSF, η επιθετική στάση των αγορών κατά οικονομικά ισχυρών κρατών-μελών που καλύπτουν από μόνα τους ένα πολύ μεγάλο ποσοστό του ΑΕΠ αλλά και του συνολικού δημόσιου χρέους της Ευρωζώνης, θέτει υπό διαρκή δοκιμασία όλες τις σχετικές πρωτοβουλίες της ευρωζώνης και τους μηχανισμούς που αυτή διαθέτει ή επιχειρεί να διαμορφώσει.

Η Ελλάδα βρίσκεται μέσα σ' αυτό το διεθνές μαγνητικό πεδίο, δυστυχώς, αδύναμη και εκτεθειμένη, γιατί το μέγεθος του δημόσιου χρέους της και οι διαρθρωτικές αδυναμίες του κράτους, της οικονομίας και της κοινωνίας μας, μας έφεραν στη θέση να εξαρτώμεθα από τη βοήθεια και από τις αποφάσεις των θεσμικών μας εταίρων που είναι όμως ταυτοχρόνως και πιστωτές μας.

Είκοσι σχεδόν μήνες μετά την υπαγωγή της χώρας μας στο αρχικό πρόγραμμα στήριξης της από τα κράτη-μέλη της Ευρωζώνης και το ΔΝΤ, η κατάσταση διαμορφώνεται σε γενικές γραμμές ως εξής:

- Η Ελλάδα έχει εισπράξει περίπου 65 από τα 110 δισ. ευρώ του αρχικού προγράμματος στήριξης με τη μορφή διακρατικού δανείου από τα κράτη-μέλη της Ευρωζώνης και δανείου από το ΔΝΤ και εκκρεμεί η εκταμίευση της 6^{ης} δόσης ύψους 8 δισ. ευρώ.
- Η εικόνα που έχει εμπεδωθεί στους θεσμικούς μας εταίρους και τη διεθνή κοινή γνώμη είναι πως οι εσωτερικές πολιτικές, κοινωνικές, θεσμικές, διοικητικές και παραγωγικές συνθήκες καθιστούν αβέβαιη την ύπαρξη της εθνικής βούλησης και ικανότητας για την εφαρμογή ενός προγράμματος προσαρμογής που, εκτός από τα δημοσιονομικά μέτρα που στοχεύουν στην πολύ γρήγορη και δραστική μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος, περιλαμβάνει πολλά κρίσιμα, επίπονα, αλλά και αναγκαία μέτρα διαρθρωτικού χαρακτήρα που κατατείνουν στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας.
- Παρόλα αυτά, μετά την ψήφιση του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής και των βασικών εφαρμοστικών νόμων, άνοιξε ο δρόμος, αρχικά με τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 21^{ης} Ιουλίου 2011 και στη συνέχεια με τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 26^{ης} /27^{ης} Οκτωβρίου 2011, για ένα νέο πρόγραμμα στήριξης με υπερδιπλασιασμό της συμμετοχής των θεσμικών μας εταίρων από τα 110 στα 240 δισ. ευρώ, με παράλληλη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα σε ένα νέο σχήμα μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας του ελληνικού δημόσιου χρέους που το μειώνει κατά 100 περίπου δισ. ευρώ (περίπου 47 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ) με ανάλογη μείωση του ετήσιου κόστους εξυπηρέτησης.

Παρότι οι αποφάσεις της 21^{ης} Ιουλίου και της 26^{ης}/27^{ης} Οκτωβρίου αφορούν συνολικά την Ευρωζώνη και στοχεύουν στην προστασία του ευρώ και μάλιστα του σκληρού του πυρήνα που συγκροτείται από κράτη-μέλη με μεγέθη ικανά να επηρεάζουν τα συνολικά δημοσιονομικά και χρηματοοικονομικά μεγέθη της Ευρωζώνης, οι αποφάσεις αυτές είναι ιδιαίτερα κρίσιμες για την Ελλάδα. Πρώτον, γιατί στην Ελλάδα θα εφαρμοστεί ευθύς αμέσως το νέο διευρυμένο θεσμικό πλαίσιο του EFSF. Και, δεύτερον, γιατί από τη δική μας οπτική γωνία η εφαρμογή των αποφάσεων αυτών είναι ζωτικής σημασίας όχι μόνο για την κάλυψη των δανειακών αναγκών της χώρας, αλλά και για την άμεση βελτίωση των συνθηκών ρευστότητας που επικρατούν στην ελληνική οικονομία. Αυτή είναι και η πιο κρίσιμη παρέμβαση που μπορεί να γίνει για την ανάσχεση της ύφεσης και της ενίσχυσης της πραγματικής οικονομίας.

Μέσα σ' αυτές τις συνθήκες, η εκπλήρωση των υποχρεώσεων της χώρας μας έναντι των θεσμικών της εταίρων και η ολοκλήρωση των διαδικασιών που οδηγούν στην πλήρη εφαρμογή των αποφάσεων της 26^{ης} /27^{ης} Οκτωβρίου προσλαμβάνει διαστάσεις όχι απλώς κρίσιμες αλλά υπαρξιακές.

Θεμέλιο της απόφασης αυτής είναι η πρωτοφανής προσπάθεια δημοσιονομικής και διαρθρωτικής προσαρμογής που συντελείται στη χώρα μας. Από το 2009 έως το τέλος του 2011, με την εφαρμογή του προγράμματος, το πρωτογενές έλλειμμα θα έχει μειωθεί κατά 21 δισ. ευρώ, δηλαδή κατά περίπου 10% του ΑΕΠ, ενώ παράλληλα θα έχει καταγραφεί μια σωρευτική ύφεση της τάξης του 12%. Παράλληλα, τα τέσσερα τελευταία χρόνια (2008-2011) έβαινε αυξανόμενο το ετήσιο κόστος εξυπηρέτησης του δημοσίου χρέους λόγω του τεράστιου όγκου του.

Μέσα σε συνθήκες αβεβαιότητας και μειωμένης ρευστότητας, μέσα σε συνθήκες διεθνούς νευρικότητας που τροφοδοτούνται από καθημερινές δηλώσεις, ακριτομυθίες, σχόλια και αναλύσεις που θέτουν σε αμφισβήτηση όχι μόνον την ικανότητα της Ελλάδας να ξεπεράσει το πρόβλημα της, αλλά και την επάρκεια των αποφάσεων και των μηχανισμών της Ευρωζώνης, η Ελλάδα καλείται να πετύχει άκρως απαιτητικούς στόχους.

Τους τελευταίους είκοσι μήνες η διάψευση βασικών μακροοικονομικών προγνώσεων των διεθνών οργανισμών ως προς το μέγεθος της ύφεσης, μετακινεί προς τα πίσω τους στόχους, με αποτέλεσμα να απαιτούνται ακόμη περισσότερα μέτρα, με ακόμη μεγαλύτερο οικονομικό, αναπτυξιακό, πολιτικό και κυρίως κοινωνικό κόστος. Είναι όμως προφανές ότι στο σημείο που βρισκόμαστε, μετά τις θυσίες που έχει υποστεί ο ελληνικός λαός και μετά το μέγεθος της δημοσιονομικής προσαρμογής που έχει ήδη επιτευχθεί, είναι πράγματι κρίμα να μην καταβληθεί η πρόσθετη προσπάθεια που απαιτείται, προσπάθεια πολύ επώδυνη για την επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων που κατατείνουν στην επίτευξη πρωτογενούς πλεονάσματος το 2012. Η δυνατότητα παραγωγής πρωτογενούς πλεονάσματος αλλάζει ριζικά τη δημοσιονομική εικόνα και επέτρεψε να ληφθούν οι αποφάσεις της 26^{ης}/27^{ης} Οκτωβρίου

Ο προϋπολογισμός του 2012, όπως κατατίθεται, ενσωματώνει την αρχική εκτίμηση για τις θετικές επιπτώσεις που προβλέπεται να έχει η εφαρμογή των αποφάσεων της 26^{ης}/27^{ης} Οκτωβρίου στη μείωση του δημόσιου χρέους, άρα και στη μείωση του κόστους της ετήσιας εξυπηρέτησης του. Η μείωση στο ύψος των τόκων υπολογίζεται, με βάση τις παραδοχές της Ανάλυσης Βιωσιμότητας του Χρέους (DSA) του ΔΝΤ, ότι μπορεί να προσεγγίσει τα 5 δισ. ευρώ (σε ταμειακή βάση) για το 2012 και τα 13,6 δισ. ευρώ συνολικά για την περίοδο μέχρι το 2014.

Αυτό σε συνδυασμό με τη ροή των κονδυλίων από τον επίσημο τομέα, δηλαδή από τους θεσμικούς μας εταίρους, μπορεί να μεταβάλλει όχι μόνο τα δημοσιονομικά δεδομένα, αλλά τη γενικότερη ατμόσφαιρα στην πραγματική οικονομία. Η εκταμίευση της 6^{ης} δόσης των 8 δισ. ευρώ μέχρι τα μέσα Δεκεμβρίου οδηγεί στο νέο πρόγραμμα και άρα στην όσο το δυνατόν ταχύτερη εκταμίευση: α) 30 δισ. ευρώ για τις ανάγκες επανακεφαλαιοποίησης και των ελληνικών τραπεζών β) 30 δισ. ευρώ για τη χρηματοδότηση του PSI και γ) ποσά που απαιτούνται για την κάλυψη των χρηματοδοτικών αναγκών Μαρτίου 2012. Σ' αυτά πρέπει να προστεθεί: δ) η παροχή της αναγκαίας εγγύησης από το EFSF προς την ΕΚΤ για τη διασφάλιση της ενδιάμεσης ρευστότητας του ελληνικού τραπεζικού συστήματος κατά την περίοδο της ανταλλαγής των ομολόγων μέσα στο νέο σχήμα συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα.

* * * *

Αυτή είναι η βασική επιλογή και η κρίσιμη παραδοχή στην οποία βασίζεται το σχέδιο του Κρατικού Προϋπολογισμού του 2012, ως τμήμα του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής της περιόδου 2011–2015, όπως αυτό προσαρμόζεται ex post ως προς τις πραγματοποιήσεις του προϋπολογισμού του 2011 και ex ante ως προς το μακροοικονομικό πλαίσιο και τους δημοσιονομικούς στόχους του 2012 και των επόμενων ετών του προγράμματος.

Για να επιτευχθεί ο δημοσιονομικός στόχος του 2012 από το Μάιο του 2010 έως τον Οκτώβριο του 2011 ελήφθησαν μια σειρά από πολύ δύσκολες αποφάσεις για την συγκέντρωση των αναγκαίων δημόσιων εσόδων και την όσο γίνεται μεγαλύτερη περικοπή των δημόσιων δαπανών.

Οι αποφάσεις αυτές, που κατέστησαν νόμοι του κράτους, ελήφθησαν παρά το βαρύτατο πολιτικό, κοινωνικό και συναισθηματικό κόστος, γιατί, υπό τις παρούσες συνθήκες, με τις αποφάσεις αυτές θωρακίζεται και προστατεύεται η χώρα όχι τόσο απέναντι στις ορθολογικές αποφάσεις των θεσμικών μας εταίρων, όσο απέναντι σε τυχαίες και ανεξέλεγκτες καταστάσεις που μπορεί να προκληθούν λόγω της ευρωπαϊκής θεσμικής πολυπλοκότητας, των εσωτερικών πολιτικών εμπλοκών σε κάποια από τα κράτη-μέλη της Ευρωζώνης και των ανώμαλων καταστάσεων που μπορούν ανά πάσα στιγμή να εμφανισθούν στις διεθνείς χρηματοοικονομικές αγορές.

Μετά την απόφαση της 26^{ης}/27^{ης} Οκτωβρίου ακολούθησε ένα δεκαπενθήμερο μεγάλης πολιτικής έντασης που έθεσε ξανά υπό αμφισβήτηση τη διεθνή αξιοπιστία της χώρας και οδήγησε στην συμφωνία του ΠΑΣΟΚ, της Νέας Δημοκρατίας και του ΛΑΟΣ για την ανάγκη να συγκροτηθεί Κυβέρνηση συνεργασίας με την εντολή να διασφαλίσει την αλληλουχία των ενεργειών που οδηγούν στην πλήρη εφαρμογή της απόφασης της 26^{ης}/27^{ης} Οκτωβρίου 2011. Αμέσως μετά η χώρα θα προσφύγει, μέσω εκλογών, στη λαϊκή ετυμηγορία προκειμένου η νέα Βουλή να αναδείξει μια Κυβέρνηση ικανή να ολοκληρώσει την έξοδο της χώρας από την κρίση.

Η κατάθεση και η ψήφιση του προϋπολογισμού του 2012 εντάσσεται σ' αυτήν την αλληλουχία γεγονότων και αποτελεί βασική παράμετρο της εντολής της παρούσας Κυβέρνησης που μέσω της εκταμίευσης της 6^{ης} δόσης του αρχικού δανείου (GLF), της άμεσης έναρξης και της ταχείας ολοκλήρωσης των διαπραγματεύσεων με την Τρόικα για τη σύναψη του νέου προγράμματος, της υπογραφής και κοινοβουλευτικής κύρωσης της νέας δανειακής σύμβασης και της διασφάλισης της συμμετοχής, του ιδιωτικού τομέα (PSI) στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του ελληνικού δημόσιου χρέους θα κλείσει ένα ολόκληρο κύκλο σωστικών ενεργειών για την εθνική οικονομία, αλλά και την υπόσταση της πατρίδας μας, για το επίπεδο ζωής, τα εισοδήματα, τις περιουσίες και τις προοπτικές των Ελλήνων και των Ελληνίδων.

Έχω πει πολλές φορές ότι οι συμπολίτες μας νομίζουν πως αυτό που ζούμε – οι περικοπές μισθών και συντάξεων, η περιορισμένη ρευστότητα, η αύξηση της ανεργίας, οι φορολογικές επιβαρύνσεις – είναι η κρίση. Μακάρι να ήταν τόσο απλή η προσέγγιση. Όλη αυτή η κατάσταση που είναι αποτέλεσμα του δημοσιονομικού εκτροχιασμού της χώρας και όχι της προσφυγής μας στην βοήθεια και άρα στην επιτήρηση των εταίρων μας, δεν είναι αυτή καθαυτή η κρίση, αλλά το κόστος που πρέπει να καταβληθεί από το Λαό μας για την αποφυγή της πραγματικής κρίσης, δηλαδή του δημοσιονομικού αδιεξόδου και της κατάρρευσης της χρηματοπιστωτικής σφαίρας με δραματικές επιπτώσεις στην πραγματική οικονομία, το επίπεδο ζωής και την κοινωνική συνοχή.

Οι όροι υπό τους οποίους δίνουμε ως Έθνος τον αγώνα αυτό είναι δυστυχώς εξ αρχής άνισοι. Δεν καταφέραμε ως Έλληνες να διαμορφώσουμε το πλαίσιο εθνικής ενότητας, πολιτικής συνείδησης και κοινωνικής συνοχής που αρμόζει στο μέγεθος της κρίσης και του κινδύνου. Ελπίζω τώρα με τον σχηματισμό της κυβέρνησης συνεργασίας αυτό το αρνητικό δεδομένο να μεταβληθεί για το καλό της Πατρίδας.

Αν, όπως πιστεύω, ξεπεράσουμε τον κίνδυνο, αυτό που θα έχει μείνει στη μνήμη της κοινωνίας θα είναι οι περιορισμοί και οι πιέσεις της περιόδου αυτής και όχι η εικόνα μιας κατάρρευσης που δεν ήρθε ποτέ. Δεν ξέρω αν θα γίνει ευρύτερα κατανοητό και αποδεκτό το πολιτικό, κοινωνικό, δημοσιονομικό και αναπτυξιακό περιεχόμενο του εγχειρήματος. Η πλήρης απόδειξη της θέσης μας θα ήταν οι

τραγικές επιπτώσεις που θα είχε η αποτυχία των προσπαθειών μας. Αυτό όμως δεν θέλουμε να το ζήσουμε, μπορούμε να μη το ζήσουμε, δεν θα το ζήσουμε.

Είναι δυστυχώς πολλοί που κάτω από τις σημερινές συνθήκες εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν τα θέματα με το συνήθη συμβατικό, κομματικό, συνδικαλιστικό ή δημοσιογραφικό τρόπο.

Όταν τα ζητήματα τίθενται με αυτό τον τρόπο, δεν υπάρχουν περιθώρια ορθολογικής και ειλικρινούς συζήτησης, γιατί τα επίπεδα στο οποίο κινούνται οι προσεγγίσεις μας είναι δυστυχώς ασύμπτωτα.

Η συμφωνία των τριών κομμάτων και ο σχηματισμός της παρούσας κυβέρνησης είναι ένας ενθαρρυντικός οϊωνός που δείχνει ότι μπορούμε πράγματι να εστιάσουμε σ' αυτό που υπαγορεύει το συμφέρον του Έθνους.

Επειδή ο πολιτικός χρόνος έχει συμπτυνωθεί σε υπερβολικό βαθμό και όλα περνούν με μεγάλη ταχύτητα από τη συγκυρία στην ιστορία, είναι πολύ πιθανό η τελική αξιολόγηση των επιλογών μας να γίνει μέσα στα όρια του ανθρώπινου χρόνου που μας απομένει.

Δεν είναι καθόλου εύκολο να απαντήσεις στον άνεργο, στο μισθωτό που βλέπει το οικογενειακό του εισόδημα να μειώνεται, στο συνταξιούχο που υφίσταται έστω και μικρή περικοπή της σύνταξής του, στον επιχειρηματία που δε βρίσκει πρόσβαση στο τραπεζικό σύστημα, στη μοναχική μητέρα που αγωνίζεται με ένα μικρό μισθό ή ένα επίδομα ανεργίας να μεγαλώσει τα παιδιά της. Κυρίως δεν είναι καθόλου εύκολο να απαντήσεις στη νέα γενιά που, έχοντας υψηλά μορφωτικά προσόντα και μεγάλα ταλέντα, δυσκολεύεται να βρει μία θέση κάτω από τον ήλιο της πατρίδας μας.

Αυτή είναι όμως μια παροδική κατάσταση κρίσης που πρέπει να τη ξεπεράσουμε το ταχύτερο, κάνοντας την υπερπροσπάθεια που απαιτείται, προκειμένου η χώρα να ξαναβρεί την αξιοπρέπεια, τη δημοσιονομικής της κυριαρχία, την πολιτική της ισχύ, τον κανονικό αναπτυξιακό της ρυθμό.

Ο προϋπολογισμός του 2012 μπορεί συνεπώς να είναι ο προϋπολογισμός της μετάβασης από την κατάσταση της απαισιοδοξίας σε μία νέα εθνική αφετηρία.

Ο προϋπολογισμός του 2012 δεν έχει εύκολες παραδοχές. Κάνει όμως αναγκαίες επιλογές και υπηρετεί επιτακτικούς εθνικούς στόχους. Ο προϋπολογισμός του 2012 και η εκτέλεσή του, μαζί με τις συναφείς διαρθρωτικές αλλαγές – τις ιδιωτικοποιήσεις, την αναδιάρθρωση του κράτους και του ευρύτερου δημόσιου τομέα, το άνοιγμα της αγοράς και των επαγγελμάτων, την καλά στοχευμένη μάχη κατά της φοροδιαφυγής, την εφαρμογή ενός νέου Εθνικού Φορολογικού Συστήματος δικαιοσύνης και διαφάνειας – είναι προϋπόθεση για τη διασφάλιση της πλήρους και άμεσης εφαρμογής αποφάσεων της Ευρωζώνης, που διασφαλίζουν τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του ελληνικού δημόσιου χρέους.

Ο προϋπολογισμός του 2012 είναι συνεπώς κάτι πολύ περισσότερο από πίνακες, μακροοικονομικές προβλέψεις, δημοσιονομικούς στόχους και μέτρα. Δεν είναι ένα συμβατικό νομοθετικό ή δημοσιονομικό κείμενο. Είναι ένα όργανο δουλειάς για την έξοδο από την κρίση και κυρίως μία εμβληματικού χαρακτήρα απόφαση της Βουλής των Ελλήνων για το μέλλον της χώρας.

Μπορούμε και οφείλουμε να στείλουμε πολύ ισχυρό και καθαρό μήνυμα τόσο προς τους Έλληνες πολίτες όσο και προς τους θεσμικούς μας εταίρους και την διεθνή κοινή γνώμη.

Ας το κάνουμε. Το οφείλουμε στην ιστορία και κυρίως στο μέλλον της πατρίδας μας.

Αθήνα, 17 Νοεμβρίου 2011

Ευάγγελος Βενιζέλος
Αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης
και Υπουργός Οικονομικών

Περιεχόμενα

Πρόλογος

Κεφάλαιο 1

Οικονομικές εξελίξεις και προοπτικές	13
1 Διεθνείς οικονομικές εξελίξεις	13
2 Οι οικονομικές εξελίξεις στην Ελλάδα	19
2.1 Οι εξελίξεις το 2011	19
2.2 Οι προοπτικές το 2012	25

Κεφάλαιο 2

Οικονομική και δημοσιονομική πολιτική	27
1 Γενική επισκόπηση της ελληνικής οικονομίας	27
2 Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής (ΜΠΔΣ)	28
3 Φορολογική πολιτική	29
4 Πολιτική ελέγχου δαπανών	33
5 Ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων ΓΠΣ	37
6 Νέο σύστημα βαθμολογικής και μισθολογικής εξέλιξης υπαλλήλων στο δημόσιο τομέα	40

Κεφάλαιο 3

Προϋπολογισμός γενικής κυβέρνησης	43
1 Γενικά	43
2 Κρατικός προϋπολογισμός 2011	46
2.1 Τακτικός προϋπολογισμός	46
2.2 Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων	58
3 Κρατικός προϋπολογισμός 2012	59
3.1 Βασικά μεγέθη προϋπολογισμού	59
3.2 Τακτικός προϋπολογισμός	59
3.3 Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ)	75
4 Χρηματοροές μεταξύ Ελλάδας και Ευρωπαϊκής Ένωσης	90
4.1 Χρηματικές ροές με την Ευρωπαϊκή Ένωση το 2011	90
4.2 Χρηματικές ροές με την Ευρωπαϊκή Ένωση το 2012	93
5 Νομικά πρόσωπα	94
6 Κοινωνικός προϋπολογισμός	98
6.1 Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης	99
6.2 Νοσοκομεία	99
7 Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης	102
8 Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί	106

Κεφάλαιο 4

Δημόσιο χρέος – Εγγυήσεις	109
Δημόσιο χρέος	109
1 Χρέος κεντρικής διοίκησης και γενικής κυβέρνησης	110
2 Εξέλιξη δημοσίου χρέους	111
3 Δομή και χαρακτηριστικά του χρέους κεντρικής διοίκησης	111
4 Συσσώρευση χρέους για λογαριασμό τρίτων	113

5	Δαπάνες εξυπηρέτησης χρέους κεντρικής διοίκησης.....	115
6	Η ενοποιημένη αγορά ευρωομολόγων	117
7	Αγορά τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου	117
8	Βασικές κατευθύνσεις δανεισμού και διαχειριστικοί στόχοι έτους 2012	121
	Εγγυήσεις	122
	Κεφάλαιο 5	
	ΔΕΚΟ και αποκρατικοποιήσεις.....	125
1	Δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμοί.....	125
2	Αποκρατικοποιήσεις	146

Κατάλογος πινάκων και διαγραμμάτων

Πίνακες

1.1 Βασικά μεγέθη της παγκόσμιας οικονομίας.....	14
1.2 Ισοζύγιο εξωτερικών συναλλαγών	24
1.3 Βασικά μεγέθη της ελληνικής οικονομίας.....	26
2.1 Απορρίψεις δαπανών ελεγχόμενων από τις ΥΔΕ	35
2.2 Ελεγκτική δραστηριότητα.....	37
3.1 Αποτελέσματα γενικής κυβέρνησης (κατά ESA 95) περιόδου 2007-2012	43
3.2 Ενοποιημένος προϋπολογισμός γενικής κυβέρνησης (ταμειακή βάση)	44
3.3 Κρατικός προϋπολογισμός	48
3.4 Ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης σύμφωνα με τη μεθοδολογία του European System Accounts (ESA 95).....	49
3.5 Έσοδα τακτικού προϋπολογισμού.....	51
3.6 Εξέλιξη και σύνθεση των εσόδων του ΤΠ 2004-2012	52
3.7 Σύνθεση φορολογικών εσόδων κατά κατηγορία	53
3.8 Σχέση ρυθμού αύξησης ΑΕΠ, φορολογικών εσόδων και ΦΠΑ για την περίοδο 2004-2012.....	54
3.9 Δαπάνες τακτικού προϋπολογισμού κατά κατηγορία	57
3.10 Χρηματοδοτικές ανάγκες κρατικού προϋπολογισμού 2012	59
3.11 Εξέλιξη μεγεθών κρατικού προϋπολογισμού για τα έτη 2010-2012	60
3.12 Εξέλιξη μεγεθών κρατικού προϋπολογισμού για τα έτη 2010-2012 (% του ΑΕΠ).....	61
3.13 Χρηματοδότηση ασφαλιστικών ταμείων	66
3.14 Αποδιδόμενοι πόροι.....	66
3.15 Αριθμός συνταξιούχων του Δημοσίου (στοιχεία Οκτωβρίου)	67
3.16 Έσοδα και δαπάνες ΤΠ για συντάξεις Δημοσίου	67
3.17 Δαπάνες τακτικού προϋπολογισμού κατά φορέα	69
3.18 Οικονομικές ενισχύσεις στον αγροτικό τομέα	72
3.19 Δαπάνες ΠΔΕ κατά φορέα (παλαιά δομή)	76
3.20 Δαπάνες ΠΔΕ κατά φορέα (νέα δομή)	76
3.21 Διαχρονική εξέλιξη ΠΔΕ (2002-2012).....	77
3.22 Ακαθάριστες επενδύσεις πάγιου κεφαλαίου της γενικής κυβέρνησης (% του ΑΕΠ).....	77
3.23 Χρηματοδότηση έργων ΠΔΕ που εκτελούνται από τις περιφέρειες	86
3.24 Περιφερειακό πρόγραμμα ΠΔΕ 2012.....	86
3.25 Συμμετοχή του ΠΔΕ στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου των ΔΕΚΟ και λοιπών επιχειρήσεων του Δημοσίου	87
3.26 Πηγές χρηματοδότησης ΠΔΕ	88
3.27 Ενδεικτική μηνιαία κατανομή εσόδων-δαπανών κρατικού προϋπολογισμού έτους 2012	89
3.28 Χρηματορροές μεταξύ Ελλάδας και ΕΕ 2010-2012.....	92
3.29 Ενοποιημένος προϋπολογισμός νομικών προσώπων πλην ΔΕΚΟ και ΑΚΑΓΕ	94
3.30 Περιουσιακά στοιχεία και δανειακές υποχρεώσεις νομικών προσώπων.....	95
3.31 Προϋπολογισμοί νομικών προσώπων πλην ΔΕΚΟ και ΑΚΑΓΕ ανά υπουργείο	95-96
3.32 Προϋπολογισμός ΑΚΑΓΕ	97
3.33 Ενοποιημένος κοινωνικός προϋπολογισμός.....	98
3.34 Περιουσιακά στοιχεία και δανειακές υποχρεώσεις ΟΚΑ.....	98
3.35 Προϋπολογισμοί φορέων κοινωνικής ασφάλισης και νοσοκομείων	100

3.36	Πόροι Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης – Δήμων από τον τακτικό προϋπολογισμό	102
3.37	Πόροι Περιφερειών από τον τακτικό προϋπολογισμό	103
3.38	Ενοποιημένος ετήσιος προϋπολογισμός ΟΤΑ.....	103
3.39	Περιουσιακά στοιχεία και δανειακές υποχρεώσεις ΟΤΑ.....	103
3.40	Ενοποιημένος προϋπολογισμός ΔΕΚΟ πλην Πράσινου Ταμείου	107
3.41	Περιουσιακά στοιχεία και δανειακές υποχρεώσεις	107
3.42	Προϋπολογισμός Πράσινου Ταμείου.....	108
4.1	Σύνθεση χρέους κεντρικής διοίκησης	110
4.2	Χρέος γενικής κυβέρνησης.....	110
4.3	Εξέλιξη δημοσίου χρέους	111
4.4	Μέση υπολειπόμενη φυσική διάρκεια χρέους κεντρικής διοίκησης.....	112
4.5	Χρέος κεντρικής διοίκησης ως προς την υπολειπόμενη φυσική διάρκεια	113
4.6	Συσσώρευση χρεών για λογαριασμό τρίτων	114
4.7	Δαπάνες εξυπηρέτησης χρέους κεντρικής διοίκησης.....	115
4.8	Εξοφλήσεις βραχυπρόθεσμων τίτλων	116
4.9	Ύψος δαπανών για τόκους χρέους κεντρικής κυβέρνησης	116
4.10	Εγγυήσεις, ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο, καταπτώσεις και προμήθειες εγγυήσεων κατά τα έτη 2000-2011	122
5.1	Βασικά οικονομικά μεγέθη δημοσίων επιχειρήσεων και ντιντ (φορέων γενικής κυβέρνησης)	130
5.2	Οικονομικό αποτέλεσμα 2010-2012	131-132
5.3	Έσοδα και δαπάνες μισθοδοσίας 2010-2012	133-134
5.4	Απολογισμός 2010.....	137-138
5.5	Εκτιμήσεις πραγματοποιήσεων 2011	139-140
5.6	Προϋπολογισμός 2012	141-142
5.7	Πρόγραμμα ιδιωτικοποιήσεων 2012.....	148
5.8	Μετοχολόγιο Ταμείου Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ) ΑΕ	149
5.9	Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου	149
5.10	Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου – Εισηγμένες στο ΧΑ.....	150
5.11	Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου – Μη εισηγμένες στο ΧΑ.....	151-152

Διαγράμματα

3.1 Διαχρονική εξέλιξη του ελλείμματος γενικής κυβέρνησης (κατά ESA 95) την περίοδο 2007-2012.....	50
3.2 Πρωτογενές αποτέλεσμα γενικής κυβέρνησης 2010-2012 (κατά ESA 95)	50
3.3 Λόγος έμμεσων – άμεσων φόρων	53
3.4 Τάση μεταβολής (buoyancy) φορολογικών εσόδων	54
3.5 Τάση μεταβολής (buoyancy) ΦΠΑ.....	54
4.1 Σύνθεση χρέους σε ευρώ της κεντρικής διοίκησης την 31/10/2011.....	112
4.2 Χρονοδιάγραμμα λήξης χρέους της κεντρικής διοίκησης την 31/10/2011	113
4.3 Συσσωρευμένο χρέος για λογαριασμό τρίτων (ως % στο χρέος κεντρικής διοίκησης και ΑΕΠ)	114
4.4 Συσσώρευση χρεών για λογαριασμό τρίτων (ανεξόφλητα υπόλοιπα την 31/12).....	115
4.5 Δαπάνες για τόκους χρέους κεντρικής διοίκησης (% του ΑΕΠ)	116
4.6 Καμπύλη αποδόσεων τίτλων Ελληνικού Δημοσίου.....	117
4.7 Αποδόσεις 10ετών κρατικών τίτλων (ημερήσια στοιχεία – εκατοστιαίες μονάδες)	118
4.8 Αξία συναλλαγών στην ΗΔΑΤ γ' τρίμηνο 2011 (με βάση την εναπομένουσα διάρκεια των τίτλων)	119
4.9 Μηνιαίος όγκος συναλλαγών επί τίτλων του Δημοσίου στην ΗΔΑΤ	120
4.10 Όγκος συναλλαγών και προτιμήσεις επενδυτών με βάση την εναπομένουσα διάρκεια έως τη λήξη	120
4.11 Εγγυήσεις, καταπτώσεις και ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο κατά τα έτη 2000-2011 (% του ΑΕΠ).....	123
5.1 Οικονομικό αποτέλεσμα προ επιχορηγήσεων, προβλέψεων και αποσβέσεων 2010-2012..	135
5.2 Εξέλιξη εσόδων 2010-2012.....	135
5.3 Εξέλιξη συνολικών εξόδων και μισθοδοσίας.....	136
5.4 Διάρθρωση εξόδων 2010-2012	136
5.5 Οι ΔΕΚΟ με τις μεγαλύτερες ζημιές 2010-2012 (Έτος σύγκρισης 2012).....	143
5.6 Οι ΔΕΚΟ με τις υψηλότερες δανειακές ανάγκες 2010-2012 (Έτος σύγκρισης 2012).....	143
5.7 Οι ΔΕΚΟ με τις μεγαλύτερες επενδύσεις 2010-2012 (Έτος σύγκρισης 2012)	144

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

1. Διεθνείς οικονομικές εξελίξεις

Εξελίξεις στο διεθνές οικονομικό περιβάλλον

Η πορεία του διεθνούς οικονομικού περιβάλλοντος χαρακτηρίζεται από αστάθεια και αβεβαιότητα, με προοπτική, μεσοπρόθεσμα, την επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας. Η παγκόσμια οικονομία φαίνεται να κινείται σε δύο ταχύτητες καθώς, και το 2011, η οικονομική ανάπτυξη στηρίχθηκε κυρίως στις αναπτυσσόμενες οικονομίες. Από την άλλη πλευρά, σημαντικές ανισορροπίες στο βαθμό και στην ταχύτητα βελτίωσης του οικονομικού κλίματος παρατηρούνται στις προηγμένες οικονομίες. Η χαμηλότερη οικονομική ανάπτυξη στις χώρες αυτές και οι αυξημένες δημοσιονομικές ανισορροπίες ενέτειναν τους κινδύνους για μια γενικευμένη κρίση χρέους σε Ευρώπη και Αμερική, θέτοντας σε κίνδυνο και τη διαφαινόμενη σταθεροποίηση του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Στο πλαίσιο αυτό, οι στόχοι της οικονομικής πολιτικής στις περισσότερες ανεπτυγμένες οικονομίες επικεντρώνονται στον περιορισμό των δημοσιονομικών ελλειμμάτων και στην απρόσκοπτη αναχρηματοδότηση του δημοσίου χρέους. Σε πολλές χώρες της ευρωζώνης και στις ΗΠΑ ανακοινώθηκε το 2011 η εφαρμογή αυστηρών προγραμμάτων δημοσιονομικής προσαρμογής, κυρίως μέσω της περιστολής των δημοσίων δαπανών. Στόχος είναι αφενός η σταθεροποίηση, μακροπρόθεσμα, του λόγου του δημοσίου χρέους σε βιώσιμα επίπεδα, και αφετέρου, ο περιορισμός της εντεινόμενης αβεβαιότητας στις αγορές χρήματος και κεφαλαίου και η βελτίωση των επενδυτικών προσδοκιών.

Σε αντιδιαστολή της επεκτατικής νομισματικής πολιτικής που εφαρμόστηκε το 2009 για τον περιορισμό της οικονομικής ύφεσης και την ενίσχυση της ρευστότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος, οι νομισματικές αρχές αναμένεται να ακολουθήσουν μεσοπρόθεσμα περισσότερο αυστηρή νομισματική πολιτική για τη συγκράτηση των πληθωριστικών πιέσεων. Δεδομένης της ασύμμετρης οικονομικής ανάκαμψης στις χώρες της ευρωζώνης, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα προχώρησε μέσα στο 2011 σε σταδιακή αύξηση του βασικού επιτοκίου στο 1,50% τον Ιούλιο, για να το μειώσει στη συνέχεια στο 1,25% το Νοέμβριο του 2011. Η πολιτική αυτή οδήγησε σε διεύρυνση του περιθωρίου των βασικών επιτοκίων μεταξύ ΗΠΑ και ευρωζώνης, και σε αντίστοιχες πιέσεις στις συναλλαγματικές ισοτιμίες.

Στηριζόμενοι στα μέχρι τώρα στοιχεία του 2011, η αύξηση του παγκόσμιου ΑΕΠ εκτιμάται στο 4,0% το 2011 και στο 4,0% το 2012 από 5,1% το 2010 (έκθεση του ΔΝΤ, Σεπτέμβριος 2011). Το πρώτο τρίμηνο του 2011, ο ρυθμός αύξησης του παγκόσμιου προϊόντος ήταν 4,3% σε ετήσια βάση, ενώ το δεύτερο τρίμηνο του έτους παρατηρείται μικρή κάμψη της οικονομικής δραστηριότητας. Σύμφωνα με την Ενδιάμεση Έκθεση της ΕΕ (Σεπτέμβριος 2011), για την ευρωζώνη και την ΕΕ εκτιμάται αύξηση του ΑΕΠ του 2011 κατά 1,6% και 1,7% αντίστοιχα, από 1,8% το 2010, προερχόμενη κυρίως από τη συνέχιση της ανάκαμψης της γερμανικής οικονομίας (3,5% το 2010 και 2,9% το 2011).

Η αύξηση στις διεθνείς τιμές των εμπορευμάτων στις αρχές του 2011 ενέτεινε τις πληθωριστικές πιέσεις. Ωστόσο, οι διεθνείς τιμές αγαθών και πετρελαίου σταθεροποιήθηκαν σταδιακά, περιορίζοντας τον ρυθμό αύξησης των τιμών ιδίως στις ανεπτυγμένες οικονομίες. Ο πυρήνας του πληθωρισμού παρέμεινε σε σχετικά χαμηλά επίπεδα στις ΗΠΑ και την Ιαπωνία, και αυξήθηκε οριακά στην ευρωζώνη. Με βάση τις τελευταίες εκτιμήσεις της ΕΕ, ο εν. ΔΤΚ αναμένεται ότι θα αυξηθεί το 2011 κατά 2,5% στην ευρωζώνη και κατά 2,9% στην ΕΕ-27. Η διεθνής τιμή του πετρελαίου σταθεροποιήθηκε στα 107 δολάρια/βαρέλι, μετά τη σημαντική αύξηση στα 120 δολάρια/βαρέλι τον Απρίλιο του 2011. Η μέση τιμή του πετρελαίου εκτιμάται στα 111 δολάρια/βαρέλι για το 2011, ενώ προβλέπεται οριακή μείωση της τιμής το επόμενο έτος.

**Πίνακας 1.1 Βασικά μεγέθη της παγκόσμιας οικονομίας
(% ετήσιες μεταβολές, σταθερές τιμές)**

	2010	2011	2012
Παγκόσμιο ΑΕΠ	5,1	4,0	4,0
ΑΕΠ Ευρωζώνης	1,8	1,6	1,1
ΑΕΠ ΗΠΑ	3,0	1,5	1,8
Όγκος παγκόσμιου εμπορίου (αγαθά και υπηρεσίες)	12,8	7,5	5,8
Πληθωρισμός ευρωζώνης	1,6	2,5	1,5
Ποσοστό ανεργίας ευρωζώνης	10,1	9,9	9,9
Έλλειμμα Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)			
Ευρωζώνη	-6,0	-4,1	-3,1
ΗΠΑ	-10,3	-9,6	-7,9

Πηγή: IMF, World Economic Outlook, Sept.2011

Η ενιαία νομισματική πολιτική και οι εξελίξεις στις αγορές κεφαλαίων στη ζώνη του ευρώ

Η αύξηση των τιμών των βασικών εμπορευμάτων, που είχε ξεκινήσει τα προηγούμενα έτη, συνεχίστηκε για μεγάλο μέρος της περιόδου από τις αρχές του 2011 και οφειλόταν στην άνοδο της οικονομικής δραστηριότητας και την ενίσχυση της ρευστότητας παγκοσμίως, καθώς και στις γεωπολιτικές εντάσεις με εστία τα αραβικά κράτη, δημιούργησε πληθωριστικούς κινδύνους, με αποτέλεσμα το ευρωσύστημα να αυξήσει τα βασικά επιτόκια κατά 25 μονάδες βάσης τον Απρίλιο και πάλι τον Ιούλιο του 2011. Έτσι, το επιτόκιο στις κύριες πράξεις αναχρηματοδότησης διαμορφώθηκε στο 1,5%.

Παρά τις αυξήσεις των βασικών επιτοκίων, η κατεύθυνση της ενιαίας νομισματικής πολιτικής παρέμεινε, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ, διευκολυντική μέχρι και το Σεπτέμβριο του 2011, εξακολουθούσε δηλαδή να στηρίζει την οικονομική δραστηριότητα και να προάγει τη δημιουργία θέσεων εργασίας στη ζώνη του ευρώ. Τα βραχυπρόθεσμα επιτόκια συνεχίζουν να διατηρούνται χαμηλά και μετά το Σεπτέμβριο του 2011, ωστόσο οι συνθήκες χρηματοδότησης από ορισμένες χρηματοπιστωτικές αγορές έχουν πρόσφατα καταστεί λιγότερο ευνοϊκές λόγω της αναζωπύρωσης της δημοσιονομικής κρίσης.

Εκτός από τις αυξήσεις των βασικών επιτοκίων, την περίοδο Μαρτίου-Οκτωβρίου 2011 το ευρωσύστημα ανακοίνωσε διαδοχικές παρατάσεις όσον αφορά την εφαρμογή της διαδικασίας των δημοπρασιών με σταθερό επιτόκιο και απεριόριστη χορήγηση ρευστότητας¹ στις πράξεις με διάρκεια μια περίοδο τήρησης² και στις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης (στις οποίες η εν λόγω διαδικασία θα εφαρμόζεται τουλάχιστον μέχρι τις 10 Ιουλίου του 2012) καθώς επίσης και στις τρίμηνες πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης (όπου η εν λόγω διαδικασία θα εξακολουθήσει να εφαρμόζεται τουλάχιστον μέχρι τα τέλη του πρώτου εξαμήνου του 2012).

Το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Ιουλίου και τον Αύγουστο του 2011 παρατηρήθηκε απότομη αύξηση των αποδόσεων και συρρίκνωση του όγκου των συναλλαγών στις αγορές κρατικών ομολόγων σε ορισμένα κράτη-μέλη της ζώνης του ευρώ. Το ευρωσύστημα, προκειμένου να συμβάλει στην αντιμετώπιση αυτών των εντάσεων, επανενεργοποίησε μετά από διακοπή τεσσάρων μηνών το Πρόγραμμα για τις Αγορές Τίτλων και προέβη σε αγορές ομολόγων σημαντικού ύψους, ενώ διενήργησε, για πρώτη

¹ Υπό την προϋπόθεση, βεβαίως, ότι τα πιστωτικά ιδρύματα προσφέρουν στο ευρωσύστημα επαρκείς εξασφαλίσεις έναντι της χρηματοδότησης την οποία αντλούν.

² Η διάρκεια των περιόδων τήρησης των υποχρεωτικών καταθέσεων (maintenance periods) εντός του 2011 κυμαίνεται από 21 έως 35 ημέρες (μέση διάρκεια: 30,3 ημέρες). Η περίοδος τήρησης είναι εκείνο το προκαθορισμένο χρονικό διάστημα, για τη διάρκεια του οποίου λαμβάνεται ο μέσος όρος των ημερήσιων υπολοίπων στην κατάθεση που κάθε πιστωτικό ίδρυμα είναι υποχρεωμένο να διατηρεί στην αντίστοιχη εθνική κεντρική τράπεζα. Ο μέσος όρος των ημερήσιων υπολοίπων δεν επιτρέπεται να υπολείπεται δεδομένης τιμής (ίσης προς το γινόμενο του συντελεστή υποχρεωτικών καταθέσεων 2% επί το ύψος ενός υποσυνόλου των υποχρεώσεων του πιστωτικού ιδρύματος, όπως διαμορφώθηκε στο τέλος του προ-προηγούμενου μήνα). Από την άλλη πλευρά, το υπόλοιπο της υποχρεωτικής κατάθεσης επιτρέπεται να κυμαίνεται από μέρα σε μέρα.

φορά μετά το Μάιο του 2010, πράξη πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης με διάρκεια έξι μηνών ώστε να χορηγηθεί άφθονη ρευστότητα και να παραμείνει στη διάθεση των τραπεζών για σχετικά μακρό χρονικό διάστημα. Εξάλλου, επειδή, εξαιτίας των κλυδωνισμών στις διεθνείς χρηματοπιστωτικές αγορές, οι τράπεζες αντιμετωπίζουν δυσκολίες και ως προς την άντληση από την αγορά επαρκών διαθέσιμων σε δολάρια ΗΠΑ, στα μέσα Σεπτεμβρίου του 2011 η ΕΚΤ ανακοίνωσε ότι έως το τέλος του 2011 θα διεξαχθούν, σε συντονισμό με την Ομοσπονδιακή Κεντρική Τράπεζα των ΗΠΑ, την Τράπεζα της Αγγλίας, την Τράπεζα της Ιαπωνίας και την Τράπεζα της Ελβετίας, τρεις πράξεις τρίμηνης διάρκειας για παροχή ρευστότητας σε δολάρια ΗΠΑ με σταθερό επιτόκιο και απεριόριστη χορήγηση ρευστότητας (πέραν των ανά εβδομάδα πράξεων επταήμερης διάρκειας που ήδη διεξάγονται από το Μάιο του 2010³).

Επιπροσθέτως, τον Οκτώβριο, το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ ανακοίνωσε ότι μέχρι το τέλος του 2011 θα πραγματοποιούνταν δύο ακόμη πράξεις ανοικτής αγοράς για τη χορήγηση ρευστότητας χωρίς ποσοτικό περιορισμό. Η μία πράξη έχει διάρκεια περίπου 12 μηνών και διενεργήθηκε τον Οκτώβριο του 2011, ενώ η άλλη θα έχει διάρκεια περίπου 13 μηνών και θα διεξαχθεί το Δεκέμβριο του 2011. Επίσης ανακοινώθηκε ότι την περίοδο Νοεμβρίου 2011- Οκτωβρίου 2012 το ευρωσύστημα θα ενισχύσει ακόμη περισσότερο τη ρευστότητα του τραπεζικού συστήματος στη ζώνη του ευρώ αποκτώντας καλυμμένες τραπεζικές⁴ ομολογίες συνολικού ύψους 40 δισ. ευρώ από την πρωτογενή ή τη δευτερογενή αγορά.

Γενικότερα, το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ έχει παράσχει τη διαβεβαίωση ότι η συνολική παροχή ρευστότητας και οι διαδικασίες για την κατανομή της θα εξασφαλίζουν ότι τα πιστωτικά ιδρύματα στη ζώνη του ευρώ δεν θα αντιμετωπίσουν περιορισμούς ρευστότητας. Το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ έχει τονίσει παράλληλα ότι τα μη συμβατικά μέτρα νομισματικής πολιτικής (όπως η απεριόριστη χορήγηση ρευστότητας στα πιστωτικά ιδρύματα με σταθερό επιτόκιο), τα οποία υιοθετήθηκαν καθώς εντεινόταν η αναταραχή στις χρηματοπιστωτικές αγορές, είναι από τη φύση τους προσωρινής ισχύος. Προκειμένου να χαράξει την ενιαία νομισματική πολιτική, με πρωταρχικό στόχο την εδραίωση της σταθερότητας των τιμών στη ζώνη του ευρώ σε μεσοπρόθεσμη βάση⁵, το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ διεξάγει την οικονομική και τη νομισματική ανάλυση ώστε να ταυτοποιήσει τους πληθωριστικούς κινδύνους που αντιμετωπίζει η νομισματική ένωση. Η οικονομική ανάλυση εντοπίζει κυρίως τους βραχυπρόθεσμους και μεσοπρόθεσμους κινδύνους, ενώ η νομισματική ανάλυση επιχειρεί να επιβεβαιώσει τα συμπεράσματα της οικονομικής ανάλυσης από σχετικά πιο μακροπρόθεσμη σκοπιά. Επισημαίνεται ότι στο πλαίσιο της επιδίωξης του πρωταρχικού σκοπού της ενιαίας νομισματικής πολιτικής βασικός είναι ο ρόλος της δέσμευσης του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ να επιδιώκει τη συγκράτηση των πληθωριστικών προσδοκιών σε επίπεδα συνεπή με διαμόρφωση του πληθωρισμού κάτω αλλά πλησίον του 2% μεσοπρόθεσμα, η οποία κρίνεται αναγκαία προκειμένου η νομισματική πολιτική να στηρίζει την οικονομική άνοδο και την απασχόληση στη ζώνη του ευρώ.

Την περίοδο Ιανουαρίου-Οκτωβρίου 2011, στο πλαίσιο της οικονομικής ανάλυσης διαπιστώθηκε ότι στη ζώνη του ευρώ συνεχίστηκε η ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας, αν και μεταξύ πρώτου και δεύτερου τριμήνου του 2011 ο τριμηνιαίος ρυθμός οικονομικής ανόδου στη ζώνη του ευρώ σημείωσε επιβράδυνση από 0,8% σε 0,2%. Η επιβράδυνση αυτή είναι δυνατόν να αποδοθεί (α) στο γεγονός ότι ο ρυθμός οικονομικής ανόδου το πρώτο τρίμηνο είχε επηρεαστεί από ένα προσωρινό⁶ παράγοντα, (β) στις επιπτώσεις των φυσικών καταστροφών στην Ιαπωνία το Μάρτιο του 2011, (γ) στις

³ Επισημαίνεται ότι, όσον αφορά το 2011, δεν εκδηλώθηκε ζήτηση εκ μέρους των πιστωτικών ιδρυμάτων για άντληση πόρων μέσω αυτών των πράξεων κατά τους μήνες Μάρτιο-Ιούλιο.

⁴ Πρόκειται για ομολογίες σταθερού επιτοκίου, με μεσοπρόθεσμη ή μακροπρόθεσμη διάρκεια. Οι ομολογίες αυτές βασίζονται σε μια ομάδα από δάνεια (το "κάλυμμα", cover pool) τα οποία έχει χορηγήσει το πιστωτικό ίδρυμα που τις εκδίδει. Οι καλυμμένες ομολογίες παρέχουν διπλή εξασφάλιση (δυνατότητα διπλής αναγωγής) στους ομολογιούχους. Αυτοί είναι πιστωτές της τράπεζας (σε αντίθεση με όσους διακρατούν άλλους τίτλους που έχουν εκδοθεί έναντι κατεχόμενων τραπεζικών δανείων, π.χ. δομημένα ομόλογα). Ταυτόχρονα, στην περίπτωση των καλυμμένων ομολογιών, οι ομολογιούχοι έχουν προνομιακή απαίτηση –δηλ. κατά προτεραιότητα έναντι όλων των υπόλοιπων πιστωτών της τράπεζας–επί των δανείων που αποτελούν το κάλυμμα των ομολογιών. Υπενθυμίζεται, επίσης, ότι το ευρωσύστημα είχε εφαρμόσει με επιτυχία ανάλογο «πρόγραμμα αγορών καλυμμένων ομολογιών» την περίοδο Ιουλίου 2009-Ιουνίου 2010.

⁵ Σύμφωνα με τον ορισμό ο οποίος αποτελεί μέρος της στρατηγικής της νομισματικής πολιτικής του ευρωσυστήματος, επικρατεί σταθερότητα των τιμών όταν ο ρυθμός πληθωρισμού παραμένει κάτω αλλά πλησίον του 2%.

⁶ Συγκεκριμένα, το πρώτο τρίμηνο του 2011 η κατασκευαστική δραστηριότητα ανέκαμψε από τα επίπεδα του τελευταίου τριμήνου του 2010, τα οποία ήταν ιδιαίτερα χαμηλά λόγω της αρνητικής επίδρασης των καιρικών συνθηκών.

επιπτώσεις της δημοσιονομικής κρίσης, συμπεριλαμβανομένης της υποχώρησης των τιμών των μετοχών, και (δ) στο γεγονός ότι οι αυξήσεις της τιμής του πετρελαίου άσκησαν αρνητική επίδραση στην ιδιωτική κατανάλωση στη ζώνη του ευρώ.

Υπό την επιφύλαξη ότι επικρατεί υψηλός βαθμός αβεβαιότητας, το ΑΕΠ αναμένεται να συνεχίσει να αυξάνεται στη ζώνη του ευρώ το δεύτερο εξάμηνο του 2011, αλλά με ρυθμούς οι οποίοι θα είναι χαμηλοί εξαιτίας της επίδρασης των συνεχιζόμενων εντάσεων σε πολλές αγορές κρατικών χρεογράφων στη ζώνη του ευρώ (οι οποίες επηρεάζουν αρνητικά τις συνθήκες χρηματοδότησης για τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά), της υποχώρησης της εμπιστοσύνης των καταναλωτών και των επιχειρήσεων, καθώς και της επιβράδυνσης του ρυθμού ανόδου του ΑΕΠ σε συνδυασμό με την αναθεώρηση επί το δυσμενέστερο των προοπτικών της οικονομίας των ΗΠΑ.

Σύμφωνα με τις πιο πρόσφατες μακροοικονομικές προβολές των εμπειρογνομόνων της ΕΚΤ, οι οποίες δημοσιεύθηκαν το Σεπτέμβριο του 2011, ο ετήσιος ρυθμός ανόδου του ΑΕΠ στη ζώνη του ευρώ εκτιμάται ότι σε μέση ετήσια βάση θα διαμορφωθεί μεταξύ 1,4% και 1,8% το 2011 και μεταξύ 0,4% και 2,2% το 2012. Σε σύγκριση με τις προηγούμενες προβολές, οι οποίες είχαν υποβληθεί στο διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ τον Ιούνιο του 2011, οι προβολές του Σεπτεμβρίου ενσωματώνουν αναθεώρηση επί το δυσμενέστερο των προοπτικών για την εξέλιξη της οικονομικής δραστηριότητας στη ζώνη του ευρώ το 2011 και το 2012.

Στο πλαίσιο της οικονομικής ανάλυσης, το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ παρατήρησε επίσης ότι ο ρυθμός πληθωρισμού όχι μόνον διατηρήθηκε σε υψηλά επίπεδα κατά τη διάρκεια των πρώτων εννέα μηνών του 2011 αλλά παρουσίασε και επιτάχυνση από 2,2% το Δεκέμβριο του 2010 σε 3% το Σεπτέμβριο του 2011. Η εξέλιξη αυτή είναι δυνατόν να αποδοθεί στην αύξηση των τιμών του αργού πετρελαίου και άλλων βασικών εμπορευμάτων, η οποία συνεχίστηκε για μεγάλο μέρος του πρώτου εννεαμήνου του 2011 και εξακολούθησε να επηρεάζει την τιμολόγηση στα αρχικά στάδια της παραγωγικής διαδικασίας. Το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ αναμένει ότι ο πληθωρισμός στη ζώνη του ευρώ θα διατηρηθεί σαφώς πάνω από το 2% τους επόμενους μήνες, κατόπιν όμως θα επιβραδυνθεί υπό την προϋπόθεση ότι οι μισθολογικές διεκδικήσεις θα παραμείνουν συγκρατημένες, όπως εξάλλου πρόσφατα άρχισε να θεωρείται πιθανό λόγω της κατάστασης στις αγορές εργασίας. Επίσης, το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ επανειλημμένως υπογράμμισε την περίοδο Μαρτίου-Σεπτεμβρίου 2011 ότι είναι απολύτως αναγκαίο να αποτραπεί η εφαρμογή τιμολογιακής πολιτικής εκ μέρους των επιχειρήσεων ή η ικανοποίηση μισθολογικών διεκδικήσεων των εργαζομένων που στοχεύουν στη διατήρηση της πραγματικής αξίας των κερδών ή των μισθών, αντίστοιχα, ενόψει των αυξήσεων των τιμών των βασικών εμπορευμάτων. Τέτοιες συμπεριφορές θα ήταν δυνατόν να συντελέσουν σε γενικευμένες αυξήσεις των τιμών των τελικών προϊόντων σε μεσοπρόθεσμη βάση.

Σύμφωνα με τις προαναφερθείσες μακροοικονομικές προβολές των εμπειρογνομόνων της ΕΚΤ του Σεπτεμβρίου του 2011, ο ρυθμός πληθωρισμού εκτιμάται ότι σε μέση ετήσια βάση θα διαμορφωθεί μεταξύ 2,5% και 2,7% το 2011, ακολούθως όμως θα αποκλιμακωθεί το 2012 ώστε να διαμορφωθεί μεταξύ 1,2% και 2,2%.

Στο πλαίσιο της νομισματικής ανάλυσης, την οποία διεξάγει το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ παράλληλα με την οικονομική ανάλυση, έχει διαπιστωθεί ότι ο *υποκείμενος* ρυθμός νομισματικής επέκτασης,⁷ ο οποίος επηρεάζει τις μεσοπρόθεσμες και τις μακροπρόθεσμες πληθωριστικές πιέσεις, διατηρείται σε μέτρια επίπεδα.

Από την άλλη πλευρά, το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ έχει επανειλημμένως σημειώσει ότι στην οικονομία της ζώνης του ευρώ παραμένει άφθονη ρευστότητα, ήδη από την περίοδο πριν από τη χρηματοπιστωτική κρίση, στοιχείο που είναι δυνατόν να διευκολύνει τη γενίκευση των ανοδικών πιέσεων στις τιμές. Βεβαίως πιο πρόσφατα διατυπώθηκε η εκτίμηση ότι η αυξημένη διακράτηση χρήματος εκ

⁷ Ο «υποκείμενος» (underlying) ρυθμός νομισματικής επέκτασης υπολογίζεται από την ΕΚΤ με διάφορες εναλλακτικές μεθόδους (βλ. ΕΚΤ, *Monthly Bulletin*, Μάιος 2008, Box 1, σελ. 15) και δεν δημοσιεύεται. Θεωρείται ότι το μέγεθος αυτό συσχετίζεται στενότερα από ό,τι ο ρυθμός αύξησης του M3 με την εξέλιξη του πληθωρισμού, λαμβανομένων υπόψη των χρονικών υστερήσεων.

μέρους των οικονομικών μονάδων στη ζώνη του ευρώ είναι συνυφασμένη με την αύξηση της αβεβαιότητας (οφείλεται δηλ. σε λόγους πρόνοιας) και επομένως δεν αποσκοπεί στη χρηματοδότηση μελλοντικών δαπανών.

Την περίοδο Ιανουαρίου-Ιουλίου 2011, το επιτόκιο euribor τριών μηνών⁸ (όπως και τα άλλα διατραπεζικά επιτόκια) ακολούθησε ανοδική πορεία λόγω των εντεινόμενων προσδοκιών για αυξήσεις των βασικών επιτοκίων του ευρωσυστήματος (οι οποίες, όπως προαναφέρθηκε, επαληθεύθηκαν σε μεγάλο βαθμό). Η άνοδος των διατραπεζικών επιτοκίων τους τέσσερις πρώτους μήνες του 2011 είναι επίσης συνεπής με τον περιορισμό της συνολικής άντλησης ρευστότητας εκ μέρους των πιστωτικών ιδρυμάτων στη ζώνη του ευρώ από το ευρωσύστημα την περίοδο αυτή. Παράλληλα, το πρώτο εξάμηνο του 2011 παρατηρήθηκε συνεχής μείωση του υπολοίπου των καταθέσεων στη διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων, η οποία - όπως και ο περιορισμός της άντλησης ρευστότητας από το ευρωσύστημα - υποδηλώνει βελτίωση της λειτουργίας της διατραπεζικής αγοράς. Ωστόσο, η καθοδική τάση της αντλούμενης από το ευρωσύστημα ρευστότητας ανεστράφη το Μάιο του 2011, ενώ αυτή του υπολοίπου στη διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων ανεστράφη στα τέλη Ιουνίου 2011.

Ακολούθως, την περίοδο Μαΐου-Ιουλίου 2011 η συνέχιση της ανοδικής πορείας του επιτοκίου euribor τριών μηνών υποστηρίχθηκε αφενός από τις προσδοκίες των φορέων της αγοράς χρήματος για περαιτέρω αυξήσεις των βασικών επιτοκίων του ευρωσυστήματος και αφετέρου από την αύξηση του ασφαλίστρου έναντι του κινδύνου αντισυμβαλλομένου το οποίο ενσωματώνουν τα διατραπεζικά επιτόκια λόγω της δημοσιονομικής κρίσης στη ζώνη του ευρώ. Έτσι το εν λόγω επιτόκιο αυξήθηκε από 1,0% κατά μέσον όρο το Δεκέμβριο του 2010 σε 1,60% τον Ιούλιο του 2011. Τον Αύγουστο του 2011 το εν λόγω επιτόκιο υποχώρησε (σε 1,55% σε μέση μηνιαία βάση), παρά τη σημαντική άνοδο του ασφαλίστρου, εξέλιξη η οποία είναι συνεπής με την απότομη αύξηση την οποία παρουσίασε η άντληση ρευστότητας από το ευρωσύστημα εκ μέρους των πιστωτικών ιδρυμάτων, καθώς και με τις προσδοκίες για διακοπή ή και αντιστροφή των αυξήσεων των βασικών επιτοκίων. Το επιτόκιο euribor τριών μηνών παρέμεινε κατ' ουσίαν σταθερό μετά τις αρχές Αυγούστου και μέχρι πριν τα τέλη Σεπτεμβρίου του 2011 λόγω του συνδυασμού της υποχώρησης των προσδοκιών για το επίπεδο των βασικών επιτοκίων του ευρωσυστήματος και της ανόδου του ασφαλίστρου. Έτσι το euribor τριών μηνών διαμορφώθηκε σε 1,54% κατά μέσον όρο το Σεπτέμβριο. Ωστόσο, από τα τέλη Σεπτεμβρίου το εν λόγω επιτόκιο άρχισε να σημειώνει αργή άνοδο, η οποία εξακολούθησε και στις αρχές Οκτωβρίου του 2011.

Τα πιστωτικά ιδρύματα που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα, την Ιρλανδία και την Πορτογαλία έχουν μειωμένη πρόσβαση στη διατραπεζική αγορά. Αυτά τα πιστωτικά ιδρύματα, όπως επίσης και άλλες τράπεζες που δυσκολεύονται να προσελκύσουν καταθέσεις από τη διατραπεζική αγορά στη ζώνη του ευρώ, αναγκάζονται να προσφεύγουν κυρίως στις πράξεις κύριας και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης ή ακόμη και στην πάγια διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης του ευρωσυστήματος κ.λπ., για να αντλήσουν τους πόρους οι οποίοι είναι απαραίτητοι για την συνέχιση των δραστηριοτήτων τους. Το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ τόνισε επανειλημμένως ότι οι τράπεζες που έχουν περιορισμένες δυνατότητες άντλησης χρηματοδότησης από τη διατραπεζική αγορά πρέπει επειγόντως να αυξήσουν την αποτελεσματικότητά τους και να ενισχύσουν την κεφαλαιακή τους βάση. Όσον αφορά τις εξελίξεις σε άλλες σημαντικές χρηματοπιστωτικές αγορές στη ζώνη του ευρώ, οι αποδόσεις των μακροπρόθεσμων (δεκαετών) ομολόγων που έχουν εκδοθεί από κράτη-μέλη της Νομισματικής Ένωσης και έχουν την ανώτατη πιστωτική διαβάθμιση AAA ακολούθησαν ανοδική πορεία από την αρχή του έτους μέχρι τις αρχές Απριλίου 2011, σημειώνοντας αύξηση κατά περίπου μισή εκατοστιαία μονάδα βάσης σε 3,6%, ενώ έκτοτε η πορεία τους ήταν έντονα καθοδική, με αποτέλεσμα στο τέλος Σεπτεμβρίου 2011 να διαμορφωθούν στο 2,4%, δηλ. σχεδόν 1,25 εκατοστιαία μονάδα χαμηλότερα απ' ό,τι τις αρχές Απριλίου. Στις αρχές Οκτωβρίου 2011 οι εν λόγω αποδόσεις παρουσίασαν έντονες διακυμάνσεις χωρίς σαφή τάση.

Ο κύριος παράγοντας ο οποίος συνέτεινε στην αύξηση, στις αρχές του 2011, των αποδόσεων των κρατικών ομολόγων στη ζώνη του ευρώ με πιστωτική διαβάθμιση AAA ήταν η βελτίωση των μακροοικονομικών

⁸ Το επιτόκιο για τη διάρκεια των τριών μηνών είναι αντιπροσωπευτικό των επιτοκίων στα διατραπεζικά δάνεια (άνευ εξασφαλίσεων, με διάρκεια μεγαλύτερη από μια ημέρα) στη ζώνη του ευρώ.

νομικών εξελίξεων στην περιοχή. Αντίθετα, στη διάρκεια της περιόδου μετά τις αρχές Απριλίου του 2011 οι προοπτικές για την εξέλιξη της οικονομικής δραστηριότητας χειροτέρευσαν παγκοσμίως, ενώ στη ζώνη του ευρώ αναζωπυρώθηκε η δημοσιονομική κρίση. Η ανησυχία την οποία προκάλεσε η δημοσιονομική κρίση εξώθησε τους επενδυτές να αναδιαρθρώσουν τα χαρτοφυλάκιά τους υπέρ των σχετικά ασφαλέστερων και πλέον ρευστών τοποθετήσεων, στις οποίες περιλαμβάνονται, κατά κύριο λόγο, τα γερμανικά κρατικά ομόλογα. Κατά συνέπεια οι τιμές αυτών των ομολόγων αυξήθηκαν, δηλ. η απόδοσή τους μειώθηκε.

Ενδεικτικό της αναζωπύρωσης της δημοσιονομικής κρίσης είναι το γεγονός ότι οι διαφορές αποδόσεων μεταξύ των κρατικών ομολόγων αφενός της Ελλάδος και των λοιπών κρατών-μελών στα οποία παρέχεται χρηματοδοτική στήριξη (κατ' αντιστοιχία προς τον μηχανισμό στήριξης προς τη χώρα μας⁹) και αφετέρου του γερμανικού κρατικού ομολόγου με εναπομένουσα διάρκεια περίπου 10 έτη, οι οποίες είχαν σταθεροποιηθεί κάπως στις αρχές του έτους, διευρύνθηκαν εκ νέου και μάλιστα σημαντικά τους επόμενους μήνες, ιδίως από τον Απρίλιο του 2011 και μετά.¹⁰ Διεύρυνση της αντίστοιχης διαφοράς αποδόσεων έναντι των γερμανικών ομολόγων σημειώθηκε και στις υπόλοιπες αγορές δεκαετών κρατικών ομολόγων στη ζώνη του ευρώ και ιδιαίτερα σε αυτές του Βελγίου, της Ιταλίας και της Ισπανίας όπου παρατηρήθηκαν και εντάσεις.

Η διεύρυνση των διαφορών αποδόσεων υποδηλώνει ότι, κατά τις εκτιμήσεις των χρηματοπιστωτικών αγορών ο πιστωτικός κίνδυνος τον οποίον ενέχουν οι τοποθετήσεις στα κρατικά ομόλογα των λοιπών, εκτός Γερμανίας, κρατών-μελών της ζώνης του ευρώ έχει αυξηθεί ή /και ότι ο βαθμός ρευστότητας των ομολόγων αυτών έχει περιοριστεί σε σύγκριση με τις τοποθετήσεις σε γερμανικά κρατικά ομόλογα. Η διεύρυνση των διαφορών αποδόσεων είχε ως αποτέλεσμα οι μακροπρόθεσμες αποδόσεις των κρατικών ομολόγων πολλών κρατών-μελών της ζώνης του ευρώ να ακολουθήσουν ανοδική πορεία για μεγάλο μέρος της περιόδου κατά την οποία οι αποδόσεις στα κρατικά ομόλογα με την ανώτατη πιστωτική διαβάθμιση αποκλιμακωνόταν. Σημειώνεται ότι η εν λόγω διεύρυνση των διαφορών αποδόσεων συγκρατήθηκε σε κάποιο βαθμό με τη βοήθεια των αγορών ομολόγων στις οποίες προέβη πρόσφατα το ευρωσύστημα στο πλαίσιο του Προγράμματος για τις Αγορές Τίτλων, όπως προαναφέρθηκε.

Οι τιμές των μετοχών στη ζώνη του ευρώ παρουσίασαν διακυμάνσεις - και συνολικά μικρή αύξηση - τους πρώτους τέσσερις μήνες του 2011, ενώ υποχώρησαν σημαντικά την περίοδο Μαΐου-Σεπτεμβρίου 2011. Έτσι, μεταξύ τέλους Δεκεμβρίου 2010 και τέλους Σεπτεμβρίου 2011 ο δείκτης EUROSTOXX μειώθηκε κατά περίπου 22%. Στις αρχές Οκτωβρίου του 2011 ο εν λόγω δείκτης σημείωνε έντονες διακυμάνσεις χωρίς σαφή τάση.

Οι κύριοι παράγοντες οι οποίοι συνέβαλαν στην άνοδο των τιμών των μετοχών στις αρχές του 2011 ήταν η βελτίωση τόσο των μακροοικονομικών εξελίξεων στη ζώνη του ευρώ όσο και της κερδοφορίας των επιχειρήσεων, η οποία μάλιστα υπερέβη τις προσδοκίες των επενδυτών. Αντίθετα, την περίοδο Μαΐου-αρχών Οκτωβρίου 2011 οι παράγοντες οι οποίοι προαναφέρθηκε ότι επηρέασαν τις αγορές κρατικών ομολόγων, δηλαδή η αναζωπύρωση της δημοσιονομικής κρίσης στη ζώνη του ευρώ σε συνδυασμό με τη χειροτέρευση των προοπτικών για την οικονομική δραστηριότητα στις ΗΠΑ, και κατ' ακολουθία στη ζώνη του ευρώ, συνετέλεσαν και σε σημαντική υποχώρηση των τιμών των μετοχών. Η αναζωπύρωση της δημοσιονομικής κρίσης επηρέασε ιδιαίτερα τις τιμές των μετοχών των επιχειρήσεων οι οποίες ανήκουν στο χρηματοπιστωτικό τομέα στη ζώνη του ευρώ, μεταξύ άλλων επειδή οι επιχειρήσεις αυτές έχουν επενδύσεις σημαντικού ύψους σε κρατικά ομόλογα. Οι τιμές των μετοχών αυτών των επιχειρήσεων ακολούθησαν πτωτική τάση μετά τα μέσα Φεβρουαρίου 2011 και μέχρι τέλους Σεπτεμβρίου 2011 κατέγραψαν μείωση κατά περίπου 41% έναντι μείωσης του γενικού δείκτη κατά περίπου 28% την ίδια περίοδο. Μεγαλύτερη από την πτώση του δείκτη EUROSTOXX για το χρηματοπιστωτικό τομέα - ο οποίος περιλαμβάνει μετοχές από τις περισσότερες χώρες της ζώνης του ευρώ -

⁹ Από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τα κράτη-μέλη της (εκτός των δανειοδοτούμενων χωρών) και το ΔΝΤ, κυρίως στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Διεύρωσης Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (EFSF) και του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Χρηματοοικονομικής Σταθεροποίησης (EFSM). Όπως είναι γνωστό, τα κράτη αυτά είναι η Ιρλανδία και η Πορτογαλία.

¹⁰ Επισημαίνεται ότι στην περίπτωση των ιρλανδικών δεκαετών κρατικών ομολόγων οι αποδόσεις σημείωσαν ταχεία αποκλιμάκωση μετά τα μέσα Ιουλίου του 2011.

ήταν η υποχώρηση των τιμών των μετοχών των τραπεζών οι οποίες έχουν ως έδρα την Ελλάδα ή τις υπόλοιπες χώρες στις οποίες παρέχεται χρηματοδοτική στήριξη (κατ' αντιστοιχία προς τον μηχανισμό στήριξης προς τη χώρα μας). Ειδικότερα, μεταξύ τέλους Δεκεμβρίου 2010 και τέλους Σεπτεμβρίου 2011 οι χρηματιστηριακοί δείκτες για τις τράπεζες υποχώρησαν κατά περίπου 61% στην Ελλάδα, 73% στην Ιρλανδία και 55% στην Πορτογαλία, έναντι υποχώρησης κατά περίπου 29% του δείκτη EUROSTOXX για τις τιμές των μετοχών των σημαντικότερων επιχειρήσεων οι οποίες ανήκουν στο χρηματοπιστωτικό τομέα στη ζώνη του ευρώ.

2. Οι οικονομικές εξελίξεις στην Ελλάδα

2.1 Οι εξελίξεις το 2011

Η οικονομική δραστηριότητα

Όλοι οι δείκτες που αντανακλούν την οικονομική δραστηριότητα σε μηνιαία βάση, είτε από την πλευρά της δαπάνης, είτε από την πλευρά της παραγωγής, με εξαίρεση αυτών για τις εξαγωγές¹¹ (1^ο επτάμηνο του 2011: αύξηση, σε τρέχουσες τιμές, 41,6%), δείχνουν σημαντική μείωση της οικονομικής δραστηριότητας το 2011, ενώ οι δείκτες οικονομικού κλίματος και οι δείκτες προσδοκιών παραμένουν σε χαμηλά επίπεδα με παράλληλη σημαντική μεταβλητότητα. Οι τάσεις αυτές δείχνουν συνέχιση της ύφεσης και στα επόμενα τρίμηνα του έτους, δεδομένης και της εξαιρετικά χαμηλής πιστωτικής επέκτασης, και της περιοριστικής δημοσιονομικής και εισοδηματικής πολιτικής.

Με βάση τις τρέχουσες εξελίξεις και δεδομένου ότι στο τελευταίο τρίμηνο του έτους θα έχουμε και την επίπτωση στην πραγματική οικονομία από την εφαρμογή των μέτρων του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής για το 2011 και του νέου δημοσιονομικού πακέτου που ανακοινώθηκε στα τέλη Σεπτεμβρίου και αρχές Οκτωβρίου, εκτιμάται ότι η ετήσια μείωση του πραγματικού ΑΕΠ του 2011 θα είναι 5,5%. Από τα διαθέσιμα στοιχεία φαίνεται ότι η μείωση του ΑΕΠ μέσα στο 2011 οφείλεται στη μείωση της εγχώριας ζήτησης (κατανάλωση και επενδύσεις), η οποία αντισταθμίζεται εν μέρει από τη βελτίωση του ισοζυγίου αγαθών και υπηρεσιών και κυρίως του εμπορικού ισοζυγίου.

Απασχόληση-Ανεργία

Με βάση την έρευνα εργατικού δυναμικού της ΕΛΣΤΑΤ, κατά το 2ο τρίμηνο του 2011 το ποσοστό ανεργίας ήταν 16,3%, έναντι 11,8% του αντίστοιχου τριμήνου του 2010. Ο αριθμός των ανέργων ανέρχεται σε 811 χιλιάδες άτομα, με το ποσοστό ανεργίας των γυναικών (20,0%) να είναι σημαντικά υψηλότερο από των ανδρών (16,3%) και το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας να παρατηρείται στους νέους ηλικίας 15-29 ετών (32,9%). Από τα χαρακτηριστικά της ανεργίας είναι και το γεγονός ότι το ποσοστό των νέων ανέργων ανέρχεται στο 24,6 % του συνόλου των ανέργων, ενώ οι μακροχρόνια άνεργοι αποτελούν αντίστοιχα το 50,9%. Η μείωση της απασχόλησης και η αύξηση της ανεργίας αναμένεται να συνεχιστεί και στο 2ο εξάμηνο του έτους, λόγω της συνεχιζόμενης ύφεσης στην οικονομία και της μείωσης της απασχόλησης στο δημόσιο τομέα, με το μέσο ποσοστό ανεργίας του 2011 να εκτιμάται στο 15,4% (σε εθνικολογιστική βάση).

Πληθωρισμός - Τιμές

Οι πληθωριστικές πιέσεις μειώθηκαν σταθερά μέσα στο 2011 σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Ο εναρμονισμένος ΔΤΚ αυξήθηκε στην περίοδο Ιαν.-Σεπτ. κατά 3,3%, από 4,6% την αντίστοιχη περίοδο

¹¹ Θετική εξέλιξη σημείωσαν οι αεροπορικές αφίξεις ξένων τουριστών κατά 10,1% στο οκτάμηνο του έτους ενώ αύξηση σημείωσε και ο Γενικός Δείκτης νέων παραγγελιών στη βιομηχανία κατά 4,9% στο επτάμηνο του έτους, η οποία οφείλεται στους πολύ υψηλούς ρυθμούς αύξησης των παραγγελιών από το εξωτερικό κατά 27,7%. Οι θετικές αυτές εξελίξεις επιβεβαιώνουν την ανάκαμψη του εξαγωγικού τομέα.

δο του 2010, ενώ το Σεπτέμβριο επιβραδύνθηκε στο 2,9% (σε 12μηνη μεταβολή), από 5,7% τον αντίστοιχο μήνα του 2010, μειώνοντας σημαντικά την διαφορά πληθωρισμού Ελλάδας - Ευρωζώνης. Στο τελευταίο τρίμηνο του 2011 αναμένεται μια επιβάρυνση των τιμών από τα δημοσιονομικά μέτρα με την αύξηση ορισμένων ειδικών φόρων κατανάλωσης (πετρελαίου θέρμανσης) και του ΦΠΑ σε κάποιες κατηγορίες προϊόντων, με τον ετήσιο πληθωρισμό να εκτιμάται να διαμορφωθεί γύρω στο 3%, μικρότερο από το 2010 (4,7%).

Νομισματικές και πιστωτικές εξελίξεις

Ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής του μεγέθους που αποτελεί την ελληνική συμβολή στο M3 της ζώνης του ευρώ (εκτός του νομίσματος σε κυκλοφορία)¹² υποχώρησε το οκτάμηνο Ιανουαρίου - Αυγούστου του 2011 και διαμορφώθηκε σε -10,2% τον Αύγουστο (β' τρίμηνο 2011: -10,2%, δ' τρίμηνο 2010: -11,8%). Ο ρυθμός αυτός, ο οποίος από το Φεβρουάριο του προηγούμενου έτους διαμορφώνεται σε αρνητικό επίπεδο, παρέμεινε χαμηλότερος από τον αντίστοιχο ρυθμό στη ζώνη του ευρώ και μάλιστα η διαφορά μεταξύ των δύο ρυθμών ήταν διπλή σε όλη τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου.

Η μείωση του νομισματικού μεγέθους M3 στην Ελλάδα, το οποίο σχεδόν στο σύνολό του περιλαμβάνει καταθέσεις, συνδέεται κυρίως με την έντονη υποχώρηση της οικονομικής δραστηριότητας, εξαιτίας της οποίας τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις κατέφυγαν στις καταθέσεις τους προκειμένου να καλύψουν καταναλωτικές ή λειτουργικές δαπάνες. Σε μικρότερο βαθμό, η πτώση του M3 ερμηνεύεται από την παρατηρούμενη μείωση των δανειακών υποχρεώσεων των νοικοκυριών, όπως αυτή καταγράφεται στους αρνητικούς ρυθμούς μεταβολής της χρηματοδότησής τους. Επιπρόσθετα, η πτώση του νομισματικού μεγέθους M3 ενισχύθηκε σημαντικά από την αυξημένη αβεβαιότητα μερίδας των αποταμιευτών, η οποία οδήγησε στη μετακίνηση αποταμιευτικών κεφαλαίων από στοιχεία του M3 προς τοποθετήσεις εκτός του M3 (όπως τοποθετήσεις στο εξωτερικό, τραπεζογραμμάτια ή χρυσές λίρες). Από πλευράς προσφοράς, η παρατηρούμενη αυξημένη διακράτηση τραπεζογραμματίων από την πλευρά του κοινού, σε συνδυασμό με την αυξημένη διακράτηση ρευστών διαθεσίμων από τα πιστωτικά ιδρύματα, εκτιμάται ότι άσκησε πτωτικές πιέσεις στο νομισματικό μέγεθος μέσω της μείωσης του πολλαπλασιαστή χρήματος. Καθώς μέρος της μείωσης του νομισματικού μεγέθους αποδίδεται σε υποκατάσταση των συνιστωσών του με άλλα περιουσιακά στοιχεία που πραγματοποιήθηκε με κριτήριο όχι μόνο την απόδοσή τους, συμπεραίνεται ότι ο ρυθμός μείωσης του M3 ήταν μεγαλύτερος απ' ό,τι μπορεί να δικαιολογηθεί με βάση την εξέλιξη των συνήθων προσδιοριστικών παραγόντων της ζήτησης χρήματος.

Αναλυτικότερα, ο ρυθμός μεταβολής του συνόλου των καταθέσεων, οι οποίες κατά τον ορισμό της ΕΚΤ περιλαμβάνονται στο M3, υποχώρησε σταδιακά κατά το 2011 και διαμορφώθηκε σε -10,1% τον Αύγουστο (β' τρίμηνο 2011: -10,3%, δ' τρίμηνο 2010: -11,3%). Η εξέλιξη αυτή προήλθε από τη σημαντική υποχώρηση των καταθέσεων διάρκειας μίας ημέρας, ο ετήσιος ρυθμός μείωσης των οποίων διαμορφώθηκε τον Αύγουστο σε -12,7% (β' τρίμηνο 2011: -12,6% δ' τρίμηνο 2010: -8,0%). Πτώση σημείωσαν και οι καταθέσεις προθεσμίας έως 2 ετών, αλλά λιγότερο έντονη σε σύγκριση με τις καταθέσεις διάρκειας μίας ημέρας (Αύγουστος 2011: -8,0%, β' τρίμηνο 2011: -8,6%, δ' τρίμηνο 2010: -13,8%). Τέλος, οι τοποθετήσεις σε γερós, σε μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων διαθεσίμων και σε χρεόγραφα διάρκειας έως 2 έτη μειώθηκαν περαιτέρω.

Ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής του υπολοίπου της συνολικής χρηματοδότησης της οικονομίας από τα εγχώρια Νομισματικά Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα (NXI)¹³ επιβραδύνθηκε κατά την περίοδο Ιανου-

¹² Το νομισματικό μέγεθος M3 της Ελλάδος, αλλά και κάθε χώρας της ζώνης του ευρώ, δεν μπορεί να υπολογιστεί με ακρίβεια, καθώς τα κέρματα και τραπεζογραμμάτια ευρώ που έχουν τεθεί σε κυκλοφορία σε κάθε χώρα της ζώνης του ευρώ διακρατούνται και από κατοίκους άλλων χωρών της ζώνης του ευρώ (αλλά και από κατοίκους τρίτων χωρών). Επομένως, εξαιτίας των τεχνικών προβλημάτων για τον υπολογισμό του νομίσματος σε κυκλοφορία σε κάθε χώρα της ζώνης του ευρώ, δεν σχολιάζεται η εξέλιξη του ελληνικού M3, παρά μόνον η εξέλιξη των βασικών συνιστωσών του (εκτός του νομίσματος σε κυκλοφορία).

¹³ Το υπόλοιπο της τραπεζικής χρηματοδότησης προς τη γενική κυβέρνηση και τον εγχώριο ιδιωτικό τομέα υπολογίζεται ως το άθροισμα των υπολοίπων των σχετικών δανείων, των χρεογράφων του Ελληνικού Δημοσίου και των εταιρικών ομολόγων που διακρατούν οι τράπεζες συν το υπόλοιπο των πιστοποιημένων δανείων και των εταιρικών ομολόγων. Ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής των υπολοίπων της χρηματοδότησης προσαρμόζεται για τις διαγραφές δανείων, τις μεταβολές της αξίας των ομολόγων του ελληνικού δημοσίου (που ενσωματώνονται στο υπόλοιπο της χρηματοδότησης προς τη γενική κυβέρνηση), τις συναλλαγματικές διαφορές που ενσωματώνονται στα δάνεια σε ξένο νόμισμα εκφραζόμενα σε ευρώ καθώς και τις αναταξινόμησις δανείων.

αρίου-Αυγούστου 2011 και διαμορφώθηκε σε αρνητικό επίπεδο τον Αύγουστο του 2011 (Δεκέμβριος 2010: 5,7%, δ' τρίμηνο 2010: 6,8%). Η πρωτική πορεία του εν λόγω ρυθμού οφείλεται αφενός στη σημαντική επιβράδυνση του δωδεκάμηνου ρυθμού της πιστωτικής επέκτασης προς τον τομέα της γενικής κυβέρνησης σε 4,0% τον Αύγουστο του 2011 (Δεκέμβριος 2010: 28,3%, δ' τρίμηνο 2010: 32,7%) και αφετέρου στη διαμόρφωση του δωδεκάμηνου ρυθμού μεταβολής της χρηματοδότησης προς τον εγχώριο ιδιωτικό τομέα (επιχειρήσεις, ελεύθερους επαγγελματίες-αγρότες-ατομικές επιχειρήσεις και ιδιώτες-ιδιωτικά μη κερδοσκοπικά ιδρύματα) σε αρνητικό επίπεδο (-1,3%) τον Αύγουστο του 2011 (Δεκέμβριος 2010: 0,0%, δ' τρίμηνο 2010: 0,9%).

Η πτώση την οποία εμφάνισε ο ετήσιος ρυθμός πιστωτικής επέκτασης προς τη γενική κυβέρνηση αντανακλά την επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης των τοποθετήσεων των εγχώριων ΝΧΙ σε τίτλους του ελληνικού δημοσίου. Όσον αφορά τη χρηματοδότηση του εγχώριου ιδιωτικού τομέα, η συνεχιζόμενη αύξηση του αρνητικού ρυθμού μεταβολής οφείλεται στην εντονότερα δυσμενή επίδραση των παραγόντων που αφορούν τόσο την προσφορά όσο και τη ζήτηση δανείων. Η εξέλιξη αυτή αντανακλά την έντονη κάμψη της οικονομικής δραστηριότητας, η οποία είναι μεγαλύτερη από ό,τι είχε αρχικά προβλεφθεί, αλλά και το κλίμα της αρνητικής ψυχολογίας στις χρηματοοικονομικές αγορές. Από την πλευρά της προσφοράς δανείων, βασικοί παράγοντες που επέδρασαν αρνητικά στην παροχή πιστώσεων ήταν οι ιδιαίτερα αυξημένες πιέσεις στη ρευστότητα των τραπεζών, λόγω των δυσκολιών που οι τελευταίες εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν ως προς την άντληση χρηματοδοτικών πόρων από εξωτερικές πηγές, και η άνοδος του ποσοστού των επισφαλών δανείων και του πιστωτικού κινδύνου, λόγω της εξασθένησης της οικονομικής δραστηριότητας. Επίσης, αρνητική επίδραση στην προσφορά πιστώσεων ασκούν η αβεβαιότητα των τραπεζών σχετικά με τη σταθερότητα του μακροοικονομικού περιβάλλοντος κατά τα επόμενα έτη και η αύξηση της «αποστροφής τους προς τον κίνδυνο». Από την πλευρά της ζήτησης, η διάθεση αλλά και η δυνατότητα των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων για περαιτέρω δανεισμό επηρεάστηκαν αρνητικά από την ένταση της ύφεσης και την επιδείνωση της χρηματοοικονομικής τους κατάστασης.

Το οκτάμηνο Ιανουαρίου-Αυγούστου του 2011, τα επιτόκια των νέων τραπεζικών καταθέσεων και δανείων στην Ελλάδα ως επί το πλείστον αυξήθηκαν, εξέλιξη που ήταν συνεπής με την πορεία των βασικών επιτοκίων της ΕΚΤ και της αγοράς χρήματος. Παράλληλα, στη διαμόρφωση των τραπεζικών επιτοκίων κατά την εξεταζόμενη περίοδο συνέβαλαν ο υψηλότερος πιστωτικός κίνδυνος και κίνδυνος ρευστότητας που αντιμετωπίζουν τα πιστωτικά ιδρύματα στην Ελλάδα.

Ειδικότερα, όσον αφορά τα επιτόκια των νέων τραπεζικών καταθέσεων και των *repos*, σημαντική ήταν η αύξηση του επιτοκίου των καταθέσεων προθεσμίας (νέες καταθέσεις με συμφωνημένη διάρκεια έως ένα έτος) από τα νοικοκυριά, το οποίο εμφάνισε άνοδο κατά 63 μονάδες βάσης και τον Αύγουστο του 2011 διαμορφώθηκε σε 4,31%, ενώ το πραγματικό επιτόκιο αυτής της κατηγορίας καταθέσεων διαμορφώθηκε σε θετικό επίπεδο από το Μάιο του τρέχοντος έτους. Γενικά, αυξητικά κινήθηκαν και τα επιτόκια των νέων τραπεζικών δανείων το ίδιο διάστημα, αλλά οι αυξήσεις ήταν σαφώς μικρότερες σε σύγκριση με εκείνες την ίδια περίοδο ένα έτος νωρίτερα. Μάλιστα, η άνοδος των μεσομακροπρόθεσμων επιτοκίων, δηλαδή των επιτοκίων με συμφωνημένη διάρκεια άνω του έτους, υπολειπόταν σημαντικά της ανόδου των αποδόσεων των κρατικών ομολόγων, γεγονός που φανερώνει την ευνοϊκή επίδραση των μη συμβατικών μέτρων νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ στο κόστος δανεισμού του ιδιωτικού τομέα στην Ελλάδα. Συγκεκριμένα, το μέσο επιτόκιο των δανείων προς τις μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις αυξήθηκε κατά 80 μονάδες βάσης και διαμορφώθηκε σε 6,55% τον Αύγουστο του 2011, ενώ το αντίστοιχο επιτόκιο των δανείων προς τους ελεύθερους επαγγελματίες αυξήθηκε κατά 54 μονάδες βάσης, σε 8,95%. Ομοίως, το μέσο επιτόκιο των δανείων προς τους ιδιώτες και τα ιδιωτικά μη κερδοσκοπικά ιδρύματα αυξήθηκε κατά 97 μονάδες βάσης σε 7,01% και η άνοδος του αφορούσε τόσο τα καταναλωτικά όσο και τα στεγαστικά δάνεια.

Το περιθώριο επιτοκίου, δηλ. η διαφορά μεταξύ του μέσου σταθμικού επιτοκίου των νέων τραπεζικών δανείων και του αντίστοιχου επιτοκίου των νέων καταθέσεων στην Ελλάδα, αυξήθηκε αισθητά κατά 51 μονάδες βάσης το οκτάμηνο Ιανουαρίου-Αυγούστου του 2011 και διαμορφώθηκε τον Αύγουστο σε 4,44%. Καθώς το περιθώριο επιτοκίου στη ζώνη του ευρώ (Αύγουστος 2011: 2,47%) αυξήθηκε λιγότερο από ό,τι το ελληνικό, η διαφορά του από το *υψηλότερο* περιθώριο επιτοκίου στην Ελλάδα διευ-

ρύνθηκε κατά 29 μονάδες βάσης τον Αύγουστο σε σύγκριση με το τέλος του προηγούμενου έτους, φθάνοντας τις 197 μονάδες βάσης.

Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών

Το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών το διάστημα Ιανουαρίου – Αυγούστου 2011 μειώθηκε κατά 8,3% ή 1,25 δισ. ευρώ σε σύγκριση με το αντίστοιχο οκτάμηνο του 2010, ανερχόμενο έτσι σε 13,9 δισ. ευρώ. Η εξέλιξη αυτή προέκυψε κυρίως από τη μείωση του εμπορικού ελλείμματος αλλά και την αύξηση του πλεονάσματος του ισοζυγίου υπηρεσιών, οι οποίες υπερκάλυψαν τη διεύρυνση του ελλείμματος του ισοζυγίου εισοδημάτων, ενώ οι τρέχουσες μεταβιβάσεις ουσιαστικά παρέμειναν στα αντίστοιχα επίπεδα του 2010.

Το έλλειμμα του ισοζυγίου καυσίμων είναι το μόνο κονδύλι το οποίο επιβάρυνε το εμπορικό ισοζύγιο κατά την επισκοπούμενη περίοδο, δεδομένου ότι αυξήθηκε κατά 1,4 δισ. ευρώ έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 2010. Αντιθέτως, η μείωση του εμπορικού ελλείμματος εξαιρουμένων των καυσίμων και των πλοίων έφθασε τα 2,4 δισ. ευρώ και η δαπάνη για καθαρές εισαγωγές πλοίων παρουσίασε μικρή μείωση (κατά 0,1 δισ. ευρώ). Ο περιορισμός του εμπορικού ελλείμματος εκτός καυσίμων και πλοίων προήλθε τόσο από την περιστολή της εισαγωγικής δαπάνης κατά 1,1 δισ. ευρώ, όσο και από την αύξηση των εξαγωγικών εισπράξεων κατά 1,3 δισ. ευρώ.

Οι εξελίξεις στους υποτομείς του εμπορικού ισοζυγίου επηρεάστηκαν από την ύφεση στην εγχώριο αγορά, λόγω της οποίας η παραγωγή κατευθύνεται στις αγορές του εξωτερικού. Η προοπτική να συνεχιστούν οι εξελίξεις αυτές - ιδίως η άνοδος των εξαγωγών - θα εξαρτηθεί από τον βαθμό κατά τον οποίο η εξαγωγική δραστηριότητα θα συνοδεύεται από αύξηση της εγχώριας παραγωγής.

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, άνοδος των εξαγωγών το 2011 παρατηρήθηκε προς τους παραδοσιακούς προορισμούς, δηλ. τις χώρες της ΕΕ (με ρυθμό υψηλότερο του συνολικού) και της ΝΑ Ευρώπης (κυρίως τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία). Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, άνοδος των εξαγωγών παρατηρήθηκε σε όλες τις κατηγορίες προϊόντων. Στη συνολική άνοδο των εισπράξεων από εξαγωγές εκτός καυσίμων, τα προϊόντα της μεταλλουργίας είχαν τη μεγαλύτερη συμβολή, ακολουθούμενα από τα αγροτικά προϊόντα (κυρίως τα τρόφιμα), τα χημικά (στα οποία συμπεριλαμβάνονται και τα φαρμακευτικά προϊόντα και τα πλαστικά) και το μηχανολογικό εξοπλισμό.

Η άνοδος του πλεονάσματος του ισοζυγίου υπηρεσιών κατά 534 εκατ. ευρώ αντανakλά κυρίως τη μεγάλη άνοδο των καθαρών εισπράξεων από ταξιδιωτικές υπηρεσίες (κατά 604 εκατ. ευρώ) και τη μείωση των καθαρών πληρωμών για λοιπές υπηρεσίες (κατά 540 εκατ. ευρώ), ενώ οι καθαρές εισπράξεις από υπηρεσίες μεταφορών μειώθηκαν κατά 609 εκατ. ευρώ, δεδομένου ότι η μείωση των εισπράξεων της κατηγορίας αυτής ήταν υπερδιπλάσια της μειώσεως των πληρωμών. Πάντως οι ακαθάριστες εισπράξεις από ταξιδιωτικές υπηρεσίες παρουσίασαν σημαντική άνοδο κατά 704 εκατ. ευρώ ή 10,0% έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 2010, μεταξύ άλλων λόγω των γεγονότων σε χώρες της Β. Αφρικής και της Μέσης Ανατολής που οδήγησαν σε εκτροπή της τουριστικής κίνησης προς εναλλακτικούς προορισμούς. Η αύξηση των τουριστικών εισπράξεων υπολογίζεται ότι είναι κυρίως αποτέλεσμα της σημαντικής ανόδου των αφίξεων κατά 9,9% (σύμφωνα με στοιχεία της «έρευνας συνόρων» της Τράπεζας της Ελλάδος) σε σχέση με την περίοδο Ιανουαρίου – Αυγούστου 2010.

Το έλλειμμα του ισοζυγίου των εισοδημάτων διευρύνθηκε κατά 330 εκατ. ευρώ σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2010, λόγω της ανόδου των καθαρών πληρωμών για τόκους, μερίσματα και κέρδη.

Στο οκτάμηνο Ιανουαρίου-Αυγούστου 2011 το ισοζύγιο τρεχουσών μεταβιβάσεων παρουσίασε πλεόνασμα 883 εκατ. ευρώ παραμένοντας σχεδόν στα ίδια επίπεδα με την αντίστοιχη περίοδο του 2010.¹⁴

¹⁴ Οι τρέχουσες μεταβιβάσεις από την ΕΕ περιλαμβάνουν κυρίως τις άμεσες ενισχύσεις και επιδοτήσεις στο πλαίσιο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ), καθώς και τις καταβολές από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, ενώ οι τρέχουσες μεταβιβάσεις προς την ΕΕ περιλαμβάνουν κυρίως τις αποδόσεις

Αντιθέτως, κατά την ίδια χρονική περίοδο το πλεόνασμα του ισοζυγίου κεφαλαιακών μεταβιβάσεων¹⁵ αυξήθηκε και διαμορφώθηκε σε 1,1 δισ. ευρώ, από 787 εκατ. ευρώ την αντίστοιχη περίοδο του 2010. Έτσι, το συνολικό ισοζύγιο τρεχουσών και κεφαλαιακών μεταβιβάσεων διαμορφώθηκε σε 2,0 δισ. ευρώ έναντι 1,7 δισ. ευρώ την αντίστοιχη περίοδο του 2010.

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (European Commission, The Economic Adjustment Programme for Greece – Fourth review – Spring 2011, Occasional Papers no. 82, July 2011), το πρώτο εξάμηνο του 2011 δεν επιτεύχθηκε ο προβλεπόμενος στο «Μνημόνιο Συνεννόησης» εξαμηνιαίος στόχος απορρόφησης των κοινοτικών πόρων και δεν υλοποιήθηκαν όλα τα μέτρα που αφορούν το γενικότερο ρυθμιστικό και οργανωτικό πλαίσιο σχετικά με την υλοποίηση του ΕΣΠΑ.¹⁶ Όμως μέχρι τέλους Αυγούστου 2011 εισέρρευσαν συνολικά 1,3 δισ. ευρώ, με αποτέλεσμα το ποσοστό απορρόφησης των πόρων των διαρθρωτικών ταμείων να προσεγγίσει το 28% της κοινοτικής χρηματοδότησης¹⁷ της περιόδου 2007-2013, βάσει στοιχείων του ισοζυγίου πληρωμών της Τράπεζας της Ελλάδος.

Στην αύξηση της απορρόφησης των διαθέσιμων κοινοτικών πόρων και κυρίως στην αποτελεσματική χρήση τους θα συμβάλουν οι πρόσφατες αποφάσεις για αύξηση του ποσοστού κοινοτικής συγχρηματοδότησης των έργων και προγραμμάτων του ΕΣΠΑ με αντίστοιχη προεκταμίευση των κοινοτικών κονδυλίων, ο ενισχυμένος ρόλος της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ)¹⁸ και η εφαρμογή ενός συνολικού προγράμματος τεχνικής βοήθειας στην Ελλάδα.¹⁹ Τα μέτρα αυτά περιορίζουν σημαντικά την εθνική δημοσιονομική επιβάρυνση και είναι δυνατόν να άρουν τις δυσλειτουργίες στην υλοποίηση του ΕΣΠΑ και να συμβάλλουν ουσιαστικά στην αξιοποίηση των κοινοτικών πόρων, οδηγώντας σε ακόμη μεγαλύτερη βελτίωση το ισοζύγιο κεφαλαιακών μεταβιβάσεων.

Σημειώνεται ότι μέχρι το 2013 οι άμεσες ενισχύσεις και επιδοτήσεις στο πλαίσιο της ΚΑΠ διατηρούνται σε γενικές γραμμές ως έχουν και κυμαίνονται σε 2,5 δισ. ευρώ ετησίως. Όσον αφορά την περίοδο μετά το 2013 οι συνολικές μεταβιβάσεις κοινοτικών πόρων προς την Ελλάδα (διαρθρωτικές δράσεις και μεταβιβάσεις προς τον αγροτικό τομέα) θα περιοριστούν και θα χορηγούνται με εντελώς διαφορετικούς όρους, όπως διαφαίνεται στις προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον Κοινοτικό Προϋπολογισμό (ΚΠ) της περιόδου 2014-2020, ο οποίος εστιάζει στη στρατηγική «Ευρώπη 2020».²⁰

προς τον Κοινοτικό Προϋπολογισμό. Επισημαίνεται ότι το μεγαλύτερο μέρος των συνολικών κονδυλίων του 2011 τα οποία αφορούν άμεσες ενισχύσεις και επιδοτήσεις στο πλαίσιο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) εισέρρευσε ήδη εντός του πρώτου διμήνου του έτους.

¹⁵ Οι κεφαλαιακές μεταβιβάσεις από την ΕΕ περιλαμβάνουν κυρίως τις απολήψεις από τα Διαρθρωτικά Ταμεία –πλην του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου– και από το Ταμείο Συνοχής βάσει των ΚΠΣ και του ΕΣΠΑ.

¹⁶ Βλ. European Commission, The Economic Adjustment Programme for Greece – Fourth review – Spring 2011, Occasional Papers no. 82, July 2011 σελ.73.

¹⁷ Όμως, συγκεκριμένα μόνο προγράμματα εμφανίζουν υψηλά ποσοστά απορρόφησης, όπως το πρόγραμμα «Αναγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα», σε αντίθεση τα επιχειρησιακά προγράμματα που αφορούν την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, την εκπαίδευση και τη διά βίου μάθηση. Ως σύνολο τα περιφερειακά προγράμματα υπερτερούν των τομειακών. Βλ. ΥΠΑΑΝ 31.8.2011.

¹⁸ Η ΕΤΕπ, ως γνωστόν παρέχει δάνεια για την κάλυψη μέρους της εθνικής συμμετοχής στα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα. Η χρηματοδότηση των τραπεζών από την ΕΤΕπ για τη δανειοδότηση επιχειρήσεων θα διευκολυνθεί από ένα νέο μηχανισμό ο οποίος θα παρέχει εγγυήσεις οι οποίες θα προέρχονται από τους πόρους των διαρθρωτικών ταμείων. Βλ. Συνέντευξη αντιπροέδρου ΕΤΕπ κ.Π. Σακελλάρη 9.10.2011.

¹⁹ Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει εγκρίνει σε πρώτη φάση την αύξηση των ποσοστών συγχρηματοδότησης στο 85%, η οποία ισχύει αναδρομικά από 1.1.2007, και έχει προτείνει περαιτέρω αύξηση στο 95% – κατ' ανώτατο όριο – η οποία θα ισχύσει από την 11^η Μαΐου 2010. Το μέτρο αυτό αφορά και άλλες πέντε χώρες οι οποίες βρίσκονται σε πρόγραμμα δημοσιονομικής εξυγίανσης ή αποκατάστασης του ισοζυγίου πληρωμών (Ιρλανδία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Λετονία, Ουγγαρία). Βλ. Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, 21.7.2011, Δήλωση αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων της ζώνης του ευρώ και των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, άρθρα 4 και 12, δήλωση του κ. Barroso, 21.7.2011 (Speech/11/534), και Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Δελτίο Τύπου IP/11/942, Βρυξέλλες, 1.8.2011

²⁰ European Commission, "Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions" "A Budget for the Europe 2020", PART I, and "A Budget for the Europe 2020" PART II: Policy fiches, COM (2011) 500 final, 29.6.2011 και European Commission, "Commission Staff Working Paper" SEC (2011) 868 final, 29.6.2011. Ήδη η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε το γενικό νομοθετικό πλαίσιο και τους επιμέρους κανονισμούς λειτουργίας των κοινοτικών ταμείων με σκοπό την έγκρισή τους μέχρι το τέλος του 2012 (βλ. Ευρωπαϊκή Επιτροπή Δελτίο τύπου IP/11/1159, 6.10.2011. Ειδικότερα, οι βασικές κατευθύνσεις της νέας ΚΑΠ, η οποία παραμένει σημαντική και στη νέα περίοδο, είναι ο περιορισμός των άμεσων ενισχύσεων και επιδοτήσεων, η αναδιανομή των κονδυλίων μεταξύ των κρατών μελών, ο οικολογικός χαρακτήρας της ΚΑΠ και η τόνωση των μέτρων που προωθούν την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία. Οι νομοθετικές προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ΚΑΠ ανακοινώθηκαν στις 12.10.2011. Στο πλαίσιο της «πολιτικής της συνοχής», οι απολήψεις της Ελλάδος θα εξαρτηθούν από την κατανομή των κονδυλίων μεταξύ των περιφερειών 28 κρατών-μελών – συμπεριλαμβανομένης της Κροατίας από 1.1.2014. Τέλος προβλέπεται γενική επανεξέταση του συστήματος χρηματοδότησης του ΚΠ το οποίο θα περιορίσει, θα απλοποιήσει και θα καταστήσει δικαιότερες τις απευθείας συνεισφορές των κρατών μελών.

Πίνακας 1.2 Ισοζύγιο εξωτερικών συναλλαγών
(σε εκατ. ευρώ)

	Ιανουάριος-Αύγουστος			Αύγουστος		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011
I. Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (I.A+I.B+I.Γ+I.Δ)	-16.149,5	-15.170,8	-13.918,8	-466,9	-198,6	-145,0
I.A Εμπορικό ισοζύγιο (I.A.1 - I.A.2)	-20.596,0	-19.990,2	-18.939,7	-2.277,8	-2.029,5	-2.169,7
Ισοζύγιο καυσίμων	-5.131,0	-6.191,3	-7.634,8	-820,0	-724,0	-959,6
Εμπορικό ισοζύγιο χωρίς καύσιμα	-15.464,9	-13.798,9	-11.304,9	-1.457,8	-1.305,6	-1.210,1
Ισοζύγιο πλοίων	-2.441,7	-2.503,7	-2.396,5	-199,9	-227,0	-321,1
Εμπορικό ισοζύγιο χωρίς καύσιμα και πλοία	-13.023,2	-11.295,1	-8.908,4	-1.257,9	-1.078,6	-889,0
I.A.1 Εξαγωγές αγαθών	10.013,8	10.694,1	13.180,2	1.236,3	1.358,1	1.834,8
Καύσιμα	1.978,4	2.994,1	4.126,4	304,2	410,0	621,0
Πλοία (εισπράξεις)	556,8	491,4	588,2	32,3	45,2	37,5
Λοιπά αγαθά	7.478,6	7.208,6	8.465,5	899,8	902,9	1.176,3
I.A.2 Εισαγωγές αγαθών	30.609,7	30.684,3	32.119,9	3.514,1	3.387,7	4.004,4
Καύσιμα	7.109,5	9.185,5	11.761,2	1.124,2	1.134,0	1.580,6
Πλοία (πληρωμές)	2.998,5	2.995,1	2.984,8	232,2	272,2	358,6
Λοιπά αγαθά	20.501,8	18.503,7	17.373,9	2.157,7	1.981,5	2.065,2
I.B Ισοζύγιο υπηρεσιών (I.B.1 - I.B.2)	9.166,2	9.410,9	9.945,0	2.499,8	2.561,1	2.807,1
I.B.1 Εισπράξεις	18.553,9	19.580,1	19.533,0	3.647,3	3.770,1	3.983,3
Ταξιδιωτικό	7.603,0	7.013,8	7.717,9	2.362,6	2.232,9	2.378,2
Μεταφορές	9.065,3	10.441,6	9.306,7	1.079,3	1.278,6	1.223,5
Λοιπές υπηρεσίες	1.885,6	2.124,7	2.508,4	205,3	258,6	381,6
I.B.2 Πληρωμές	9.387,7	10.169,1	9.587,9	1.147,5	1.209,0	1.176,2
Ταξιδιωτικό	1.646,0	1.489,0	1.589,6	286,0	211,2	306,8
Μεταφορές	4.594,7	5.492,0	4.966,4	534,9	665,4	585,5
Λοιπές υπηρεσίες	3.147,0	3.188,1	3.031,9	326,5	332,3	283,8
I.Γ Ισοζύγιο εισοδημάτων (I.Γ.1 - I.Γ.2)	-6.225,0	-5.477,3	-5.806,9	-645,4	-571,8	-628,0
I.Γ.1 Εισπράξεις	3.016,0	2.410,0	2.159,7	306,3	285,1	278,0
Αμοιβές, μισθοί	204,2	134,3	124,3	21,7	16,0	13,2
Τόκοι, μερίσματα, κέρδη	2.811,9	2.275,7	2.035,4	284,7	269,1	264,9
I.Γ.2 Πληρωμές	9.241,0	7.887,3	7.966,6	951,8	856,9	906,1
Αμοιβές, μισθοί	267,1	251,5	297,0	30,2	30,6	41,6
Τόκοι, μερίσματα, κέρδη	8.973,9	7.635,9	7.669,5	921,6	826,3	864,4
I.Δ Ισοζύγιο τρεχουσών μεταβιβάσεων (I.Δ.1 - I.Δ.2)	1.505,2	885,7	882,8	-43,5	-158,4	-154,5
I.Δ.1 Εισπράξεις	4.272,5	3.855,5	3.568,8	310,4	228,3	142,2
Γενική κυβέρνηση (κυρίως μεταβιβάσεις από ΕΕ)	2.962,4	2.857,7	2.763,4	187,9	125,6	39,2
Λοιποί τομείς (μεταναστευτικά εμβάσματα, κλπ)	1.310,1	997,7	805,4	122,5	102,8	102,9
I.Δ.2 Πληρωμές	2.767,3	2.969,7	2.686,1	353,9	386,7	296,7
Γενική κυβέρνηση (κυρίως πληρωμές προς ΕΕ)	1.821,7	1.905,6	1.721,8	197,0	215,4	171,4
Λοιποί τομείς	945,6	1.064,1	964,3	157,0	171,4	125,3
II. Ισοζύγιο κεφαλαιακών μεταβιβάσεων (II.1-II.2)	1.534,2	787,4	1.144,2	278,0	-13,2	579,9
II.1 Εισπράξεις	1.739,5	970,4	1.304,2	303,2	11,7	604,8
Γενική κυβέρνηση (κυρίως μεταβιβάσεις από ΕΕ)	1.602,0	885,5	1.236,8	290,8	2,6	591,6
Λοιποί τομείς (μεταναστευτικά εμβάσματα, κλπ)	137,5	84,8	67,4	12,5	9,2	13,2
II.2 Πληρωμές	205,4	183,0	160,0	25,2	24,9	24,9
Γενική κυβέρνηση (κυρίως πληρωμές προς ΕΕ)	8,9	12,8	8,9	1,0	0,7	0,9
Λοιποί τομείς	196,5	170,1	151,0	24,3	24,2	24,0
III. Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και κεφαλαιακών μεταβιβάσεων (I + II)	-14.615,3	-14.383,4	-12.774,6	-189,0	-211,7	434,9
IV. Ισοζύγιο χρηματοοικον. συν/γών (IV.A+IV.B+IV.Γ+IV.Δ)	15.493,0	15.743,1	13.805,6	-70,1	778,7	26,5
IV.A Άμεσες επενδύσεις *	1.187,9	-269,4	-1.408,5	-5,7	-280,2	-119,6
Κατοίκων στο εξωτερικό	-651,7	-506,3	-1.190,3	-52,0	-124,0	-28,5
Μη κατοίκων στην Ελλάδα	1.839,7	236,8	-218,2	46,3	-156,2	-91,1
IV.B Επενδύσεις χαρτοφυλακίου*	21.085,0	-18.077,9	-11.266,8	-2.654,5	-11.880,2	-1.863,8
Απαιτήσεις	-8.708,9	9.637,3	9.490,6	-6.161,8	387,1	4.095,2
Υποχρεώσεις	29.794,0	-27.715,2	-20.757,4	3.507,3	-12.267,2	-5.959,0
IV.Γ Λοιπές επενδύσεις*	-6.758,0	33.989,4	26.475,9	2.598,0	12.935,1	1.981,8
Απαιτήσεις	-13.271,2	-4.342,1	-2.011,9	2.472,9	11.731,0	1.520,5
Υποχρεώσεις	6.513,2	38.331,5	28.487,8	125,2	1.204,1	461,4
(Δάνεια γενικής κυβέρνησης)	-1.859,5	18.521,3	32.069,0	-30,3	-329,6	-87,9
IV.Δ Μεταβολή συναλλαγματικών διαθεσίμων **	-22,0	101,0	5,0	-8,0	4,0	28,0
V. Τακτοποιητέα στοιχεία (I+II+ IV+V=0)	-877,6	-1.359,7	-1.031,1	259,1	-567,0	-461,4
Υψος συναλλαγματικών διαθεσίμων (τέλος περιόδου)***				3.348	4.624	4.723

* (+) καθαρή εισροή (-) καθαρή εκροή

** (+) μείωση (-) αύξηση

*** Τα συναλλαγματικά διαθέσιμα, σύμφωνα με τον ορισμό της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, περιλαμβάνουν μόνο το νομισματικό χρυσό, τη «συναλλαγματική θέση» στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, τα «ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα» και τις απαιτήσεις της Τράπεζας της Ελλάδος σε ξένο νόμισμα έναντι κατοίκων χωρών εκτός της ζώνης του ευρώ. Αντίθετα, δεν περιλαμβάνουν τις απαιτήσεις σε ευρώ έναντι κατοίκων χωρών εκτός της ζώνης του ευρώ, τις απαιτήσεις σε συνάλλαγμα και σε ευρώ έναντι κατοίκων χωρών της ζώνης του ευρώ, και τη συμμετοχή της Τράπεζας της Ελλάδος στο κεφάλαιο και στα συναλλαγματικά διαθέσιμα της ΕΚΤ.

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Ισοζύγιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών

Το επισκοπούμενο οκτάμηνο οι άμεσες επενδύσεις εμφάνισαν καθαρή εκροή ύψους 1,4 δισ. ευρώ έναντι καθαρής εκροής 269 εκατ. ευρώ την αντίστοιχη περίοδο του 2010. Ειδικότερα, η καθαρή εκροή κεφαλαίων κατοίκων για άμεσες επενδύσεις στο εξωτερικό ανήλθε σε 1,2 δισ. ευρώ, ενώ η καθαρή εκροή κεφαλαίων μη κατοίκων για άμεσες επενδύσεις στην Ελλάδα (αποεπένδυση) ανήλθε σε 218 εκατ. ευρώ.

Από πλευράς επενδύσεων χαρτοφυλακίου σημειώθηκε καθαρή εκροή ύψους 11,3 δισ. ευρώ έναντι καθαρής εκροής 18,1 δισ. ευρώ την αντίστοιχη περίοδο του 2010. Ειδικότερα, καταγράφηκε εκροή κεφαλαίων ύψους 20,6 δισ. λόγω μείωσης των τοποθετήσεων μη κατοίκων σε ομόλογα και έντοκα γραμμάτια του Ελληνικού Δημοσίου και εκροή 631 εκατ. ευρώ λόγω της αύξησης των τοποθετήσεων κατοίκων σε παράγωγα εξωτερικού, αλλά και της μείωσης των τοποθετήσεων μη κατοίκων σε μετοχές ελληνικών επιχειρήσεων κατά 164 εκατ. ευρώ. Οι εξελίξεις αυτές αντισταθμίστηκαν εν μέρει από την εισροή λόγω μείωσης των τοποθετήσεων των εγχώριων θεσμικών επενδυτών σε ομόλογα και έντοκα γραμμάτια του εξωτερικού κατά 10,0 δισ. ευρώ.

Στην κατηγορία των "λοιπών" επενδύσεων η καθαρή εισροή ύψους 26,5 δισ. ευρώ έναντι καθαρής εισροής 34,0 δισ. ευρώ το αντίστοιχο οκτάμηνο του 2010 οφείλεται κυρίως στην αύξηση των καθαρών δανειακών υποχρεώσεων του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα προς μη κατοίκους κατά 31,5 δισ. ευρώ. Σημειωτέον ότι για την επισκοπούμενη περίοδο ο ακαθάριστος δανεισμός του τομέα της γενικής κυβέρνησης βάσει του μηχανισμού στήριξης της ελληνικής οικονομίας έχει διαμορφωθεί σε 33,4 δισ. ευρώ (και ο καθαρός δανεισμός σε 32,1 δισ. ευρώ). Οι εξελίξεις αυτές αντισταθμίζονται εν μέρει από την εκροή λόγω αύξησης των τοποθετήσεων κατοίκων σε καταθέσεις και γeros του εξωτερικού κατά 1,9 δισ. ευρώ καθώς και λόγω της μείωσης των τοποθετήσεων μη κατοίκων σε καταθέσεις και γeros στην Ελλάδα κατά 2,8 δισ. ευρώ.

Στο τέλος Αυγούστου 2011 τα συναλλαγματικά διαθέσιμα της χώρας διαμορφώθηκαν σε 4,7 δισ. ευρώ.

2.2 Οι προοπτικές το 2012

Το εξωτερικό οικονομικό περιβάλλον παρουσιάζεται το 2012 λιγότερο ευνοϊκό από ότι αρχικά αναμενόταν. Οι αβεβαιότητες εξακολουθούν να είναι μεγάλες, για τις περισσότερες αναπτυγμένες οικονομίες οι προοπτικές ανάπτυξης εμφανίζονται σήμερα λιγότερο αισιόδοξες απ' ότι 6 μήνες πριν, ενώ η κρίση χρέους αφορά όλο και περισσότερες αναπτυγμένες οικονομίες.

Όσον αφορά τις προβλέψεις για την ελληνική οικονομία, ο ρυθμός ανάπτυξης προβλέπεται να παραμείνει αρνητικός και το 2012 (-2,8%), λόγω της συνέχισης της δημοσιονομικής προσαρμογής και της μεγαλύτερης ύφεσης του 2011. Η μείωση και του ΑΕΠ του 2012 αναμένεται να προέλθει από την εγχώρια ζήτηση, η συμβολή της οποίας προβλέπεται στις -5.2 ποσοστιαίες μονάδες. Η μείωση της ιδιωτικής κατανάλωσης, σε σταθερές τιμές, προβλέπεται να είναι μεγαλύτερη του 4%, λόγω της μείωσης του διαθέσιμου εισοδήματος και της αύξησης της ανεργίας. Αντίθετα, η συμβολή του εξωτερικού τομέα αναμένεται θετική (συμβολή 2,4 ποσοστιαίες μονάδες στη μεταβολή του ΑΕΠ), με τις εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών να προβλέπεται ότι θα αυξηθούν κατά 6,4% και τις εισαγωγές (σταθερές τιμές) να μειώνονται κατά 2,8%.

Το ποσοστό ανεργίας προβλέπεται να αυξηθεί περαιτέρω το 2012, στο 17,1% του εργατικού δυναμικού (σε εθνικολογιστική βάση), λόγω της συνέχισης της ύφεσης της οικονομίας που θα οδηγήσει σε περαιτέρω μείωση και της απασχόλησης κατά 2,0%.

Τέλος ο πληθωρισμός αναμένεται να μειωθεί σημαντικά το 2012 επηρεαζόμενος κυρίως από την χαμηλή εγχώρια ζήτηση και τις διαρθρωτικές αλλαγές που βελτιώνουν τη λειτουργία των αγορών. Η αύξηση του εν. ΔTK το 2012 εκτιμάται στο 0,6%.

Στον πίνακα 1.3 παρουσιάζονται οι προβλέψεις για τα βασικά μεγέθη του πραγματικού τομέα της οικονομίας για το 2012.

Πίνακας 1.3 Βασικά μεγέθη της ελληνικής οικονομίας (% ετήσιες μεταβολές, σταθερές τιμές)			
	2010	2011	2012
ΑΕΠ	-3,5	-5,5	-2,8
Ιδιωτική κατανάλωση	-3,6	-6,2	-4,1
Δημόσια κατανάλωση	-7,1	-8,0	-7,5
Επενδύσεις	-13,3	-12,9	-4,0
Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	4,2	4,5	6,4
Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	-7,2	-5,9	-2,8
ΔΤΚ	4,7	2,8	0,6
Αποπληθωριστής ΑΕΠ	1,7	1,4	0,4
Απασχόληση	-2,1	-5,7	-2,0
Ποσοστό ανεργίας	11,9	15,4	17,1

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

1. Γενική επισκόπηση της ελληνικής οικονομίας

Το 2010, πρώτο έτος εφαρμογής του προγράμματος οικονομικής πολιτικής, επιτεύχθηκε μείωση του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης κατά περίπου 5,0 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ. Η διόρθωση αυτή του ελλείμματος ήταν η μεγαλύτερη που έχει σημειωθεί ποτέ από χώρα της ευρωζώνης.

Για το 2011, ο στόχος του προγράμματος ήταν η περαιτέρω μείωση του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης κατά 3,0 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ. Παρά την προβλεπόμενη μικρότερη μείωση σε σχέση με το 2010, όπως εκφράζεται σε ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ, η απαιτούμενη δημοσιονομική προσπάθεια σε επίπεδο λήψης μέτρων είναι του ίδιου μεγέθους και έντασης με το 2010, καθώς η επιδείνωση της ύφεσης εμποδίζει την πλήρη αποτελεσματικότητα των ληφθέντων μέτρων.

Η σχέση δημοσιονομικής πολιτικής και ανάπτυξης είναι αμφίδρομη. Από τη μία πλευρά λειτουργούν οι δημοσιονομικοί πολλαπλασιαστές (δηλαδή η ποσοστιαία επίδραση στο ΑΕΠ από την αύξηση ή μείωση κατά μία εκατοστιαία μονάδα του δημόσιου ελλείμματος), ενώ από την άλλη πλευρά λειτουργεί η επίδραση της αύξησης ή μείωσης του ΑΕΠ στο δημόσιο έλλειμμα (μέσω της απόδοσης των φορολογικών συντελεστών και των έκτακτων δαπανών, όπως η αύξηση των επιδομάτων ανεργίας). Ως τελικό αποτέλεσμα από την αλληλεπίδραση των δύο αυτών αντίρροπων παραγόντων προκύπτει ότι η αποτελεσματικότητα της δημοσιονομικής προσαρμογής στη μείωση του ελλείμματος είναι περίπου 0,5 έως 0,7 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ (δηλαδή δημοσιονομική προσαρμογή της τάξης του 1% του ΑΕΠ μειώνει το έλλειμμα κατά 0,5 - 0,7% του ΑΕΠ).

Το 2011 είναι το δεύτερο έτος εφαρμογής του προγράμματος, σε ένα δυσμενέστερο εξωτερικό περιβάλλον σε σχέση με το 2010. Επιπλέον, το 2011 είναι το έτος που αποκαλύφθηκε πλήρως η παγκόσμια έκταση του φαινομένου της κρίσης χρέους των αναπτυγμένων χωρών, με προεξάρχουσες τις Ηνωμένες Πολιτείες, την Ιαπωνία και τις χώρες του νότου της ευρωζώνης. Το εύρος και βάθος αυτής της κρίσης έχει αρνητικές επιπτώσεις τόσο στη χρηματοδότηση όσο και στην ανάπτυξη αυτών των οικονομιών, όμως από την άλλη πλευρά ανέδειξε και την ανάγκη συλλογικής και συντονισμένης αντιμετώπισης της από όλες τις χώρες.

Στο πλαίσιο αυτό, κρίθηκε αναγκαία η βελτίωση των όρων του χρηματοδοτικού προγράμματος της ελληνικής οικονομίας, με την επιμήκυνση της περιόδου αποπληρωμής και τη μείωση κατά 100 μονάδες βάσης του επιτοκίου δανεισμού του δανείου των 110 δισ. ευρώ του μηχανισμού χρηματοδοτικής στήριξης από τις χώρες της ευρωζώνης και το ΔΝΤ (απόφαση των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων της ευρωζώνης της 11ης Μαρτίου 2011).

Την παραπάνω απόφαση, μέσα σε ένα συνεχώς επιδεινούμενο από τη διεθνή κρίση χρέους περιβάλλον, ακολούθησε η απόφαση της 21ης Ιουλίου των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων για την εφαρμογή ενός νέου προγράμματος 109 δισ. ευρώ ενίσχυσης της Ελλάδας από κοινού με το ΔΝΤ και την εθελοντική συμβολή του ιδιωτικού τομέα, για την πλήρη κάλυψη του χρηματοδοτικού ελλείμματός της μέχρι το 2014.

Στις 26 Οκτωβρίου του 2011 και υπό την πίεση του επιδεινούμενου οικονομικού περιβάλλοντος στην ευρωζώνη και την αυξανόμενη πίεση των αγορών στο κόστος δανεισμού των κρατών-μελών πραγματοποιήθηκε μια αναθεώρηση της αρχικής συμφωνίας της 21^{ης} Ιουλίου του 2011.

Η συμφωνία της 26^{ης} Οκτωβρίου προβλέπει τη μείωση του ελληνικού χρέους που κατέχεται από τον ιδιωτικό τομέα σε 50% της ονομαστικής του αξίας. Ταυτόχρονα θα καταρτιστεί ένα νέο χρηματοδοτι-

κό πρόγραμμα ύψους 100 δισ. ευρώ το οποίο θα καλύπτει τις ανάγκες της ελληνικής οικονομίας έως το 2014 στο οποίο συμπεριλαμβάνονται 30 δισ. ευρώ με σκοπό την επανακεφαλαιοποίηση των ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων. Ο στόχος της νέας συμφωνίας είναι η αποτελεσματική και οριστική αντιμετώπιση του προβλήματος της βιωσιμότητας του ελληνικού χρέους με στόχο αυτό να υποχωρήσει στο επίπεδο του 120% του ΑΕΠ το έτος 2020.

Το 2011 είναι το δεύτερο έτος που η προσπάθεια συνεχίζεται για περαιτέρω εξορθολογισμό των δαπανών, βελτίωση των δημοσιονομικών συνθηκών και συνέχιση των διαρθρωτικών αλλαγών. Πολλές από τις δημοσιονομικές αλλαγές του 2011 δεν έχουν άμεση επίπτωση στο έλλειμμα αλλά είναι απαραίτητες για τη μόνιμη και διαχρονική βελτίωση της δημοσιονομικής διαχείρισης. Οι τομές αυτές αφορούν στη λειτουργία της δημόσιας διοίκησης, στην υγεία, στο ασφαλιστικό σύστημα, στο κοινωνικό κράτος, στις δημόσιες επιχειρήσεις, στη διαχείριση του δημόσιου χρήματος και στους θεσμούς λογοδοσίας και διαφάνειας.

Τα μέτρα που θα έχουν άμεση επίπτωση στη μείωση του ελλείμματος και του χρέους στο τελευταίο τρίμηνο του 2011 είναι η εφαρμογή του ενιαίου μισθολογίου στο δημόσιο τομέα, η διεύρυνση του θεσμού της εργασιακής εφεδρείας στο σύνολο του δημόσιου τομέα και η υλοποίηση του προγράμματος ιδιωτικοποιήσεων.

Η δημοσιονομική στρατηγική της κυβέρνησης για το 2012 βασίζεται στους παρακάτω βασικούς πυλώνες:

- Εφαρμογή Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012-2015.
- Συνέχιση της εφαρμογής των αναγκαίων διαρθρωτικών και θεσμικών αλλαγών.
- Βελτίωση του φορολογικού και ασφαλιστικού συστήματος.
- Επιτάχυνση των αποκρατικοποιήσεων και του προγράμματος αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας του δημοσίου.
- Περαιτέρω αναδιάρθρωση των φορέων του δημοσίου (συγχωνεύσεις / καταργήσεις).

Η ελληνική οικονομία βρίσκεται σε μια κρίσιμη συγκυρία όσον αφορά τις προοπτικές ανάπτυξης. Το εμπροσθοβαρές δημοσιονομικό πρόγραμμα βραχυπρόθεσμα συμβάλλει, ως ένα βαθμό, στην κατάσταση ύφεσης της οικονομίας, η οποία επιπλέον περιβάλλεται από κινδύνους και αβεβαιότητες που δυσχεραίνουν την ανάκαμψη στην ευρωζώνη και την παγκόσμια οικονομία.

Συνεπώς μεσοπρόθεσμα, πολλά θα εξαρτηθούν από τη σύνθεση, την ταχύτητα της εφαρμογής και τη γενικότερη πρόοδο του προγράμματος διαρθρωτικών αλλαγών. Οι διαρθρωτικές αλλαγές στις αγορές αγαθών και υπηρεσιών (όπως το άνοιγμα των αγορών, η ενίσχυση του ανταγωνισμού, η απλοποίηση των διαδικασιών αδειοδότησης, η απελευθέρωση των επαγγελμάτων και οι ιδιωτικοποιήσεις) μπορούν να οδηγήσουν σε αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων και συνεπώς σε αύξηση της παραγωγικότητας και τεχνολογικής αναδιάρθρωσης, παράγοντες που συνδέονται άμεσα με την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας. Οι διαρθρωτικές αλλαγές στην αγορά εργασίας μπορούν να ενισχύσουν τη συμβολή του παράγοντα απασχόλησης στην ανάπτυξη από το 2012, ενώ ταυτόχρονα να βοηθήσουν στη συγκράτηση του κόστους εργασίας. Συνολικά, οι διαρθρωτικές αλλαγές αποτελούν ένα καθοριστικό παράγοντα για εφαρμογή ενός νέου μοντέλου ανάπτυξης βασισμένο στις επενδύσεις και στην εξωστρέφεια της ελληνικής οικονομίας.

2. Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής (ΜΠΔΣ)

Ο προϋπολογισμός του 2012 έχει καταρτιστεί στο πλαίσιο του επικαιροποιημένου Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής (ΜΠΔΣ), που θα ενσωματωθεί ως παράρτημα στο νόμο κύρωσης του προϋπολογισμού 2012.

Η επικαιροποίηση του ΜΠΔΣ κρίθηκε απαραίτητη, όχι μόνο λόγω της σημαντικής μεταβολής των μακροοικονομικών μεταβλητών της ελληνικής οικονομίας σε σχέση με αυτές που ίσχυαν κατά το χρόνο της αρχικής του κατάρτισης (όπως προβλέπει ο Ν. 3871/2010), αλλά και λόγω των σημαντικών εξελίξεων που δρομολογήθηκαν με την 5^η αναθεώρηση του μνημονίου καθώς και τις αποφάσεις της Συνόδου Κορυφής της 26^{ης} Οκτωβρίου 2011. Είναι προφανές ότι οι σημαντικότερες αυτές αλλαγές και εξελίξεις καθορίζουν όχι μόνο το σχεδιασμό του προϋπολογισμού του έτους 2012 αλλά και περαιτέρω των ετών 2013-2015.

Στο πλαίσιο αυτό η επικαιροποίηση του ΜΠΔΣ περιλαμβάνει:

- τις νέες μακροοικονομικές προβλέψεις για την εξέλιξη της ελληνικής οικονομίας (μεταβολή του ΑΕΠ, ανεργία, πληθωρισμός, ζήτηση κλπ.),
- την επανεκτίμηση των αποδόσεων των παρεμβάσεων που είχαν περιληφθεί στο αρχικό ΜΠΔΣ, βάσει των νεότερων στοιχείων που προέκυψαν από τη δρομολόγηση της υλοποίησής τους,
- το χρονικό επαναπροσδιορισμό του προγράμματος αξιοποίησης της δημόσιας περιουσίας,
- τις νέες παρεμβάσεις που υιοθετήθηκαν με την ψήφιση των νόμων 4002/11, 4014/11 και 4024/11 και,
- τις αποφάσεις της Συνόδου Κορυφής της 26^{ης} Οκτωβρίου 2011 που δίνουν οριστική λύση στην κρίση χρέους της χώρας (PSI) και οδηγούν σε σημαντικότερες μειώσεις των πληρωμών για τόκους στην τριετία 2012-2014.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η επικαιροποίηση του ΜΠΔΣ αφορά τον επαναπροσδιορισμό της δημοσιονομικής προσαρμογής που απαιτείται, μετά τις ανωτέρω παρεμβάσεις και εξελίξεις, για την επίτευξη των στόχων μείωσης των ελλειμμάτων γενικής κυβέρνησης και χρέους του αρχικού ΜΠΔΣ, οι οποίοι εξακολουθούν να παραμένουν οι ίδιοι.

3. Φορολογική πολιτική

Στρατηγικός στόχος της φορολογικής πολιτικής οφείλει να είναι ένα δίκαιο φορολογικό πλαίσιο που θα εγγυάται τα δημόσια έσοδα, αλλά και την αποτελεσματικότητα και τη διαφάνεια, και το οποίο θα περιέχει ενιαίους κανόνες χωρίς αδικαιολόγητες εξαιρέσεις όπου ο καθένας θα προσφέρει ανάλογα με τις δυνάμεις του.

Δεδομένης της δυσχερούς οικονομικής συγκυρίας το Υπουργείο Οικονομικών έλαβε μέτρα για τη διασφάλιση των δημόσιων εσόδων και την ενίσχυσή τους, με στόχο την αποκλιμάκωση του ελλείμματος και τη χρηματοδότηση των αναγκών του κράτους. Παράλληλα όμως, στο πλαίσιο της συντελούμενης φορολογικής μεταρρύθμισης, έδωσε έμφαση και επιχείρησε να συνδυάσει την εφαρμογή των κατάλληλων θεσμικών και διοικητικών εργαλείων για την υλοποίηση ουσιαστικότερων αλλαγών που θα σηματοδοτήσουν τη βελτίωση του πλαισίου φορολόγησης, την αναδιοργάνωση των ελεγκτικών και εισπρακτικών υπηρεσιών, την απλοποίηση των διαδικασιών για τη διευκόλυνση της επιχειρηματικότητας, και κυρίως την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, με όποιον τρόπο και αν αυτή συντελείται.

Το 2010 μπήκαν τα θεμέλια για ένα σύγχρονο, πιο αποτελεσματικό και πιο δίκαιο φορολογικό σύστημα. Απλοποιήθηκε το πλαίσιο φορολόγησης των εισοδημάτων, καθιερώθηκε προοδευτικότερη φορολόγηση των εισοδημάτων και των περιουσιών, μπήκαν σε εφαρμογή νέες διαδικασίες διασταυρώσεων και ελέγχου, και πολλαπλασιάστηκαν τα ηλεκτρονικά συστήματα και οι ηλεκτρονικές υπηρεσίες. Το 2011 υλοποιείται το θεσμικό πλαίσιο και λαμβάνονται μέτρα για την ενίσχυση των εσόδων, την αποκλιμάκωση του ελλείμματος και τη διεύρυνση της φορολογικής βάσης. Πραγματοποιείται αναδιοργάνωση του φορολογικού, ελεγκτικού και εισπρακτικού μηχανισμού, και λαμβάνονται πρόσθετα μέτρα για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, την αυτοματοποίηση των διαδικασιών και των υπηρεσιών προς τους πολίτες. Αρχισε με μεγάλη επιτυχία η ηλεκτρονικοποίηση των συναλλαγών και της υποβολής δηλώσεων, με την ολοκλήρωση των οποίων θα βελτιωθούν εντυπωσιακά οι προσφερόμενες υπη-

ρεσίες, αλλά και των αυτόματων διασταυρώσεων με βέβαιο αποτέλεσμα τη βελτίωση του όλου πλαισίου φορολόγησης.

Οι δράσεις για τη μεταρρύθμιση του φορολογικού συστήματος, με δεδομένη και την επιτακτική ανάγκη για άμεσα αποτελέσματα στο πεδίο της ενίσχυσης των εσόδων, περιλαμβάνουν άμεσα μέτρα για να καλυφθεί το ταχύτερο δυνατό η ανάγκη ενίσχυσης των δημοσίων εσόδων και μεσοπρόθεσμες διαρθρωτικές αλλαγές με ορίζοντα απόδοσης ένα έως τρία χρόνια επιφέροντας μόνιμο αποτέλεσμα για τη δημιουργία ενός καλύτερου φορολογικού συστήματος.

Στο πλαίσιο αυτό έχει ληφθεί σειρά μέτρων:

α) Για την ενίσχυση της διαφάνειας, τον έλεγχο και τη βελτίωση της εισπραξιμότητας των φορολογικών οφειλών:

- Καθιερώθηκε η δημοσιοποίηση των στοιχείων των συνολικών ληξιπροθέσμων οφειλών προς το Δημόσιο από κάθε αιτία, όταν αυτές υπερβαίνουν το ποσό των εκατόν πενήντα χιλιάδων ευρώ ανά φυσικό ή νομικό πρόσωπο και επί ένα έτος δεν έχει γίνει καμία πληρωμή.
- Θεσπίστηκε η άρση του τραπεζικού και κάθε απορρήτου προς την φορολογική διοίκηση.
- Επεκτάθηκε και καθιερώθηκε η υποχρεωτική ηλεκτρονική υποβολή των φορολογικών δηλώσεων από περισσότερες κατηγορίες προσώπων, με στόχο την άμεση πλήρη ηλεκτρονικοποίηση της υποβολής των δηλώσεων.
- Καθιερώθηκε η υποχρέωση περιοδικής διαβίβασης προς το Υπουργείο Οικονομικών από τα πιστωτικά, χρηματοδοτικά και λοιπά ιδρύματα πληρωμών των στοιχείων των εμβασμάτων που πραγματοποιήθηκαν για μεταφορά κεφαλαίων στο εξωτερικό προς διευκόλυνση των διασταυρώσεων, πάταξη της φοροδιαφυγής και επίτευξη φορολογικής συμμόρφωσης. Τα στοιχεία που έχουν ήδη αποσταλεί για το 2009 και 2010 θα αξιοποιηθούν από το Υπουργείο Οικονομικών.
- Προβλέφθηκαν ρυθμίσεις είσπραξης ληξιπρόθεσμων χρεών για μεγάλους οφειλότες άνω των 150.000 ευρώ με ανάθεση εντοπισμού περιουσιακών στοιχείων σε δικηγορικές και ελεγκτικές εταιρείες.
- Ιδρύθηκε μονάδα μεγάλων φορολογουμένων (1.200 περίπου μεγάλες επιχειρήσεις) που αποδίδουν το 20% των συνολικών φόρων, προκειμένου να εστιάσει στη συμμόρφωση αλλά και κατεύθυνση των επιχειρήσεων που αποδίδουν μεγάλο μέρος των φορολογικών εσόδων.
- Ιδρύθηκε επιχειρησιακή μονάδα που θα έχει αποκλειστικό έργο την είσπραξη των ληξιπροθέσμων χρεών από μεγάλους οφειλότες του Δημοσίου σε πανελλήνια κλίμακα και την αντιμετώπιση όλων των ιδιαίτερα δύσκολων θεμάτων είσπραξης και κατασχέσεων περιουσιακών στοιχείων, καθώς και τη λήψη κάθε μέτρου για την αντιμετώπιση των συστηματικά μη εξοφλούντων τους οφειλόμενους φόρους, τους οποίους πολλές φορές έχουν εισπράξει ή παρακρατήσει από τους πελάτες τους ή τους εργαζόμενους και δεν τους αποδίδουν.
- Προβλέφθηκε η χορήγηση στοιχείων σε ιδιώτες που έχουν αναλάβει βάσει σύμβασης κάποιο έργο έναντι του Δημοσίου για την υποβοήθηση του φοροεισπρακτικού μηχανισμού.
- Αυξήθηκε το ποσοστό προβεβαίωσης από 25% στο 50% της φορολογικής διαφοράς όταν δεν επιτευχθεί διοικητική επίλυσή της και ασκείται προσφυγή στα φορολογικά δικαστήρια.
- Καθιερώθηκε η διοικητική επίλυση των φορολογικών διαφορών από ειδική επιτροπή για ποσά άνω των 50.000 ευρώ.

β) Για την αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής και τη θωράκιση του συστήματος με τα νομικά εργαλεία που απαιτούνται για την αποτελεσματική διενέργεια και έκβαση των ελέγχων:

- Εφαρμόστηκε σχέδιο αναδιοργάνωσης των φοροεισπρακτικών και ελεγκτικών μηχανισμών σε συνθήκες αξιοκρατίας και αποτελεσματικότητας.
- Θεσπίστηκε και υλοποιείται τριετές Εθνικό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αντιμετώπισης της Φοροδιαφυγής, το οποίο περιέχει συγκεκριμένες δράσεις και μετρήσιμους στόχους.
- Θεσπίστηκε και εφαρμόζεται ο θεσμός του Εισαγγελέα οικονομικού εγκλήματος.

- Εφαρμόστηκε απόφαση σχετικά με το φορολογικό πιστοποιητικό που συντάσσουν οι ορκωτοί λογιστές – ελεγκτές κατά το κλείσιμο του ισολογισμού και τον διαχειριστικό έλεγχο που διενεργούν στις μεγάλες επιχειρήσεις και το υποβάλλουν στο ΥΠΟΙΚ με τις παρατηρήσεις τους είτε για τυχόν φορολογικές παραβάσεις ή για συμμόρφωση της επιχείρησης με τη φορολογική νομοθεσία με βάση συγκεκριμένο και προκαθορισμένο πρόγραμμα ελέγχου.
  - Εκδόθηκε η απόφαση πιστοποίησης των λογιστών – φοροτεχνικών και εφαρμόζεται η υποχρέωση να υπογράφουν τις φορολογικές δηλώσεις και να υποβάλλουν καταστάσεις φορολογικής αναμόρφωσης με τις δαπάνες που δεν αναγνωρίζονται καθώς και κατάσταση με τους φόρους που έπρεπε να αποδοθούν, πόσοι αποδόθηκαν και πόσοι οφείλονται.
  - Αυστηροποιήθηκαν οι ποινές και εφαρμόζονται σε μεγάλες υποθέσεις. Προβλέφθηκαν αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο προκειμένου τα ποινικά αδικήματα της φοροδιαφυγής να τιμωρούνται άμεσα και αποτελεσματικά έτσι ώστε να επιτευχθεί μεγαλύτερη φορολογική συμμόρφωση.
  - Ενισχύεται η διασταύρωση φορολογικών δεδομένων με άντληση στοιχείων από όλους τους φορείς, δημόσιους και ιδιωτικούς, ώστε να γίνει κατανοητό στην κοινωνία ότι δεν είναι εύκολη η προσπάθεια απόκρυψης αμοιβών, συναλλαγών και εν τέλει εισοδήματος, και όταν αυτή ολοκληρωθεί σε απόλυτο ηλεκτρονικό περιβάλλον, η φοροδιαφυγή θα είναι ατελέσφορη και ασύμφορη καθώς οι πιθανότητες να αποκαλυφθεί με τις μεθόδους αυτές θα είναι πολύ μεγάλες.
  - Συστάθηκαν θέσεις ελεγκτών βεβαίωσης και αναγκαστικής είσπραξης των εσόδων του κράτους που υπογράφουν συμβόλαιο αποδοτικότητας και δεσμεύονται με ποσοτικούς στόχους.
  - Θεσμοθετήθηκε Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων αρμόδια για τη συλλογή, επεξεργασία, σύνθεση, ανάλυση, αξιολόγηση και αξιοποίηση των πληροφοριών και στοιχείων που αφορούν στην εμπλοκή υπαλλήλων του Υπουργείου Οικονομικών και των εποπτευόμενων από αυτό νομικών προσώπων, σε ποινικά και πειθαρχικά αδικήματα, την εξιχνίαση, την πειθαρχική τους δίωξη και την άμεση ενημέρωση των αρμοδίων για την ποινική δίωξη αρχών.
  - Ενισχύθηκε η Διεθνής Διοικητική Συνεργασία στην άμεση φορολογία με τη σύσταση ειδικού τμήματος στη Διεύθυνση Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων για την ανταλλαγή των αναγκαίων πληροφοριών με σκοπό τον ορθό καθορισμό του φόρου και τον έλεγχο της φοροδιαφυγής.
  - Βελτιώνεται η αποτελεσματικότητα του συστήματος ελέγχων με την καθιέρωση του «ελέγχου από το γραφείο» για εξοικονόμηση χρόνου ώστε οι ελεγκτές να διενεργούν περισσότερους και αποδοτικότερους ελέγχους χωρίς την όχληση των επιτηδευματιών.
  - Εκδόθηκε η απόφαση και πραγματοποιείται εκκαθάριση του μητρώου επιτηδευματιών για την απενεργοποίηση των μη ενεργών ΑΦΜ και αυτών που παρουσιάζουν προβλήματα με σκοπό τη δημιουργία ενός δυναμικού μητρώου επιτηδευματιών που θα εξασφαλίσει την άμεση παρακολούθηση της εκπλήρωσης των φορολογικών υποχρεώσεων και την ανεύρεση μη συνεπών φορολογουμένων.
  - Επιπλέον, και προκειμένου να διασφαλίζονται και να ελέγχονται περαιτέρω οι συναλλαγές και να προκύπτουν οι εκδότες πλαστών και εικονικών στοιχείων, παρέχεται η δυνατότητα δημοσίευσης του ΑΦΜ, του αντικειμένου εργασιών, της ημερομηνίας έναρξης και λήξης εργασιών και της επαγγελματικής εγκατάστασης των επιτηδευματιών, φυσικών και νομικών προσώπων, μέσω ηλεκτρονικής υπηρεσίας της ΓΓΠΣ του Υπουργείου Οικονομικών
- γ) *Για τη διασφάλιση των εσόδων, τη συνέχιση της λειτουργίας του κράτους καθώς και την αντιμετώπιση της πρωτοφανούς δημοσιονομικής κρίσης που διέρχεται η χώρα μας, και με απότερο σκοπό την προστασία του γενικότερου δημοσίου συμφέροντος, θεσμοθετήθηκαν:*
- Προοδευτική κλίμακα φορολογίας εισοδήματος με λιγότερα κλιμάκια και με ορισμό του αφορολόγητου ορίου τις 5.000 ευρώ με πρόνοια ώστε οι νέοι ηλικίας έως και τριάντα (30) ετών, οι συνταξιούχοι άνω των εξήντα πέντε (65) ετών, καθώς και τα άτομα με ειδικές ανάγκες να έχουν αφορολόγητο ποσό για εισόδημα μέχρι εννέα χιλιάδες (9.000) ευρώ. Περαιτέρω και για λόγους κοινωνικούς, το αφορολόγητο ποσό του πρώτου κλιμακίου της κλίμακας αυξάνεται κατά 2.000 ευρώ για κάθε τέκνο από τα δύο πρώτα του φορολογουμένου που τον βαρύνουν και κατά 3.000 ευρώ για κάθε επόμενο τέκνο.
  - Αντικατάσταση της δυνατότητας έκπτωσης δαπανών από το συνολικό εισόδημα του φορολογουμένου με τη δυνατότητα έκπτωσης δαπανών από φόρο κατά τα οριζόμενα ποσοστά.

- Μείωση του φόρου της κλίμακας κατά ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) για τις εκπιπόμενες δαπάνες (π.χ. των εξόδων ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης, των μισθωμάτων κύριας κατοικίας κ.λπ.).
  - Επιβολή ειδικής εισφοράς κοινωνικής αλληλεγγύης στα φυσικά πρόσωπα η οποία επιβάλλεται στα συνολικά δηλωθέντα ή τεκμαρτά εισοδήματα οικονομικού έτους 2011 με κλίμακα από 1% έως 4% ανεξάρτητα εάν το εισόδημα είναι φορολογούμενο ή φορολογούμενο με ειδικό τρόπο ή απαλλασσόμενο, με εξαίρεση τις αποζημιώσεις λόγω απολύσεων είτε κατά τη διάρκεια του εργασιακού βίου είτε κατά τη συνταξιοδότηση (εφάπαξ), καθώς και του επιδόματος ανεργίας. Ακόμα εξαιρούνται οι μακροχρόνια άνεργοι κατά το χρόνο βεβαίωσης. Για εισοδήματα που αποκτώνται από 1.1.2012 μέχρι και 31.12.2014 προβλέπεται η διενέργεια παρακράτησης έναντι της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης.
  - Αναπροσαρμογή του ελάχιστου προσδιορισμού αντικειμενικού εισοδήματος με βάση τα χρησιμοποιούμενα περιουσιακά και λοιπά οριζόμενα στοιχεία ώστε για όλους ανεξαιρέτως τους φορολογούμενους να προβλέπεται ελάχιστος προσδιορισμός αντικειμενικού εισοδήματος με βάση τα στοιχεία διαβίωσής τους καθώς και καθορισμένες δαπάνες – αγορές προκειμένου αυτό να συγκριθεί με το δηλούμενο από τους ίδιους εισόδημά τους με στόχο την αποκάλυψη φορολογητέας ύλης. Ο αντικειμενικός προσδιορισμός είναι μαχητός.
  - Επιβολή έκτακτης εισφοράς στα ποσά της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης που προκύπτουν από την κυριότητα ή κατοχή μεγάλων επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης, σκαφών αναψυχής ιδιωτικής χρήσης, αεροσκαφών, ελικοπτέρων και ανεμοπτέρων καθώς και δεξαμενών κολύμβησης, όπως αυτά προκύπτουν από τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος οικονομικού έτους 2011, λόγω της μεγαλύτερης φοροδοτικής ικανότητας αυτών των ομάδων φορολογουμένων.
  - Επιβολή ετήσιου τέλους επιτηδεύματος σε επιτηδευματίες και ελεύθερους επαγγελματίες.
  - Τροποποίηση της κλίμακας υπολογισμού του φόρου ακίνητης περιουσίας φυσικών προσώπων, με μείωση του αφορολόγητου ποσού από τις 400.000 ευρώ στις 200.000 ευρώ.
  - Επιβολή ειδικού τέλους υπέρ του Δημοσίου για τις ηλεκτροδοτούμενες για οικιστική ή εμπορική χρήση δομημένες επιφάνειες, όπου το τέλος αυτό καταβάλλεται μαζί με τον λογαριασμό κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος.
  - Αύξηση των τελών κυκλοφορίας για όλες τις κατηγορίες των οχημάτων (ΕΙΧ, φορτηγά, μοτοσυκλέτες, ΤΑΞΙ, υβριδικά, λοιπά οχήματα) μεσοσταθμικά κατά 10%.
  - Μετάταξη από το μειωμένο (13%) στον κανονικό συντελεστή ΦΠΑ (23%) των αναλυτικών και ροφημάτων, της εστίασης, και για λόγους ίσης μεταχείρισης, και των φαγητών που παραδίδονται σε πακέτο.
- δ) *Για τη διευκόλυνση της επιχειρηματικότητας καθώς και για τη ρύθμιση παλαιών οφειλών με ευνοϊκούς όρους προς ενίσχυση της συμμόρφωσης:*
- Μειώθηκε ο φορολογικός συντελεστής από 24% σε 20% στη φορολογία νομικών προσώπων (ΑΕ, ΕΠΕ) και μερισμάτων και εφαρμόζεται στο σύνολο των κερδών τους. Για τα διανεμόμενα κέρδη προβλέπεται παρακράτηση φόρου με 25%. Επίσης, για αναπτυξιακούς λόγους, προβλέφθηκε η μη φορολόγηση κατά την εισαγωγή μερισμάτων από χώρες της ΕΕ, εφόσον δεν διανέμονται τα εισαγόμενα μερίσματα, ενώ αν αυτά διανεμηθούν παρακρατείται ο φόρος που αναλογεί στα μερίσματα.
  - Θεσπίστηκε η αναγνώριση επιπλέον ποσοστού 50% στην έκπτωση των δαπανών έρευνας και τεχνολογίας που πραγματοποιήθηκαν στη χρήση με την παράταση που χορηγείται για τέσσερα έτη, μέχρι 31.12.2014, στο πλαίσιο της ενίσχυσης της έρευνας και τεχνολογίας.
  - Δίνεται η δυνατότητα καταβολής του οφειλόμενου ΦΠΑ που προκύπτει από τη δήλωση σε τρεις μηνιαίες δόσεις.
  - Θεσπίστηκαν κίνητρα εκπτώσεων από το φόρο για δαπάνες ενεργειακής αναβάθμισης ακινήτων.
  - Ενισχύεται η οικοδομική δραστηριότητα με αναστολή του πόθεν έσχες.
  - Ενισχύονται οι επενδύσεις που πραγματοποιούν οι επιχειρήσεις που συμμετέχουν στον αναπτυξιακό νόμο 3908/11, με τη μορφή φορολογικής απαλλαγής, που συνίσταται στην απαλλαγή από την καταβολή φόρου εισοδήματος επί των πραγματοποιούμενων προ φόρων κερδών τα οποία προκύπτουν με βάση τη φορολογική νομοθεσία από το σύνολο των δραστηριοτήτων της επιχείρησης.

Πέρα από τα ήδη θεσπισθέντα παραπάνω μέτρα, υλοποιείται η νομοθετική δέσμευση, που πηγάζει από το ν. 3888/10, για κατάργηση του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων. Η κατάργηση αυτή αποτελούσε πάγιο αίτημα του επιχειρηματικού κόσμου προς την κατεύθυνση της απλοποίησης, της ενίσχυσης της διαφάνειας και του εξορθολογισμού του συστήματος των προστίμων. Η σχετική νομοπαρασκευαστική επιτροπή, με συμμετοχή φορέων και σύμφωνη γνώμη αυτών, ολοκλήρωσε και παρέδωσε το έργο της.

4. Πολιτική ελέγχου δαπανών

Η εκτέλεση του προϋπολογισμού απαιτεί την καταπολέμηση της σπατάλης των δημόσιων πόρων και τον έλεγχο για την αποφυγή λαθών διασφαλίζοντας τη χρηστή διαχείριση. Ο έλεγχος αυτός αποσκοπεί στην ορθή εφαρμογή της σχετικής απόφασης του Κοινοβουλίου, στην παρεμπόδιση υπέρβασης πιστώσεων που χορηγήθηκαν και στην αποφυγή σπατάλης και διασπάθισης του δημόσιου χρήματος.

Περαιτέρω, ο έλεγχος της δημόσιας διαχείρισης αποβλέπει:

- στον έλεγχο των διατακτών και των διαχειριστών του δημόσιου χρήματος,
- στην εξακρίβωση της ορθότητας της διαχείρισης του δημόσιου πλούτου από τους υπόλογους,
- στον καταλογισμό ευθυνών σε περίπτωση μη νόμιμης διαχείρισης και
- στην αποκατάσταση της ζημιάς που τυχόν προκλήθηκε στο Δημόσιο.

Ο δημοσιονομικός έλεγχος για να είναι αποτελεσματικός θα πρέπει:

- να λαμβάνει έκταση και βάθος,
- να ασκείται στον κατάλληλο χρόνο και τόπο και
- να υπεισέρχεται στην ουσία των δαπανών χωρίς να παραμελεί την κανονικότητα των λογαριασμών.

Περαιτέρω, αντικείμενο του ασκούμενου δημοσιονομικού ελέγχου αποτελεί και η αποτελεσματικότητα της συνολικής διαχείρισης του ελεγχόμενου φορέα, στο πλαίσιο των αρχών της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

Για τη βελτίωση της ελεγκτικής διαδικασίας έχει δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα στον έλεγχο των δεσμεύσεων που αναλαμβάνονται από τους διατάκτες, στην άσκηση του επιτόπιου ελέγχου, στην πλήρη στελέχωση, ανάπτυξη και λειτουργία της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων, καθώς και στον έλεγχο των δαπανών των εκτός του Δημοσίου φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, με βάση το σύστημα ελέγχου που θεσπίστηκε με το ν. 3492/06.

Ειδικότερα, στο πλαίσιο επαύξησης της ευθύνης των διατακτών, όσον αφορά στην ανάληψη υποχρεώσεων (δεσμεύσεων) για την πραγματοποίηση δαπανών, τροποποιήθηκε, με τις διατάξεις των άρθρων 21-22Α του ν. 3871/10 και του π.δ. 113/10, το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο, με σκοπό τον περιορισμό των δαπανών του οικείου φορέα εντός των προβλεπόμενων ορίων, συμβάλλοντας κατ' αυτόν τον τρόπο στην ακριβή εκτέλεση του προϋπολογισμού του.

Παρακολουθείται, πλέον, συστηματικά από τους διατάκτες, μέσω του Μητρώου Δεσμεύσεων, η πορεία των αναλαμβανόμενων υποχρεώσεων, ούτως ώστε να αποτρέπεται σε πρώιμο στάδιο και πριν από την πραγματοποίηση οποιασδήποτε σχετικής ενέργειας των αρμόδιων οργάνων, η πραγματοποίηση δαπανών πέραν των υφιστάμενων προβλέψεων και των πιστώσεων που έχουν εγγραφεί στον προϋπολογισμό του οικείου φορέα. Παρακολουθείται, επίσης, η πορεία πληρωμής των υποχρεώσεων του οικείου φορέα προς το σκοπό αποφυγής της σύρρευσης ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων και καθυστέρησης στην πληρωμή των πιστωτών, καθώς και της καταβολής εκ του λόγου αυτού τόκων υπερημερίας.

Για την ανάπτυξη του επιτόπιου ελέγχου των δαπανών τροποποιήθηκαν και συμπληρώθηκαν, με τα άρθρα 24 και 26, του ν. 3871/10, οι αντίστοιχες σχετικές διατάξεις του ν. 2362/95, ούτως ώστε να αντιμετωπιστούν οι αδυναμίες που είχαν εντοπισθεί. Περαιτέρω, προωθείται η τροποποίηση των διατάξεων των άρθρων 13 κ.ε. του π.δ. 151/98, προκειμένου να θεσμοθετηθεί νέα διαδικασία για τη διενέργεια του εν λόγω ελέγχου και να ανατεθεί η άσκηση αυτού κυρίως στους υπαλλήλους των ΥΔΕ, προς αποφυγή καθυστερήσεων που μειώνουν την αποτελεσματικότητα του ελέγχου.

Η πλήρης λειτουργία των νέων ελεγκτικών υπηρεσιών, που προβλέπονται από το ν. 3492/06, εκτιμάται βάσιμα ότι θα συμβάλει ουσιαστικά στην αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη διαχείριση των δημόσιων πόρων και τούτο γιατί οι ρυθμίσεις του εν λόγω νόμου εισάγουν σύγχρονους τρόπους ελέγχων με βάση τα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα, μεθοδολογίες και αρχές, με τρόπο ώστε να:

- διασφαλίζεται το ελεγκτικό αποτέλεσμα, τόσο από άποψη ποιότητας όσο και εγκυρότητας και να καλύπτεται ένα σημαντικό κενό στη λειτουργία των υφιστάμενων ελεγκτικών μηχανισμών,
- ενισχύεται η ποιότητα του ελεγκτικού αποτελέσματος,
- διασφαλίζεται η προστασία των οικονομικών συμφερόντων των φορέων, η σύννομη και χρηστή διαχείριση του προϋπολογισμού τους, η καταπολέμηση της απάτης και κάθε παράνομης δραστηριότητας που βλάπτει τα οικονομικά τους συμφέροντα και
- καθίσταται δυνατή η επιδίωξη ανάκτησης των ποσών που καταβλήθηκαν αχρεωστήτως, με απλούστερους τρόπους σε σύντομο χρονικό διάστημα.

Υπογραμμίζεται ότι, κατά το έτος 2011, σημειώθηκε σοβαρή πρόοδος όσον αφορά τις αρμοδιότητες της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων (ΓΔΕΕ), όσο και στον τομέα των προκαταρκτικών εργασιών και δραστηριοτήτων για την εξασφάλιση των προϋποθέσεων λειτουργίας της σε σύντομο χρονικό διάστημα. Πιο συγκεκριμένα:

- Ήδη προωθείται η έκδοση ισάριθμων με τα υπουργεία κοινών υπουργικών αποφάσεων με τις οποίες καθορίζονται οι φορείς που εμπίπτουν στην εμβέλεια των νέων ελέγχων.
- Συντάχθηκε ο κανονισμός λειτουργίας της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων.
- Εκπονήθηκε σχέδιο απόφασης ελέγχου μισθοδοσίας στο πλαίσιο των νέων ελέγχων, σύμφωνα με το ν. 3492/06.
- Καταρτίστηκε ο κανονισμός επιβολής δημοσιονομικών διορθώσεων και ο κώδικας δεοντολογίας των δημοσιονομικών ελεγκτών της ΓΔΔΕ.
- Ολοκληρώνεται ο κανονισμός διενέργειας των ελέγχων και ερευνών που θα περιλαμβάνει μεταξύ άλλων τη σχεδίαση στρατηγικής, τη μεθοδολογία κριτηρίων προσδιορισμού ελέγχου βάσει ανάλυσης κινδύνου, καθώς και ερωτηματολόγια ελέγχου.

Τέλος, πραγματοποιήθηκαν ογδόντα (80) έλεγχοι φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, ως προς την τήρηση του Μητρώου Δεσμεύσεων και τις ανεξόφλητες υποχρεώσεις, σε υλοποίηση σχετικών όρων του Μνημονίου.

Έλεγχος δημόσιων δαπανών

α) Έλεγχος από τις Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΥΔΕ)

Ο έλεγχος των δημόσιων δαπανών από τα αρμόδια όργανα του ΓΛΚ στοχεύει στην αποτροπή πραγματοποίησης μη σύννομων δαπανών. Συγκεκριμένα, το ύψος των δαπανών του κρατικού προϋπολογισμού, των ΝΠΔΔ περιλαμβανομένων των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων (ΝΑ), καθώς και των Υπηρεσιών Περίθαλψης Ασφαλισμένων του Δημοσίου (ΥΠΑΔ) που απορρίφθηκαν από τις Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΥΔΕ) ως μη σύννομες κατά τα έτη 2008-2010, έχει ως εξής:

Πίνακας 2.1 Απορρίψεις δαπανών ελεγχόμενων από τις ΥΔΕ (σε ευρώ)				
α/α	Κατηγορία δαπανών	2008	2009	2010
1.	Υπουργείων	3.194.268,35	48.706.787,33	9.567.209,13
2.	Περιφερειών και Περιφερειακών Υπηρεσιών	2.677.928,46	5.829.253,06	6.558.343,94
3.	Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων	13.009.108,48	11.743.774,91	18.949.072,03
4.	Υπηρεσιών Περιθαλψης Ασφαλισμένων του Δημοσίου (ΥΠΑΔ)	85.321.450,21	71.923.391,60	69.427.637,66
5.	Λοιπών ΝΠΔΔ περιλαμβανομένων και ΟΤΑ α' βαθμού	1.344.027,04	5.601.171,83	1.212.394,83
Σύνολο		105.546.782,54	143.804.378,73	105.714.657,59

Τα μεγαλύτερα ποσά απόρριψης μη νόμιμων δαπανών εμφανίζονται, κυρίως, στα οδοιπορικά έξοδα, στις αποζημιώσεις υπαλλήλων για υπερωριακή εργασία και για τη συμμετοχή τους, ως μέλη, σε συλλογικά όργανα, στην καταβολή αποδοχών κ.λπ. σε εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων, στις προμήθειες, δαπάνες εκλογών, επιδοτήσεις άγονων γραμμών, δαπάνες δημοσίων σχέσεων κ.λπ.

Παρότι το ύψος των συνολικών απορρίψεων μη νόμιμων δαπανών, από τις ΥΔΕ, ανέρχεται στο ποσό των 105,8 εκατ. ευρώ, ποσό το οποίο αποτελεί ένα μικρό ποσοστό σε σχέση με τις συνολικά ελεγχόμενες δαπάνες, θα πρέπει να εκτιμηθεί ως θετικό για την πορεία του ελέγχου των δαπανών. Άλλωστε, για την αξιολόγηση του επιτελούμενου ελεγκτικού έργου θα πρέπει να συνεκτιμηθούν: ο αποτρεπτικός χαρακτήρας των ασκούμενων ελέγχων, η ενίσχυση της συμμόρφωσης των ελεγχόμενων προς τους υφιστάμενους διαχειριστικούς κανόνες, καθώς και η μεταφορά τεχνογνωσίας προς τους ελεγχόμενους φορείς για την ορθή διαχείριση των πιστώσεων του προϋπολογισμού τους.

Από την πρώτη εκτίμηση των αποτελεσμάτων του επιτόπιου ελέγχου για τον περιορισμό της σπατάλης και κακοδιαχείρισης του δημόσιου χρήματος παρατηρούνται σημαντικές παρεμβάσεις, παρατυπίες και παρεκκλίσεις από τις ισχύουσες διατάξεις.

β) Έλεγχοι δαπανών μισθοδοσίας και πρόσθετων αμοιβών

Στο πλαίσιο της αρμοδιότητας του ΓΛΚ συνεχίστηκαν οι έλεγχοι των αποδοχών και των πρόσθετων αμοιβών προσωπικού του Δημοσίου, των ΝΠΔΔ, των ΟΤΑ και των ΝΠΙΔ που επιχορηγούνται από τον κρατικό προϋπολογισμό, σε εφαρμογή του άρθρου 28 του ν. 2470/97, οι οποίοι επέφεραν θετικά οικονομικά αποτελέσματα για τον κρατικό προϋπολογισμό καθώς και για τους προϋπολογισμούς των ελεγχθέντων φορέων.

Τα οικονομικά αποτελέσματα που προέκυψαν από τους ελέγχους ανέρχονται συνολικά στο ποσό των 713.770 ευρώ.

Για την ανάκτηση των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών που προέκυψαν από τους ελέγχους εφαρμόζεται η διαδικασία που ορίζεται στην αρ. 2081241/11652/0022/17.11.1997 κανονιστική απόφαση. Σύμφωνα με αυτή, η έκθεση ελέγχου διαβιβάζεται στο φορέα και παρέχεται η ευχέρεια στους υπαλλήλους να επιστρέψουν τα αχρεωστήτως ληφθέντα ποσά καταβάλλοντας κάθε μήνα το 1/10 των μηνιαίων αποδοχών ή συντάξεών τους μέχρι εξοφλήσεως της οφειλής τους. Σε περίπτωση που οι υπάλληλοι δεν συμφωνήσουν για την επιστροφή των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών με τον ανωτέρω διακανονισμό διαβιβάζεται έκθεση στην οικονομική επιθεώρηση για έκδοση καταλογιστικής απόφασης σε βάρος των υπαλλήλων.

Πέραν του οικονομικού αποτελέσματος που προκύπτει από την αναζήτηση των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών, σημαντικό αποτέλεσμα αποτελεί η διακοπή των μη σύννομων πληρωμών η οποία αποφέρει μείωση της δαπάνης του κρατικού προϋπολογισμού σε ετήσια βάση που ανέρχεται στο ποσό των 218.360 ευρώ και πλέον.

γ) Έλεγχος συγχρηματοδοτούμενων από την ΕΕ προγραμμάτων

Η Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ), σύμφωνα με το άρθρο 15 του ν. 3614/07, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, αποτελεί τη μοναδική Αρχή Ελέγχου των επιχειρησιακών προγραμμάτων του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ 2007-2013) και του Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΕΠ) Αλιεία, στο πλαίσιο του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης Αλιείας 2007-2013.

Παράλληλα, εξακολουθεί να ασκεί τον εξωτερικό δημοσιονομικό έλεγχο στα έργα του Ταμείου Συνοχής της περιόδου 2000-2006 (Π) και των έργων της περιόδου 1994-1999 που λαμβάνουν συμπληρωματική χρηματοδότηση από το Ταμείο Συνοχής ΙΙ, τα οποία χρηματοδοτήθηκαν μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων από εθνικούς πόρους και πόρους του κοινοτικού προϋπολογισμού (Β' Ταμείου Συνοχής).

Σε κάθε περίπτωση, τόσο κατά την περίοδο του Β' Ταμείου Συνοχής όσο και κατά την Δ' Προγραμματική Περίοδο 2007-2013, η ΕΔΕΛ ασκεί το έργο της στο πλαίσιο της Στρατηγικής Ελέγχων διενεργώντας ελέγχους στα συστήματα των φορέων διαχείρισης και πιστοποίησης, καθώς και σε κατάλληλο δείγμα πράξεων/έργων. Οι στρατηγικές για το ΕΣΠΑ (ΕΠ των στόχων 1 & 2 και προγράμματα ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας του στόχου 3) και το ΕΠ Αλιείας, το ετήσιο πρόγραμμα ελέγχων, ο απολογισμός και η αξιολόγηση του έργου της αποτελούν αντικείμενο ενημέρωσης, συντονισμού και συμφωνίας με την ευρωπαϊκή επιτροπή καθώς, σύμφωνα με τους γενικούς κανονισμούς του συμβουλίου, η Ελλάδα, όπως και κάθε κράτος-μέλος, συνεργάζεται με την επιτροπή για να εξασφαλιστεί ότι η χρησιμοποίηση των κοινοτικών κονδυλίων είναι σύμφωνη με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

Ο σχεδιασμός της ελεγκτικής δραστηριότητας της ΕΔΕΛ διαχωρίζεται σε τρία επίπεδα και ειδικότερα:

- Μακροπρόθεσμος σχεδιασμός για όλη την προγραμματική περίοδο (2007-2013).
- Μεσοπρόθεσμος σχεδιασμός για τα επόμενα 3 χρόνια.
- Ετήσιος σχεδιασμός.

Η ΕΔΕΛ μακροπρόθεσμα, βάσει της στρατηγικής της στοχεύει στον έλεγχο όλων των φορέων που συναποτελούν το (κοινό ή μη) σύστημα διαχείρισης και ελέγχου. Επίσης, μέσα από τους ελέγχους του τυχαίου και του συμπληρωματικού δείγματος πράξεων, η ΕΔΕΛ θα ικανοποιήσει τις απαιτήσεις για αντιπροσωπευτικότητα και κάλυψη των περιοχών κινδύνου μέχρι το κλείσιμο των προγραμμάτων.

Μεσοπρόθεσμα και ειδικότερα στα τρία πρώτα χρόνια ελέγχων, η ΕΔΕΛ καλύπτει το σύνολο των φορέων διαχείρισης του συστήματος, ήτοι Διαχειριστικές Αρχές (ΔΑ) και Ειδικούς Φορείς Διαχείρισης (ΕΦΔ), δίνοντας έτσι τη δυνατότητα διενέργειας επανελέγχων/ελέγχων (follow-up) μέχρι το κλείσιμο της προγραμματικής περιόδου.

Συνοψίζοντας την πορεία των ελέγχων από την έναρξη της προγραμματικής περιόδου, κατωτέρω παρατίθεται συνοπτικά η κατάσταση της κάλυψης των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου με ελεγκτική δραστηριότητα.

Τέλος, το δεύτερο εξάμηνο του έτους 2012, το οποίο αντιστοιχεί στην επόμενη ελεγκτική περίοδο (1.7.2012-30.6.2013) αναμένεται η υλοποίηση του επικείμενου προγραμματισμού των ελέγχων συστήματος στους φορείς διαχείρισης και πιστοποίησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων του ΕΣΠΑ και του προγράμματος Αλιεία.

Πίνακας 2.2 Ελεγκτική δραστηριότητα

Φορείς διαχείρισης και ελέγχου	Πλήθος φορέων	Ελεγχθέντες φορείς 2009-2011 (Τουλάχιστον σε ένα ΕΠ/Ταμείο)	Ελεγχόμενοι φορείς 2009-2012 (Περιλαμβάνονται και οι έλεγχοι της περιόδου 1/7/11-30/6/12)	% Κάλυψης (Περιλαμβάνονται και οι έλεγχοι της περιόδου 1/7/11-30/6/12)
A. ΕΠ Στόχων 1 και 2 ΕΣΠΑ				
Αρχή πιστοποίησης	1	1	1	100
Διαχειριστικές αρχές	10	9	9	90
Ενδιάμεσοι φορείς διαχείρισης	77	29	52	68
- Πλην χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	50	23	40*	80
- Χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	27	6	12	44
B. ΕΠ Ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας στόχου 3** ΕΣΠΑ				
Αρχή πιστοποίησης	1	1	1	100
Διαχειριστική αρχή	1	1	1	100
Κοινή τεχνική γραμματεία	1	1	1	100
Γ. ΕΠ Αλιείας 2007-2013				
ΟΠΕΚΕΠΕ	1	1	1	100
Διαχειριστική αρχή	1	1	1	100
Ενδιάμεσοι φορείς διαχείρισης	9	-	9	100

* Διευκρινίζεται πως τέσσερις (4) από τους συγκεκριμένους ΕΦΔ έχουν ελεγχθεί ως ΔΑ σε κάποιο ΕΠ.

** Διευκρινίζεται ότι ειδικά για τα προγράμματα ΕΕΣ του Στόχου 3 του ΕΣΠΑ, οι ανωτέρω έλεγχοι έχουν διενεργηθεί χωριστά για κάθε πρόγραμμα (Ελλάδα-Κύπρος, Ελλάδα-Βουλγαρία, Ελλάδα-Ιταλία)

Σε ότι αφορά τα έργα του Ταμείου Συνοχής II, οι μέχρι σήμερα διενεργηθέντες έλεγχοι της ΕΔΕΛ έχουν καλύψει τις απαιτήσεις της Στρατηγικής. Συγκεκριμένα:

- Οι έλεγχοι της ΕΔΕΛ μέχρι 31/12/10 έχουν καλύψει το 31,84% των συνολικών δηλωθεισών δαπανών για το Ταμείο Συνοχής και πάνω από το 80% των έργων.
- Έχουν καλυφθεί επαρκώς τόσο ο τομέας Μεταφορές, όσο και ο τομέας Περιβάλλον, καθώς και όλοι οι Υποτομείς στους οποίους αυτοί διακρίνονται (Δρόμοι, Λιμάνια, Σιδηρόδρομοι, Στερέα και Υγρά Απόβλητα, Ύδρευση, Διαχείριση Ομβρίων και άλλα).
- Έχουν ελεγχθεί όλοι οι κύριοι φορείς υλοποίησης των έργων του Ταμείου Συνοχής.
- Έχουν ελεγχθεί έργα όλων των διαχειριστικών αρχών της περιόδου 2000-2006.
- Έχουν ελεγχθεί όλα τα έργα του ΤΣ 2000-2006 για τα οποία θα υποβάλλονταν δήλωση κλεισίματος εντός του 2010 και μέχρι 30/6/11.

Εντός του έτους 2011, στο πλαίσιο της κανονιστικής υποχρέωσης για ομαλή κατανομή των ελέγχων της ΕΔΕΛ κατά τη διάρκεια των ετών, προκειμένου να καλυφθούν οι πλέον πρόσφατες δηλώσεις δαπανών, αλλά και προκειμένου να καλυφθεί η ανάγκη ελέγχου των έργων των οποίων πλησιάζει η ημερομηνία υποβολής της δήλωσης περάτωσής τους και δεν έχουν ακόμα ελεγχθεί, η ΕΔΕΛ έχει προγραμματίσει τον έλεγχο ενός έργου που ανήκει στον υποτομέα Ύδρευση και Υγρά Απόβλητα και υλοποιείται από τη διαχειριστική αρχή του ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου.

Για το έτος 2012, ο σχεδιασμός των ελέγχων θα γίνει με βάση τις δηλωθείσες δαπάνες του Δεκεμβρίου 2011, αλλά και αξιολογώντας τη διαθεσιμότητα σε πόρους των ελεγκτικών διευθύνσεων της ΕΔΕΛ.

5. Ανάπτυξη Πληροφοριακών Συστημάτων (ΓΓΠΣ)

Η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων (ΓΓΠΣ) βρίσκεται ήδη σε μια περίοδο συνεχούς ανάπτυξης και αναβάθμισης των υπηρεσιών της με σκοπό τον εξορθολογισμό και την απλοποίηση των διαδικασιών στο Υπουργείο Οικονομικών, τη βελτίωση της ποιότητας, του χρόνου και της διαφά-

νειας στην εξυπηρέτηση των πολιτών, καθώς και την αύξηση της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης.

Στο πλαίσιο αυτό συγκεκριμενοποιείται ο τριπλός της στόχος:

- συμβολή στον περιορισμό της φοροδιαφυγής για την εμπέδωση της φορολογικής δικαιοσύνης, διαθέτοντας σύγχρονα και κατάλληλα τεχνολογικά μέσα προς αξιοποίηση από όλα τα στελέχη του Υπουργείου και της δημόσιας διοίκησης,
- μείωση των δαπανών και του διοικητικού βάρους για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, καθώς και του διαχειριστικού κόστους του Υπουργείου Οικονομικών και κατ' επέκταση του δημόσιου τομέα,
- αύξηση της παραγωγικότητας του Υπουργείου Οικονομικών και εν γένει του Δημοσίου.

Η επίτευξη των παραπάνω στόχων αποτελεί για τη ΓΓΠΣ έμπρακτη απόδειξη προώθησης και υποστήριξης της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης προς όφελος των όλων των πολιτών.

Γενικές Ψηφιακές Υπηρεσίες

Η ΓΓΠΣ μέσα από μια μακρόχρονη εμπειρία και συνεχή αναπτυξιακή πορεία προσφέρει μια σειρά παραδοσιακών αλλά και καινοτόμων υπηρεσιών προς τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τη διοίκηση. Η έγκαιρη και εύρυθμη παραγωγή των υπηρεσιών αυτών είναι βασική για τη λειτουργία του Υπουργείου Οικονομικών και τη διαμόρφωση σχέσεων εμπιστοσύνης κράτους - πολίτη.

Με συγκεκριμένες πρωτοβουλίες, τον στρατηγικό σχεδιασμό και μέσω της χρήσης τεχνολογιών αιχμής το τρέχον έτος επετεύχθησαν παραγωγικά αποτελέσματα, όπως:

- Προσαρμογή και διεκπεραίωση των διαδικασιών που αφορούν φορολογικές δηλώσεις εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων (προεκτύπωση, επεξεργασία, υποστήριξη, αποστολή εκκαθαριστικών σημειωμάτων, εισπράξεις, ψηφιακή υποστήριξη των ΔΟΥ και των φορολογικών υπηρεσιών, διενέργεια διασταυρώσεων κλ.π.).
- Προσαρμογή, εκτύπωση και αποστολή των ειδοποιητηρίων τελών κυκλοφορίας οχημάτων.
- Προσαρμογή, εκτύπωση και αποστολή των ειδοποιητηρίων εκούσιας κατάργησης φορολογικών διαφορών (περαίωση). Η διαδικασία είχε ως αποτέλεσμα την εκκαθάριση περισσότερων από 488 χιλιάδων υποθέσεων, ενώ απέφερε ως άμεσα έσοδα επτακόσια δεκαεπτά (717) εκατ. ευρώ. Η πρωτοποριακή διαδικασία που ακολουθήθηκε, ελαχιστοποίησε την εμπλοκή των ΔΟΥ και ολοκληρώθηκε σε πολύ μικρό χρόνο με ίδιους πόρους.
- Παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών προς τον πολίτη, τις επιχειρήσεις και τη δημόσια διοίκηση, μέσω του TAXISnet και του ICISnet για τη διευκόλυνση των συναλλαγών τους με το Υπουργείο Οικονομικών.
- Λειτουργία και ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων που αφορούν: τις κεντρικές υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών, τα τελωνεία και τις τελωνειακές υπηρεσίες (ICIS), την κεντρική και περιφερειακές υπηρεσίες του Γενικού Χημείου του Κράτους, ενδοκοινοτικές συναλλαγές (VIES), και την καταβολή μισθοδοσίας και συντάξεων (ΠΣΕΣ) εξασφαλίζοντας ολοκληρωμένες υπηρεσίες προς τους συνταξιούχους του Δημοσίου.
- Διενέργεια της απογραφής και υποστήριξη όλων των διαδικασιών επικαιροποίησης των στοιχείων των υπαλλήλων του Δημοσίου.
- Πλήρη τεχνολογική υποστήριξη της λειτουργίας της Ενιαίας Αρχής Πληρωμής. Σε λιγότερο από ένα χρόνο η αρχή παγίωσε τις πληρωμές περίπου 500.000 δημοσίων υπαλλήλων.
- Εσωτερική λειτουργία και διαχείριση του συστήματος παρακολούθησης πετρελαίου θέρμανσης (Ηφαιστος), εξοικονομώντας 2,5 εκατομμύρια ευρώ ετησίως.
- Σχεδιασμό και υλοποίηση πρωτοβουλίας για συλλογή αποδείξεων μέσω ειδικής κάρτας για την εξυπηρέτηση των πολιτών και την αύξηση της φορολογικής συμμόρφωσης ως προς την είσπραξη του ΦΠΑ.
- Οργάνωση του Κέντρου Εξυπηρέτησης Φορολογουμένων.

- Διαχείριση ληξιπρόθεσμων οφειλών.
- Εφαρμογή Παρακολούθησης Διασταυρώσεων και Εμφάνιση Στοιχείων Μητρώου σε πραγματικό χρόνο για διευκόλυνση του υπαλλήλου της ΔΟΥ.
- Παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών εγγραφής (απόδοσης ΑΦΜ) και φορολογικής ενημερότητας στην υπηρεσία μιας στάσης (ΓΕΜΗ) που επιτρέπει τη σύσταση εταιρειών μέσα σε μια ημέρα.
- Υποστήριξη της αποστολής προσωποποιημένων μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου με σκοπό την αύξηση της εκούσιας φορολογικής συμμόρφωσης. Τα μέχρι σήμερα αποτελέσματα ξεπερνούν κατά πολύ τους τεθέντες στόχους.
- Δημιουργία υπηρεσίας που εκδίδει πιστοποιητικά φορολογικής ενημερότητας σε πραγματικό χρόνο μέσω του διαδικτύου.
- Εκπόνηση σχεδιασμού για την ψηφιακή απογραφή των αρχείων συντάξεων.

Δικτυακή Υποδομή του Υπουργείου Οικονομικών

Η ΓΓΠΣ έχει μεριμνήσει την ένταξη στο Εθνικό Δίκτυο Δημόσιας Διοίκησης – «Σύζευξις» για περισσότερες από 700 υπηρεσίες του Υπουργείου (κεντρικές υπηρεσίες, ΔΟΥ, τελωνεία, ΥΔΕ, κτηματικές υπηρεσίες, υπηρεσίες του ΓΧΚ, υπηρεσίες του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, κ.λπ.) σε όλη την επικράτεια. Το εν λόγω δίκτυο παρέχει τη δυνατότητα υποστήριξης ενοποιημένων υπηρεσιών μετάδοσης δεδομένων, τηλεδιάσκεψης και φωνής με ταχύτητες, τουλάχιστον, 1024 Kbps εξασφαλίζοντας σημαντική εξοικονόμηση πόρων.

Αναπτυξιακό έργο – ΕΣΠΑ

Κατά την 4η Προγραμματική Περίοδο και μέσω των ΕΠ «Διοικητική Μεταρρύθμιση» και «Ψηφιακή Σύγκλιση», η ΓΓΠΣ προσβλέπει και προχωρά στον ανασχεδιασμό του οργανωτικού της πλαισίου, στον εκσυγχρονισμό των δομών της και σε τυποποίηση διαδικασιών για τη βελτιστοποίηση των υπηρεσιών της. Με αυτά τα μέσα διασφαλίζεται η απρόσκοπτη και αποτελεσματική λειτουργία των υπηρεσιών της στο νέο ψηφιακό γίγνεσθαι και σε ένα συνεχώς διευρυνόμενο και πιο απαιτητικό αριθμό πολιτών και επιχειρήσεων, καθώς και η υλοποίηση νέων δράσεων αναφορικά με την παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών και τη διαλειτουργικότητα των υπηρεσιών του Δημοσίου.

Για το σκοπό αυτό έχουν ενταχθεί στο ΕΣΠΑ και χρηματοδοτούνται αναπτυξιακές δράσεις σημαντικού προϋπολογισμού που αφορούν:

- ολοκλήρωση και λειτουργία του Πληροφοριακού Συστήματος των Ελεγκτικών Υπηρεσιών – ELENXIS. Οι Ελεγκτικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών αποκτούν ένα ισχυρό εργαλείο εργασίας, χρησιμοποιώντας όλα τα δεδομένα της ΓΓΠΣ μέσω μιας κεντρικής υποδομής και φορητών υπολογιστών ασύρματα συνδεδεμένων με αυτή. Ξεκίνησε ήδη η λειτουργία του σε επιλεγμένους φορείς, όπως το ΣΔΟΕ, ορισμένες ΔΟΥ και η αξιοποίησή του από τις Ομάδες Δράσης του Υπουργείου, ενώ προγραμματίζεται η ολοκληρωμένη χρήση του μέχρι το τέλος του πρώτου τριμήνου του 2012.
- διαδραστικές υπηρεσίες προς τους πολίτες που προβλέπουν την ενιαία ανάπτυξη και υποστήριξη των ηλεκτρονικών της υπηρεσιών, με τη χρήση εναλλακτικών καναλιών παροχής υπηρεσιών (δι-αδίκτυο, κινητή τηλεφωνία, φωνητική πύλη κ.λπ.),
- ολοκληρωμένο Σύστημα Διοικητικής Πληροφόρησης (MIS) για λήψη αποφάσεων σε όλες της βαθμίδες της Διοίκησης του Υπουργείου και Διαδικτυακή πύλη Υπουργείου Οικονομικών. Η δράση αυτή ενεργοποιεί ενιαία δικτυακή πύλη (portal) παροχής ηλεκτρονικών δημόσιων υπηρεσιών για θέματα ψηφιακής οικονομίας,
- υλοποίηση ενιαίου Data Center για το Υπουργείο Οικονομικών και υπηρεσιών ανάκαμψης από καταστροφές (Disaster & Recovery Services) προκειμένου να εξασφαλίζεται η αδιάλειπτη λειτουργία των υποδομών της,
- δημιουργία νέων ηλεκτρονικών υπηρεσιών για τον πολίτη, τις επιχειρήσεις και τη δημόσια διοίκηση. Οι υπηρεσίες αυτές αφορούν στη μισθοδοσία του Δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα από την ΕΑΠ, στο «Πόθεν Έσχες» και την περιουσιακή κατάσταση των δημόσιων υπαλλή-

λων σύμφωνα με τον υπαλληλικό κώδικα, και στα ηλεκτρονικά τιμολόγια και ανάπτυξη εφαρμογών για την πάταξη της φοροδιαφυγής,

- σύστημα Ψηφιακών Υπηρεσιών Δημόσιας Περιουσίας και Εθνικών Κληροδοτημάτων για την καταγραφή και ορθολογική αξιοποίηση της Δημόσιας Περιουσίας,
- διαλειτουργικότητα με άλλους φορείς όπως τράπεζες, ασφαλιστικά ταμεία, ΔΕΚΟ, για λήψη στοιχείων και μεταβολές δεδομένων.

Επιπλέον, με τη συμμετοχή στη δράση g-cloud η ΓΓΠΣ έχει τη δυνατότητα να μετασχηματιστεί σε ένα ενιαίο κέντρο πληροφορικής το οποίο θα προσφέρει υπηρεσίες ευρύτερα προς το δημόσιο τομέα, αξιοποιώντας τις τεχνολογικές υποδομές, τις κτιριακές εγκαταστάσεις και το κατάλληλα εκπαιδευμένο στελεχιακό δυναμικό που διαθέτει με σκοπό την ασφαλή φιλοξενία και την παροχή υπηρεσιών υποστήριξης δεδομένων ή/και εφαρμογών ή/και συστημάτων άλλων φορέων.

6. Νέο σύστημα βαθμολογικής και μισθολογικής εξέλιξης υπαλλήλων στο δημόσιο τομέα

Η μισθολογική δαπάνη της γενικής κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ για την Ελλάδα αυξήθηκε από 10,9% το 2000 σε 13,2% το 2009, ενώ για το αντίστοιχο διάστημα ο μέσος όρος για την ευρωζώνη αυξήθηκε από 10,4% σε 10,9%.¹ Με τα μέτρα δημοσιονομικής πολιτικής του 2010 η μισθολογική δαπάνη μειώθηκε στο 12% αλλά παρέμεινε σημαντικά υψηλότερη από τον μέσο όρο της ευρωζώνης (10,7%). Επίσης, η μισθολογική δαπάνη ως ποσοστό των συνολικών εσόδων ή των συνολικών δαπανών είναι σημαντικά υψηλότερη σε σχέση με την ευρωζώνη. Η ανάγκη εξορθολογισμού του μισθολογικού κόστους, ιδιαίτερα στην παρούσα κρίσιμη δημοσιονομική κατάσταση της χώρας, είναι αναγκαία.

Στο πλαίσιο των υφιστάμενων δημοσιονομικών περιορισμών που αντιμετωπίζει η χώρα ήδη από το Μάιο του 2010, οπότε και ενεργοποιήθηκε ο μηχανισμός στήριξης της ελληνικής οικονομίας από τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ), η ελληνική κυβέρνηση υλοποιεί μία βασική διαρθρωτική αλλαγή, που αφορά στην εφαρμογή ενός απλουστευμένου συστήματος αποδοχών όλων των υπαλλήλων του δημόσιου τομέα, οικονομικά βιώσιμου και προσανατολισμένου αφενός στην εξοικονόμηση των πόρων και αφετέρου στην αύξηση της απόδοσης του προσωπικού.

Η σημερινή εικόνα του δημόσιου τομέα χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερα υψηλή εργασιακή ασφάλεια, η οποία έχει αποσυνδεθεί από την έννοια του υγιούς εργασιακού ανταγωνισμού και συνδέεται ευθέως με εντεινόμενα φαινόμενα δυσκαμψίας τόσο στη λήψη αποφάσεων όσο και στην παροχή υπηρεσιών. Στο γεγονός αυτό πρέπει να προστεθεί η εντεινόμενη αδυναμία να ευθυγραμμιστεί ο δημόσιος τομέας με σύγχρονες τάσεις της αγοράς και κατά συνέπεια να προσελκύσει υψηλής στάθμης στελεχιακό δυναμικό από τον ιδιωτικό τομέα, παρόλο που υπάρχει σημαντικός δείκτης ανεργίας, με αποτέλεσμα την περαιτέρω μείωση της ανταγωνιστικότητας και απόδοσης του ανθρώπινου δυναμικού. Περαιτέρω, το γεγονός ότι τα συστήματα βαθμολογικής διάρθρωσης, αξιολόγησης της απόδοσης και οικονομικών απολαβών ήταν αποσυνδεδεμένα, συνέθετε ικανές προϋποθέσεις δημιουργίας ισχυρού αντικινήτρου για το ανθρώπινο δυναμικό και είχε ως αποτέλεσμα την έλλειψη προσπάθειας για μεγιστοποίηση του παραγόμενου αποτελέσματος, τόσο σε ατομικό όσο και σε επίπεδο οργανικών μονάδων και υπηρεσιών. Σε αυτό προστίθετο το γεγονός ότι, επί σειρά ετών, επικρατούσε μία παράδοση πολλαπλασιασμού των υπηρεσιακών μονάδων και των οργάνων και φορέων με αποτέλεσμα την ταχεία και χωρίς συντονισμό ανάπτυξη των διοικητικών οργάνων. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με αποσπασματικές προσπάθειες αναμόρφωσης του συστήματος, οδήγησε σε αδυναμία εφαρμογής στρατηγικού προγραμματισμού και χάραξης πολιτικής για την ανάπτυξη του προσωπικού του δημόσιου τομέα.

¹ Έχει γίνει προσαρμογή των στοιχείων της Ελλάδας για την ένταξη των ΔΕΚΟ στη Γενική Κυβέρνηση, την αφαίρεση μεταβιβάσεων προς τον ΟΠΑΔ καθώς και για την ένταξη των ειδικών λογαριασμών (επιδόματα) στον προϋπολογισμό.

Με το νέο σύστημα που θεσπίστηκε με το ν. 4024/11 και ιδίως με τη σύνδεση των βαθμολογικών προαγωγών και της αξιολόγησης της απόδοσης με τη μισθολογική εξέλιξη των δημοσίων υπαλλήλων, επιτυγχάνεται ο εξορθολογισμός και η αναπροσαρμογή των χαρακτηριστικών του δημόσιου τομέα στην υφιστάμενη οικονομική και κοινωνική κατάσταση της χώρας.

Το νέο μισθολόγιο/βαθμολόγιο αποτελεί τομή στο καθεστώς βαθμολογικής και μισθολογικής επιβράβευσης των δημοσίων υπαλλήλων. Έτσι, περιορίζει σημαντικά την αυτόματη μισθολογική προαγωγή, θέτει στόχους και ουσιαστικές διαδικασίες αξιολόγησης για όλους τους εργαζομένους, δίνει κίνητρα, αφού η προσπάθεια και η αποτελεσματικότητα επιβραβεύονται, ενώ αποκαθιστά το αίσθημα δικαιοσύνης μεταξύ των υπαλλήλων.

Βασικές αρχές του νέου μισθολογίου είναι οι εξής:

- Σύνδεση βαθμολογίου και μισθολογίου.
- Ουσιαστική αξιολόγηση υπαλλήλων.
- Ίδιες αμοιβές για υπαλλήλους που ασκούν ανάλογα καθήκοντα.
- Διευκόλυνση κινητικότητας υπαλλήλων μεταξύ υπηρεσιών ώστε να αποφεύγονται φαινόμενα πλεονάζοντος προσωπικού.
- Εκλογίκευση αμοιβών και ουσιαστική διαφοροποίηση βάσει των εκπαιδευτικών προσόντων και αρμοδιοτήτων.
- Περαιτέρω παρακίνηση υπαλλήλων μέσω χρηματικών κινήτρων συνδεδεμένων με μετρήσιμα αποτελέσματα.

Επίσης, τίθενται ανάλογα όρια στο μισθολογικό κόστος του ευρύτερου δημόσιου τομέα μέσω ποσοτικών περιορισμών δίνοντας όμως παράλληλα τους απαραίτητους βαθμούς ελευθερίας για την ομαλή και αποτελεσματική λειτουργία τους.

Έτσι για τα ΝΠΔ της Γενικής Κυβέρνησης προβλέπεται ανώτατο όριο αμοιβών ανά εκπαιδευτική κατηγορία ίδιο με αυτό της Κεντρικής Κυβέρνησης, και μέσο κατά κεφαλή μισθολογικό κόστος αντίστοιχο της Κεντρικής Κυβέρνησης (1.900 ευρώ), ενώ για τις Ανώνυμες Εταιρείες του Δημοσίου μείωση κατά 35% του μέσου κατά κεφαλή μισθολογικού κόστους σε σχέση με την 31/12/09.

Επίσης προβλέπεται τριετής μεταβατική περίοδος και σταδιακός εξορθολογισμός του μισθολογικού κόστους με σκοπό την ομαλότερη προσαρμογή των αμοιβών των υπαλλήλων.

Με το σύστημα που εισάγει ο ν. 4024/11 επιτυγχάνεται η δημιουργία συνθηκών υγιούς ανταγωνισμού μεταξύ τόσο των υπηρεσιών και φορέων όσο και του προσωπικού, με τρόπο ώστε να δίνεται η δυνατότητα συνεχούς βελτίωσης της απόδοσης και άρα βελτιστοποίησης της λειτουργίας του δημόσιου τομέα. Ταυτόχρονα βάλλονται, μέσω συγκεκριμένων ρυθμίσεων και ασφαλιστικών δικλείδων του συστήματος, πρακτικές που οδήγησαν στην αναποτελεσματικότητα του κοστοβόρου και αναχρονιστικού συστήματος καριέρας, από τη μία μεριά, και αμοιβών από την άλλη. Επιτυγχάνεται, τέλος, ο συνεχής έλεγχος της λειτουργίας και της αποτελεσματικότητας της διοικητικής δράσης που αναπτύσσεται στο σύνολο του δημόσιου τομέα, με σκοπό αφενός μεν την ανάδειξη και επιβράβευση των καλύτερων, με κριτήριο, βασικά, την απόδοσή τους και αφετέρου τη συνεχή βελτίωση των διοικητικών λειτουργιών, για την υποστήριξη της εθνικής οικονομίας και την εξασφάλιση ποιοτικής παροχικής διοίκησης για τον πολίτη.

Συγκεκριμένα, εισάγεται σύστημα βαθμολογικής διάρθρωσης του ανθρώπινου δυναμικού που προβλέπει, για πρώτη φορά, ανώτατο ποσοστό προαγωγής επί των κρινόμενων από βαθμό σε βαθμό. Για να διασφαλιστεί, δηλαδή, η λειτουργία του νέου συστήματος από την αναμενόμενη αντίρροπη δράση ισχυρών παθογόνων πρακτικών - που δημιουργούν φαινόμενα πληθωρισμού υπαλλήλων στα ανώτερα βαθμολογικά κλιμάκια και τελικώς φαινόμενα αντιστροφής της ιεραρχικής βαθμολογικής οργάνωσης του ανθρώπινου δυναμικού - θεσπίζονται ανώτατα ποσοστά προαγόμενων υπαλλήλων, κατά βαθμό,

με κλιμάκωση που αντιστοιχεί και αιτιολογείται με βάση το οικείο επίπεδο ευθύνης άσκησης των αρμοδιοτήτων και τη συμβολή στην εύρυθμη λειτουργία της οικείας υπηρεσίας ή φορέα.

Επίσης, προβλέπεται η κατάργηση της αυτοδίκαιης μονιμοποίησης των δοκίμων δημοσίων υπαλλήλων και των υπαλλήλων με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου. Εφεξής γίνεται μόνο με κρίση του οικείου Υπηρεσιακού Συμβουλίου μετά από αξιολόγηση της απόδοσης του υπαλλήλου σε σχέση με την επίτευξη στόχων, καθώς και της συμπεριφοράς και των προσωπικών του ικανοτήτων.

Προβλέπεται ακόμη, για πρώτη φορά, η δυνατότητα αναγνώρισης της προϋπηρεσίας και από τον ιδιωτικό τομέα.

Η εφαρμογή ενός αξιοκρατικού συστήματος αξιολόγησης που, για πρώτη φορά, μετρά την απόδοση υπηρεσιών και υπαλλήλων και δεν επιτρέπει τον χαρακτηρισμό του συνόλου σχεδόν των υπαλλήλων ως αρίστων, όπως συμβαίνει σήμερα, αποτελεί βασικό άξονα του συστήματος συνεχούς ελέγχου και βελτίωσης της απόδοσης του δημόσιου τομέα, που εισάγεται με το ν. 4024/11.

Έτσι, το σύστημα αξιολόγησης, το οποίο στηρίζεται, κατά κύριο λόγο, στην αντικειμενικοποιημένη μέτρηση της απόδοσης - τόσο της οργανικής μονάδας της οικείας υπηρεσίας ή φορέα, όσο και του υπαλλήλου που δρα σε αυτή, συνδέεται άμεσα με το σύστημα βαθμολογικών προαγωγών και με το σύστημα μισθολογικής εξέλιξης. Επιπλέον, καθιερώνονται κλιμακούμενα αυστηρότερα κριτήρια αξιολόγησης και στοχοθεσίας κατά βαθμό, καθώς και της επιλογής σε θέσεις ευθύνης. Καθίσταται, δηλαδή, η επίτευξη της απόδοσης, και μάλιστα σε ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό σε σχέση με το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, βασική τυπική προϋπόθεση απόκτησης του δικαίωματος για κρίση και προαγωγή, καθώς και για επιλογή για την κατάληψη θέσεων ευθύνης οποιουδήποτε επιπέδου διοίκησης.

Το προγενέστερο σύστημα οικονομικών απολαβών, το οποίο λειτουργούσε ασύνδετα και αυτόνομα σε σχέση με την απόδοση της λειτουργίας της υπηρεσίας ή του φορέα ή του ίδιου του προσωπικού, με μόνο κριτήριο την παρέλευση του απαιτούμενου χρόνου για τη μισθολογική εξέλιξη από κλιμάκιο σε κλιμάκιο, παύει και αντικαθίσταται από ένα νέο σύστημα κινήτρων που συνδέεται άμεσα τόσο με τη λειτουργική πυραμίδα της οικείας υπηρεσίας ή φορέα, όσο και με τη μετρήσιμη απόδοση της λειτουργίας, σε οργανωτικό και ατομικό επίπεδο. Με τον τρόπο αυτό, η έννοια της ιεραρχικής οργάνωσης της λειτουργικής πυραμίδας, δηλαδή του βαθμολογικού συστήματος, συνδέεται άμεσα με το δυναμικό σκοπό της βελτιστοποίησης της απόδοσης των υπηρεσιών και φορέων, ενώ επιπροσθέτως καταργείται ένα παρωχημένο και αποσπασματικό σύστημα αμοιβών μέσω επιδομάτων, που είχε ως αποτέλεσμα ανισότητες μεταξύ των συνολικών αμοιβών υπαλλήλων που εργάζονται σε διαφορετικά υπουργεία ή ακόμα και μεταξύ διαφορετικών ομάδων υπαλλήλων που εργάζονται στο ίδιο υπουργείο και το οποίο δεν συνδεόταν με ένα αποτελεσματικό σύστημα αξιολόγησης του προσωπικού, ανταμοιβής της εργασίας βάσει του αποτελέσματος, παρακίνησης και προσέλκυσης ικανού στελεχιακού δυναμικού και δεν ελάμβανε υπόψη του τις αναπτυξιακές και κοινωνικές προτεραιότητες, καθώς και τα ισχύοντα στον ιδιωτικό τομέα.

Το δημοσιονομικό όφελος που προκύπτει από το νέο μισθολόγιο αποτελεί μέρος της συνολικής ωφέλειας που θα επιφέρει η εξυγίανση της δημόσιας διοίκησης.

Το νοικοκύρεμα του μισθολογίου του δημόσιου τομέα υπολογίζεται πως θα συνοδευτεί με μείωση δαπανών ύψους 1,8 δισ. ευρώ το 2012. Η εξοικονόμηση αυτή επιμερίζεται μεταξύ της Κεντρικής Διοίκησης, των ΟΤΑ και ΟΚΑ, καθώς και των λοιπών φορέων της ευρύτερης Γενικής Κυβέρνησης. Σημαντικό δημοσιονομικό όφελος θα προκύψει επίσης από τη δυνατότητα απόδοσης μεγαλύτερων μερισμάτων από τις ανώνυμες εταιρίες του Δημοσίου λόγω του περιορισμού της μισθολογικής τους δαπάνης.

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

1. Γενικά

Το 2010, μετά από μια ιδιαίτερα έντονη δημοσιονομική προσπάθεια, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης μειώθηκε σημαντικά και διαμορφώθηκε στα 24.125 εκατ. ευρώ (10,6% του ΑΕΠ). Για το έτος 2011 στόχος του Μεσοπρόθεσμου Προγράμματος Δημοσιονομικής Στρατηγικής ήταν η περαιτέρω μείωση του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης κατά 3 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ. Ωστόσο, τελικά εκτιμάται ότι το έλλειμμα θα διαμορφωθεί στα 19.683 εκατ. ευρώ ή στο 9% του ΑΕΠ.

Η απόκλιση αυτή οφείλεται κυρίως:

- στην επιδείνωση του ελλείμματος του κρατικού προϋπολογισμού λόγω υστέρησης των εσόδων που οφείλεται στη μεγαλύτερη από την προβλεπόμενη ύφεση, η οποία επηρεάζει τη συνολική ζήτηση, περιορίζει τη ρευστότητα και εμποδίζει την εκπλήρωση των φορολογικών υποχρεώσεων πολιτών και επιχειρήσεων και
- στα μειωμένα αποτελέσματα των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης εξαιτίας της μείωσης των εσόδων τους από ασφαλιστικές εισφορές.

Παρά τη μικρότερη μείωση του ελλείμματος σε σχέση με το στόχο που είχε τεθεί, η απαιτούμενη δημοσιονομική προσπάθεια σε επίπεδο λήψης μέτρων ήταν του ίδιου μεγέθους και έντασης με το 2010, καθώς η επιδείνωση της ύφεσης εμποδίζει την πλήρη αποτελεσματικότητα των ληφθέντων μέτρων. Κύριοι άξονες της προσπάθειας ήταν ο περαιτέρω εξορθολογισμός των δαπανών και η μεγαλύτερη απόδοση των διατιθέμενων κρατικών πόρων.

Για το έτος 2012 το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης προβλέπεται να φθάσει στα 11.427 εκατ. ευρώ ή 5,4% του ΑΕΠ. Η σημαντική αυτή μείωση κατά 3,6 εκατοστιαίες μονάδες θα προέλθει κυρίως από την επίτευξη σημαντικής βελτίωσης των αποτελεσμάτων της κεντρικής διοίκησης, αφού το έλλειμμα προβλέπεται να περιορισθεί κατά 8.071 εκατ. ευρώ και να διαμορφωθεί στα 11.771 εκατ. ευρώ.

Πίνακας 3.1 Αποτελέσματα γενικής κυβέρνησης (κατά ESA 95) περιόδου 2007-2012 (σε εκατ. ευρώ)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Κεντρική διοίκηση	-14.512	-23.073	-36.024	-26.610	-19.842	-11.771
Τοπική αυτοδιοίκηση	-133	-151	-61	-542	35	133
Οργανισμοί Κοινωνικής Ασφάλισης	170	402	-539	3.027	124	211
Γενική κυβέρνηση	-14.475	-22.822	-36.624	-24.125	-19.683	-11.427
% ΑΕΠ	-6,5	-9,8	-15,8	-10,6	-9,0	-5,4
Χρέος γενικής κυβέρνησης	239.300	263.131	299.537	329.351	352.050	309.300
% ΑΕΠ	107,4	113,0	129,3	144,9	161,7	145,5
ΑΕΠ	222.771	232.920	231.642	227.318	217.771	212.544

Σημείωση: Τυχόν διαφορές ποσών και ποσοστών στους πίνακες που ακολουθούν οφείλονται σε στρογγυλοποιήσεις.

**Πίνακας 3.2 Ενοποιημένος προϋπολογισμός γενικής κυβέρνησης
(ταμειακή βάση)
(σε εκατ. ευρώ)**

	Γενική κυβέρνηση		Κρατικός προϋπολογισμός		Νομικά Πρόσωπα		ΔΕΚΟ		Κοινωνικός προϋπολογισμός		Τοπική Αυτοδιοίκηση	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Έσοδα	85.027	89.583	54.673	59.184	2.932	3.542	3.949	4.457	44.597	42.152	7.022	6.486
Κρατικός Προϋπολογισμός	54.673	59.184	54.673	59.184								
Φορολογικά έσοδα	49.702	53.301	49.702	53.301								
Μη φορολογικά έσοδα	5.470	4.738	5.470	4.738								
Μεταβιβάσεις από την ΕΕ	3.445	4.715	3.445	4.715								
Εκχώρηση αδειών και δικαιωμάτων του Δημοσίου	1.056	230	1.056	230								
Μείον επιστροφές φόρων	-5.000	-3.800	-5.000	-3.800								
Προϋπολογισμοί φορέων γενικής κυβέρνησης	30.354	30.399			2.932	3.492	3.949	4.457	44.597	42.152	7.022	6.486
Ασφαλιστικές εισφορές	21.326	20.926			3	3			21.323	20.923		
Πωλήσεις	675	766					675	766				
Έσοδα από τόκους	175	179			99	98	28	38	1.169	615	30	28
Λοιπά έσοδα	8.179	8.529			1.163	1.372	971	987	3.979	4.304	2.670	2.636
Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό					1.299	1.329	1.699	1.871	17.670	15.910	3.692	3.214
Μεταβιβάσεις από ΠΔΕ					369	691	576	795	356	250	630	608
Μεταβιβάσεις από άλλους φορείς γεν. κυβέρνησης									100	150		
Δαπάνες	105.483	100.190	77.632	72.557	1.996	2.296	2.649	2.718	44.364	42.321	6.987	6.486
Αμοιβές προσωπικού	19.586	17.943	15.230	13.944	490	460	786	627	1.050	796	2.030	2.116
Συντάξεις	31.581	31.238	6.500	6.577	1	1			25.080	24.860		
Μεταβιβάσεις σε άλλους φορείς Γ.Κ.			25.044	23.184	100	150						
<i>Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπ/σμό</i>			23.114	20.840								
<i>Μεταβιβάσεις από ΠΔΕ</i>			1.931	2.344								
<i>Μεταβιβάσεις από λοιπούς φορείς Γ.Κ.</i>					100	150						
Λοιπές μεταβιβάσεις	14.534	14.119	942	910					12.677	12.394	915	815
Αποδόσεις στην ΕΕ	2.307	2.326	2.307	2.326								
Γεωργικές επιδοτήσεις	755	790	755	790								
Λοιπές δαπάνες	12.376	10.942	3.164	3.097	863	959	667	640	5.557	4.271	2.630	2.445
Καταπτώσεις εγγυήσεων	235	139	1.481	1.623								
<i>Σε φορείς της Γ.Κ.</i>			1.246	1.484								
<i>Σε φορείς εκτός της Γ.Κ.</i>	235	139	235	139								
Εξοπλιστικά προγράμματα	600	1.000	600	1.000								
Δαπάνες Επενδύσεων	7.367	7.906	4.959	5.356	482	677	614	874			1.312	1.000
Τόκοι	15.873	12.787	16.380	12.750	60	49	583	578			100	110
Αποθεματικό	270	1.000	270	1.000								
Ισοζύγιο (ταμειακό)	-20.456	-10.607	-22.959	-13.373	936	1.196	1.300	1.739	233	-169	35	0
Προσαρμογές	772	-820	881	-1.333					-109	380	0	133
Ισοζύγιο κατά ESA (δεδουλευμένη βάση)	-19.683	-11.427	-22.078	-14.706	936	1.196	1.300	1.789	124	211	35	133
% ΑΕΠ	-9,0%	-5,4%										
Πρωτογενείς δαπάνες	89.610	87.403										
Πρωτογενές αποτέλεσμα (ταμειακό)	-4.583	2.180										
% ΑΕΠ	-2,1%	1,0%										

Στον πίνακα 3.2 παρουσιάζονται τα μεγέθη του ενοποιημένου προϋπολογισμού της γενικής κυβέρνησης για τα έτη 2011 και 2012.

Τα συνολικά έσοδα προβλέπεται να αυξηθούν κατά 4,56 δισ. ευρώ, τα οποία θα προέλθουν κυρίως από αυξημένες εισροές από την ΕΕ κατά 1,27 δισ. ευρώ, από μικρότερες επιστροφές φόρων κατά 1,2 δισ. ευρώ και από το ειδικό τέλος ηλεκτροδοτούμενων δομημένων επιφανειών. Τα έσοδα των φορέων της γενικής κυβέρνησης προβλέπονται στα ίδια σχεδόν επίπεδα με αυτά του 2011.

Οι πρωτογενείς δαπάνες προβλέπεται να μειωθούν κατά 2,2 δισ. ευρώ ως αποτέλεσμα των παρεμβάσεων που θεσμοθετήθηκαν.

Ειδικότερα, οι δαπάνες για αμοιβές προσωπικού μειώνονται κατά 1,6 δισ. ευρώ και οι λοιπές δαπάνες κατά 1,4 δισ. ευρώ ως αποτέλεσμα της μείωσης των λειτουργικών δαπανών και της εξόφλησης υποχρεώσεων παρελθόντων ετών από τα νοσοκομεία (από 850 εκατ. ευρώ το 2011 σε 400 εκατ. ευρώ το 2012). Αύξηση παρουσιάζουν οι πληρωμές για εξοπλιστικά προγράμματα κατά 0,4 δισ. ευρώ και οι δαπάνες για επενδύσεις κατά 0,6 δισ. ευρώ. Σημαντική μείωση κατά 3,1 δισ. ευρώ προβλέπεται για τις πληρωμές των τόκων. Προβλέπεται, επίσης, αποθεματικό 1 δισ. ευρώ για την αντιμετώπιση αποκλίσεων κατά την εκτέλεση του προϋπολογισμού.

Ως αποτέλεσμα των παραπάνω το ταμειακό έλλειμμα θα μειωθεί κατά 9,8 δισ. ευρώ και θα διαμορφωθεί σε 10,6 δισ. ευρώ, έναντι 20,46 του 2011. Αντίστοιχα, το έλλειμμα κατά ESA θα διαμορφωθεί σε 5,4% έναντι 9% του 2011.

Το 2012 προβλέπεται πρωτογενές ταμειακό πλεόνασμα 2,18 δισ. ευρώ, έναντι αντίστοιχου ελλείμματος 4,58 δισ. ευρώ το 2011. Σε δεδουλευμένη βάση το πλεόνασμα αυτό θα διαμορφωθεί σε 2,4 δισ. ευρώ (1,1% του ΑΕΠ), έναντι ελλείμματος 3,9 δισ. ευρώ (-1,8% ΑΕΠ) το 2011 (πίνακας 3.4).

Ενοποιημένος προϋπολογισμός γενικής κυβέρνησης

Ο ενοποιημένος προϋπολογισμός της γενικής κυβέρνησης παρουσιάζει τη σύνοψη των προϋπολογισμών όλων των υποτομέων ήτοι κράτος, νομικά πρόσωπα, ΔΕΚΟ, οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης και νοσοκομεία, οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης.

- *Ο υποτομέας κράτος περιλαμβάνει τον κρατικό προϋπολογισμό.*
- *Στα νομικά πρόσωπα περιλαμβάνονται όλα τα νομικά πρόσωπα δημόσιου και ιδιωτικού δικαίου.*
- *Στις ΔΕΚΟ περιλαμβάνονται αυτές που ταξινομήθηκαν στη γενική κυβέρνηση το 2009.*
- *Ο κοινωνικός προϋπολογισμός περιλαμβάνει τους οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης και τα νοσοκομεία.*
- *Ο προϋπολογισμός της τοπικής αυτοδιοίκησης περιλαμβάνει τους Δήμους και τις Περιφέρειες.*

Κατά την ενοποίηση απαλείφονται οι ενδοκυβερνητικές συναλλαγές. Έτσι τα μεγέθη του ενοποιημένου προϋπολογισμού καταγράφουν τις δοσοληψίες της γενικής κυβέρνησης με τους υπόλοιπους τομείς της οικονομίας (νοικοκυριά, επιχειρήσεις, εξωτερικός τομέας). Απαλοιφές γίνονται και στους επιμέρους υποτομείς των ΔΕΚΟ και του κοινωνικού προϋπολογισμού.

Οι προϋπολογισμοί καταγράφουν τις συναλλαγές σε ταμειακή βάση. Σε κάθε υποτομέα και συνολικά περιλαμβάνονται προσαρμογές της ταμειακής βάσης σε δεδουλευμένη βάση σύμφωνα με τους κανόνες του ΕΣΟΛ (ESA95). Οι προσαρμογές στον υποτομέα κράτος περιλαμβάνουν επίσης και συναλλαγές που δεν καλύπτονται από τον κρατικό προϋπολογισμό (ειδικό εκτός προϋπολογισμού λογαριασμοί κ.λπ.), καθώς και περιπτώσεις που έχουν διαφορετική λογιστική μεταχείριση στον προϋπολογισμό από αυτή που προβλέπει ο ESA95 (swaps κ.λπ.).

Αναλυτικά τα αποτελέσματα κατά υποτομέα παρουσιάζονται παρακάτω.

2. Κρατικός προϋπολογισμός 2011

Ο προϋπολογισμός του 2011 υλοποιείται σε ένα ιδιαίτερα δυσμενές δημοσιονομικό περιβάλλον, στο πλαίσιο του οποίου αναδείχθηκε πλήρως η έκταση του φαινομένου της κρίσης χρέους σε παγκόσμια κλίμακα. Ταυτόχρονα, το 2011 είναι το δεύτερο έτος εφαρμογής του Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής, με στόχο τη μείωση του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης κατά 3 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ.

Για το 2011 η δημοσιονομική προσπάθεια βασίστηκε στους παρακάτω άξονες για τη μείωση του ελλείμματος και τη βελτίωση της δυναμικής του χρέους:

- περαιτέρω μείωση των δαπανών σε σχέση με το 2010 με την εφαρμογή μέτρων μισθολογικής πολιτικής και την εφαρμογή του θεσμού της εργασιακής εφεδρείας,
- περαιτέρω υλοποίηση των διαρθρωτικών αλλαγών στους τομείς της λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης, της υγείας, του ασφαλιστικού συστήματος, των δημοσίων επιχειρήσεων κυρίως κατά το μέρος που αφορά την αποδοτική διαχείριση του δημόσιου χρήματος και
- υλοποίηση του προγράμματος ιδιωτικοποιήσεων-αποκρατικοποιήσεων.

2.1 Τακτικός προϋπολογισμός

Έσοδα

Τα έσοδα του τακτικού προϋπολογισμού (πίνακας 3.5), προ μείωσης επιστροφών, για το οικονομικό έτος 2011 εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν στα 56.308 εκατ. ευρώ παρουσιάζοντας αύξηση 0,2% σε σχέση με τα αντίστοιχα έσοδα του 2010, παρά την εφαρμογή σειράς μέτρων για τη σημαντική ενίσχυσή τους, επηρεαζόμενα από τη μεγαλύτερη, του αναμενόμενου, ύφεση της οικονομίας.

Οι εκτιμήσεις των εσόδων βασίζονται στις αναμενόμενες αποδόσεις τόσο των μέτρων που είχαν ληφθεί υπόψη κατά την κατάρτιση του προϋπολογισμού 2011, όσο και των συμπληρωματικών παρεμβάσεων που αποφασίστηκαν εντός του τρέχοντος έτους, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι που τέθηκαν στο Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής. Ειδικότερα, τα εν λόγω πρόσθετα μέτρα είναι τα εξής:

- εισφορά αλληλεγγύης υπαλλήλων του δημόσιου τομέα για την καταπολέμηση της ανεργίας,
- μείωση του αφορολόγητου ορίου στα 5.000 ευρώ για φυσικά πρόσωπα με ηλικίες 30-65 έτη,
- ειδική εισφορά αλληλεγγύης στα φυσικά πρόσωπα, με βάση το εισόδημά τους κατά το έτος 2010,
- ειδικό τέλος επιτηδεύματος στους ελεύθερους επαγγελματίες,
- έκτακτη εισφορά σε οχήματα μεγάλου κυβισμού, σκάφη και πισίνες,
- βαθμιαία εναρμόνιση του φόρου πετρελαίου θέρμανσης με το φόρο πετρελαίου κίνησης,
- αλλαγή στη δομή του ειδικού φόρου κατανάλωσης (ΕΦΚ) στον καπνό και συντόμευση του περιθωρίου καταβολής του, για τις εταιρείες από τις 56 στις 26 ημέρες,
- αύξηση του συντελεστή ΦΠΑ στην εστίαση από 13% σε 23% από 1/9/2011,
- ειδικό τέλος στις επιχειρήσεις που εξαιρούνται από τον αντικαπιτιστικό νόμο,
- επιβολή ΕΦΚ στο φυσικό αέριο,
- αύξηση των τελών κυκλοφορίας οχημάτων,
- δήλωση ως ιδιωτικών των σκαφών αναψυχής που είχαν εικονικά χαρακτηριστεί ως επαγγελματικά και ρύθμιση για την εγγραφή τους στα αρχεία των φορολογικών αρχών,
- είσπραξη παραβόλων κατά την υποβολή αιτήσεων για ρύθμιση αυθαίρετων κτισμάτων και αλλαγών χρήσης ακινήτων και
- επιβολή έκτακτου ειδικού τέλους ηλεκτροδοτούμενων δομημένων επιφανειών.

Παράλληλα, οι εκτιμήσεις εσόδων για το 2011 συμπεριλαμβάνουν και την πλήρη απόδοση των μέτρων που τέθηκαν σε ισχύ ή θεσμοθετήθηκαν το 2010, με επίπτωση στο τρέχον έτος, τα οποία κυρίως είναι:

- αλλαγή φορολογικής κλίμακας για όλα τα φυσικά πρόσωπα,
- αλλαγή στη φορολογία των εταιρικών οχημάτων που διατίθενται στο προσωπικό,
- επέκταση του λογιστικού προσδιορισμού εισοδήματος σε νέες κατηγορίες επαγγελματιών,
- εισαγωγή τεκμηρίων φορολόγησης φυσικών προσώπων,
- φορολόγηση των κεφαλαίων που επαναπατρίζονται ή παραμένουν στο εξωτερικό,
- νέο πλαίσιο εκδίκασης των φορολογικών διαφορών,
- σχέδιο δράσης για την είσπραξη ληξιπρόθεσμων οφειλών,
- περαιώση εκκρεμών φορολογικών υποθέσεων,
- ειδική εισφορά σε επιχειρήσεις με μεγάλα κέρδη για τη χρήση του 2009,
- αλλαγή στο σύστημα φορολόγησης και διακίνησης πετρελαίου θέρμανσης,
- αυξήσεις των συντελεστών ΦΠΑ, αλλαγές στις υποκατηγορίες του και μείωση των συντελεστών σε φάρμακα και ξενοδοχειακές υπηρεσίες,
- επέκταση του ΦΠΑ σε νέες κατηγορίες επαγγελματιών
- η δυνατότητα καταβολής ΦΠΑ σε δόσεις,
- η αύξηση στο φορολογικό συντελεστή που επιβάλλεται στις χρηματιστηριακές συναλλαγές, από 1,5% σε 2%, από 1/4/2011,
- η εισαγωγή ΕΦΚ στην ηλεκτρική ενέργεια,
- η αύξηση του ΕΦΚ στα καύσιμα, τα ποτά και τα τσιγάρα,
- αύξηση των δικαστικών παραβόλων,
- έσοδα από την έκπτωση 3% επί της τιμής των φαρμάκων που προμηθεύονται τα ασφαλιστικά ταμεία,
- είσπραξη παραβόλων αιτήσεων αλλαγής χρήσης ημιυπαίθριων χώρων και
- η είσπραξη ειδικών εσόδων από την εκχώρηση αδειών και δικαιωμάτων του Δημοσίου.

Άμεσοι φόροι

Από την άμεση φορολογία εκτιμάται ότι θα εισπραχθούν 20.619 εκατ. ευρώ εμφανίζοντας αύξηση κατά 2,0% συγκριτικά με τα αντίστοιχα έσοδα του 2010.

Τα έσοδα από το φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων αναμένεται να μειωθούν κατά 12% έναντι του 2010, κυρίως λόγω της επίπτωσης στην παρακράτηση φόρου εισοδήματος από τη νέα φορολογική κλίμακα και τη μείωση των συντάξεων, καθώς και της έκπτωσης φόρου από την εφαρμογή του μέτρου της συλλογής αποδείξεων. Τα έσοδα από τη φορολογία νομικών προσώπων εκτιμάται ότι θα εμφανίσουν μείωση 12,7% λόγω της μειωμένης κερδοφορίας των επιχειρήσεων κατά τη χρήση έτους 2010.

Αύξηση της τάξης του 1,1% αναμένεται στα έσοδα των ειδικών κατηγοριών, κυρίως λόγω των αυξημένων εσόδων από το φόρο στις ενδιάμεσες συναλλαγές ομολόγων. Τα έσοδα από φόρους στην περιουσία αναμένονται αυξημένα κατά 131,5% συγκριτικά με τα έσοδα του 2010, λόγω της επιβολής έκτακτου ειδικού τέλους ηλεκτροδοτούμενων δομημένων επιφανειών.

Μειωμένες κατά 28,7% εμφανίζονται έναντι του 2010 οι εισπράξεις από άμεσους φόρους παρελθόντων οικονομικών ετών (ΠΟΕ), διότι δεν περιλαμβάνουν πλέον ρυθμίσεις για την περαίωση ανέλεγκτων φορολογικών υποθέσεων. Επίσης, αντικατοπτρίζουν την καθυστέρηση είσπραξης του φόρου ακίνητης περιουσίας 2010.

**Πίνακας 3.3 Κρατικός Προϋπολογισμός
(σε εκατ. ευρώ)**

	2010	2011		2012		
	Πραγμ/σεις	Εκτιμήσεις ΜΠΔΣ	Τελικές εκτιμήσεις πραγμα/σεων	Προβλέψεις ΜΠΔΣ	Τελικές προ-βλέψεις προ συμμετοχής ιδιωτών (PSI)	Τελικές προ-βλέψεις μετά τη συμμετοχή ιδιωτών (PSI)
ΚΡΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (ΚΠ)						
I. Έσοδα (1+2)	53.929	57.967	54.673	60.844	59.184	59.184
1. Καθαρά έσοδα τακτικού προϋπολογισμού (α+β+γ-δ)	50.857	54.042	51.308	56.229	54.434	54.434
α. Τακτικά έσοδα	54.381	54.802	53.327	57.268	55.891	55.891
β. Μη τακτικά έσοδα	1.797	2.250	1.926	2.258	2.113	2.113
γ. Ειδικά έσοδα από εκχώρηση αδειών και δικαιωμάτων δημοσίου		790	1.056	400	230	230
δ. Επιστροφές φόρων	5.322	3.800	5.000	3.697	3.800	3.800
2. Έσοδα ΠΔΕ (α+β+γ)	3.072	3.925	3.365	4.615	4.750	4.750
α. Εισροές ΕΣΠΑ	2.635	3.192	2.929	3.616	4.273	4.273
β. Λοιπές εισροές	166	530	245	788	277	277
γ. Ίδια έσοδα	271	203	190	211	200	200
II. Δαπάνες (1+2)	75.241	79.021	77.632	78.771	77.707	72.557
1. Δαπάνες τακτικού προϋπολογισμού (α+β+γ+δ+ε)	66.787^{(1),(2)}	71.471	70.742	71.071	70.007	64.857
α. Πρωτογενείς δαπάνες	52.180	52.050	51.830	50.669	49.085	49.085
β. Επιχορήγηση νοσηλευτικών ιδρυμάτων για εξόφληση παλαιών οφειλών τους	367	450	450	350	400	400
γ. Εξοπλιστικά προγράμματα (σε ταμειακή βάση)	1.017	1.500	600	1.500	1.000	1.000
δ. Καταπτώσεις εγγυήσεων, εκ των οποίων:		1.469	1.481	1.652	1.623	1.623
- για λογαριασμό φορέων εντός της γενικής κυβέρνησης		1.245	1.246	1.518	1.484	1.484
- για λογαριασμό φορέων εκτός της γενικής κυβέρνησης		224	235	134	139	139
ε. Τόκοι	13.223	16.002	16.380	16.900	17.900	12.750
2. Δαπάνες ΠΔΕ	8.454⁽³⁾	7.550	6.890	7.700	7.700	7.700
III. Έλλειμμα κρατικού προϋπολογισμού (I-II)	-21.312	-21.054	-22.959	-17.927	-18.523	-13.373
(% του ΑΕΠ)	-9,4%	-9,3%	-10,5%	-7,8%	-8,7%	-6,3%
III.α. Πρωτογενές αποτέλεσμα ΚΠ (III-II.1.ε)	-8.089	-5.052	-6.578	-1.027	-623	-623
(% του ΑΕΠ)	-3,6%	-2,2%	-3,0%	-0,4%	-0,3%	-0,3%
ΑΕΠ	227.318	225.400	217.771	228.400	212.544	212.544

(1) Συμπεριλαμβάνονται προκαταβολές σε ΟΤΑ, ύψους 433,5 εκατ. ευρώ που δόθηκαν το έτος 2009 και υπολογίστηκαν στο έλλειμμα του ίδιου έτους.

(2) Συμπεριλαμβάνονται αποδόσεις σε ΟΤΑ, ύψους 952,5 εκατ. ευρώ, που έγιναν το έτος 2010 και δεν ενταλματοποιήθηκαν.

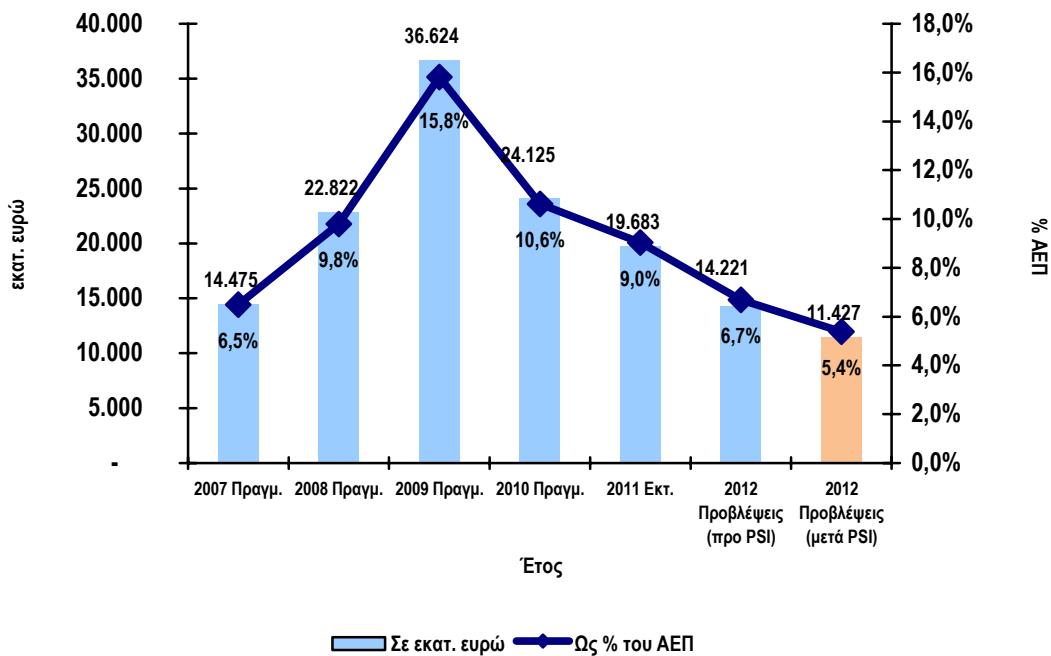
(3) Συμπεριλαμβάνονται δαπάνες ύψους 157,7 εκατ. ευρώ του ΠΔΕ που έγιναν μέσω του τακτικού προϋπολογισμού.

**Πίνακας 3.4 Ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης σύμφωνα με τη μεθοδολογία του European System Accounts (ESA 95)
(σε εκατ. ευρώ)**

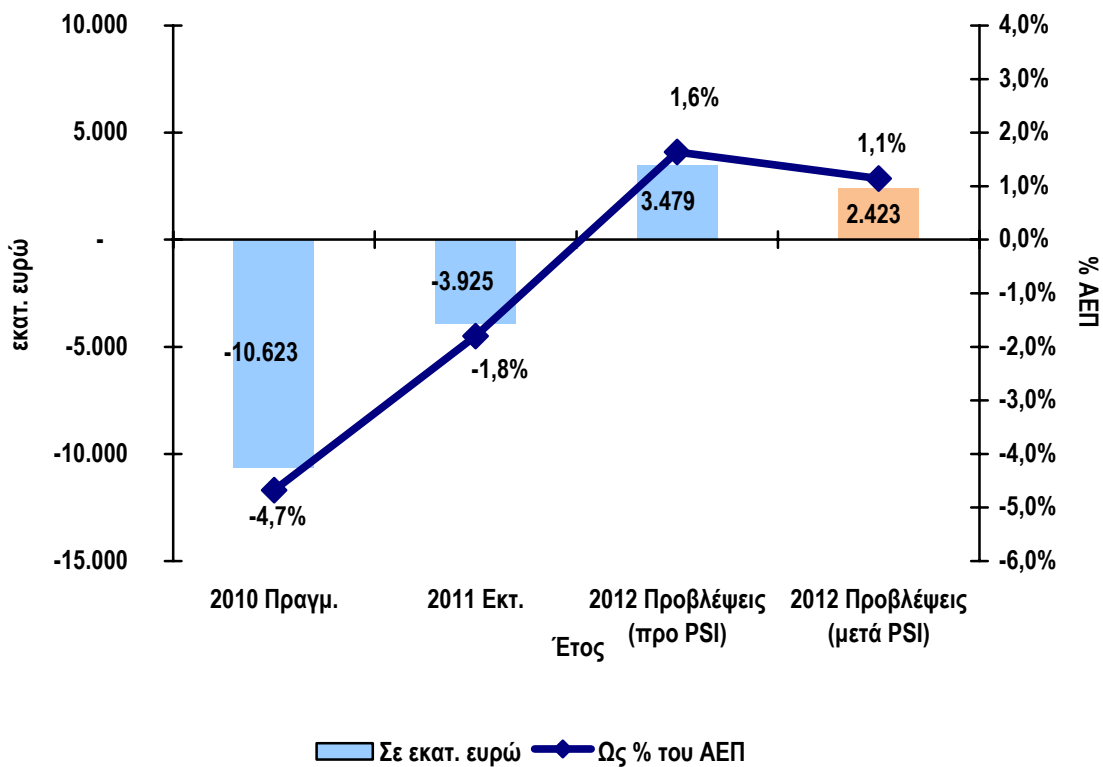
	2010	2011		2012		
	Πραγματ/σεις	Εκτιμήσεις ΜΠΔΣ	Τελικές εκτιμήσεις πραγματ/σεων	Προβλέψεις ΜΠΔΣ	Τελικές προβλέψεις προ συμμετοχής ιδιωτών (PSI)	Τελικές προβλέψεις μετά τη συμμετοχή ιδιωτών (PSI)
α. Έλλειμμα κρατικού προϋπολογισμού	-21.312	-21.054	-22.959	-17.927	-18.523	-13.373
β. Εθνικολογιστικές προσαρμογές κεντρικής κυβέρνησης	-10.783	708	881	-1.371	-33	-1.333
1 Εξοπλιστικά προγράμματα (διαφορά πληρωμών-παραλαβών)	28	586	30	73	203	203
2 Αναμόρφωση μισθολογίου			150		-150	-150
3 Ειδικό τέλος ηλεκτροδοτούμενων ακινήτων			1.000		-1.000	-1.000
4 Ανεξόφλητες οφειλές κράτος	81	433	-150	433	300	300
5 Ανεξόφλητες υποχρεώσεις ΝΠΔΔ						
6 Ανάληψη χρέους από ΕΛΓΑ	-2.963					
7 Ατακτοποιήτες προκαταβολές	554					
8 Υπόλοιπο λογαριασμών εκτός προϋπολογισμού	-55					
9 Έσοδα από καταργημένους λογ/μούς εκτός προϋπολογισμού	-10					
10 Επιστροφές φορολογικών εσόδων	296		48			
11 Τόκοι (διαφορά ταμειακών και δεδουλευμένων τόκων)	-279	443	665	-1.600	200	-1.100
12 Ακυρώσεις Swaps	-577		-42			
13 Προσαρμογή swap Goldman Sachs	134					
14 Φορολογικά έσοδα	-1.048	-363	-123	-125	-205	-205
15 Πρόωρη ανανέωση αδειών και παραχωρήσεων		-500	-1.056	-171	-230	-230
16 Διαφορά απαιτήσεων εισπράξεων από ΕΕ	1.219	426	247	-176	176	176
17 Προκαταβολές από ΕΕ	52	7	7	110	110	110
18 Λογαριασμός αποκρατικοποιήσεων	-503					
19 Λογαριασμοί Θησαυροφυλακίου	228	200	200	120	120	120
20 Πληρωμές με ειδικά ομόλογα	-5.037	-420	-140			
21 ΕΛΕΓΕΠ	-441	-137	-117	-58	93	93
22 ΕΕΤΤ	-21	40	40	30	30	30
23 Συμμετοχή σε αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου	-15		-35			
24 Πληρωμές ΔΕΚΟ στην κεντρική κυβέρνηση	113					
25 Προσαρμογή στο έλλειμμα εγγυημένων δανείων (ΟΔΙΕ, ΕΑΒ και ΟΑ)	-213		157		71	71
26 Προσαρμογή εγγυήσεων	-875					
27 Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου ΤΧΣ	-1.500					
28 Αποδόσεις ΟΤΑ						
29 Εξοικονόμηση από εργασιακή εφεδρεία					250	250
30 Άλλες προσαρμογές	49	-7		-7		
γ. Ισοζύγιο Κράτους κατά ΕΣΛ-95 (α+β)	-32.095	-20.346	-22.078	-19.298	-18.556	-14.706
(% του ΑΕΠ)	-14,1%	-9,0%	-10,1%	-8,4%	-8,7%	-6,9%
δ. Ισοζύγιο νομικών προσώπων πλην ΔΕΚΟ	2.348	1.235	936	1.151	1.196	1.196
ε. Ισοζύγιο ΔΕΚΟ επαναταξινομημένων εντός της γενικής κυβέρνησης	3.137	1.248	1.300	1.818	1.739	1.739
στ. Ισοζύγιο κεντρικής κυβέρνησης κατά ΕΣΛ-95 (γ+δ+ε)	-26.610	-17.863	-19.842	-16.329	-15.621	-11.771
(% του ΑΕΠ)	-11,7%	-7,9%	-9,1%	-7,1%	-7,3%	-5,5%
ζ. Ισοζύγιο ΟΤΑ κατά ΕΣΛ-95	-542	-148	35	568	133	133
Αποτελέσματα ΟΤΑ	715	-372	35	345		
Εθνικολογιστικές προσαρμογές ΟΤΑ	-1.257	225	0	223	133	133
η. Ισοζύγιο ΟΚΑ κατά ΕΣΛ-95	3.027	1.650	124	2.889	1.267	211
Αποτελέσματα ΟΚΑ	288	2.428	233	3.039	887	-169
Εθνικολογιστικές προσαρμογές ΟΚΑ	2.739	-778	-109	-150	380	380
θ. Αποτέλεσμα γενικής κυβέρνησης κατά ΕΣΛ-95 (στ+ζ+η)	-24.125	-16.360	-19.683	-12.872	-14.221	-11.427
(% του ΑΕΠ)	-10,6%	-7,3%	-9,0%	-5,6%	-6,7%	-5,4%
ι. Στόχος σύμφωνα με το Πρόγραμμα Οικονομικής Πολιτικής		-17.065	-17.065	-14.916	-14.916	-14.916
(% του ΑΕΠ)			-7,6%			-6,5%
ια. Πρωτογενές αποτέλεσμα γενικής κυβέρνησης κατά ΕΣΛ-95 (θ-ιι.1ε-β.11-β.12)	-10.623	-801	-3.925	5.628	3.479	2.423
(% του ΑΕΠ)	-4,7%	-0,4%	-1,8%	2,5%	1,6%	1,1%
ΑΕΠ (αναθεωρημένο)	227.318	225.400	217.771	228.400	212.544	212.544

Διάγραμμα 3.1 Διαχρονική εξέλιξη του ελλείμματος γενικής κυβέρνησης (κατά ESA 95) την περίοδο 2007-2012

Διάγραμμα 3.2 Πρωτογενές αποτέλεσμα γενικής κυβέρνησης 2010-2012 (κατά ESA 95)

Πίνακας 3.5 Έσοδα τακτικού προϋπολογισμού
(σε εκατ. ευρώ)

	2010	2011			2012		Μεταβολή %	
	Πραγμ/σεις	Προϋπ/σμός	ΜΠΔΣ	Εκτιμήσεις πραγμ/σεων	ΜΠΔΣ	Προβλέψεις	2011/2010	2012/2011
A. Τακτικά έσοδα (I+ II + III + IV)	54.381	56.420	54.802	53.327	57.268	55.891	-1,9	4,8
I. Άμεσοι φόροι	20.224	20.880	20.554	20.619	21.711	24.213	2,0	17,4
Φόρος εισοδήματος	14.288	14.820	12.656	12.779	14.860	14.382	-10,6	12,5
Φυσικών προσώπων	9.398	10.600	8.313	8.272	11.101	10.682	-12,0	29,1
Νομικών προσώπων	3.167	2.800	2.660	2.765	2.059	2.157	-12,7	-22,0
Ειδικών κατηγοριών	1.722	1.420	1.683	1.742	1.700	1.543	1,1	-11,4
Φόροι στην περιουσία	487	910	732	1.128	1.182	3.581	131,5	217,6
Άμεσοι φόροι ΠΟΕ	2.874	2.700	2.724	2.050	2.282	2.050	-28,7	0,0
Λοιποί άμεσοι φόροι	2.575	2.450	4.442	4.662	3.387	4.200	81,0	-9,9
II. Έμμεσοι φόροι	31.042	31.980	30.219	29.084	31.243	29.088	-6,3	0,0
Φόροι συναλλαγών	18.495	19.290	18.372	17.855	19.160	17.608	-3,5	-1,4
ΦΠΑ	17.374	18.030	17.361	16.900	17.997	16.560	-2,7	-2,0
πετρελαιοειδών	2.653	2.410	2.587	2.900	2.576	2.850	9,3	-1,7
καπνού	779	972	785	840	794	810	7,9	-3,6
λοιπών	13.943	14.648	13.989	13.160	14.627	12.900	-5,6	-2,0
Λοιποί φόροι συναλλαγών	1.121	1.260	1.011	955	1.163	1.048	-14,8	9,7
(μεταβίβαση κεφαλαίων)	(702)	(828)	(612)	(550)	(775)	(650)	(-21,6)	(18,2)
(χαρτόσημο)	(414)	(432)	(399)	(362)	(388)	(355)	(-12,7)	(-1,9)
Φόροι κατανάλωσης	11.822	11.640	10.813	10.395	11.198	10.629	-12,1	2,3
Φόρος ασφαλιστρών	404	410	389	400	378	400	-0,9	0,0
Τέλος ταξινόμησης οχημάτων	249	285	170	114	165	143	-54,3	25,4
ΕΦΚ ενεργειακών προϊόντων	5.698	5.240	4.698	4.681	4.931	4.950	-17,9	5,8
Λοιποί ΕΦΚ (καπνού κ.λπ.)	3.382	3.911	3.629	3.558	3.650	3.455	5,2	-2,9
Τέλη κυκλοφορίας οχημάτων	1.591	1.212	1.343	1.273	1.306	1.272	-20,0	0,0
Λοιποί φόροι κατανάλωσης	498	582	584	370	768	409	-25,7	10,4
Έμμεσοι φόροι ΠΟΕ	340	530	608	492	467	499	44,8	1,3
Λοιποί έμμεσοι	385	520	426	341	418	352	-11,4	3,1
(για ΕΕ)	(208)	(230)	(206)	(192)	(204)	(184)	(-7,8)	(-3,7)
Σύνολο φορολογικών εσόδων (I+II)	51.266	52.860	50.773	49.702	52.954	53.301	-3,1	7,1
III. Απολήψεις από ΕΕ	320	340	185	271	148	165	-15,4	-39,1
IV. Λοιπά μη φορολογικά έσοδα	2.795	3.220	3.844	3.354	4.166	2.426	20,0	-27,7
Σύνολο μη φορολογικών εσόδων (III+IV)	3.115	3.560	4.029	3.625	4.314	2.591	16,3	-28,5
B. Μη τακτικά έσοδα	1.797	1.840	2.250	1.926	2.258	2.113	7,1	9,7
Έσοδα καταργηθέντων ειδικών λογαριασμών	1.139	1.157	1.113	992	1.129	879	-12,9	-11,4
Έσοδα προγράμματος ενίσχυσης της ρευστότητας λόγω της χρηματοπιστωτικής κρίσης	635	643	1.097	894	1.094	1.174	40,8	31,3
Έσοδα από ΝΑΤΟ	24	40	40	40	35	60	70,0	50,0
Γ. Ειδικά έσοδα από εκχώρηση αδειών και δικαιωμάτων του Δημοσίου		1.100	790	1.056	400	230		-78,2
Δ. Γενικό σύνολο εσόδων (A + B + Γ)	56.178	59.360	57.842	56.308	59.926	58.234	0,2	3,4
Ε. Επιστροφές εσόδων	5.322	3.800	3.800	5.000	3.697	3.800	-6,0	-24,0
ΣΤ. Καθαρά έσοδα (Δ-Ε)	50.857	55.560	54.042	51.308	56.229	54.434	0,9	6,1

Πίνακας 3.6 Εξέλιξη και σύνθεση των εσόδων του ΤΠ 2004-2012
(σε εκατ. ευρώ)

Έτος	Άμεσοι φόροι	Έμμεσοι φόροι	Σύνολο φορολογικών εσόδων	Έσοδα από ΕΕ	Λοιπά μη φορολογικά έσοδα	Σύνολο μη φορολογικών εσόδων	Σύνολο εσόδων ΤΠ
2004	16.484	23.000	39.484	164	2.407	2.571	42.055
2005	18.371	23.722	42.093	109	2.558	2.667	44.760
2006	18.704	26.287	44.991	234	3.460	3.694	48.685
2007	19.832	28.573	48.405	170	3.202	3.372	51.777
2008	20.863	30.222	51.085	579	3.670	4.249	55.334
2009	21.432	28.293	49.725	264	3.454	3.718	53.443
2010	20.224	31.042	51.266	320	4.592	4.912	56.178
2011*	20.619	29.084	49.703	271	6.334	6.605	56.308
2012**	24.213	29.088	53.301	165	4.768	4.933	58.234
Συμμετοχή στο σύνολο ανά κατηγορία (%)							
2004	39,2	54,7	93,9	0,4	5,7	6,1	100,0
2005	41,0	53,0	94,0	0,2	5,7	6,0	100,0
2006	38,4	54,0	92,4	0,5	7,1	7,6	100,0
2007	38,3	55,2	93,5	0,3	6,2	6,5	100,0
2008	37,7	54,6	92,3	1,0	6,6	7,7	100,0
2009	40,1	52,9	93,0	0,5	6,5	7,0	100,0
2010	36,0	55,3	91,3	0,6	8,2	8,7	100,0
2011*	36,6	51,6	88,3	0,5	11,3	11,7	100,0
2012**	41,6	49,9	91,5	0,3	8,2	8,5	100,0
Ως ποσοστό του ΑΕΠ (%)							
2004	8,9	12,4	21,3	0,1	1,3	1,4	22,7
2005	9,5	12,3	21,8	0,1	1,3	1,4	23,2
2006	9,0	12,6	21,5	0,1	1,7	1,8	23,3
2007	8,9	12,8	21,7	0,1	1,4	1,5	23,2
2008	9,0	13,0	21,9	0,2	1,6	1,8	23,8
2009	9,3	12,2	21,5	0,1	1,5	1,6	23,1
2010	8,9	13,7	22,6	0,1	2,0	2,2	24,7
2011*	9,5	13,4	22,8	0,1	2,9	3,0	25,9
2012**	11,4	13,7	25,1	0,1	2,2	2,3	27,4

* Εκτιμήσεις

** Προβλέψεις

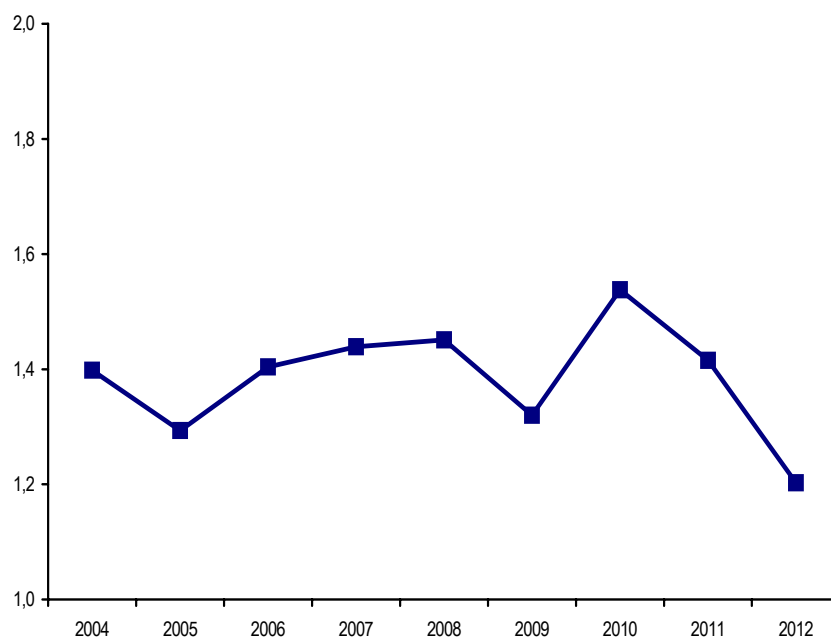
Πίνακας 3.7 Σύνθεση φορολογικών εσόδων κατά κατηγορία

Έτος	Άμεσοι φόροι (%)	Έμμεσοι φόροι (%)	Λόγος έμμεσων/άμεσων φόρων
2004	41,7	58,3	1,40
2005	43,6	56,4	1,29
2006	41,6	58,4	1,41
2007	41,0	59,0	1,44
2008	40,8	59,2	1,45
2009	43,1	56,9	1,32
2010	39,4	60,6	1,53
2011*	41,5	58,5	1,41
2012**	45,4	54,6	1,20

* Εκτιμήσεις

** Προβλέψεις

Διάγραμμα 3.3 Λόγος έμμεσων/άμεσων φόρων

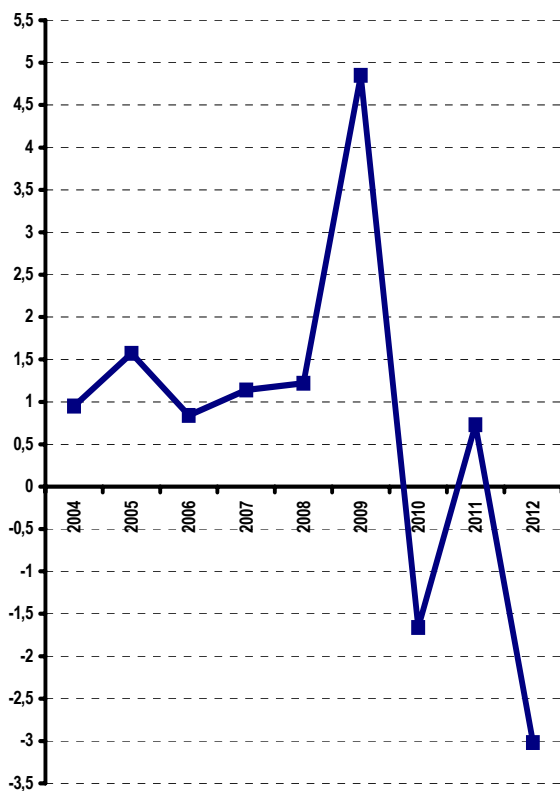
Πίνακας 3.8 Σχέση ρυθμού αύξησης ΑΕΠ, φορολογικών εσόδων και ΦΠΑ για την περίοδο 2004-2012

Έτος	Αύξηση ονομαστικού ΑΕΠ (%)	Μεταβολή φορολογικών εσόδων (%)	Τάση μεταβολής (buoyancy) φορολογικών εσόδων	Μεταβολή εσόδων ΦΠΑ (%)	Τάση μεταβολής (buoyancy) ΦΠΑ
	(I)	(II)	(II)/(I)	(III)	(III)/(I)
2004	7,4	7,1	0,95	11,4	1,53
2005	4,2	6,6	1,57	2,8	0,68
2006	8,2	6,9	0,84	12,0	1,46
2007	6,6	7,6	1,14	9,8	1,48
2008	4,6	5,5	1,22	5,0	1,09
2009	-0,5	-2,7	4,85	-9,1	16,59
2010	-1,9	3,1	-1,66	4,8	-2,56
2011*	-4,2	-3,0	0,73	-2,7	0,65
2012**	-2,4	7,2	-3,02	-2,0	0,84

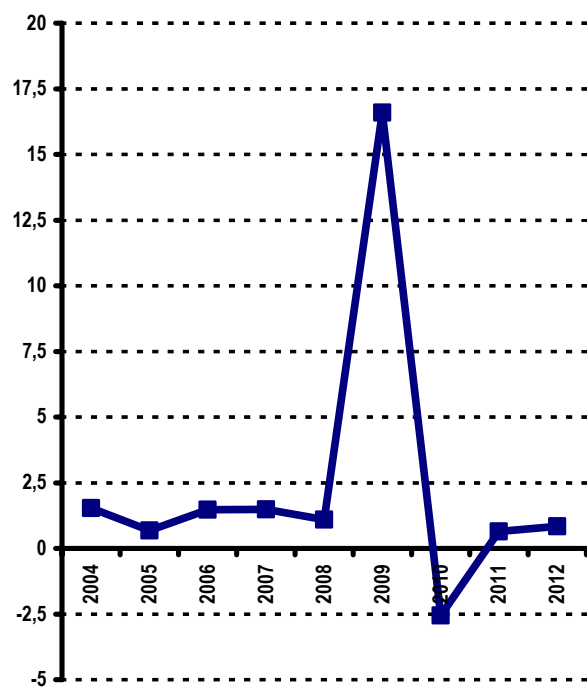
* Εκτιμήσεις

** Προβλέψεις

Διάγραμμα 3.4 Τάση μεταβολής (buoyancy) φορολογικών εσόδων

Διάγραμμα 3.5 Τάση μεταβολής (buoyancy) ΦΠΑ

Τα έσοδα από λοιπούς άμεσους φόρους αναμένονται αυξημένα κατά 81,0% λόγω της εισπραξης της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης στα φυσικά πρόσωπα, της έκτακτης εισφοράς σε οχήματα μεγάλου κυβισμού, σκάφη και πισίνες, του τέλους επιτηδεύματος και της έκτακτης εισφοράς σε κερδοφόρες επιχειρήσεις.

Έμμεσοι φόροι

Από την έμμεση φορολογία αναμένεται να εισπραχθούν 29.084 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας μείωση 6,3%, συγκριτικά με τα αντίστοιχα έσοδα του 2010.

Τα έσοδα από φόρους συναλλαγών εκτιμάται ότι θα μειωθούν κατά 3,5% έναντι του προηγούμενου έτους, αντικατοπτρίζοντας κυρίως την επίδραση της ύφεσης και της έλλειψης ρευστότητας στα έσοδα από ΦΠΑ.

Οι συνολικές εισπράξεις από φόρους κατανάλωσης εκτιμάται ότι θα μειωθούν κατά 12,1% έναντι του 2010, κυρίως λόγω των μειωμένων εισπράξεων ΕΦΚ στα πετρελαιοειδή προϊόντα, μετά την κατάργηση της προείσπραξης αυξημένου ΕΦΚ στο πετρέλαιο θέρμανσης και της εν συνεχεία επιστροφής του, καθώς και της αλλαγής στη διαδικασία εισπραξης των τελών κυκλοφορίας οχημάτων.

Τα έσοδα από έμμεσους φόρους ΠΟΕ αναμένονται αυξημένα κατά 44,8% λόγω του μέτρου της ρύθμισης των ιδιωτικών σκαφών αναψυχής που είχαν χαρακτηριστεί εικονικά ως επαγγελματικά, με την καταβολή του διαφυγόντος ΦΠΑ. Μειωμένα κατά 11,4% αναμένονται τα έσοδα από λοιπούς έμμεσους φόρους, κυρίως λόγω μειωμένων εισπράξεων από δασμούς που επιβάλλονται στις εισαγωγές.

Μη φορολογικά έσοδα

Τα μη φορολογικά έσοδα εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν στα 3.625 εκατ. ευρώ, εμφανίζοντας αύξηση 16,3% έναντι του προηγούμενου έτους, που οφείλεται κυρίως στην εισπραξη παραβόλων κατά τη διαδικασία τακτοποίησης των αυθαίρετων κτισμάτων και των ημιυπαίθριων χώρων και τις εισπράξεις από τις καταπτώσεις εγγυήσεων.

Μη τακτικά έσοδα

Τα έσοδα από καταργηθέντες ειδικούς λογαριασμούς εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 992 εκατ. ευρώ. Τα έσοδα από το πρόγραμμα ενίσχυσης της ρευστότητας λόγω της χρηματοπιστωτικής κρίσης αναμένεται να διαμορφωθούν στα 894 εκατ. ευρώ, κυρίως λόγω των αυξημένων εσόδων από την προμήθεια παροχής εγγύησης του Δημοσίου σε δάνεια πιστωτικών ιδρυμάτων.

Ειδικά έσοδα από την εκχώρηση αδειών και δικαιωμάτων του Δημοσίου

Από την πώληση τεσσάρων αεροσκαφών, την επέκταση της σύμβασης παραχώρησης δικαιωμάτων της εταιρείας ΟΠΑΠ ΑΕ, τη χορήγηση σε αυτή νέων αδειών για 35.000 παιγνιομηχανήματα, καθώς και από τη χορήγηση αδειών χρήσης ραδιοφάσματος κινητής τηλεφωνίας αναμένονται να εισπραχθούν 1.056 εκατ. ευρώ. Τα εν λόγω έσοδα περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, στο πρόγραμμα αποκρατικοποιήσεων του ΜΠΔΣ και αφορούν συγκεκριμένες περιπτώσεις, οι οποίες συνυπολογίζονται για την επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων του προγράμματος στήριξης της ελληνικής οικονομίας.

Επιστροφές αχρεωστήτως εισπραχθέντων εσόδων

Οι επιστροφές αχρεωστήτως εισπραχθέντων εσόδων αναμένεται να διαμορφωθούν στα 5.000 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας μείωση 6,0% έναντι του προηγούμενου έτους κυρίως λόγω της μείωσης επιστροφών ΦΠΑ και ΕΦΚ στα καύσιμα από την αλλαγή στο σύστημα φορολόγησης και διακίνησης πετρελαίου θέρμανσης, το μεγαλύτερο μέρος της οποίας αντισταθμίστηκε από τις αυξημένες επιστροφές εσόδων λόγω συμψηφισμού τους με υποχρεώσεις ιδιωτών και επιχειρήσεων προς το Δημόσιο.

Δαπάνες

Οι συνολικές δαπάνες του τακτικού προϋπολογισμού συμπεριλαμβανομένων και των δαπανών για την πληρωμή των εγγυήσεων που εκτιμάται ότι θα καταπέσουν σε βάρος του Ελληνικού Δημοσίου, των δαπανών για πληρωμή τόκων, των δαπανών επιχορήγησης νοσηλευτικών ιδρυμάτων για εξόφληση παλαιών οφειλών τους, καθώς και των δαπανών υλοποίησης των εξοπλιστικών προγραμμάτων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, προβλέπεται να διαμορφωθούν σε 70.741 εκατ. ευρώ το 2011, μειωμένες κατά 730 εκατ. ευρώ ή 1,0% σε σχέση με τις εκτιμήσεις που έχουν περιληφθεί στο Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής (ΜΠΔΣ) και αυξημένες κατά 3.955 εκατ. ευρώ ή 5,9% σε σχέση με το 2010. Η μείωση σε σχέση με το ΜΠΔΣ αφορά τις κατηγορίες δαπανών για μισθούς, για επιχορηγήσεις νοσηλευτικών ιδρυμάτων, για αποδόσεις στην ΕΕ, για αποδιδόμενους πόρους και κυρίως για τα εξοπλιστικά προγράμματα του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, κατά 900 εκατ. ευρώ.

Η αύξηση των δαπανών σε σχέση με το 2010, οφείλεται κυρίως στην ανάγκη κάλυψης των αυξημένων πρόσθετων αναγκών επιχορήγησης του ασφαλιστικού συστήματος και κυρίως στις δαπάνες πληρωμής τόκων.

Οι πρωτογενείς δαπάνες του τακτικού προϋπολογισμού προβλέπεται να διαμορφωθούν σε 51.830 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 220 εκατ. ευρώ ή 0,4% σε σχέση με τις εκτιμήσεις του ΜΠΔΣ και κατά 349 εκατ. ευρώ ή 0,7% σε σχέση με αυτές του 2010.

Αποδοχές και συντάξεις

Οι συνολικές δαπάνες για αποδοχές και συντάξεις εκτιμάται ότι θα είναι αυξημένες κατά 173 εκατ. ευρώ σε σχέση με τις προβλέψεις που είχαν περιληφθεί στο Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής (ΜΠΔΣ) και περιορισμένες κατά 222 εκατ. ευρώ ή κατά 1,13% έναντι του 2010.

Πρόσθετες και παρεπόμενες παροχές

Οι δαπάνες για πρόσθετες παροχές, στις οποίες περιλαμβάνονται και τα επιδόματα καταργηθέντων λογαριασμών, θα είναι αυξημένες κατά 21 εκατ. ευρώ σε σχέση με τις προβλέψεις του ΜΠΔΣ και μειωμένες κατά 183 εκατ. ευρώ ή 11,4% έναντι του 2010 κυρίως λόγω του περιορισμού των πρόσθετων παροχών όπως υπερωρίες, αμοιβές για συμμετοχή σε επιτροπές και συμβούλια, αμοιβές για εργασία κατά τις νυχτερινές ώρες και εξαιρέσιμες ημέρες κ.λπ.

Καταναλωτικές και σύνθετες δαπάνες

Οι δαπάνες της κατηγορίας αυτής, εκτιμάται ότι θα εμφανίσουν σημαντικότερη μείωση αφού εκτιμάται ότι θα περιορισθούν κατά 77 εκατ. ευρώ ή 2,9% σε σχέση με τις προβλέψεις του ΜΠΔΣ και κατά 381 εκατ. ευρώ ή 12,8% έναντι του 2010. Η μείωση αυτή αποδίδεται στη διαρκή προσπάθεια που καταβάλλεται για τον περιορισμό των δαπανών λειτουργίας του κρατικού μηχανισμού και ενδεικτικά οι δαπάνες λειτουργίας αναμένονται μειωμένες κατά 11,1 εκατ. ευρώ ή 1,4% σε σχέση με το ΜΠΔΣ και κατά 244,1 εκατ. ευρώ ή 23,4% σε σχέση με το 2010.

Μεταβιβαστικές πληρωμές

Οι δαπάνες της κατηγορίας αυτής αναμένεται να εμφανισθούν αυξημένες κατά 128 εκατ. ευρώ ή 0,7% σε σχέση με το ΜΠΔΣ και κατά 1.303 εκατ. ευρώ ή 7,5% σε σχέση με το 2010, κυρίως λόγω της ανάγκης χορήγησης αυξημένων κονδυλίων για την κάλυψη των αναγκών των ασφαλιστικών ταμείων λόγω μείωσης των εσόδων τους εξαιτίας της μεγαλύτερης από την αναμενόμενη ύφεσης.

**Πίνακας 3.9 Δαπάνες τακτικού προϋπολογισμού κατά κατηγορία
(σε εκατ. ευρώ)**

Κατηγορία δαπάνης	2010	2011		2012		Μεταβολή %	
	Πραγμ/σεις	ΜΠΔΣ	Εκτιμήσεις	ΜΠΔΣ	Προβλέψεις	2011/10	2012/11
1. Αποδοχές και συντάξεις (0100, 0200, 0300, 0400, 0600)	20.309	19.914	20.087	19.296	19.415	-1,1	-3,3
2. Πρόσθετες και παρεπόμενες παροχές (0500)	1.602	1.399	1.420	1.242	882	-11,4	-37,9
3. Καταναλωτικές και σύνθετες δαπάνες (0700, 0800, 1000,5000) πλην αποθεματικού	2.972	2.667	2.590	2.518	2.545	-12,8	-1,8
4. Μεταβιβαστικές πληρωμές (2000) πλην επιχορηγήσεων σε νοσοκομεία για εξόφληση παλαιών οφειλών τους	17.485	18.660	18.788	16.531	17.173	7,5	-8,6
5. Πληρωμές που αντικρίζονται από πραγματοποιούμενα έσοδα (3000)	8.937	7.891	7.741	8.609	7.146	-13,4	-7,7
6. Δαπάνες NATO (4000)	74	87	87	83	106	16,8	22,5
7. Δαπάνες εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης (6000) πλην τόκων, χρεολυσίων, λοιπών δαπανών δημόσιου χρέους, καταπτώσεων εγγυήσεων, εξοπλιστικών προγραμμάτων και τακτοποίησης υποχρεώσεων ΠΟΕ φορέων γεν. κυβέρνησης	196	215	215	215	215	9,9	0,0
8. Απαλλοτριώσεις, αγορές ακινήτων, κατασκευές, συμμετοχές (7000) πλην συμμετοχής σε αύξηση ΜΚ εταιρειών	604	636	632	655	604	4,6	-4,4
9. Δαπάνες για έργα του ΠΔΕ (8000)							
10. Αποθεματικό		580	270	1.520	1.000		
I. Σύνολο πρωτογενών δαπανών τακτικού προϋπολογισμού (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10)	52.180	52.050	51.830	50.669	49.085	-0,7	-5,3
11. Δαπάνες εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης (6000) – Καταπτώσεις εγγυήσεων		1.469	1.481	1.652	1.623		9,5
12. Δαπάνες εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης (6000) – Τόκοι και λοιπές δαπάνες δημόσιου χρέους	13.223	16.002	16.380	16.900	12.750	23,9	-22,2
13. Μεταβιβαστικές πληρωμές (2000) – Επιχορηγήσεις σε νοσοκομεία για εξόφληση παλαιών οφειλών τους	367	450	450	350	400	22,7	-11,1
14. Δαπάνες εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστωσης (6000) - Εξοπλιστικά προγράμματα	1.017	1.500	600	1.500	1.000	-41,0	66,7
II. Σύνολο δαπανών τακτικού προϋπολογισμού πλην χρεολυσίων και λοιπών ειδικών δαπανών (I+11+12+13+14)	66.787	71.471	70.741	71.071	64.858	5,9	-8,3
15. Δαπάνες εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης (6000) – Χρεολύσια μεσομακροπρόθεσμου δανεισμού	19.549		28.851		41.900	47,6	45,2
16. Δαπάνες εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης (6000) – Χρεολύσια βραχυπρόθεσμου δανεισμού	22.601		33.395		25.000	47,8	-25,1
17. Δαπάνες εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης (6000) – Τακτοποίηση υποχρεώσεων με έκδοση ομολόγων	1.546		4.152		140		
18. Δαπάνες εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης (6000) – Τακτοποίηση υποχρεώσεων ΠΟΕ φορέων γενικής κυβέρνησης					6.000		
19. Απαλλοτριώσεις, αγορές ακινήτων, κατασκευές, συμμετοχές (7000) – Συμμετοχή στην αύξηση ΜΚ εταιρειών	1.560		1.240		32.101 ⁽³⁾		
III. Σύνολο δαπανών τακτικού προϋπολογισμού (II+15+16+17+18+19)	112.043^{(1),(2)}		138.379		169.998	23,5	22,8

(1) Συμπεριλαμβάνονται προκαταβολές σε ΟΤΑ, ύψους 433,5 εκατ. ευρώ που δόθηκαν το έτος 2009 και υπολογίστηκαν στο έλλειμμα του ίδιου έτους.

(2) Συμπεριλαμβάνονται αποδόσεις σε ΟΤΑ, ύψους 952,5 εκατ. ευρώ, που έγιναν το έτος 2010 και δεν ενταλματοποιήθηκαν.

(3) Συμπεριλαμβάνονται 32 δισ. ευρώ για τη χρηματοδότηση του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας.

Αποδιδόμενοι πόροι

Οι αποδιδόμενοι πόροι (αποδόσεις εσόδων σε ΟΤΑ και λοιπά νομικά πρόσωπα, καθώς και επιστροφές δασμών) είναι μειωμένοι κατά 150 εκατ. ευρώ ή 0,7% σε σχέση με το ΜΠΔΣ και κατά 1.196 εκατ. ευρώ ή 13,4% σε σχέση με το 2010.

Τόκοι

Οι πληρωμές για τόκους εκτιμάται ότι θα ανέλθουν στα 16.380 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 378 εκατ. ευρώ ή 2,4% σε σχέση με το ΜΠΔΣ και κατά 3.157 εκατ. ευρώ ή 23,9% σε σχέση με το 2010.

2.2 Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων

Οι πληρωμές του ΠΔΕ μέχρι το τέλος του 2011 εκτιμάται ότι θα ανέλθουν συνολικά σε 6.890 εκατ. ευρώ, από τα οποία 5.500 εκατ. ευρώ θα διατεθούν για έργα συγχρηματοδοτούμενα από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα υπόλοιπα 1.390 εκατ. ευρώ για έργα που χρηματοδοτούνται αμιγώς από εθνικούς πόρους. Στο όριο πληρωμών του εθνικού σκέλους του ΠΔΕ 2011 περιλαμβάνονται 40 εκατ. ευρώ που θα προέλθουν από συνεισφορές τρίτων- δωρεές για την ολοκλήρωση έργων στις πυρόπληκτες περιοχές της χώρας.

Στο ΠΔΕ 2011, δόθηκε έμφαση αφενός στην αντιμετώπιση των αναγκών που προέκυψαν λόγω της ολοκλήρωσης του Γ' ΚΠΣ, των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών και των έργων του Ταμείου Συνοχής και αφετέρου στην εντατικοποίηση της υλοποίησης των δράσεων του ΕΣΠΑ 2007-2013, του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2007-2013 και του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Αλιείας 2007-2013.

3. Κρατικός προϋπολογισμός 2012

3.1 Βασικά μεγέθη προϋπολογισμού

Για το 2012, η δημοσιονομική στρατηγική ταυτόχρονα με την εφαρμογή του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012-2015 θα προσανατολιστεί στην επίτευξη των παρακάτω στόχων:

- ολοκλήρωση της εφαρμογής των θεσμικών και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων,
- θωράκιση του ασφαλιστικού συστήματος έναντι των εξωγενών και ενδογενών κινδύνων που εκπορεύονται από την κατάσταση ύφεσης στην οποία έχει περιέλθει η οικονομία,
- βελτίωση του φορολογικού πλαισίου ώστε να καταστεί δικαιότερο και αποδοτικότερο με την σύλληψη της διαφεύγουσας φορολογητέας ύλης και
- επιτάχυνση της υλοποίησης του προγράμματος αποκρατικοποιήσεων με ταυτόχρονη περαιτέρω αναδιάρθρωση των φορέων του δημοσίου, μέσω συγχωνεύσεων ή καταργήσεων φορέων, εφαρμογή του προγράμματος αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας του δημοσίου και ενίσχυση της εξωστρέφειας και της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας.

Πίνακας 3.10 Χρηματοδοτικές ανάγκες κρατικού προϋπολογισμού 2012 (σε εκατ. ευρώ)	
Χρηματοδοτικές ανάγκες	
Έλλειμμα κρατικού προϋπολογισμού	13.373
Χρηματοδότηση φορέων με ειδικά ομόλογα	140
Ταμείο χρηματοπιστωτικής σταθερότητας ν. 3864/10	32.100
Χρηματοδότηση παλαιών υποχρεώσεων	6.000
Καθαρός δανεισμός	51.613
Χρεολύσια μεσομακροπρόθεσμου χρέους	41.900
Μερικό σύνολο	93.513
Πρόβλεψη εξόφλησης βραχυπρόθεσμου χρέους	25.000
Σύνολο χρηματοδοτικών αναγκών	118.513
Χρηματοδότηση	
Ειδικά ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου	140
Βραχυπρόθεσμος δανεισμός	12.373
Μηχανισμός Στήριξης	106.000
Σύνολο δανεισμού	118.513

Πηγή: Υπ. Οικονομικών

3.2 Τακτικός προϋπολογισμός

Έσοδα

Στόχος της πολιτικής της Κυβέρνησης για το οικονομικό έτος 2012 είναι η διασφάλιση και ενίσχυση την είσπραξης των εσόδων του Δημοσίου, ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι που έχουν τεθεί στο Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα Δημοσιονομικής Πολιτικής.

Στην κατεύθυνση αυτή θετική επίδραση στα έσοδα αναμένεται από:

- την πλήρη εφαρμογή του μέτρου της μείωσης του αφορολόγητου ορίου στο εισόδημα των φυσικών προσώπων από 12.000 σε 5.000 ευρώ,

Πίνακας 3.11 Εξέλιξη μεγεθών κρατικού προϋπολογισμού για τα έτη 2010-2012
(σε εκατ. ευρώ)

	2010	2011		2012		Μεταβολή (%)	
	Πραγματ/σεις	Προβλέψεις ΜΠΔΣ	Εκτιμήσεις πραγμ/σεων	Προβλέψεις ΜΠΔΣ	Προβλέψεις	2011/2010	2012/2011
ΚΡΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ							
I. Έσοδα (1+2)	53.929	57.967	54.673	60.844	59.184	1,4	8,3
1. Καθαρά έσοδα τακτικού προϋπολογισμού (α+β+γ-δ)	50.857	54.042	51.308	56.229	54.434	0,9	6,1
α. Τακτικά έσοδα	54.381	54.802	53.327	57.268	55.891	-1,9	4,8
β. Μη τακτικά έσοδα	1.797	2.250	1.926	2.258	2.113	7,2	9,7
γ. Ειδικά έσοδα από εκχώρηση αδειών και δικαιωμάτων Δημοσίου		790	1.056	400	230		
δ. Επιστροφές φόρων	5.322	3.800	5.000	3.697	3.800	-6,0	-24,0
2. Έσοδα ΠΔΕ (α+β+γ)	3.072	3.925	3.365	4.615	4.750	9,5	41,2
α. Εισροές ΕΣΠΑ	2.635	3.192	2.929	3.616	4.273	11,2	45,9
β. Λοιπές εισροές	166	530	245	788	277	47,8	12,9
γ. Ίδια έσοδα	271	203	190	211	200	-29,9	5,3
II. Δαπάνες (1+2)	75.241	79.021	77.632	78.771	72.557	3,2	-6,5
1. Δαπάνες τακτικού προϋπολογισμού (α+β+γ+δ+ε)	66.787^{(1),(2)}	71.471	70.742	71.071	64.857	5,9	-8,3
α. Πρωτογενείς δαπάνες	52.180	52.050	51.830	50.669	49.085	-0,7	-5,3
- Αποδοχές και συντάξεις	20.309	19.914	20.087	19.296	19.415	-1,1	-3,3
- Πρόσθετες και παρεπόμενες παροχές	1.602	1.399	1.420	1.242	882	-11,4	-37,9
- Καταναλωτικές και σύνθετες δαπάνες πλην αποθεματικού	2.972	2.667	2.590	2.518	2.545	-12,8	-1,8
- Μεταβιβαστικές πληρωμές πλην επιχορηγήσεων σε νοσοκομεία για εξόφληση παλαιών οφειλών τους	17.485	18.660	18.788	16.531	17.173	7,5	-8,6
- Πληρωμές που αντικρύζονται από πραγματοποιούμενα έσοδα	8.937	7.891	7.741	8.609	7.146	-13,4	-7,7
- Δαπάνες NATO	74	87	87	83	106	16,8	22,5
- Δαπάνες εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης πλην τόκων, χρεολυσίων, λοιπών δαπανών δημοσίου χρέους, καταπτώσεων εγγυήσεων, εξοπλιστικών προγραμμάτων και τακτοποίησης υποχρεώσεων ΠΟΕ φορέων γενικής κυβέρνησης	196	215	215	215	215	9,9	0,0
- Απαλλοτριώσεις, αγορές ακινήτων, κατασκευές, συμμετοχές πλην συμμετοχής σε αύξηση ΜΚ	604	636	632	655	604	4,6	-4,4
- Αποθεματικό		580	270	1.520	1.000		
β. Επιχορήγηση νοσηλευτικών ιδρυμάτων για εξόφληση παλαιών οφειλών τους	367	450	450	350	400	22,7	-11,1
γ. Εξοπλιστικά προγράμματα (σε ταμειακή βάση)	1.017	1.500	600	1.500	1.000	-41,0	66,7
δ. Καταπτώσεις εγγυήσεων, εκ των οποίων:		1.469	1.481	1.652	1.623		9,6
- για λογαριασμό φορέων εντός της γενικής κυβέρνησης		1.245	1.246	1.518	1.484		19,1
- για λογαριασμό φορέων εκτός της γενικής κυβέρνησης		224	235	134	139		-41,0
ε. Τόκοι	13.223	16.002	16.380	16.900	12.750	23,9	-22,2
2. Δαπάνες ΠΔΕ	8.454⁽³⁾	7.550	6.890	7.700	7.700	-18,5	11,8
III. Έλλειμμα κρατικού προϋπολογισμού (I-II)	-21.312	-21.054	-22.959	-17.927	-13.373	7,7	-41,8
III.α. Πρωτογενές αποτέλεσμα κρατικού προϋπολογισμού (III-II.1.ε)	-8.089	-5.052	-6.578	-1.027	-623	-18,7	-90,5

(1) Συμπεριλαμβάνονται προκαταβολές σε ΟΤΑ, ύψους 433,5 εκατ. ευρώ που δόθηκαν το έτος 2009 και υπολογίστηκαν στο έλλειμμα του ίδιου έτους.

(2) Συμπεριλαμβάνονται αποδόσεις σε ΟΤΑ, ύψους 952,5 εκατ. ευρώ, που έγιναν το έτος 2010 και δεν ενταλματοποιήθηκαν.

(3) Συμπεριλαμβάνονται δαπάνες ύψους 157,7 εκατ. ευρώ του ΠΔΕ που έγιναν μέσω του τακτικού προϋπολογισμού.

Πίνακας 3.12 Εξέλιξη μεγεθών κρατικού προϋπολογισμού για τα έτη 2010-2012
(% του ΑΕΠ)

	2010	2011		2012	
	Πραγματ/σεις	Προβλέψεις ΜΠΔΣ	Εκτιμήσεις πραγμ/σεων	Προβλέψεις ΜΠΔΣ	Προβλέψεις
ΚΡΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ					
I. Έσοδα (1+2)	23,7	25,7	25,1	26,6	27,8
1. Καθαρά έσοδα τακτικού προϋπολογισμού (α+β+γ-δ)	22,4	24,0	23,6	24,6	25,6
α. Τακτικά έσοδα	23,9	24,3	24,5	25,1	26,3
β. Μη τακτικά έσοδα	0,8	1,0	0,9	1,0	1,0
γ. Ειδικά έσοδα από εκχώρηση αδειών και δικαιωμάτων Δημοσίου	0,0	0,4	0,5	0,2	0,1
δ. Επιστροφές φόρων	2,3	1,7	2,3	1,6	1,8
2. Έσοδα ΠΔΕ (α+β+γ)	1,4	1,7	1,5	2,0	2,2
α. Εισροές ΕΣΠΑ	1,2	1,4	1,3	1,6	2,0
β. Λοιπές εισροές	0,1	0,2	0,1	0,3	0,1
γ. Ίδια έσοδα	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
II. Δαπάνες (1+2)	33,1	35,1	35,6	34,5	34,1
1. Δαπάνες τακτικού προϋπολογισμού (α+β+γ+δ+ε)	29,4	31,7	32,5	31,1	30,5
α. Πρωτογενείς δαπάνες:	23,0	23,1	23,8	22,2	23,1
- Αποδοχές και συντάξεις	8,9	8,8	9,2	8,4	9,1
- Πρόσθετες και παρεπόμενες παροχές	0,7	0,6	0,7	0,5	0,4
- Καταναλωτικές και σύνθετες δαπάνες πλην αποθεματικού	1,3	1,2	1,2	1,1	1,2
- Μεταβιβαστικές πληρωμές πλην επιχορηγήσεων σε νοσοκομεία για εξόφληση παλαιών οφειλών τους	7,7	8,3	8,6	7,2	8,1
- Πληρωμές που αντικρύζονται από πραγματοποιούμενα έσοδα	3,9	3,5	3,6	3,8	3,4
- Δαπάνες NATO	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Δαπάνες εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης πλην τόκων, χρεολυσίων, λοιπών δαπανών δημοσίου χρέους, καταπτώσεων εγγυήσεων, εξοπλιστικών προγραμμάτων και τακτοποίησης υποχρεώσεων ΠΟΕ φορέων γενικής κυβέρνησης	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
- Απαλλοτριώσεις, αγορές ακινήτων, κατασκευές, συμμετοχές πλην συμμετοχής σε αύξηση ΜΚ	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
- Αποθεματικό	0,0	0,3	0,1	0,7	0,5
β. Επιχορήγηση νοσηλευτικών ιδρυμάτων για εξόφληση παλαιών οφειλών τους	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
γ. Εξοπλιστικά προγράμματα (σε ταμειακή βάση)	0,4	0,7	0,3	0,7	0,5
δ. Καταπτώσεις εγγυήσεων, εκ των οποίων:	0,0	0,7	0,7	0,7	0,8
- για λογαριασμό φορέων εντός της γενικής κυβέρνησης	0,0	0,6	0,6	0,7	0,7
- για λογαριασμό φορέων εκτός της γενικής κυβέρνησης	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
ε. Τόκοι	5,8	7,1	7,5	7,4	6,0
2. Δαπάνες ΠΔΕ	3,7	3,3	3,2	3,4	3,6
III. Έλλειμμα κρατικού προϋπολογισμού (I-II)	-9,4	-9,3	-10,5	-7,8	-6,3
III.α. Πρωτογενές αποτέλεσμα κρατικού προϋπολογισμού (III-II.1.ε)	-3,6	-2,2	-3,0	-0,4	-0,3
ΑΕΠ	227.318	225.400	217.771	228.400	212.544

- την κατάργηση του μέτρου της έκπτωσης φόρου σε ποσοστό 10% επί του επιπλέον ποσού από το αφορολόγητο που συγκεντρώνεται με την προσκόμιση αποδείξεων,
- την επαναξιολόγηση και περιορισμό των φορολογικών απαλλαγών και εξαιρέσεων,
- τη διεύρυνση των τεκμηρίων φορολόγησης σε όλους τους φορολογούμενους,
- τη συνέχιση της είσπραξης εσόδων από το τέλος επιτηδεύματος στους ελεύθερους επαγγελματίες που έχει επιβληθεί από το έτος 2011,
- την αλλαγή στο φόρο ακίνητης περιουσίας, με τη μείωση του αφορολόγητου ορίου και την αύξηση των αντικειμενικών αξιών,
- τη συνέχιση της είσπραξης της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης για την καταπολέμηση της ανεργίας, που είναι ήδη σε ισχύ από το προηγούμενο έτος,
- την επιβολή έκτακτης εισφοράς στις επιχειρήσεις με μεγάλη κερδοφορία τη χρήση έτους 2010,
- την πλήρη εφαρμογή της ειδικής ρύθμισης για τα ιδιωτικά σκάφη, με παύση της ισχύος της άδειας επαγγελματικού πλοίου αναψυχής,
- την πλήρη απόδοση του μέτρου της αλλαγής στον τρόπο υπολογισμού του ΕΦΚ στον καπνό,
- την πλήρη εφαρμογή της αύξησης του συντελεστή ΕΦΚ στο πετρέλαιο εσωτερικής καύσης (diesel) θέρμανσης σε 60 ευρώ το χιλιόλιτρο για τα φυσικά πρόσωπα και στην εξομοίωση του εν λόγω συντελεστή με εκείνο του πετρελαίου εσωτερικής καύσης (diesel) κίνησης για τις επιχειρήσεις,
- τη συνέχιση της είσπραξης της ειδικής εισφοράς κοινωνικής αλληλεγγύης από τα φυσικά πρόσωπα, και για τα εισοδήματα που θα αποκτηθούν στο 2011 και την παρακράτηση της εισφοράς για τα εισοδήματα του 2012 από μισθωτούς και συνταξιούχους,
- την πλήρη απόδοση του μέτρου αύξησης του συντελεστή ΦΠΑ στην εστίαση από 13% σε 23%,
- την πλήρη εφαρμογή του μέτρου επιβολής ΕΦΚ στο φυσικό αέριο,
- την πλήρη εφαρμογή του σχεδίου δράσης για την είσπραξη ανείσπρακτων οφειλών προς το Δημόσιο, καθώς και
- την πλήρη απόδοση του νέου πλαισίου εκδίκασης φορολογικών διαφορών.

Η ενίσχυση των εσόδων, αναμένεται και από τις πρόσθετες δημοσιονομικές παρεμβάσεις, οι οποίες περιλαμβάνουν:

- τη μείωση ή και κατάργηση ορισμένων πρόσθετων φορολογικών απαλλαγών και εξαιρέσεων,
- την πλήρη απόδοση του έκτακτου ειδικού τέλους ηλεκτροδοτούμενων δομημένων επιφανειών (ΕΕΤΗΔΕ) που είναι σε ισχύ από το 2011 και
- την εξίσωση του συντελεστή του ΕΦΚ στο πετρέλαιο (diesel) θέρμανσης με εκείνο του πετρελαίου (diesel) κίνησης, από τον Οκτώβριο του 2012.

Τέλος, αρνητικές επιπτώσεις αναμένονται στα έσοδα από την πλήρη εφαρμογή των μέτρων που αφορούν στο ενιαίο μισθολόγιο και στις επιμέρους μειώσεις των συνταξιοδοτικών παροχών.

Οι προβλέψεις του προϋπολογισμού εσόδων για το οικονομικό έτος 2012 βασίζονται στην εκτιμώμενη ονομαστική μείωση του ΑΕΠ, στην ελαστικότητα των φορολογικών εσόδων, στις προαναφερόμενες φορολογικές ρυθμίσεις, καθώς και σε επιμέρους παράγοντες που επηρεάζουν τις διάφορες κατηγορίες εσόδων.

Τα έσοδα, προ μείωσης επιστροφών, για το οικονομικό έτος 2012 (πίνακας 3.5) προβλέπεται να διαμορφωθούν στα 58.234 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας αύξηση κατά 3,4% έναντι του 2011.

Η αύξηση αυτή, είναι αποτέλεσμα συγκεκριμένων παρεμβάσεων, οι οποίες ελήφθησαν προκειμένου να αντισταθμιστεί η σημαντική επίπτωση της ύφεσης της οικονομίας στα έσοδα του Δημοσίου.

Άμεσοι φόροι

Τα έσοδα από την άμεση φορολογία προβλέπεται να διαμορφωθούν στα 24.213 εκατ. ευρώ εμφανίζοντας αύξηση κατά 17,4% έναντι του 2011.

Τα έσοδα από το φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων προβλέπονται αυξημένα κατά 29,1% λόγω της μείωσης πολλών φοροαπαλλαγών και της πλήρους εφαρμογής των τεκμηρίων φορολόγησης, αλλά και της σημαντικής μείωσης του αφορολόγητου ορίου στην κλίμακα φορολογίας εισοδήματος στα 5.000 ευρώ.

Τα έσοδα από το φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων αναμένονται μειωμένα κατά 22,0% λόγω των σημαντικών επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης στην κερδοφορία των επιχειρήσεων, αλλά και λόγω της μείωσης του συντελεστή φορολόγησης των αδιανέμητων κερδών από 24% σε 20% για τη χρήση 2011.

Μείωση της τάξης του 11,4% προβλέπεται στα έσοδα των ειδικών κατηγοριών, κυρίως λόγω των μειωμένων εισπράξεων που αναμένονται από την παρακράτηση φόρου για τους δεδουλευμένους τόκους των ομολόγων που μεταβιβάζονται πριν από τη λήξη τους και εμφανίζονται στην εν λόγω κατηγορία. Τα έσοδα αυτά, ήταν ιδιαίτερα αυξημένα το έτος 2011.

Τα έσοδα από φόρους στην περιουσία εμφανίζονται σημαντικά ενισχυμένα το έτος 2012, αφενός διότι το 2011 δεν εισπράττονται καθόλου έσοδα από το φόρο ακίνητης περιουσίας του οικείου έτους για τα φυσικά πρόσωπα, εξαιτίας τεχνικών προβλημάτων και αφετέρου λόγω της πλήρους απόδοσης του μέτρου της επιβολής του ειδικού τέλους στην ακίνητη περιουσία, μέσω των λογαριασμών της ΔΕΗ, το οποίο εκτιμάται να ενισχύσει τα έσοδα της εν λόγω κατηγορίας κατά 2.900 εκατ. ευρώ.

Από άμεσους φόρους ΠΟΕ προβλέπεται να εισπραχθούν 2.050 εκατ. ευρώ, στα ίδια επίπεδα με το 2011.

Τα έσοδα από λοιπούς άμεσους φόρους προβλέπονται μειωμένα κατά 9,9%, λόγω της απουσίας εσόδων από τις εισφορές για την υγειονομική περίθαλψη των ασφαλισμένων του Δημοσίου, οι οποίες από 1/1/2012 θα εισπράττονται από το νεοσυσταθέντα Εθνικό Οργανισμό Παροχών Υπηρεσιών Υγείας (ΕΟΠΥΥ).

Έμμεσοι φόροι

Τα έσοδα από την έμμεση φορολογία προβλέπεται να διαμορφωθούν στα 29.088 εκατ. ευρώ, στα ίδια περίπου επίπεδα με τα αντίστοιχα έσοδα του 2011.

Τα έσοδα από τον ΦΠΑ αναμένεται να εμφανίσουν μείωση 2% και να ανέλθουν σε 16.560 εκατ. ευρώ. Οι αρνητικές επιπτώσεις της ύφεσης στα επίπεδα της κατανάλωσης, αναμένεται να μετριαστούν λόγω της πλήρους εφαρμογής του μέτρου αύξησης του συντελεστή ΦΠΑ στην εστίαση και στην αναγκαστική είσπραξη των ληξιπρόθεσμων οφειλών.

Τα έσοδα από λοιπούς φόρους συναλλαγών προβλέπεται να ανέλθουν στα 1.048 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 9,7%, λόγω της θετικής επίδρασης από την αύξηση των αντικειμενικών αξιών στα έσοδα από τις μεταβιβάσεις ακινήτων.

Τα έσοδα από φόρους κατανάλωσης αναμένεται να ανέλθουν σε 10.629 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 2,3% συγκριτικά με το προηγούμενο έτος, λόγω της πλήρους απόδοσης της αύξησης του ΕΦΚ στον καπνό, καθώς και της περαιτέρω αύξησης του ΕΦΚ στο πετρέλαιο (diesel) θέρμανσης.

Από έμμεσους φόρους ΠΟΕ προβλέπονται μειωμένα έσοδα λόγω της απουσίας εσόδων προερχόμενων από την περαίωση ανέλεγκτων φορολογικών υποθέσεων που εμφανίστηκαν στα έσοδα των ετών 2010 και 2011.

Τα έσοδα από λοιπούς έμμεσους φόρους προβλέπεται να αυξηθούν κατά 3,1%.

Μη φορολογικά έσοδα

Τα μη φορολογικά έσοδα αναμένεται να εμφανίσουν μείωση 28,5% έναντι του 2011 και να διαμορφωθούν σε 2.591 εκατ. ευρώ, λόγω της μη επανάληψης εσόδων του 2011. Τέτοιες περιπτώσεις είναι τα έσοδα από τα παράβολα για την υπαγωγή στη ρύθμιση αυθαιρέτων, οι καταπτώσεις εγγυήσεων φορέων εντός και εκτός γενικής κυβέρνησης, καθώς και μερίσματα οργανισμών, οι μετοχές των οποίων μεταβιβάζονται στο Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου ΑΕ.

Μη τακτικά έσοδα

Τα έσοδα από καταργηθέντες ειδικούς λογαριασμούς προβλέπεται να διαμορφωθούν σε 879 εκατ. ευρώ, εμφανίζοντας μείωση 11,4% έναντι του προηγούμενου έτους, λόγω της μη εμφάνισης, πλέον, στα έσοδα του κρατικού προϋπολογισμού, του μερίσματος της ΟΠΑΠ ΑΕ. Τα έσοδα από το πρόγραμμα ενίσχυσης της ρευστότητας λόγω της χρηματοπιστωτικής κρίσης αναμένεται να ανέλθουν σε 1.174 εκατ. ευρώ, και τα έσοδα από ΝΑΤΟ σε 60 εκατ. ευρώ.

Ειδικά έσοδα από την εκχώρηση αδειών και δικαιωμάτων του Δημοσίου

Αναμένεται να εισπραχθούν 230 εκατ. ευρώ από την παράταση της σύμβασης παραχώρησης του Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών, ως έσοδα του προγράμματος αποκρατικοποιήσεων του ΜΠΔΣ, με ειδικό χειρισμό ως προς τους δημοσιονομικούς στόχους του προγράμματος.

Επιστροφές αχρεωστήτως εισπραχθέντων εσόδων

Οι επιστροφές αχρεωστήτως εισπραχθέντων εσόδων το έτος 2012 προβλέπεται να διαμορφωθούν στα 3.800 εκατ. ευρώ, και να επιστρέψουν στα φυσιολογικά, για το μέγεθος των εισπράξεων, επίπεδα, δεδομένου ότι δεν θα επαναληφθούν το έτος 2012, οι αυξημένοι συμψηφισμοί επιστροφών με οφειλές προς το Δημόσιο, που είχαν συγκυριακό χαρακτήρα και έγιναν στο προηγούμενο έτος.

Δαπάνες**Ανάλυση δαπανών κατά μείζονα κατηγορία**

Το σύνολο των δαπανών του τακτικού προϋπολογισμού προβλέπεται να διαμορφωθεί σε 64.858 εκατ. ευρώ το 2012, μειωμένο κατά 5.884 εκατ. ευρώ ή 8,3% σε σχέση με τις αντίστοιχες εκτιμήσεις πραγματοποιήσεων του 2011 και κατά 1.929 εκατ. ευρώ σε σχέση με το 2010.

Η παραπάνω μείωση σε σχέση με το 2011 προκύπτει κυρίως ως αποτέλεσμα της προβλεπόμενης μείωσης των δαπανών για πληρωμή τόκων σε ταμειακή βάση κατά 3.630 εκατ. ευρώ, καθώς και των προβλέψεων για μείωση των δαπανών για πληρωμή αποδοχών, συντάξεων, πρόσθετων και παρεπόμενων παροχών και των αποδιδόμενων πόρων.

Οι πρωτογενείς δαπάνες του τακτικού προϋπολογισμού, προβλέπεται να διαμορφωθούν σε 49.085 εκατ. ευρώ το 2012, μειωμένες κατά 2.745 εκατ. ευρώ συγκριτικά με τις αντίστοιχες εκτιμήσεις του 2011 και κατά 3.095 σε σχέση με το 2010.

Αποδοχές και συντάξεις

Οι δαπάνες αποδοχών και συντάξεων θα ανέλθουν σε 19.415 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας μείωση κατά 672 εκατ. ευρώ ή 3,3% σε σχέση με την εκτίμηση πραγματοποίησης του 2011. Η ανωτέρω εξοικονόμηση, προβλέπεται ότι θα επιτευχθεί με:

- τη μείωση του αριθμού των συμβασιούχων ορισμένου χρόνου,
- την εφαρμογή του νέου μισθολογίου,

- τον περιορισμό των προσλήψεων και του επαναπροσδιορισμού των θέσεων ευθύνης και
- την υιοθέτηση ευέλικτων μορφών απασχόλησης στο Δημόσιο και τη δυνατότητα παροχής αδειών άνευ αποδοχών στο προσωπικό για εργασία εκτός του Δημοσίου.

Ειδικότερα, οι δαπάνες για καταβολή συντάξεων εμφανίζονται αυξημένες κατά 77 εκατ. ευρώ ή 1,2% σε σχέση με το 2011, λόγω της μεταφοράς της επίπτωσης του αυξημένου αριθμού αποχωρήσεων κατά το 2011.

Πρόσθετες και παρεπόμενες παροχές

Οι δαπάνες αυτής της κατηγορίας προβλέπεται να εμφανίσουν σημαντική μείωση και να περιοριστούν σε 882 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 538 εκατ. ευρώ ή 37,9% έναντι του 2011. Επισημαίνεται ότι οι σχετικές δαπάνες εμφανίζουν μείωση, παρά το γεγονός ότι καλύπτουν και αμοιβές ωρομίσθιων εκπαιδευτικών, εφημερίες γιατρών κ.λπ., κυρίως ως αποτέλεσμα της εφαρμογής των πολιτικών μείωσης των δαπανών για καταβολή πρόσθετων παροχών και αποζημιώσεων.

Καταναλωτικές και σύνθετες δαπάνες

Οι δαπάνες αυτές είναι μειωμένες κατά 45 εκατ. ευρώ, έναντι του 2011 και σημαντικά περιορισμένες (427 εκατ. ευρώ) έναντι του 2010. Η μείωση αυτή αντικατοπτρίζει την προσπάθεια που καταβάλλεται για τον εξορθολογισμό των δαπανών αυτών και τον περιορισμό τους στα απολύτως αναγκαία επίπεδα.

Μεταβιβαστικές πληρωμές

Οι δαπάνες της κατηγορίας αυτής αναμένεται να διαμορφωθούν σε 17.173 εκατ. ευρώ και θα καλύψουν κυρίως ανάγκες των φορέων κοινωνικής ασφάλισης και των νοσηλευτικών ιδρυμάτων.

Αποδιδόμενοι πόροι

Οι πιστώσεις της κατηγορίας αυτής αφορούν αποδόσεις πόρων σε τρίτους (τοπική αυτοδιοίκηση, ΟΓΑ κ.λπ.). Οι δαπάνες αυτές προβλέπεται να διαμορφωθούν στα 7.146 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 595 εκατ. ευρώ ή 7,7% σε σχέση με το 2011.

Αποθεματικό

Στον προϋπολογισμό του 2012 έχει προβλεφθεί πίστωση ύψους 1.000 εκατ. ευρώ, για την αντιμετώπιση έκτακτου χαρακτήρα αναγκών.

Τόκοι

Οι δαπάνες για τόκους μετά την εφαρμογή του προγράμματος μείωσης του δημόσιου χρέους με τη συμμετοχή ιδιωτών (PSI), προβλέπεται να περιοριστούν στα 12.750 εκατ. ευρώ από 16.380 εκατ. ευρώ το 2011 και 13.223 εκατ. ευρώ το 2010. Ως ποσοστό του ΑΕΠ θα διαμορφωθούν στο 6% από 7,5% το 2011.

Σε δεδουλευμένη βάση οι τόκοι θα διαμορφωθούν στα 13.850 εκατ. ευρώ, έναντι 15.715 εκατ. ευρώ το 2011.

Τακτοποίηση οφειλών παρελθόντων οικονομικών ετών

Στον προϋπολογισμό του 2012 έχουν προβλεφθεί πιστώσεις για την πληρωμή ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων παρελθόντων οικονομικών ετών φορέων της γενικής κυβέρνησης. Η διάθεση των ποσών αυτών θα γίνει μόνο υπό συγκεκριμένους όρους και προϋποθέσεις.

**Πίνακας 3.13 Χρηματοδότηση ασφαλιστικών ταμείων
(σε εκατ. ευρώ)**

Ασφαλιστικά ταμεία	2010 Πραγματοποιήσεις				2011 Εκτιμ. Πραγ/σεων				2012 Προβλέψεις				Μεταβολή 2012/11 %
	Επιχορηγήσεις	Αποδόσεις	Τριμερής χρημα- τοδότηση	Σύνολο	Επιχορηγήσεις	Αποδόσεις	Τριμερής χρηματοδότηση	Σύνολο	Επιχορηγήσεις	Αποδόσεις	Τριμερής χρηματοδότηση	Σύνολο	
ΟΓΑ ⁽¹⁾	4.640	1.051	0	5.691	4.600	1.100	0	5.700	3.360	1.000	0	4.360	-23,5
ΙΚΑ – ΕΤΑΜ	2.335	0	0	2.335	3.698	0	0	3.698	2.158	0	0	2.158	-41,6
ΟΑΕΕ	850	31	412	1.293	891	11	400	1.302	800	44	320	1.164	-10,6
NAT	1.106	0	0	1.106	1.130	0	0	1.130	1.000	0	0	1.000	-11,5
ΤΑΠ – ΟΤΕ	665	0	0	665	550	0	0	550	550	0	0	550	0,0
ΕΤΑΑ	0	49	0	49	0	53	0	53	0	54	0	54	2,9
Αντιπαροχή έναντι περιουσίας στους τομείς Ασφάλισης ΔΕΗ	604	0	0	604	600	0	0	600	600	0	0	600	
Λοιποί ασφαλιστικοί οργανισμοί	20	2	0	22	10	2	0	12	26	2	0	28	135,4
ΕΚΑΣ (πλην Δημοσίου)	915	0	0	915	890	0	0	890	715	0	0	715	-19,7
ΟΠΑΔ	1.250	0	0	1.250	1.320	0	0	1.320	0	0	0	0	-100,0
ΕΟΠΥΥ	0	0	0	0	0	0	0	0	1.295	0	0	1.295	
ΑΚΑΓΕ	0	560	0	560	0	575	0	575	0	579	0	579	0,8
Λοιπές δαπάνες κοιν. ασφάλισης	0	0	0	0	0	0	0	0	2.080	0	0	2.080	
ΟΑΕΔ	379	0	0	379	764	0	0	764	500	0	0	500	-34,6
ΜΕΔ ⁽²⁾	449	0	0	449	0	0	0	0	0	0	0	0	
Σύνολο	13.213	1.692	412	15.318	14.453	1.741	400	16.594	13.084	1.679	320	15.083	-9,1

(1) Δεν συμπεριλαμβάνονται τα πολυτεκνικά επιδόματα.

(2) - Ο ΟΓΑ και το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ επιχορηγήθηκαν επιπλέον το έτος 2010 με τα ποσά των 200 και 150 εκατ. ευρώ αντίστοιχα, προκειμένου να εξοφλήσουν υποχρεώσεις τους προς τα κρατικά νοσοκομεία.
- Στην επιχορήγηση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, του ΟΑΕΕ και του NAT έτους 2010 δεν συμπεριλαμβάνεται η έκτακτη οικονομική ενίσχυση στους χαμηλοσυνταξιούχους (άρθρο 31 ν. 2896/2010).

**Πίνακας 3.14 Αποδιδόμενοι πόροι
(σε εκατ. ευρώ)**

Φορείς	2010 Πληρωμές	2011 Εκτιμήσεις πραγμ/σεων	2012 Προβλέψεις	Μεταβολή %	
				2011/10	2012/11
Ασφαλιστικά Ταμεία	1.132	1.166	1.101	3,0	-5,6
ΟΓΑ	1.051	1.100	1.000	4,7	-9,1
ΟΑΕΕ (ΤΕΒΕ, ΤΑΕ, ΤΣΑ)	31	11	44	-63,6	298,6
ΕΤΑΑ (Ταμείο Νομικών κ.λπ.)	49	53	54	7,4	3,0
Λοιπά ασφαλιστικά ταμεία	2	2	2	20,1	0,4
ΟΤΑ α' βαθμού	4.104	3.344	2.614	-18,5	-21,8
ΟΤΑ β' βαθμού	787	348	600	-55,8	72,4
Λοιπές αποδόσεις	141	166	92	17,9	-44,8
Πράσινο Ταμείο (πρώην ΕΤΕΡΠΣ)	26	40	26	51,0	-35,0
ΤΕΟ ΑΕ	9	10	8	12,4	-19,0
Ενίσχυση κινηματογράφου	6	6	2	16,5	-64,2
ΕΟΦ	6	7	9	16,4	14,4
ΕΛΓΑ	60	68	10	12,0	-85,2
Λοιπά	33	35	37	4,2	5,8
Επιστροφές δασμών	28	34	34	24,5	-0,9
Σύνολο	6.192	5.059	4.441	-18,3	-12,2
ΑΚΑΓΕ	560	575	579	2,7	0,8
Γενικό σύνολο	6.752	5.634	5.020	-16,6	-10,9

**Πίνακας 3.15 Αριθμός συνταξιούχων του Δημοσίου
(στοιχεία Οκτωβρίου)**

Κατηγορία	2007	2008	2009	2010	2011
Πολιτικοί	182.276	193.602	204.662	214.592	230.889
Στρατιωτικοί	100.965	106.345	110.851	112.679	118.419
Σχετιζόμενοι με πολέμους	26.146	24.303	22.846	20.888	19.563
ΟΣΕ	7.693	7.288	6.961	6.499	6.119
Δημοτικοί-κοινοτικοί	27.024	27.909	28.929	29.592	30.693
Εθνική αντίσταση	26.921	24.959	23.408	21.197	19.716
Κληρικοί	5.215	5.329	5.376	5.384	5.548
Σύνολο	376.240	389.735	403.033	410.831	430.947

**Πίνακας 3.16 Έσοδα και δαπάνες ΤΠ για συντάξεις Δημοσίου
(σε εκατ. ευρώ)**

	2009	2010	2011		2012
			Προϋπ/σμός	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις
Δαπάνες					
Συντάξεις	6.607	6.253	6.258	6.500	6.577
Πολιτικών υπαλλήλων	3.263	3.175	3.185	3.405	3.480
Δικαστικών λειτουργιών	179	149	137	144	124
Στρατιωτικών, οργάνων ΕΛ-ΑΣ κ.λπ.	2.432	2.257	2.247	2.290	2.313
Θυμάτων πολέμου και αγωνιστών εθνικής αντίστασης	204	173	173	156	154
Δημοτικών και κοινοτικών υπαλλήλων	263	256	265	271	273
Πρωθυπουργών και βουλευτών	37	34	34	31	30
Κληρικών κ.λπ.	71	66	70	70	70
Υπαλλήλων ΟΣΕ	96	85	83	77	77
Χορηγίες δημάρχων και προέδρων κοινοτήτων	59	55	59	56	56
Λοιπές	5	3	5	0	0
Λειτουργικές δαπάνες	8	8	8	8	7
Γενικό σύνολο δαπανών (I)	6.615	6.261	6.266	6.508	6.584
Έσοδα					
Εισφορές					
5% στα τακτικά έσοδα των κοινοτήτων υπέρ συντάξεων κοινοτικών υπαλλήλων και 8% στις καταβαλλόμενες αποδοχές των κοινοτικών υπαλλήλων που βαρύνουν τις κοινότητες	7	6	6	5	4
10% στα έσοδα παράστασης των εν ενεργεία δημάρχων και προέδρων κοινοτήτων	5	4	4	2	2
Συνταξιοδότησης από το Δημόσιο (6.67%, άρθ. 22 ν. 2084/92)	886	826	832	779	750
Αναγνώρισης προϋπηρεσίας και συμπληρωματικής 7% για αναγνώριση προϋπηρεσίας στον ιδιωτικό τομέα	21	22	25	26	25
Συνταξιούχων					
Λοιπές	19	26	18	18	18
A. Σύνολο εισφορών εργαζομένων και συνταξιούχων	938	884	885	830	799
B. Τεκμαρτή συνεισφορά του Δημοσίου κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθ.22 ν.2084/92 (23,33%)	3.099	2.889	2.910	2.725	2.623
Γενικό σύνολο εσόδων (II)	4.037	3.773	3.795	3.555	3.422
Γ. Έλλειμμα (I-II)	2.578	2.488	2.471	2.953	3.162
Συμμετοχή στις δαπάνες για συντάξεις Δημοσίου					
Συμμετοχή εργαζομένων (A)	938	884	885	830	799
%	14,2%	14,1%	14,1%	12,8%	12,1%
Συμμετοχή Δημοσίου (B+Γ)	5.677	5.377	5.381	5.678	5.785
%	85,8%	85,9%	85,9%	87,2%	87,9%

Δαπάνες κατά υπουργείο

Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του υπουργείου θα καλύψουν κυρίως δαπάνες για:

- τις αποδοχές των υπαλλήλων του υπουργείου,
- την υλοποίηση, υποστήριξη και διαχείριση της παραγωγικής λειτουργίας του έργου «Σύζευξις Ι» με το οποίο στοχεύεται μείωση της δαπάνης τηλεματικών και τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών σε 4.500 φορείς του Δημοσίου,
- την υλοποίηση του Προγράμματος «Πολιτεία», και
- την κάλυψη των διευρυσμένων αρμοδιοτήτων του ΑΣΕΠ αναφορικά με το θεσμό της εργασιακής εφεδρείας και του συστήματος επιλογής προϊσταμένων στο Δημόσιο.

Υπουργείο Εσωτερικών

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του υπουργείου θα καλύψουν κυρίως δαπάνες για:

- τις αποδοχές των υπαλλήλων του υπουργείου,
- τη χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων,
- την απόδοση πόρων (ΚΑΠ) στην Τοπική Αυτοδιοίκηση (δήμοι και περιφέρειες), και
- την καταβολή της δ' δόσης από τη ρύθμιση των οφειλόμενων ΚΑΠ παρελθόντων ετών προς τους Δήμους.

Υπουργείο Εξωτερικών

Ο προϋπολογισμός του Υπουργείου Εξωτερικών θα καλύψει κυρίως:

- τη μισθοδοσία του προσωπικού που υπηρετεί τόσο στην κεντρική υπηρεσία όσο και στις αρχές εξωτερικού,
- τις εισφορές σε διεθνείς οργανισμούς και τη συνεισφορά της χώρας μας στις δαπάνες των ειρηνευτικών αποστολών,
- τις λειτουργικές δαπάνες της διπλωματικής υπηρεσίας και των υπηρεσιών εξωτερικού εμπορίου,
- τις δαπάνες παροχής διμερούς αναπτυξιακής βοήθειας προς τρίτες χώρες, και
- τα προγράμματα και τις δράσεις για τον απόδημο ελληνισμό.

Υπουργείο Εθνικής Άμυνας

Ο προϋπολογισμός του υπουργείου θα καλύψει κυρίως:

- τις δαπάνες μισθοδοσίας ένστολου και πολιτικού προσωπικού, καθώς και λειτουργίας του υπουργείου,
- τις δαπάνες λειτουργίας των στρατιωτικών νοσοκομείων,
- τις προμήθειες αμυντικού υλικού και καυσίμων,
- τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την υλοποίηση των προγραμμάτων εξοπλισμού, και
- τις δαπάνες συμμετοχής των ενόπλων δυνάμεων σε διασυμμαχικές επιχειρήσεις και ειρηνευτικές αποστολές.

Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης κατά το έτος 2012 θα καλύψουν:

**Πίνακας 3.17 Δαπάνες τακτικού προϋπολογισμού κατά φορέα
(σε εκατ. ευρώ)**

Υπουργεία-φορείς	2010	2011		2012		Μεταβολή %	
	Πραγμ/σεις	ΜΠΔΣ	Εκτιμήσεις	ΜΠΔΣ	Προβλέψεις	2011/2010	2012/2011
1. Προεδρία της Δημοκρατίας	4	5	5	5	5	0,6	0,4
2. Βουλή των Ελλήνων	198	195	181	187	171	-8,7	-5,4
3. Εσωτερικών	5.103	4.280	4.186	4.384	3.284	-18,0	-21,6
4. Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρον. Διακυβέρνησης	70	76	75	78	80	8,0	6,3
5. Εξωτερικών	359	343	348	331	308	-3,0	-11,7
6. Εθνικής Άμυνας	3.508	3.257	3.201	3.208	3.155	-8,7	-1,4
7. Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης	4.976	5.170	5.218	4.924	4.881	4,9	-6,5
8. Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων	699	667	665	609	558	-4,8	-16,1
9. Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων	6.434	5.989	5.930	5.845	5.756	-7,8	-2,9
10. Πολιτισμού και Τουρισμού	576	440	423	477	458	-26,5	8,3
11. Οικονομικών	1.072	936	941	859	583	-12,2	-38,0
12. Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	1.192	1.043	1.036	994	982	-13,1	-5,2
13. Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής	128	117	132	134	114	3,0	-13,5
14. Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης	14.163	15.354	15.431	13.324	14.041	8,9	-9,0
15. Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας	1.370	1.416	1.424	1.233	1.233	4,0	-13,4
16. Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων	730	883	865	842	813	18,5	-6,0
17. Προστασίας του Πολίτη	2.174	2.018	2.080	1.938	2.172	-4,3	4,4
18. Γενικές κρατικές δαπάνες	9.257	9.635	9.465	11.102	10.293	2,2	8,8
19. Αποκεντρωμένες Διοικήσεις	167	226	224	195	198	33,7	-11,6
I. Σύνολο πρωτογενών δαπανών ΤΠ	52.180	52.050	51.830	50.669	49.085	-0,7	-5,3
20. Γενικές κρατικές δαπάνες (καταπτώσεις εγγυήσεων)		1.469	1.481	1.652	1.623		9,5
21. Γενικές κρατικές δαπάνες (τόκοι και λοιπές δαπάνες δημοσίου χρέους)	13.223	16.002	16.380	16.900	12.750	23,9	-22,2
22. Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (επιχορηγήσεις σε νοσοκομεία για την εξόφληση παλαιών οφειλών)	367	450	450	350	400	22,7	-11,1
23. Εθνικής Άμυνας (εξοπλιστικά προγράμματα)	1.017	1.500	600	1.500	1.000	-41,0	66,7
II. Σύνολο δαπανών ΤΠ πλην χρεολυσίων και λοιπών ειδικών δαπανών (I+20+21+22+23)	66.787	71.471	70.741	71.071	64.857	5,9	-8,3
24. Γενικές κρατικές δαπάνες (χρεολύσια μεσομακροπρόθεσμου δανεισμού)	19.549		28.851		41.900	47,6	45,2
25. Γενικές κρατικές δαπάνες (χρεολύσια βραχυπρόθεσμου δανεισμού)	22.601		33.395		25.000	47,8	-25,1
26. Γενικές κρατικές δαπάνες (τακτοποίηση υποχρεώσεων με έκδοση ομολόγων)	1.546		4.152		140		
27. Γενικές κρατικές δαπάνες (τακτοποίηση υποχρεώσεων ΠΟΕ φορέων γενικής κυβέρνησης)					6.000		
28. Γενικές κρατικές δαπάνες (συμμετοχή στην αύξηση ΜΚ εταιρειών)	1.560		1.240		32.101 ⁽³⁾		
III. Σύνολο δαπανών τακτικού προϋπολογισμού (II+24+25+26+27+28)	112.043^{(1),(2)}		138.379		169.998	23,5	22,8

(1) Συμπεριλαμβάνονται προκαταβολές σε ΟΤΑ, ύψους 433,5 εκατ. ευρώ που δόθηκαν το έτος 2009 και υπολογίστηκαν στο έλλειμμα του ίδιου έτους.

(2) Συμπεριλαμβάνονται αποδόσεις σε ΟΤΑ, ύψους 952,5 εκατ. ευρώ, που έγιναν το έτος 2010 και δεν ενταλματοποιήθηκαν.

(3) Συμπεριλαμβάνονται 32 δισ. ευρώ για τη χρηματοδότηση του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας.

- τη μισθοδοσία του ιατρικού, νοσηλευτικού και λοιπού προσωπικού των νοσηλευτικών ιδρυμάτων, ιδρυμάτων πρόνοιας της χώρας καθώς και του υπουργείου,
- τη μισθοδοσία του ιατρικού προσωπικού του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ μετά την ένταξη των υπηρεσιών νοσοκομειακής υποστήριξης του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ στο ΕΣΥ,
- τη μισθοδοσία των ιατρών και των ειδικευομένων γιατρών ΕΣΥ που απασχολούνται στο ΝΙΜΤΣ, καθώς και τη μισθοδοσία των ειδικευομένων γιατρών ΕΣΥ που απασχολούνται στα πανεπιστημιακά νοσοκομεία «Αιγινήτειο» και «Αρεταίειο»,
- τις ανάγκες των εποπτευομένων φορέων για δαπάνες μισθοδοσίας του προσωπικού τους και λειτουργικές δαπάνες,
- τις ανάγκες των εποπτευομένων φορέων υγείας και πρόνοιας,
- τις δαπάνες χορήγησης οικογενειακών επιδομάτων (πολυτεχνικό τρίτεκνων και πολύτεκνων οικογενειών, τρίτου παιδιού, εφάπαξ παροχή τρίτεκνων και πολύτεκνων οικογενειών και ισόβια σύνταξη πολύτεκνης μητέρας),
- τη συνέχιση των προγραμμάτων των μονάδων ψυχικής υγείας,
- τις δαπάνες επιχορήγησης των νοσηλευτικών ιδρυμάτων για εξόφληση υποχρεώσεων προς τρίτους, και
- τις δαπάνες αθλητισμού και επιχορηγήσεις φορέων που προάγουν τον αθλητισμό.

Στον τομέα πρόνοιας έχουν προβλεφθεί πιστώσεις για υλοποίηση δράσεων που σχετίζονται με ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού (ΑΜΕΑ, λειτουργία κατασκηνώσεων, προγράμματα λουτροθεραπείας ηλικιωμένων, κ.λπ.).

Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπ. Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων κατά το 2012 θα καλύψουν:

- τις αποδοχές του προσωπικού της κεντρικής υπηρεσίας, των υποθηκοφυλακείων και κτηματολογικών γραφείων, των ιατροδικαστικών υπηρεσιών, των δικαστικών υπαλλήλων και δικαστικών λειτουργών, των σωφρονιστικών υπαλλήλων καθώς και των υπαλλήλων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών,
- τις επιχορηγήσεις σε εποπτευόμενους φορείς του Υπουργείου,
- τις καταναλωτικές δαπάνες, μεγάλο μέρος των οποίων αφορά τις λειτουργικές δαπάνες των δικαστηρίων και των καταστημάτων κράτησης της χώρας, και
- τις αποδόσεις εσόδων.

Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων

Στον προϋπολογισμό του υπουργείου έχουν προβλεφθεί οι απαραίτητες πιστώσεις για:

- τη μισθοδοσία εκπαιδευτικών και διοικητικών υπαλλήλων που στελεχώνουν τις σχολικές μονάδες, τα ΑΕΙ, τα ΤΕΙ και τις διοικητικές περιφερειακές υπηρεσίες εκπαίδευσης,
- τη συνέχιση του προγράμματος πρόσθετης διδακτικής στήριξης,
- την απρόσκοπτη λειτουργία των επιχορηγούμενων από το ΥΠΔΒΜΘ φορέων (νπδδ, νπιδ),
- την καταβολή των εισφορών σε διεθνείς οργανισμούς, κυρίως για την κάλυψη υποχρεώσεων της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας,
- τη στήριξη των ερευνητικών φορέων,
- την κάλυψη λειτουργίας των δημόσιων ΙΕΚ,
- την κάλυψη διαφοράς κομίστρου από την παροχή του δικαιώματος μειωμένης μετακίνησης φοιτητών ΑΕΙ και ΤΕΙ της χώρας, και
- την προμήθεια φοιτητικών συγγραμμάτων.

Οι πολιτικές και οι δράσεις του Υπουργείου Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων εκτείνονται στην τετραετία 2010-2014 και αφορούν το σύνολο του εκπαιδευτικού συστήματος (και στις 3 βαθμίδες), αλλά και τους τομείς της Δια Βίου Μάθησης και της Έρευνας και Τεχνολογίας.

Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού

Οι πιστώσεις του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού θα καλύψουν κυρίως δαπάνες:

- μισθοδοσίας του προσωπικού και πρόσληψης εποχικού προσωπικού κυρίως για την ανάγκη φύλαξης μουσείων και αρχαιολογικών χώρων,
- συντήρησης, διαμόρφωσης και προστασίας των αρχαιολογικών χώρων και μουσείων, με στόχο την προστασία και την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς,
- λειτουργικών αναγκών των αρχαιολογικών υπηρεσιών,
- επιχορηγήσεων φορέων που προάγουν τον πολιτισμό και τον αθλητισμό,
- κάλυψης πολιτιστικών εκδηλώσεων, συνεδρίων και προγραμμάτων διάδοσης του ελληνικού πολιτισμού,
- προβολής της χώρας στο εξωτερικό και την ανάδειξή της ως ελκυστικού τουριστικού προορισμού, και
- λειτουργίας του Οργανισμού Τουριστικής Εκπαίδευσης για τη συνέχιση και βελτίωση της εκπαιδευτικής του δραστηριότητας.

Υπουργείο Οικονομικών

Ο προϋπολογισμός του Υπουργείου Οικονομικών περιλαμβάνει:

- τη μισθοδοσία του προσωπικού καθώς και τις λειτουργικές δαπάνες τόσο των κεντρικών όσο και των περιφερειακών υπηρεσιών του Υπουργείου,
- τις δαπάνες μισθοδοσίας και λειτουργίας του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους με σκοπό την αποτελεσματικότερη εκπροσώπηση και υπεράσπιση των συμφερόντων του Ελληνικού Δημοσίου τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό,
- την παροχή των αναγκαίων πόρων προς τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων για την αναβάθμιση των υποδομών και λογισμικών εφαρμογών ενόψει των έργων που έχει αναλάβει για τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης,
- τη μισθοδοσία του προσωπικού και τις λειτουργικές δαπάνες που αφορούν τη Γενική Γραμματεία της Κυβέρνησης, καθώς και τα πολιτικά γραφεία του Πρωθυπουργού, των Αντιπροέδρων της Κυβέρνησης, του Υπουργού Επικρατείας και του Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό,
- την παροχή των αναγκαίων πόρων προς το Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος για την αποτελεσματικότερη λειτουργία του ως προς την πάταξη της φοροδιαφυγής και τη δίωξη του οικονομικού εγκλήματος,
- την κάλυψη των δαπανών μισθοδοσίας και λειτουργικών δαπανών της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης, και
- την κάλυψη των δαπανών μισθοδοσίας και λειτουργικών δαπανών της Γενικής Γραμματείας Μέσων Ενημέρωσης, της Γενικής Γραμματείας Επικοινωνίας και του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης.

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Οι πιστώσεις του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων θα καλύψουν κυρίως δαπάνες:

- μισθοδοσίας του προσωπικού, πρόσληψης εποχικού προσωπικού για την υλοποίηση των δράσεών του, καθώς και υπαλλήλων για την υλοποίηση πρακτικής άσκησης στο Υπουργείο, στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, στις Περιφέρειες και στους εποπτευόμενους από αυτό Οργανισμούς,
- καταβολής επιδοτήσεων και ενισχύσεων στη γεωργία,
- υλοποίησης αγροπεριβαλλοντικών προγραμμάτων και προγραμμάτων όπως η πρόωρη συνταξιοδότηση, η εξισωτική αποζημίωση, κ.λπ.,
- ενεργοποίησης των δικαιωμάτων ενιαίας ενίσχυσης των αγροτών,
- υλοποίησης προγραμμάτων προστασίας της αγροτικής παραγωγής,
- χορήγησης ενισχύσεων από εθνικούς πόρους στο πλαίσιο υλοποίησης προγραμμάτων ΠΣΕΑ,
- εισφορών από συμμετοχή της χώρας μας σε διεθνείς οργανισμούς, και
- αναβάθμισης και εκσυγχρονισμού των παρεχόμενων υπηρεσιών τόσο του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, όσο και των εποπτευόμενων από αυτό Οργανισμών.

**Πίνακας 3.18 Οικονομικές ενισχύσεις στον αγροτικό τομέα
(σε εκατ. ευρώ)**

	2010	2011		2012	Μεταβολή %	
	Πραγματ.	Προϋπ.	Εκτ.πραγμ.	Προβλέψεις	2011/10	2012/11
Από εθνικούς πόρους	5.399	5.584	5.485	5.464	1,6	-0,4
Εθνικές ενισχύσεις προσανατολισμού και διαρθρώσεων	18	8	7	7	-58,5	-3,0
Οικονομικές ενισχύσεις με ευρωπαϊκή συμμετοχή	385	493	485	441	26,2	-9,2
Εθνική συμμετοχή προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από ΕΕ	14	24	24	24	73,2	0,0
Κάλυψη ελλείμματος Ειδικού Λογ/σμού Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων (ΕΛΕΓΕΠ)	102	145	171	253	67,6	48,0
Επιδοτήσεις επιτοκίων	54	39	42	45	-22,2	7,1
Πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων	413	360	487	503	17,9	3,3
Συντάξεις ΟΓΑ	4.220	4.200	4.100	4.000	-2,8	-2,4
Πληρωμές μέσω ΕΛΓΑ	184	303	158	180	-14,1	13,9
(Αποζημιώσεις ΕΛΓΑ)	149	238	105	115	-29,4	9,5
(Ενισχύσεις ΠΣΕΑ)	35	65	53	65	50,8	22,6
Επιστροφή ειδικού φόρου κατανάλωσης καυσίμων	10	12	11	11	5,8	0,0
Από ΕΕ (FEOGA – Εγγυήσεις)	2.351	2.750	2.252	2.210	-4,2	-1,9
Γενικό σύνολο οικονομικών ενισχύσεων στον αγροτικό τομέα	7.751	8.334	7.737	7.674	-0,2	-0,8

Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής

Οι πιστώσεις του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής κατά το έτος 2012 θα καλύψουν κυρίως:

- τις δαπάνες εύρυθμης λειτουργίας των υπηρεσιών του υπουργείου,
- την επιχορήγηση εποπτευόμενων από το υπουργείο φορέων (ΟΚΧΕ, ΟΡΣΑ, ΟΡΣΘ, ΙΓΜΕ, ΚΑΠΕ), προκειμένου να συνεχισθεί απρόσκοπτα το επιστημονικό και ερευνητικό τους έργο,
- την επιχορήγηση σε ΟΤΑ α' βαθμού για περιβαλλοντικές δράσεις,
- τις αποδόσεις εσόδων στο Πράσινο Ταμείο,
- την υλοποίηση προγραμμάτων προστασίας του δασικού πλούτου της χώρας,
- τις δαπάνες δασοπροστασίας,

- τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη συμμετοχή της χώρας σε διεθνείς περιβαλλοντικούς και ενεργειακούς οργανισμούς και προγράμματα,
- τις δαπάνες υλοποίησης δράσεων που σχετίζονται με την καταγραφή τιμών υγρών καυσίμων λιανικής πώλησης,
- τις δαπάνες υλοποίησης δράσεων που σχετίζονται με τον έλεγχο της διακίνησης και αποθήκευσης καυσίμων, και
- τις επιδοτήσεις εταιρειών εμπορίας πετρελαιοειδών για τον ομαλό ανεφοδιασμό με πετρελαιοειδή των προβληματικών περιοχών της χώρας.

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης θα καλύψουν κυρίως:

- τις δαπάνες για συντάξεις τόσο του κλάδου υποχρεωτικής ασφάλισης όσο και του κλάδου κύριας ασφάλισης του ΟΓΑ,
- τη χρηματοδότηση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ (1% του ΑΕΠ),
- τη χρηματοδότηση του νεοσύστατου Εθνικού Οργανισμού Παροχών Υπηρεσιών Υγείας (ΕΟΠΥΥ) (0,6% του ΑΕΠ),
- τη συμμετοχή του κράτους στη χρηματοδότηση της κοινωνικής ασφάλισης,
- την κάλυψη του ελλείμματος του προϋπολογισμού του ΟΑΕΕ,
- τις υποχρεώσεις του Δημοσίου προς τα υπόλοιπα ασφαλιστικά ταμεία,
- την επιχορήγηση του ΟΑΕΔ για την αντιμετώπιση των αναγκών καταβολής επιδομάτων ανεργίας και οικογενειακών επιδομάτων.

Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας

Ο προϋπολογισμός του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας θα καλύψει κυρίως:

- τον έλεγχο των τιμών και της ποιότητας των προϊόντων,
- την τήρηση της ισχύουσας αγορανομικής νομοθεσίας και την προστασία και ενημέρωση του καταναλωτικού κοινού,
- τις υποχρεώσεις που απορρέουν από διεθνείς συμβάσεις και από τη συμμετοχή της χώρας σε διεθνείς οργανισμούς,
- την επιχορήγηση στο ΝΑΤ,
- την απρόσκοπτη μετακίνηση του επιβατικού κοινού στη νησιωτική επικράτεια με την επιδότηση των άγονων γραμμών, και
- τις δράσεις που συνδέονται με τον πολιτισμό, τον αθλητισμό, την προστασία της εθνικής κληρονομιάς και της αρχιτεκτονικής των νησιωτικών περιοχών.

Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων

Από τις πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων για το 2012 θα καλυφθούν:

- οι δαπάνες λειτουργίας των υπηρεσιών του, οι ανάγκες των εποπτευόμενων φορέων (ΟΑΣΠ, ΙΟΚ, ΕΥΔΑΠ ΚΑΙ ΕΥΑΘ παγίων) και οι αποδόσεις εσόδων στην ΤΕΟ ΑΕ.
Ειδικότερα, θα αντιμετωπισθούν οι δαπάνες μισθοδοσίας του προσωπικού, η αντισταθμιστική καταβολή στους συγκοινωνιακούς φορείς (ΟΑΣΑ, ΟΣΥ, ΣΤΑΣΥ, ΟΑΣΘ, ΟΣΕ, ΤΡΑΙΝΟΣΕ κτλ), οι αμοιβές των ιατρών για την εξέταση των υποψηφίων οδηγών, η προμήθεια μηχανημάτων εξοπλι-

σμού για τα ΚΤΕΟ και των κινητών μονάδων ελέγχου καυσαερίου, και τέλος, οι δαπάνες για τη βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό των αεροδρομίων της χώρας.

- δαπάνες λειτουργίας της νεοσύστατης Ρυθμιστικής Αρχής Σιδηροδρόμων.

Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη

Οι πιστώσεις του υπουργείου θα καλύψουν κατά κύριο λόγο δαπάνες που αφορούν:

- τη μισθοδοσία του ένστολου αστυνομικού, πυροσβεστικού και λιμενικού προσωπικού, καθώς και του πολιτικού προσωπικού του υπουργείου,
- τη χορήγηση της ειδικής αποζημίωσης για εργασία πέραν του πενθημέρου και νυχτερινής απασχόλησης,
- τη χορήγηση της αποζημίωσης για πεζή περιπολία,
- τις αποδοχές των εποχικών πυροσβεστών και των πυροσβεστών πενταετούς υποχρέωσης του Πυροσβεστικού Σώματος,
- τη σίτιση των προσωρινά κρατούμενων στα κατά τόπους αστυνομικά τμήματα και στις μονάδες πρώτης υποδοχής, σε εναρμόνιση με τις διεθνώς επικρατούσες συνθήκες,
- τις υποχρεωτικές εισφορές-επιχορηγήσεις σε διεθνείς οργανισμούς,
- την παροχή υπηρεσιών από τον ΟΤΕ προς το Λιμενικό Σώμα-Ελληνική Ακτοφυλακή για τη λειτουργία των συστημάτων παράκτιας ασφάλειας,
- τις λοιπές λειτουργικού χαρακτήρα δαπάνες, και
- την πολιτική ασύλου και πρώτης υποδοχής υπηκόων τρίτων χωρών.

Πέραν αυτών, ιδιαίτερη βαρύτητα έχει δοθεί στους ακόλουθους τομείς δραστηριότητας του υπουργείου:

- την ενίσχυση του αισθήματος ασφάλειας και προστασίας των πολιτών, τη λιμενική ασφάλεια, την πάταξη του οικονομικού και ηλεκτρονικού εγκλήματος, καθώς και την ενίσχυση της αντεγκληματικής και αντιτρομοκρατικής πολιτικής και τη μείωση των τροχαίων ατυχημάτων.
Προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι αυτοί, έχουν προβλεφθεί πιστώσεις για την πρόσληψη νέου προσωπικού για την ενίσχυση της λειτουργίας των επιχειρησιακών μονάδων άμεσης επέμβασης, την προμήθεια σύγχρονων και αποτελεσματικών μέσων προστασίας του προσωπικού, τη συντήρηση, προμήθεια ανταλλακτικών και τεχνική υποστήριξη των υπηρεσιακών οχημάτων, τη λειτουργία του συστήματος ασφάλειας C4I, και την έγκαιρη μετακίνηση του προσωπικού για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών,
- την προστασία των συνόρων της χώρας και τη βελτίωση της προσπάθειας αντιμετώπισης του φαινομένου της λαθρομετανάστευσης, καθώς και την αποτελεσματική φύλαξη των θαλασσίων οδών εισόδου στη χώρα, με τις πιστώσεις που έχουν προβλεφθεί για συντήρηση και τεχνική υποστήριξη των εναέριων και πλωτών μέσων του Λιμενικού Σώματος-Ελληνικής Ακτοφυλακής,
- την περίθαλψη, σίτιση και διαμονή λαθρομεταναστών,
- την παροχή τεχνογνωσίας από την Ελληνική Αστυνομία για την έκδοση των νέου τύπου διαβατηρίων και αδειών οδήγησης,
- την προστασία των δασών από πυρκαγιές με τη μίσθωση σύγχρονων ελικοπτέρων δασοπυρόσβεσης και την πτητική και τεχνική υποστήριξη των ιδιόκτητων ελικοπτέρων του Πυροσβεστικού Σώματος, και
- την αντιμετώπιση των συνεπειών εκτάκτων φυσικών καταστροφών.

3.3 Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ)

Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και Ανάπτυξη

Το ΠΔΕ χρηματοδοτεί την αναπτυξιακή πολιτική της χώρας με έργα που συμβάλλουν στην ανανέωση και την αύξηση του ιδιωτικού και δημόσιου κεφαλαίου της οικονομίας και συνεπώς στηρίζουν την αναπτυξιακή διαδικασία και τον εκσυγχρονισμό της χώρας σε μακροχρόνια βάση.

Με αυτό τον τρόπο ενισχύει τις ακόλουθες αναπτυξιακές πολιτικές:

- τα έργα υποδομής κατά κύριο λόγο στον τομέα των μεταφορών και του περιβάλλοντος,
- τις δράσεις ενίσχυσης των ιδιωτικών επενδύσεων και της επιχειρηματικότητας,
- την προώθηση της κοινωνίας της γνώσης και της ανάπτυξης του ανθρώπινου κεφαλαίου και
- τους πόρους που υποστηρίζουν τα επενδυτικά προγράμματα της Αυτοδιοίκησης (ΣΑΤΑ και «ΕΛΛΑΔΑ»).

Επίσης, ενισχύονται οι πολιτικές των υπουργείων (αλλά και των περιφερειών) που χρειάζονται εθνικούς πόρους για τη συντήρηση και επέκταση των υποδομών τους.

Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων έτους 2012

Ο προϋπολογισμός του 2012 διαμορφώνεται μέσα σε ένα εντελώς νέο πλαίσιο. Εντάσσεται σε ένα μεσοπρόθεσμο σχέδιο δημοσιονομικής προσαρμογής και οικονομικής ανάπτυξης, και το ΠΔΕ ως βασικό αναπτυξιακό εργαλείο θα συμβάλει στη στήριξη της πραγματικής οικονομίας.

Το έτος 2012, βασικός στόχος είναι η επίτευξη της απορροφητικότητας των πόρων του ΕΣΠΑ στο πλαίσιο των υποχρεώσεων που απορρέουν από την εφαρμογή του Μνημονίου στήριξης της ελληνικής οικονομίας. Ο στόχος για το 2012 απαιτεί την υλοποίηση του ΠΔΕ με απόλυτο προγραμματισμό και στόχευση μέσω της νέας διαδικασίας πληρωμών των συγχρηματοδοτούμενων έργων στο πλαίσιο του Κεντρικού Λογαριασμού ΕΣΠΑ που ήδη λειτουργεί και τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδας, εξασφαλίζοντας καλύτερο έλεγχο αλλά και ορθολογικότερη διαχείριση των διαθέσιμων δημόσιων πόρων.

Το ΠΔΕ 2012 προβλέπεται να φθάσει τα 7.700 εκατ. ευρώ, αυξημένο κατά 11,76% σε σχέση με το 2011. Οι δαπάνες αυτές αντιπροσωπεύουν το 3,6 % του ΑΕΠ και κατανέμονται σε 6.000 εκατ. ευρώ για την προώθηση των έργων που θα χρηματοδοτηθούν και από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και σε 1.700 εκατ. ευρώ για τα έργα που θα χρηματοδοτηθούν αποκλειστικά από εθνικούς πόρους.

Η αναπτυξιακή πολιτική προωθείται με την εντατικοποίηση της υλοποίησης των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2007-2013. Σε ό,τι αφορά στις δράσεις του ΕΣΠΑ ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στους τομείς της εκπαίδευσης και κατάρτισης, της δημιουργίας απασχόλησης, της υγείας και της πρόνοιας, της επιχειρηματικότητας (κυρίως στους τομείς της μεταποίησης και του τουρισμού), των έργων της προστασίας του περιβάλλοντος, των μεγάλων έργων υποδομών όπως τα οδικά έργα, οι σιδηρόδρομοι, το μετρό κ.λπ., καθώς και στα έργα υποδομών των ΟΤΑ Α΄ και Β΄ βαθμού όλης της χώρας και στην προσπάθεια της χώρας για διοικητική μεταρρύθμιση με την εφαρμογή μεταξύ άλλων του ν.3852/2010 για το Πρόγραμμα Καλλικράτης.

Πίνακας 3.19 Δαπάνες ΠΔΕ κατά φορέα (παλαιά δομή)
(σε εκατ. ευρώ)

Υπουργείο - Φορέας	2010				2011				Μεταβολή %
	Πραγματοποιήσεις			Συμμετοχή %	Εκτιμήσεις πραγμ/σεων			Συμμετοχή %	2011/10
	Συγχρ/νες	Λοιπές από εθνικούς πόρους	Σύνολο		Συγχρ/νες	Λοιπές από εθνικούς πόρους	Σύνολο		
Βουλή των Ελλήνων			0	0,0	2		2	0,0	
Εσωτερικών, Αποκέντρωσης & Ηλεκτρ. Διακυβέρνησης	95	704	799	9,4	140	278	418	6,1	-47,7
Οικονομικών	4	1	5	0,1	10	1	11	0,2	131,6
Εξωτερικών	0	12	12	0,1	3	5	8	0,1	-31,1
Εθνικής Άμυνας	0	1	1	0,0	5	1	6	0,1	360,1
Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας (τ. ΥΠΟΙΑΝ)	2.090	569	2.659	31,5	1.450	470	1.920	27,9	-27,8
Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής	340	13	353	4,2	180	8	188	2,7	-46,7
Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων	193	112	305	3,6	350	95	445	6,5	46,0
Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων	1.970	532	2.502	29,6	1.430	295	1.725	25,0	-31,1
Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης	652	42	694	8,2	360	28	388	5,6	-44,1
Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης	10	8	17	0,2	40	17	57	0,8	228,5
Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	347	24	371	4,4	370	20	390	5,7	5,1
Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων	1	2	3	0,0	6	1	7	0,1	159,5
Προστασίας του Πολίτη	23	2	25	0,3	34	5	39	0,6	56,0
Πολιτισμού και Τουρισμού	37	89	127	1,5	85	20	105	1,5	-17,1
Αποκεντρωμένες Διοικήσεις	475	108	583	6,9	980	130	1.110	16,1	90,4
Θαλασσιών Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας			0	0,0	55	16	71	1,0	
Σύνολο	6.236	2.219	8.454	100,0	5.500	1.390	6.890	100,0	

Πίνακας 3.20 Δαπάνες ΠΔΕ κατά φορέα (νέα δομή)
(σε εκατ. ευρώ)

Υπουργείο - Φορέας	2012			
	Προϋπολογισμός			Συμμετοχή %
	Συγχρ/νος	Λοιποί από εθνικούς πόρους	Σύνολο	
Βουλή των Ελλήνων	2		2	
Εσωτερικών	8	470	478	6,2
Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρ. Διακυβέρνησης	80	9	89	1,2
Οικονομικών	13	3	16	0,2
Εξωτερικών	6	8	14	0,2
Εθνικής Άμυνας	13	2	15	0,2
Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας (τ.ΥΠΟΙΑΝ)	1.160	472	1.632	21,2
Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής	376	20	396	5,1
Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων	400	140	540	7,0
Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων	1.850	292	2.142	27,8
Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης	537	40	577	7,5
Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης	45	20	65	0,8
Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	370	18	388	5,0
Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων	5	2	7	0,1
Προστασίας του Πολίτη	65	9	74	1,0
Πολιτισμού και Τουρισμού	70	45	115	1,5
Αποκεντρωμένες διοικήσεις	1.000	150	1.150	14,9
Σύνολο	6.000	1.700	7.700	100,0

* Το εθνικό σκέλος του ΠΔΕ αυξάνεται κατά 14,2 εκατ. ευρώ λόγω συνεισφοράς από το ταμείο των πυροπληκτών (8,6 εκατ. ευρώ στις περιφέρειες και 5,6 εκατ. ευρώ στο ΥΠΙΜΕΔΙ).

** Στις πιστώσεις του Υπουργείου Οικονομικών συμπεριλαμβάνονται 4 εκατ. ευρώ για τις Γ.Γ Ενημέρωσης και Επικοινωνίας.

Διαχρονική εξέλιξη του ΠΔΕ και συμμετοχή του στο ΑΕΠ

Στον πίνακα 3.21 παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη του ΠΔΕ από το 2002 έως το 2012 και η ποσοστιαία (%) συμμετοχή του στο ΑΕΠ της χώρας.

Πίνακας 3.21 Διαχρονική εξέλιξη ΠΔΕ (2002-2012) (σε εκατ. ευρώ)					
Έτη	ΠΔΕ			Μεταβολή % σε σχέση με προηγούμενο έτος	Ως % του ΑΕΠ
	Λοιποί εθνικοί πόροι	Συγχρηματοδοτούμενο	Σύνολο		
2002	3.131	3.883	7.014	-	4,5
2003	3.974	4.461	8.435	20,3	4,9
2004	4.639	4.883	9.522	12,9	5,1
2005	2.569	4.955	7.524	-21,0	3,9
2006	2.673	5.511	8.184	8,8	3,9
2007	2.763	6.046	8.809	7,6	3,9
2008	2.559	7.065	9.624	9,3	4,1
2009	2.455	7.133	9.588	-0,4	4,1
2010	2.218	6.236	8.454	-11,8	3,7
2011	1.390	5.500	6.890	-18,5	3,2
2012	1.700	6.000	7.700	11,8	3,6

Πηγή: ΠΔΕ, ΓΔΟΠ

Η θετική συμβολή του ΠΔΕ στην οικονομία της χώρας επιβεβαιώνεται και από το γεγονός ότι, συγκριτικά με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωζώνης, οι ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου της γενικής κυβέρνησης στην Ελλάδα, χωρίς τις κεφαλαιακές μεταβιβάσεις, κυμαίνονται μεταξύ 2,8 και 3,6% του ΑΕΠ κατά την περίοδο 2001-2010, ποσοστό το οποίο υπερτερεί των αντίστοιχων μεγεθών των κρατών μελών της Ευρωζώνης που κυμαίνονται μεταξύ 2,4 και 2,8%. Τα συγκριτικά αυτά στοιχεία εμφανίζονται στον πίνακα 3.22.

Πίνακας 3.22 Ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου της γενικής κυβέρνησης (% του ΑΕΠ)		
Έτη	Ελλάδα	Χώρες Ευρωζώνης
2001	3,6	2,5
2002	3,4	2,4
2003	3,5	2,5
2004	3,5	2,4
2005	2,8	2,5
2006	3,4	2,5
2007	3,4	2,6
2008	3,3	2,6
2009	3,4	2,8
2010	2,8	2,6

Πηγή: EU Statistical Annex of European Economy (Autumn 2010)

Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς – ΕΣΠΑ 2007-2013 ως βασικό εργαλείο ανάπτυξης

Το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς, αποτελεί το πιο σημαντικό εργαλείο για την αξιοποίηση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων της χώρας.

Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ τα πρώτα τρία χρόνια από την έναρξή τους παρουσίασαν σημαντικές καθυστερήσεις στην εξειδίκευση του σχεδιασμού, στην ωρίμανση των έργων και στην υλοποίησή τους, που είχαν ως αποτέλεσμα την ιδιαίτερα χαμηλή απορροφητικότητα, η οποία τον Οκτώβριο του 2009 ανήλθε στο 3,15%. Σήμερα έχει επιτευχθεί σημαντική αύξηση απορροφητικότητας των πόρων για έργα ΕΣΠΑ (27,03%), σύμφωνα με τα καταχωρημένα στοιχεία (ΟΠΣ 1/11/2011), ενώ αναμένεται περαιτέρω επιτάχυνση για ορισμένα από τα επιχειρησιακά προγράμματα του ΕΣΠΑ (Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη, Ψηφιακή Σύγκλιση, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση, Διοικητική Μεταρρύθμιση).

Ειδικότερα, στα περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα έχουν ενταχθεί έργα συνολικού προϋπολογισμού 9.915 εκατ. ευρώ και οι καταχωρημένες μέχρι σήμερα δαπάνες στο ΟΠΣ-ΕΣΠΑ ανέρχονται σε 3.187 εκατ. ευρώ (ποσοστό απορρόφησης 33,11%). Αντίστοιχα για τα τομεακά επιχειρησιακά προγράμματα έχουν ενταχθεί έργα συνολικού προϋπολογισμού 12.462 εκατ. ευρώ και οι καταχωρημένες δαπάνες στο ΟΠΣ-ΕΣΠΑ ανέρχονται σε 3.457 εκατ. ευρώ (ποσοστό απορρόφησης 23,12%).

Στην κρίσιμη περίοδο που διανύει η χώρα μας, τα επιχειρησιακά προγράμματα του ΕΣΠΑ επιφορτίζονται και με έναν επιπλέον ρόλο, αυτόν της συμβολής στην επίτευξη των στόχων του Προγράμματος Σταθερότητας και Ανάπτυξης της χώρας και της άρσης κατά το δυνατό των δυσμενών επιπτώσεων από τη σοβαρή οικονομική κρίση η οποία πλήττει τις δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις με άμεσα επακόλουθα στην απασχόληση και την ευημερία.

Για την επίτευξη της υλοποίησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ που αποτελεί αδήριτη υποχρέωση της χώρας στο πλαίσιο της εφαρμογής του επικαιροποιημένου Μνημονίου στήριξης της ελληνικής οικονομίας και του Προγράμματος Σταθερότητας και Ανάπτυξης, το ΥΠΑΑΝ προχώρησε στην αντιμετώπιση εντοπισμένων αδυναμιών του συστήματος μέσα από τη λήψη πακέτου διορθωτικών και διαχειριστικών μέτρων.

Για την επίτευξη της υλοποίησης του ΕΣΠΑ και την επίτευξη του στόχου απορροφητικότητας, το ΥΠΑΑΝ προχώρησε στην λήψη των παρακάτω μέτρων:

- Συστήθηκε ως ενιαίος διοικητικός τομέας στο Υπουργείο Ανάπτυξης Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, η Ειδική Γραμματεία ΕΣΠΑ με σκοπό τον αποτελεσματικότερο συντονισμό και την επιτάχυνση των ενεργειών του εν λόγω υπουργείου και των άλλων εμπλεκόμενων φορέων σε τομεακό και περιφερειακό επίπεδο, για την υλοποίηση του ΕΣΠΑ 2007-2013 και των λοιπών αναπτυξιακών προγραμμάτων.
- Σχεδιάστηκε και εφαρμόζεται σχέδιο δράσης της Ειδικής Γραμματείας ΕΣΠΑ με έμφαση στην επανεξέταση των ανενεργών έργων και στη χρηματοδότηση ώριμων αναπτυξιακών, στην κατάργηση των πολλαπλών επιπέδων διαχείρισης, στην παροχή ευελιξίας στη διαχείριση των πόρων από τις αποκεντρωμένες αρχές, στην οργανωμένη και συστηματική υποστήριξη φορέων διαχείρισης και δικαιούχων έργων.
- Παράλληλα, σε συνεργασία με το αρμόδιο Υπουργείο Εσωτερικών σχεδιάστηκε και εφαρμόστηκε σχέδιο δράσης για την αντιμετώπιση ζητημάτων που ανακύπτουν στο ΕΣΠΑ λόγω της εφαρμογής του Καλλικράτη. Στο πλαίσιο αυτό εκδόθηκαν οδηγίες, οργανώθηκαν συναντήσεις και δημιουργήθηκε δίκτυο υποστήριξης των φορέων για την αποφυγή καθυστερήσεων και εμπλοκών στην εκτέλεση των συγχρηματοδοτούμενων έργων.
- Στο πλαίσιο της αποτελεσματικότητας, προσδιορίζονται ονοματισμένες δράσεις με σαφές χρονοδιάγραμμα υλοποίησης, περιορίζοντας εμπλοκές και ατελέσφορες διαδικασίες στην εφαρμογή τους, διασφαλίζοντας αποτελεσματική εποπτεία στην εφαρμογή. Οι πόροι του ΠΔΕ διατίθενται κατά προτεραιότητα στα συγχρηματοδοτούμενα έργα.
- Έχει τεθεί σε πλήρη λειτουργία η διαδικασία πληρωμών των συγχρηματοδοτούμενων έργων μέσω κεντρικού λογαριασμού που τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδας, εξασφαλίζοντας καλύτερο έ-

λεγχο αλλά και ορθολογικότερη διαχείριση των διαθέσιμων δημόσιων πόρων για την υλοποίηση του ΕΣΠΑ.

Στόχος της λειτουργίας του κεντρικού λογαριασμού ΕΣΠΑ είναι η στοχευμένη και ταχεία χρηματοδότηση των συγχρηματοδοτούμενων έργων του ΕΣΠΑ ώστε να εξασφαλίζεται απρόσκοπτα και χωρίς καθυστερήσεις η είσπραξη της αντίστοιχης κοινοτικής συνδρομής.

Με τη λειτουργία του κεντρικού λογαριασμού ΕΣΠΑ επίσης αποφεύγεται η πρόωρη χρηματοδότηση των έργων σε σχέση με τον πραγματικό χρόνο διενέργειας των πληρωμών και αποφεύγονται οι δυσμενείς συνέπειες για το δημόσιο (αδικαιολόγητη δέσμευση πόρων, επιβάρυνση του δημοσίου με τόκους κ.λπ.).

Το έτος 2012, βασικός στόχος είναι η επίτευξη της απορροφητικότητας των πόρων του ΕΣΠΑ στο πλαίσιο των υποχρεώσεων που απορρέουν από την εφαρμογή του Μνημονίου στήριξης της ελληνικής οικονομίας.

Για το λόγο αυτό, βρίσκεται σε εξέλιξη ο ανασχεδιασμός βασικών μηχανισμών υλοποίησης των αναπτυξιακών προγραμμάτων με στόχο τη βελτίωση της αποτελεσματικότητάς τους ως προς την επίτευξη των επιδιωκόμενων ποιοτικών και ποσοτικών στόχων τους. Στο πλαίσιο αυτό εντός του 2012:

- Οι φορείς διαχείρισης των επιχειρησιακών προγραμμάτων του ΕΣΠΑ θα τυποποιήσουν ακόμα περισσότερο τον τρόπο λειτουργίας τους, και θα πιστοποιηθούν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 10 παρ. 11 του ν. 3840/2010. Με τη ρύθμιση αυτή αναμένεται σταθεροποίηση ή και βελτιστοποίηση της ποιότητας του διαχειριστικού έργου.
- Έχει τεθεί σε εφαρμογή σύστημα παρακολούθησης των προθεσμιών ολοκλήρωσης των ενεργειών διαχείρισης και υλοποίησης των συγχρηματοδοτούμενων έργων, οι οποίες έχουν ήδη θεσμοθετηθεί. Το σύστημα παρακολούθησης επιτρέπει αφενός την εγρήγορση των αρμόδιων φορέων αλλά και την ανατροφοδότηση του συστήματος με πραγματικά στοιχεία υλοποίησης τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη λήψη των κατάλληλων διορθωτικών μέτρων.
- Σε ό,τι αφορά τα μεγάλα έργα, ο στόχος α' εξαμήνου 2011 (υποβολή 5 μεγάλων έργων στην ΕΕ μέσω SFC) όχι μόνο έχει ήδη (από 21/3/2011) επιτευχθεί αλλά έχει και υπερκερασθεί αφού από τον Απρίλιο 2011 έχουν υποβληθεί 6 μεγάλα έργα. Επίσης, ο ετήσιος στόχος 2011 (10 μεγάλα έργα αποδεκτά) έχει ήδη, σήμερα, επιτευχθεί, δεδομένου ότι (εντός του 2011 μέχρι σήμερα) έχουν υποβληθεί 12 μεγάλα έργα, όλα αποδεκτά (έστω και με απαντώμενες παρατηρήσεις). Οι υποβολές θα συνεχίζονται μέχρι τέλος του έτους. Θα συνεχισθεί όμως και ο συντονισμός και η συστηματική παρακολούθηση από το ΥΠΑΑΝ/ΕΑΣ/ΕΥΣ-Μονάδα Α', με τη συνεργασία των εμπλεκόμενων Διαχειριστικών Αρχών.
Έχει συσταθεί στο ΥΠΑΑΝ Ομάδα Εργασίας, η οποία σε συνεργασία με τις αρμόδιες Διαχειριστικές Αρχές, τη ΜΟΔ ΑΕ και την Task Force της Αντιπροεδρίας, προέβη σε αρχική αποτύπωση της πορείας υλοποίησης των 64 μεγάλων έργων, η οποία επικαιροποιήθηκε στο τέλος Σεπτεμβρίου του 2011 και οι σχετικοί φάκελοι έχουν διαβιβαστεί στην ΕΕ. Η παρακολούθηση των μεγάλων έργων θα είναι συνεχής προκειμένου να υπάρξει έγκαιρη αντιμετώπιση των προβλημάτων, επαρκής συντονισμός μεταξύ των εμπλεκόμενων υπηρεσιών ώστε να επιταχυνθεί η υλοποίηση και ολοκλήρωση των έργων. Στο πλαίσιο αυτό και όπου απαιτείται θα παρασχεθεί η απαραίτητη τεχνική στήριξη.
- Παράλληλα έχουν ήδη ολοκληρωθεί και σχεδιάζονται περαιτέρω θεσμικές παρεμβάσεις για την άρση καθυστερήσεων στην εκτέλεση των συγχρηματοδοτούμενων έργων. Έχουν ήδη θεσμοθετηθεί μέτρα για την επιτάχυνση των διαδικασιών αδειοδοτήσεων από το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο, ψηφίστηκε νέος νόμος για τις περιβαλλοντικές αδειοδοτήσεις με τον οποίο επιχειρείται η απλοποίηση των γραφειοκρατικών διαδικασιών και ο εξορθολογισμός του ισχύοντος πλαισίου περιβαλλοντικής αδειοδότησης και του συστήματος περιβαλλοντικών ελέγχων, «χωρίς εκπτώσεις στο ουσιαστικό κομμάτι της περιβαλλοντικής προστασίας», ενώ αναμένεται εντός του έτους και η ψήφιση νόμου για την επιτάχυνση των διαδικασιών απαλλοτριώσεων.
- Τέλος, υποβλήθηκαν στις υπηρεσίες της Επιτροπής προτάσεις απλοποιημένης διαχείρισης δαπανών που αφορούν σε έργα επιχορηγήσεων τα οποία χρηματοδοτούνται μέσω των επιχειρησιακών προγραμμάτων του ΕΚΤ. Η έγκριση αυτών των προτάσεων, η μία εκ των οποίων έχει ήδη αποσταλεί στις ελληνικές αρχές, συνιστά σημαντική απλοποίηση στο μηχανισμό διαχείρισης ενός με-

γάλου αριθμού έργων του ΕΚΤ, μείωση του απαιτούμενου διαχειριστικού κόστους για τη διασφάλιση της νομιμότητας και κανονικότητας των δαπανών τους και απομείωση του κινδύνου επιβολής μελλοντικών δημοσιονομικών διορθώσεων από μέρους της Επιτροπής.

Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΑ θα επιδείξει το 2012 μία απρόσκοπτη, επιταχυνόμενη πορεία με απαρέγκλιτο στόχο την αποτελεσματικότητα της εφαρμογής του.

Αναθεώρηση ΕΣΠΑ

Σύμφωνα με το άρθρο 33 του Κανονισμού 1083/2006 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με τον Κανονισμό 539/2010 τα επιχειρησιακά προγράμματα της προγραμματικής περιόδου 2007-2013 δύναται να αναμορφωθούν όταν ισχύουν οι παρακάτω περιπτώσεις:

- έχουν επέλθει σημαντικές κοινωνικό-οικονομικές αλλαγές,
- παρουσιάζονται δυσκολίες στην υλοποίηση,
- καταγράφεται σημαντική απόκλιση από τους τεθέντες στόχους και τέλος
- υπάρχει διαφοροποίηση στις κοινοτικές και εθνικές προτεραιότητες

Η αναγκαιότητα της επικείμενης αναθεώρησης προκύπτει από την διαφοροποίηση που έχει προκύψει σε σχέση με το οικονομικό περιβάλλον στο οποίο η χώρα είναι υποχρεωμένη να λειτουργήσει και τις ανάγκες που προκύπτουν από το Μνημόνιο Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Πολιτικής. Ταυτόχρονα τα δεδομένα από την υλοποίηση των ΕΠ του ΕΣΠΑ δείχνουν ότι υπάρχει καθυστέρηση και αντιμετωπίζονται δυσκολίες στην υλοποίηση, ενώ σε ορισμένα ΕΠ, για λόγους στήριξης της εθνικής προσπάθειας αναζωογόνησης της ελληνικής οικονομίας, διαπιστώνεται υπερδέσμευση κάποιων αξόνων προτεραιότητας και κυρίως εκείνων που στοχεύουν στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας-ανταγωνιστικότητας.

Στην κρίσιμη περίοδο που διανύουμε, τα επιχειρησιακά προγράμματα του ΕΣΠΑ επιφορτίζονται και με έναν επιπλέον ρόλο, αυτόν της συμβολής στην επίτευξη των στόχων του Προγράμματος Σταθερότητας και Ανάπτυξης και της άρσης κατά το δυνατό των δυσμενών επιπτώσεων από τη σοβαρή οικονομική κρίση η οποία πλήττει μεταξύ των άλλων και τη διαθεσιμότητα εθνικών πόρων για τις δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις, με άμεσα επακόλουθα στην απασχόληση και την ευημερία.

Στη βάση αυτή, η επίτευξη της υλοποίησης των προγραμμάτων με την ταυτόχρονη προσαρμογή τους στα νέα δεδομένα για τη σταδιακή αποκατάσταση της αναπτυξιακής δυναμικής της ελληνικής οικονομίας και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς της αλλά και της ενίσχυσης της ρευστότητας των επιχειρήσεων, αποτελεί πρωταρχικό στόχο και οδηγό για τη λήψη όλων των απαραίτητων μέτρων αναθεώρησης και επιτάχυνσης της εφαρμογής των προγραμμάτων.

Η αναθεώρηση πραγματοποιείται σε δύο στάδια. Το πρώτο στάδιο της αναθεώρησης ολοκληρώθηκε και αφορούσε στην τροποποίηση των χρηματοδοτικών πινάκων των εγκεκριμένων ΕΠ και την αύξηση του ποσοστού της Κοινοτικής Συνδρομής στο 85% (πλην των ΠΕΠ του στόχου 2). Με την αναθεώρηση αυτή επιδιώχθηκε αφενός μεν να αυξηθεί η απορρόφηση και κατ' επέκταση η εισροή κοινοτικών πόρων και αφετέρου να εξοικονομηθούν πολύτιμοι και εν ανεπαρκεία λόγω της κρίσης, εθνικοί πόροι. Οι εθνικοί πόροι που εξοικονομούνται από την υποχρέωση κάλυψης της εθνικής συμμετοχής στο ΕΣΠΑ θα κατευθυνθούν κατά προτεραιότητα στην κάλυψη συναφών δαπανών ανάπτυξης. Η τροποποίηση των χρηματοδοτικών πινάκων κατά το πρώτο αυτό στάδιο αναθεώρησης δεν επέφερε αλλαγές στη δομή και το περιεχόμενο των επιχειρησιακών προγραμμάτων.

Δεδομένου όμως ότι θα πρέπει παράλληλα να αντιμετωπιστούν τόσο τα προβλήματα υλοποίησης που έχουν καταγραφεί όσο και οι αναπτυξιακές ανάγκες της χώρας θα πρέπει να γίνει η αναμόρφωση του περιεχομένου των επιχειρησιακών προγραμμάτων με βάση τις παρακάτω κατευθύνσεις:

1. Ενίσχυση νέων αναπτυξιακών δράσεων με αιχμή τις δράσεις επιχειρηματικότητας με έμφαση:

- στη στήριξη των ΜΜΕ που τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή αντιμετωπίζουν αυξημένη δυσκολία πρόσβασης στη χρηματοδότηση,
  - στη στήριξη της παραγωγικής επιχειρηματικότητας μέσω του νέου αναπτυξιακού νόμου,
  - στη δημιουργία νέων χρηματοδοτικών εργαλείων και
  - στη στήριξη του εξαγωγικού χαρακτήρα των ελληνικών επιχειρήσεων.
2. Αντιμετώπιση των επιπτώσεων από τη διογκούμενη ανεργία, ιδιαίτερα των νέων, των νέων επιστημόνων και των γυναικών καθώς επίσης και την αντιμετώπιση της ανεργίας με τοπικά χαρακτηριστικά μέσα από την υλοποίηση ολοκληρωμένων παρεμβάσεων σε συνδυασμό πάντοτε με τους βασικούς αναπτυξιακούς στόχους, την αύξηση της παραγωγικότητας και προώθηση της καινοτομίας καθώς και τη στήριξη της απασχόλησης μέσα από τόνωση της επιχειρηματικότητας.
  3. Κάλυψη των υπερδεσμεύσεων που έχουν προκύψει στα προγράμματα προκειμένου να είναι εφικτή η καταχώρηση στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα των δεσμεύσεων και των αναλογουσών δαπανών στα αιτήματα πληρωμών και συνεπώς να μην επιβαρυνθούν αποκλειστικά εθνικοί πόροι έως το τέλος της Προγραμματικής Περιόδου.
  4. Αντιμετώπιση καθυστερήσεων σε τομείς / δράσεις / έργα και προώθηση νέων αναπτυξιακών δράσεων και έργων λαμβάνοντας υπόψη τις ανειλημμένες υποχρεώσεις της χώρας.

Η δεύτερη φάση της αναθεώρησης αναμένεται να πραγματοποιηθεί μέχρι το τέλος του έτους.

Βασικές Προτεραιότητες ΕΣΠΑ

Η υλοποίηση του ΕΣΠΑ εντάσσεται στη συνολική προσπάθεια που καταβάλλει η χώρα, μέσω και της διαμόρφωσης ενός υγιούς οικονομικού περιβάλλοντος, για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας της Ελληνικής Οικονομίας, την ανάπτυξη της περιφέρειας, την αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, την ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και χωρικής συνοχής στην κατεύθυνση της ενσωμάτωσης των αρχών και των στόχων της «πράσινης ανάπτυξης».

Στις βασικές προτεραιότητες του ΕΣΠΑ είναι:

1. Η προώθηση δράσεων ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας με στόχο τη δημιουργία νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, καθώς και τη δημιουργία πολλών και ποιοτικών θέσεων εργασίας. Επιπλέον, θα επιδιωχθεί η ανάπτυξη και προσέλκυση δραστηριοτήτων υψηλότερης προστιθέμενης αξίας και δραστηριοτήτων σε τομείς υψηλής τεχνολογίας με αυξημένες απαιτήσεις σε επιστημονικό δυναμικό. Στο πλαίσιο υλοποίησης των παραπάνω στόχων προωθούνται προγράμματα ενίσχυσης επιχειρήσεων μέσω του ΕΣΠΑ και των Επιχειρησιακών του Προγραμμάτων με στόχο την ενίσχυση του συνόλου της παραγωγικής βάσης της χώρας, την προώθηση της επιχειρηματικότητας των νέων για υλοποίηση καινοτομικών δράσεων, την ενίσχυση των νέων επιστημόνων, την ενίσχυση του τομέα του τουρισμού και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων και την προώθηση των συνεργασιών. Αναμενόμενο αποτέλεσμα από την υλοποίηση των δράσεων είναι η ενίσχυση καινοτομικών ενεργειών, ενεργειών με σαφή προσανατολισμό στην προστασία περιβάλλοντος και τις νέες τεχνολογίες και η δημιουργία και διατήρηση της απασχόλησης μέσα από ένα μοντέλο αειφόρου ανάπτυξης.

Επιπλέον, προωθείται η επιχειρηματική διάσταση στην προστασία και διαχείριση του περιβάλλοντος (πράσινη επιχειρηματικότητα).

Με γνώμονα την πράσινη διάσταση, υλοποιούνται:

- Στοχευμένες ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αστικής ανάπτυξης με έμφαση στην υλοποίηση έργων με χαρακτηριστικά παρέμβασης ολοκληρωμένου χαρακτήρα όπως αστικές υποδομές συμπεριλαμβανομένων των έργων ύδρευσης και αποχέτευσης και ενεργειακής διαχείρισης, κυκλοφοριακές ρυθμίσεις, δίκτυα πεζοδρόμων και ποδηλατοδρόμων, περιβαλλοντικές αναπλάσεις, αύξηση πρα-

σίνου και κοινοχρήστων χώρων, έργα διαχείρισης στερεών και υγρών αποβλήτων, έργα επαναξιοποίησης εγκαταλειμμένων βιομηχανικών εκτάσεων κ.λπ.

- Δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας και ενεργειακής αποδοτικότητας σε όλους τους τομείς. Εξοικονόμηση σε δημόσια και ιδιωτικά κτίρια με τη χρήση νέων τεχνολογιών όπως φωτοβολταϊκά. Προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (αιολική ενέργεια, φωτοβολταϊκά, γεωθερμία, βιοκαύσιμα από γεωργικά απόβλητα κ.λπ.).
- Στοχευμένες Ενισχύσεις στις ΜΜΕ για την προώθηση σχεδίων βιώσιμης παραγωγής (εισαγωγή αποτελεσματικών συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης, υιοθέτηση και χρήση τεχνολογιών για την καταπολέμηση της ρύπανσης, ενσωμάτωση μη ρυπογόνων τεχνολογιών στις επιχειρήσεις).
- Ενισχύσεις των μαζικών μέσων μεταφορών για καθαρές και φιλικές στο περιβάλλον μεταφορές με περιορισμό των εκπομπών των ρύπων.
- Βιώσιμη διαχείριση των αστικών υγρών και στερεών αποβλήτων με στόχο την πλήρη συμμόρφωση με την κοινοτική και εθνική νομοθεσία.
- Έργα προστασίας υδατικών πόρων, έργα εξοικονόμησης νερού μέσω της ανακύκλωσης του χρησιμοποιημένου νερού, παραγωγή νερού μέσω της αφαλάτωσης θαλάσσιου ή υφάλμυρου νερού με ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές.

Παράλληλα θα επιδιωχθεί η προώθηση δράσεων επιχειρηματικότητας μέσω των Νέων Χρηματοδοτικών Εργαλείων (Ταμείων) και των Πρωτοβουλιών, συγκεκριμένα:

- Πρωτοβουλία JEREMIE: Πλήρης Ενεργοποίηση της πρωτοβουλίας JEREMIE για την εφαρμογή χρηματοδοτικών εργαλείων χορήγησης δανείων και μικροπιστώσεων σε ΜΜΕ, με αρχικό προϋπολογισμό 100 εκατ. ευρώ ο οποίος μετά την υπογραφή επέκτασης της υφιστάμενης συμφωνίας χρηματοδότησης στις 5/10/2010, για επιπλέον πόρους ύψους 150 εκατ. ευρώ που θα διατεθούν από το Ε.Π. «Ψηφιακή σύγκλιση» ανήλθε στο ποσό των 250 εκατ. ευρώ. Στο ταμείο χαρτοφυλακίου JEREMIE, και στο διάστημα από τον 11ο του 2009 μέχρι σήμερα, έχει ολοκληρωθεί ο σχεδιασμός 5 προϊόντων συνολικού ύψους 210,3 εκατ. ευρώ.
Για τα 3 από τα παραπάνω προϊόντα έχει ολοκληρωθεί η διαγωνιστική διαδικασία και έχουν υπογραφεί συμβάσεις με τους ενδιαμέσους φορείς χρηματοδότησης. Για τα υπόλοιπα δύο αναμένεται να ολοκληρωθεί η διαδικασία εντός έτους.
Από τα προϊόντα για τα οποία έχουν υπογραφεί συμβάσεις, το πρώτο προϊόν ύψους 60 εκατ. ευρώ έχει αρχίσει ήδη να διατίθεται στην αγορά εδώ και περίπου 9 μήνες και έχουν μέχρι τώρα εγκριθεί δάνεια ύψους 13,1 εκατ. ευρώ. Μέχρι το τέλος του τρέχοντος έτους αναμένεται να είναι διαθέσιμα στην αγορά και τα άλλα 2 προϊόντα.
- Πρωτοβουλία JESSICA: Η χρηματοδοτική συμφωνία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων που προβλέπει τη μεταφορά ποσού ύψους 258 εκατ. ευρώ στο ταμείο χαρτοφυλακίου της Πρωτοβουλίας Jessica, για έργα αστικής ανάπτυξης και για έργα διαχείρισης στερεών αποβλήτων.
- Ιδρύθηκε χρηματοδοτικός οργανισμός για ΜΜΕ, με την ονομασία Ελληνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης (ΕΤΕΑΝ) που αποτελεί μετεξέλιξη του TEMΠME.
- Ταμείο Επιχειρηματικότητας συστήθηκε με τη σχετική Κοινή Υπουργική Απόφαση, με μετοχικό κεφάλαιο για την ενεργοποίηση νέων ανακυκλώσιμων μορφών χρηματοδότησης και επενδυτικής πρακτικής ύψους 460 εκατ. ευρώ όπως venture capital, start up and seed capital, business angels κ.λπ. Το ταμείο λειτουργεί στο πλαίσιο του ΕΤΕΑΝ και ήδη έχουν υπογραφεί συμβάσεις με ενδιαμέσους χρηματοδοτικούς οργανισμού για την πλειονότητα των δράσεων που έχουν σχεδιαστεί.

- Προβλέπεται να δημιουργηθεί Ταμείο Εξωστρέφειας το οποίο φιλοδοξεί να στηρίξει τις επιχειρήσεις που έχουν εξαγωγικό προσανατολισμό και να τις βοηθήσει στην προσπάθειά τους να διεισδύσουν στις αγορές του εξωτερικού.
- Αντίστοιχα συστάθηκε τον Οκτώβριο του 2010 το Ταμείο χαρτοφυλακίου ΕΝΑΛΙΟ, για το οποίο διατέθηκαν 35 εκατ. ευρώ από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιεία». Μέχρι σήμερα έχει ολοκληρωθεί ο σχεδιασμός της επενδυτικής στρατηγικής και των αντίστοιχων προϊόντων και είναι σε εξέλιξη η διαδικασία για την εύρεση ενδιάμεσων χρηματοδοτικών οργανισμών.
- Τέλος προβλέπεται η δημιουργία δύο νέων χρηματοδοτικών μέσων με στόχο την ενίσχυση της ρευστότητας των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στοχευμένα για δράσεις επιχειρηματικότητας και μεγάλων δημοσίων έργων.

2. Η ανασύνταξη της δημόσιας διοίκησης που αποτελεί την υπ' αριθμό ένα πρόκληση για το μέλλον και την προοπτική της χώρας μας. Στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης για τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης, υιοθετούνται μέτρα για τον εξορθολογισμό της χρήσης των πόρων, την οργάνωση της δημόσιας διοίκησης, της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και των κοινωνικών προγραμμάτων.

3. Οι επενδύσεις σε βιώσιμες υποδομές που ενισχύουν την παραγωγικότητα, την εξωστρέφεια και ελκυστικότητα της χώρας και βελτιώνουν την ποιότητα ζωής. Σημαντική θέση κατέχουν η ολοκλήρωση έργων, οι λειτουργικές διασυνδέσεις των μεταφορών (δίκτυα), η βέλτιστη αξιοποίηση των ήδη υλοποιημένων έργων. Η προσέλκυση ιδιωτικών κεφαλαίων, σε συνδυασμό με τους διαθέσιμους εθνικούς και κοινοτικούς πόρους, θα χρησιμοποιηθεί στην ανάπτυξη και λειτουργία των δικτύων και των υπηρεσιών μεταφορών.

4. Οι επενδύσεις στον τομέα της ενέργειας με έμφαση στην ανάπτυξη φιλικών προς το περιβάλλον μορφών ενέργειας και στη βελτίωση του ενεργειακού εφοδιασμού της χώρας.

5. Οι επενδύσεις στην παιδεία, τη γνώση, την καινοτομία και τις νέες τεχνολογίες αποτελεί κεντρικό στόχο της πολιτικής του ΕΣΠΑ. Μέσα από την αναβάθμιση και μεταρρύθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος εξασφαλίζεται η ανάπτυξη και η κοινωνική συνοχή.

6. Δράσεις για την Ενίσχυση της Προσαρμοστικότητας του Ανθρώπινου Δυναμικού για την Αύξηση της Ανταγωνιστικότητας των Επιχειρήσεων. Το ανθρώπινο δυναμικό αποτελεί το κλειδί της αναπτυξιακής στρατηγικής της χώρας και η αναβάθμισή του ουσιαστική απάντηση στο αίτημα της ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής. Προτεραιότητα δίνεται σε δράσεις με κυρίαρχο στρατηγικό στόχο την αναβάθμιση και προσαρμογή του ανθρώπινου δυναμικού και των επιχειρήσεων, την προώθηση της απασχόλησης και την άμβλυση των προβλημάτων της αγοράς εργασίας. Βασικής προτεραιότητας χαρακτηρίζονται τα μέτρα ενεργητικών πολιτικών που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με κλάδους οι οποίοι πλήττονται περισσότερο στην παρούσα διεθνή συγκυρία. Οι κλάδοι αυτοί είναι κυρίως ο κατασκευαστικός-τεχνικός τομέας, ο τουρισμός, ο πολιτισμός. Τέλος θα δοθεί προτεραιότητα στην κατάρτιση ανέργων σε νέους τομείς απασχόλησης, στα «πράσινα επαγγέλματα», σε θέσεις συναφείς με θέματα αειφόρου περιβαλλοντικής διαχείρισης καθώς και σε θέματα νέων τεχνολογιών.

7. Στον τομέα του πολιτισμού αναπτύσσονται πολιτιστικές υποδομές και υπηρεσίες στο νησιωτικό χώρο, στους ορεινούς όγκους και εξασφαλίζεται η πρόσβαση στους πολιτιστικούς χώρους μέσω σημαντικών οδικών αξόνων. Η «τόνωση της ζήτησης στον τομέα του Πολιτισμού» εστιάζει στην ανάπτυξη ποιοτικών υπηρεσιών και πολιτιστικών θεσμών ευρωπαϊκής ή και παγκόσμιας εμβέλειας.

8. Στην αναπτυξιακή πορεία της χώρας, ο τουρισμός κατέχει μια άκρως σημαντική θέση. Το «τουριστικό προϊόν» εμπλουτίζεται και εστιάζει στην αξιοποίηση φυσικού και πολιτιστικού αποθέματος για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου με τη δυναμική ανάπτυξη των ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού μέσω ολοκληρωμένων και καινοτόμων παρεμβάσεων εκσυγχρονισμού του τουριστικού τομέα, καθώς και συμπλήρωσης και αναβάθμισης των υποδομών για την ανάπτυξη παραδοσιακών, ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Προγράμματα ΠΔΕ 2012 χρηματοδοτούμενα αμιγώς από εθνικούς πόρους

Στο ΠΔΕ που χρηματοδοτείται αποκλειστικά από εθνικούς πόρους και θα φθάσει στα 1.700 εκατ. ευρώ το 2012, η επιλογή των έργων θα γίνει με κριτήριο τη συμπληρωματικότητα, τις συνέργιες και τη σκοπιμότητα τους σε σχέση με την εκτέλεση έργων συγχρηματοδοτούμενων από την ΕΕ. Περιλαμβάνονται σημαντικές κατηγορίες έργων, όπως: επενδυτικές δραστηριότητες των ΟΤΑ α' βαθμού σε όλη τη χώρα, ενισχύσεις των ιδιωτικών επενδύσεων στο πλαίσιο υλοποίησης των αναπτυξιακών νόμων, δαπάνες για την αποκατάσταση ζημιών σε έργα υποδομής και ενισχύσεις σε πληγέντες από σεισμούς, πυρκαγιές και άλλες φυσικές καταστροφές.

Το ΠΔΕ, πέραν της χρηματοδότησης των παραπάνω τομέων, συμβάλλει αποφασιστικά στο πλαίσιο της ασκούμενης κοινωνικής πολιτικής και στην υποβοήθηση κοινωνικών ομάδων με ιδιαίτερα προβλήματα διαθέτοντας σημαντικά κονδύλια αποκλειστικά από εθνικούς πόρους για τη κοινωνική πρόνοια, τη λαϊκή κατοικία, την καταπολέμηση της ανεργίας, τη δωρεάν κρατική αρωγή στους σεισμόπληκτους και τη δωρεάν κρατική αρωγή για την αποκατάσταση παλιννοστούντων από χώρες της Ανατολικής Ευρώπης.

Δράσεις κατά Υπουργείο

Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων

Η συμβολή του ΠΔΕ στην οικονομική ανάπτυξη αποτυπώνεται στα Προγράμματα του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων που υλοποιεί μεγάλα έργα υποδομών όπως: τη κατασκευή των εθνικών οδικών αξόνων, τη κατασκευή της επέκτασης του Μετρό Αθηνών, τον εκσυγχρονισμό του ΟΣΕ, τη κατασκευή του Μετρό Θεσσαλονίκης, τη κατασκευή της επέκτασης του Προαστιακού Σιδηροδρόμου Αθηνών, τα λιμενικά – ναυτιλιακά έργα, τα έργα για τα αεροδρόμια, καθώς και τα έργα του συνολικού εθνικού και επαρχιακού οδικού δικτύου της χώρας. Επίσης υλοποιεί έργα για τη βελτίωση των υποδομών ύδρευσης και αποχέτευσης. Για το σκοπό αυτό δεσμεύονται πιστώσεις 2.142 εκατ. ευρώ, το οποίο αποτελεί το 27,82% του συνόλου των πιστώσεων του ΠΔΕ 2012.

Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας

Οι δράσεις βιομηχανίας-βιοτεχνίας, στο πλαίσιο της ενίσχυσης των ιδιωτικών επενδύσεων, χρηματοδοτούνται επίσης από το ΠΔΕ. Σημαντικό εργαλείο αποτελεί ο αναπτυξιακός νόμος που ενισχύει την ανάπτυξη τόσο των νέων όσο και υφιστάμενων βιομηχανικών, βιοτεχνικών και ξενοδοχειακών επιχειρήσεων, τον εκσυγχρονισμό τους, την προώθηση των νέων τεχνολογιών και της καινοτομίας, την απασχόληση και την ανάπτυξη της περιφέρειας.

Επίσης, στον τομέα αυτό περιλαμβάνονται και οι δαπάνες για την ανάπτυξη δομών υποστήριξης της επιχειρηματικότητας της χώρας όπως και οι επιχορηγήσεις στον ΕΟΜΜΕΧ για αποζημιώσεις επιχειρήσεων που επλήγησαν από θεομηνίες. Επιπλέον, το Υπουργείο υλοποιεί δράσεις του οικονομικού σχεδιασμού, δράσεις του προγράμματος για την ψηφιακή σύγκλιση και έργα νομαρχιακού και περιφερειακού επιπέδου (ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα). Για το σκοπό αυτό δεσμεύονται πιστώσεις 1.632 εκατ. ευρώ, το οποίο αποτελεί το 21,19% του συνόλου των πιστώσεων του ΠΔΕ 2012.

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Τα έργα του γεωργικού τομέα συνιστούν μια άλλη πολύ σημαντική κατηγορία έργων που χρηματοδοτούνται από το ΠΔΕ 2012. Περιλαμβάνονται έργα υποδομών για τη βελτίωση συνθηκών μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, οικονομικές ενισχύσεις γεωργικών προγραμμάτων, κατασκευαστικές βελτιώσεις και εξοπλισμός κτηνιατρικών εργαστηρίων σε ακριτικές περιοχές, εγγειοβελτιωτικά έργα κ.λπ. Για τα έργα αυτά, δεσμεύονται πιστώσεις 388 εκατ. ευρώ.

Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής

Στις δαπάνες για ενέργεια περιλαμβάνονται και οι επιχορηγήσεις σε ενδιάμεσους φορείς (όπως Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας – ΚΑΠΕ) για την πραγματοποίηση ιδιωτικών επενδύσεων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Σημαντική είναι και η συμμετοχή του ΠΔΕ για έργα που συμβάλλουν στην προστασία και αναβάθμιση του περιβάλλοντος και τη βιώσιμη οικιστική ανάπτυξη καθώς και την προστασία των δασών. Για το σκοπό αυτό προβλέπεται να διατεθούν 396 εκατ. ευρώ.

Υπουργείο Εσωτερικών και Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης

Σημαντικά είναι επίσης τα κονδύλια που θα διατεθούν για τον εκσυγχρονισμό και τη βελτίωση της λειτουργίας της Δημόσιας Διοίκησης. Στο πλαίσιο αυτό χρηματοδοτούνται δράσεις για τη βελτίωση της παραγωγικότητας και ποιότητας των δημοσίων υπηρεσιών, για την άρση διοικητικών εμποδίων, για την αποφυγή δημιουργίας συνθηκών αποκλεισμού από την κοινωνία της γνώσης, για τη διοικητική διαφάνεια και την καταπολέμηση της διαφθοράς, για την ανάπτυξη της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, για τη δια βίου μάθηση και εκπαίδευση των δημοσίων υπαλλήλων, για την ενίσχυση της διαπεριφερειακής συνεργασίας και για την μετατροπή των ΚΕΠ σε κέντρα ολοκληρωμένων συναλλαγών. Τα ποσά που δεσμεύονται ανέρχονται στα 567 εκατ. ευρώ και αφορούν σε έργα των τομέων της Δημόσιας Διοίκησης, των ΟΤΑ Α΄ και Β΄ βαθμού και της ψηφιακής σύγκλισης.

Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης & Θρησκευμάτων, Υπουργείο Πολιτισμού & Τουρισμού, Υπουργείο Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Υπουργείο Εργασίας & Κοινωνικής Ασφάλισης

Οι επενδυτικές δαπάνες για την παιδεία, τον πολιτισμό, την υγεία-πρόνοια αποτελούν σημαντικό μέρος του ΠΔΕ μέσα από τη στήριξη δράσεων που συμβάλλουν στην πνευματική, πολιτιστική και κοινωνική ανάπτυξη. Η εκπαίδευση, η επιστημονική έρευνα, η τεχνολογία και η καινοτομία ως βασικά στοιχεία της οικονομίας της γνώσης, συμβάλλουν σημαντικά στην αύξηση της παραγωγικότητας και στη ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας.

Ειδικότερα στο τομέα της Παιδείας καταβάλλεται τεράστια προσπάθεια για τον εκσυγχρονισμό των υποδομών και τη διάχυση της γνώσης στους νέους μέσω στοχευμένων δράσεων

Στις δαπάνες για την υγεία-πρόνοια περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, δαπάνες για εξοπλισμό των νοσοκομείων, για λειτουργία παιδικών σταθμών και γηροκομείων, για δημιουργία δομών αποασυλοποίησης ψυχικά ασθενών όπως και δομών παροχής φροντίδας ψυχικής υγείας, καθώς και δαπάνες για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών.

Το ΠΔΕ χρηματοδοτεί επίσης δράσεις για την έρευνα και την τεχνολογία, για προγράμματα ανάπτυξης βιομηχανικών ερευνών καθώς και για προγράμματα ενίσχυσης ερευνητικού δυναμικού.

Σημαντική είναι και η συμμετοχή του ΠΔΕ για έργα πολιτισμού, όπως η κατασκευή – επισκευή μουσείων, η συντήρηση μνημείων και αρχαιολογικών χώρων όπως και η συνολική ανάδειξή τους.

Παράλληλα το ΠΔΕ χρηματοδοτεί δράσεις για την ανάπτυξη του τουρισμού, τον αθλητισμό, την απασχόληση και την προστασία των ανέργων και άλλες δράσεις που συμβάλλουν στην ανάπτυξη και ευημερία των πολιτών.

Η ταχύτητα των τεχνολογικών και οργανωτικών αλλαγών στην παραγωγική διαδικασία δημιουργεί συνεχώς την ανάγκη απόκτησης νέων γνώσεων και ανάπτυξης ποικίλων δεξιοτήτων στο κοινωνικό σύνολο. Ο ρόλος της κατάρτισης και της εκπαίδευσης καθίσταται πρωταρχικός, τόσο για τους άνεργους όσο και για τους εργαζόμενους και με ιδιαίτερη βαρύτητα στους νέους και τις γυναίκες, στο τμήμα της ενίσχυσης των προοπτικών απασχόλησης αλλά και της επαγγελματικής ανέλιξης αντίστοιχα.

Συνολικά οι προβλεπόμενες πιστώσεις για τις ανωτέρω δράσεις ανέρχονται σε 1.297 εκατ. ευρώ το οποίο αντιστοιχεί στο 16,84% του συνόλου των δημοσίων επενδύσεων.

Τέλος το ΠΔΕ χρηματοδοτεί δράσεις αρμοδιότητας των Υπουργείων Δικαιοσύνης, Εξωτερικών, Εθνικής Άμυνας και Προστασίας του Πολίτη.

Χρηματοδότηση έργων περιφερειακών προγραμμάτων

Πολύ σημαντική είναι η συμβολή του ΠΔΕ στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της Περιφέρειας. Με τον «Καλλικράτη» θεμελιώθηκαν 13 αιρετές περιφέρειες Β΄ βαθμού και 7 αποκεντρωμένες κρατικές διοικήσεις στη θέση των 13 κρατικών περιφερειών που υπήρχαν.

Ειδικότερα με την έναρξη εφαρμογής του νέου νόμου του Καλλικράτη τα περιφερειακά προγράμματα και τα νομαρχιακά που ήταν ενταγμένα στις ΣΑΝΑ/3 και ΣΑΝΑ/8 υλοποιούνται από τις νέες αιρετές Περιφέρειες.

Οι πιστώσεις που εγγράφονται στον προϋπολογισμό του 2012 για έργα περιφερειακών προγραμμάτων ανέρχονται στο ποσό των 1.150 εκατ. ευρώ (1.000 εκατ. ευρώ για έργα συγχρηματοδοτούμενα από την ΕΕ και 150 εκατ. ευρώ για έργα χρηματοδοτούμενα αμιγώς από εθνικούς πόρους), έναντι 1.110 εκατ. ευρώ το 2011 και 583,01 εκατ. ευρώ το 2010. Στον πίνακα 3.23 παρουσιάζονται στοιχεία για τη χρηματοδότηση από το ΠΔΕ έργων που εκτελούνται από τις Περιφέρειες για την περίοδο 2010 -2012.

Πίνακας 3.23 Χρηματοδότηση έργων ΠΔΕ που εκτελούνται από τις περιφέρειες (σε εκατ. ευρώ)					
	2010 Πληρωμές	2011 Εκτιμήσεις πληρωμών	2012 Προβλέψεις	Μεταβολή 2011/2010	Μεταβολή 2012/2010
Χρηματοδοτήσεις έργων περιφέρειας με κοινοτική συμμετοχή	475	980	1.000	106,1	2,0
Χρηματοδοτήσεις έργων περιφέρειας από εθνικούς πόρους	108	130	150	20,8	15,4
Σύνολο	583	1.110	1.150	90,4	3,6

Πηγή: ΠΔΕ

Πίνακας 3.24 Περιφερειακό πρόγραμμα ΠΔΕ 2012 (σε εκατ. ευρώ)			
Αποκεντρωμένες Διοικήσεις	Συγχρηματοδοτούμενο	Εθνικό	Σύνολο
Αττική	165	14	179
Περιφέρεια Αττικής	165	14	179
Θεσσαλία – Στερεά Ελλάδα	130	24	154
Περιφέρεια Θεσσαλίας	65	12	77
Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας	65	12	77
Ήπειρος – Δυτική Μακεδονία	110	18	128
Περιφέρεια Ηπείρου	80	10	90
Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας	30	8	38
Πελοπόννησος, Δυτική Ελλάδα και Ιόνιο	170	36	206
Περιφέρεια Πελοποννήσου	60	16	76
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας	60	16	76
Περιφέρεια Ιονίων Νήσων	50	4	54
Αιγαίο	105	16	121
Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου	70	8	78
Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου	35	8	43
Κρήτη	85	10	95
Περιφέρεια Κρήτης	85	10	95
Μακεδονία – Θράκη	235	32	267
Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης	60	12	72
Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας	175	20	195
Σύνολο	1.000	150	1.150

* Περιλαμβάνεται συνολική συνεισφορά από δωρεές του ΕΤΑΕΑ 8,6 εκατ. ευρώ κατανομημένη ως εξής: Στερεά Ελλάδα 0,6 εκατ. ευρώ, Πελοπόννησος 4 εκατ. ευρώ και Δυτική Ελλάδα 4 εκατ. ευρώ.

Συμμετοχή του ΠΔΕ στο μετοχικό κεφάλαιο των ΔΕΚΟ και ΑΕ του Δημοσίου

Σημαντικό μέρος των μεγάλων έργων που χρηματοδοτούνται από το ΠΔΕ υλοποιείται από τις ΔΕΚΟ και ΑΕ του δημόσιου τομέα με μεταβίβαση πιστώσεων στους οργανισμούς αυτούς. Συγκεκριμένα κατά το έτος 2012 το ύψος των επιχορηγήσεων ανέρχεται στα 1.050 εκατ. ευρώ, το οποίο αντιστοιχεί στο 13,63% του ΠΔΕ. Το μεγαλύτερο μέρος των επιχορηγήσεων αφορά σε μεγάλα έργα υποδομής όπως τα έργα της Εγνατίας ΑΕ, του Μετρό Αθηνών, του ΟΣΕ και του Οργανισμού Σχολικών Κτιρίων (ΟΣΚ).

Πίνακας 3.25 Συμμετοχή του ΠΔΕ στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου των ΔΕΚΟ και λοιπών επιχειρήσεων του Δημοσίου (σε χιλ. ευρώ)									
Δημόσιες επιχειρήσεις	2010 Πραγματοποιήσεις			2011 Εκτιμήσεις πραγμ/σεων			2012 Προβλέψεις		
	Συγχρηματοδοτούμενο ΠΔΕ	Εθνικό ΠΔΕ	Σύνολο	Συγχρηματοδοτούμενο ΠΔΕ	Εθνικό ΠΔΕ	Σύνολο	Συγχρηματοδοτούμενο ΠΔΕ	Εθνικό ΠΔΕ	Σύνολο
ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ	201.144		201.144	110.000		110.000	195.000		195.000
ΔΕΠΑΝΟΜ	36.409	32.909	69.318	24.500	10.500	35.000	90.000	8.000	98.000
ΕΓΝΑΤΙΑ	282.800	100	282.900	98.400	7.000	105.400	160.000		160.000
ΕΑΧΑ		985	985		1.000	1.000		1.000	1.000
ΕΟΜΜΕΧ	2.851	3.486	6.337	36.700	1.800	38.500	15.000	3.000	18.000
ΕΛΟΤ				300		300	1.000		1.000
ΕΡΤ		2.000	2.000						
ΘΕΜΙΣ ΑΕ		8.887	8.887		2.000	2.000		5.000	5.000
ΚΕΔ		4.386	4.386		5.000	5.000		5.000	5.000
ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΑΕ		4.000	4.000	17.400	2.000	19.400	25.000	2.000	27.000
ΟΑΣΑ	74.699		74.699	48.400	200	48.600	20.000	3.000	23.000
ΟΣΕ	516.600		516.600	349.100		349.100	410.000		410.000
ΟΣΚ	2.272	93.470	95.742	21.200	3.500	24.700	80.000	20.000	100.000
ΟΠΕ		3.000	3.000		3.000	3.000		3.000	3.000
ΤΕΜΠΜΕ / ΕΤΕΑΝ	92.000		92.000	58.000		58.000			
ΤΡΑΜ ΑΕ	5.000		5.000	1.000		1.000	4.000		4.000
Σύνολο	1.213.776	153.223	1.366.999	765.000	36.000	801.000	1.000.000	50.000	1.050.000

* Σημειώνεται ότι δεν έχουν προβλεφθεί οι δαπάνες στην περίπτωση συγχώνευσης κάποιων φορέων διότι δεν έχουν εκδοθεί ΚΥΑ.

Πηγές Χρηματοδότησης του ΠΔΕ

Η αποτελεσματική αξιοποίηση των πηγών χρηματοδότησης και η επίσπευση της απορρόφησης των πόρων από την Ευρωπαϊκή Ένωση για τα συγχρηματοδοτούμενα έργα του ΠΔΕ καθίσταται για τη χώρα μας σημαντική.

Βασική πηγή εσόδων για τη χρηματοδότηση των έργων του ΠΔΕ αποτελούν οι εισροές από την Ευρωπαϊκή Ένωση και ειδικότερα από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), το Ταμείο Αλιείας, το Ταμείο Συνοχής, τα Ταμεία για τα έργα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης για την προγραμματική περίοδο 2007-2013 - ΕΓΤΑΑ (γεωργικό) και ΕΤΑ (αλιείας) - καθώς και το Ταμείο Αλληλεγγύης και Διαχείρισης Μεταναστευτικών Ροών. Τα έσοδα από την ΕΕ για το 2011 προβλέπεται ότι θα ανέλθουν στα 3.175 εκατ. ευρώ, τα οποία καλύπτουν το 41,72% περίπου του συνόλου των δαπανών του ΠΔΕ.

Σημειώνεται ότι, το 2011 τα έσοδα από τις επιχορηγήσεις της ΕΕ αυξήθηκαν κατά 13,4% σε σχέση με το 2010, ενώ το 2012 προβλέπεται να αυξηθούν κατά 43,3% έναντι αυτών του 2011.

Τέλος, τα πιστωτικά έσοδα του ΠΔΕ και η αύξηση των στοιχείων του ενεργητικού του Δημοσίου το 2011 παρουσιάζουν μείωση σε σχέση με το 2010 κατά 34,2% ενώ το 2012 παρουσιάζουν μείωση κατά 16,3% σε σχέση με το 2011.

Πίνακας 3.26 Πηγές χρηματοδότησης ΠΔΕ (σε εκατ. ευρώ)					
Πηγές εσόδων	2010 Πραγματ/σεις	2011 Εκτιμήσεις	2012 Προβλέψεις	Μεταβολή %	
				2011/2010	2012/2011
Έσοδα δημόσιων επενδύσεων	3.072	3.365	4.750	9,5	41,2
Ίδια έσοδα	300	190	200	-36,7	5,3
Επιχορηγήσεις ΕΕ	2.801	3.175	4.550	13,4	43,3
- ΕΤΠΑ	(1.732)	(1.805)	(2.371)	(4,2)	(31,4)
- Ταμείο Συνοχής	(569)	(553)	(1.045)	(-2,9)	(89,0)
- ΕΚΤ	(296)	(538)	(819)	(82,1)	(52,2)
- Λοιπά	(1)	(3)	(2)		
- Ταμείο αλληλεγγύης και διαχείρισης μεταναστευτικών ροών	(37)	(30)	(36)	(-19,0)	(20,0)
- ΕΓΤΑΑ (2007-2013)	(166)	(226)	(247)	(36,4)	(9,3)
- ΕΤΑ (2007-2013)		(20)	(30)		(50,0)
Πιστωτικά έσοδα και αύξηση στοιχείων ενεργητικού	5.353	3.525	2.950	-34,2	16,3
Σύνολο	8.454	6.890	7.700	-18,5	11,8

Πηγή: Ειδική Υπηρεσία Αρχή Πληρωμής – Προσχέδιο Π/Υ 2012

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων: Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ).

Πίνακας 3.27 Ενδεικτική μηνιαία κατανομή εσόδων-δαπανών κρατικού προϋπολογισμού έτους 2012 (σε εκατ. ευρώ)

	Ιαν.	Φεβ.	Μαρ.	Απρ.	Μαι	Ιουν.	Ιουλ.	Αυγ.	Σεπτ.	Οκτ.	Νοεμ.	Δεκ.	2012 ΣΥΝΟΛΟ
Έσοδα (1+2)	5.390	3.584	3.544	4.303	4.332	4.272	5.903	5.062	5.257	5.203	5.243	7.091	59.184
1. Καθαρά έσοδα ΤΠ (α-β)	5.390	3.583	3.287	3.806	3.853	3.758	5.465	4.626	4.853	4.709	4.689	6.415	54.434
α. Έσοδα προ επιστροφών φόρων	5.742	3.808	3.489	4.121	4.245	4.186	5.797	4.906	5.218	5.006	4.949	6.767	58.234
β. Επιστροφές φόρων	352	225	202	315	392	428	332	280	365	297	260	352	3.800
2. Έσοδα ΠΔΕ	0	1	257	497	479	514	438	436	404	494	554	676	4.750
Δαπάνες (1+2)	9.952	4.951	5.476	6.227	5.954	6.452	6.749	5.636	5.516	5.082	4.712	5.851	72.557
1. Δαπάνες ΤΠ	9.522	4.313	5.063	5.192	5.324	5.448	6.209	5.196	4.899	4.552	4.270	4.870	64.857
- Πρωτογενείς δαπάνες ΤΠ	4.310	3.758	3.867	4.664	4.321	4.339	4.392	3.943	3.993	4.039	3.717	3.743	49.085
- Επιχορήγηση νοσηλευτικών ιδρυμάτων για εξόφληση μέρους παλαιών οφειλών τους		100	50	50	50	50	100						400
- Εξοπλιστικά προγράμματα Υπουργείου Εθνικής Άμυνας	40	60	70	85	50	50	110	100	100	100	115	120	1.000
- Καταπτώσεις εγγυήσεων σε φορείς εκτός γενικής κυβέρνησης	3	9	9	31	7	11	7	6	9	3	36	8	139
- Καταπτώσεις εγγυήσεων σε φορείς γενικής κυβέρνησης	12	54	42	61	31	99	418	128	241	51	38	309	1.484
- Τόκοι	5.157	332	1.025	301	865	899	1.182	1.019	556	359	364	691	12.750
2. Δαπάνες ΠΔΕ	430	638	413	1.035	630	1.004	540	440	617	530	442	981	7.700
Ισοζύγιο κρατικού προϋπολογισμού	-4.562	-1.367	-1.932	-1.924	-1.622	-2.180	-846	-574	-259	121	531	1.240	-13.373

4. Χρηματοροές μεταξύ Ελλάδας και Ευρωπαϊκής Ένωσης

Οι χρηματοροές μεταξύ Ελλάδας και Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά τα έτη 2010-2012 παρουσιάζονται στον πίνακα 3.28. Από τη σύγκριση απολήψεων και αποδόσεων προκύπτει ότι το δημοσιονομικό όφελος της Ελλάδας από τον κοινοτικό προϋπολογισμό για το έτος 2010 διαμορφώθηκε στα 3.113 εκατ. ευρώ, ενώ για το 2011 εκτιμάται σε 3.393 εκατ. ευρώ, αντιπροσωπεύοντας το 1,4% και το 1,6% του ΑΕΠ, αντίστοιχα. Το έτος 2012 το δημοσιονομικό όφελος προβλέπεται σε 4.602 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 2,2% του ΑΕΠ. Η σχέση απολήψεων-αποδόσεων αναμένεται να διαμορφωθεί περίπου σε 2,47/1 για το έτος 2011 και σε 2,98/1 το 2012, ενώ το 2010 ήταν 2,31/1.

Σημειώνεται ότι το μεγαλύτερο μέρος των κοινοτικών πόρων κατευθύνεται μέσω των διαρθρωτικών ταμείων σε τομείς αναπτυξιακής πολιτικής, που συμβάλλουν κυρίως στη στήριξη του στόχου της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας και στην ενίσχυση της απασχόλησης.

Ειδικότερα, με τη μεταφορά κοινοτικών πόρων στην ελληνική οικονομία ενισχύονται τα μεγάλα έργα υποδομών κυρίως στους τομείς μεταφορών και περιβάλλοντος, η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, η επιχειρηματικότητα, η κοινωνική πολιτική και η περιφερειακή ανάπτυξη. Επίσης, ένα σημαντικό μέρος κοινοτικών πόρων κατευθύνεται στον αγροτικό τομέα, αφενός μέσω εισοδηματικών ενισχύσεων από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΓΕ) και αφετέρου μέσω προγραμμάτων για την αγροτική ανάπτυξη, από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ).

4.1 Χρηματικές ροές με την Ευρωπαϊκή Ένωση το 2011

Απολήψεις

Οι συνολικές εισροές της Ελλάδας από την ΕΕ κατά το έτος 2011 εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν σε 5.700 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 4,1% έναντι του 2010. Η αύξηση αυτή αναμένεται να προέλθει κυρίως από τις απολήψεις του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων και ειδικότερα από τη σημαντική αύξηση που παρουσιάζεται στις απολήψεις του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ).

Ειδικότερα, το έτος 2011 ανά τομέα προϋπολογισμού αναμένονται τα ακόλουθα :

Τακτικός προϋπολογισμός (ΤΠ)

Οι απολήψεις που προορίζονται για τον ΤΠ αφορούν, κατά κύριο λόγο, στην παροχή κοινοτικών ενισχύσεων προς όφελος της αγροτικής ανάπτυξης, ειδικότερα δε αφορά τη συγχρηματοδότηση από την ΕΕ προγραμμάτων και δράσεων αγροτικής ανάπτυξης, όπως αγροτοπεριβαλλοντικά μέτρα (βιολογική γεωργία, μακροχρόνια παύση, κτηνοτροφία), στήριξη ορεινών και μειονεκτικών περιοχών, δάσωση, κ.λπ.

Μέσω του ΤΠ αναμένεται να εισρεύσουν συνολικά 271 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας μείωση κατά 15,4% σε σχέση με το 2010 και κατά 21% σε σχέση με την αρχική πρόβλεψη, λόγω των μειωμένων απολήψεων από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) για τα προγράμματα που αφορούν τον ΤΠ. Η μείωση ωστόσο αντισταθμίζεται σχεδόν εξολοκλήρου από την αύξηση των αντίστοιχων απολήψεων ΕΓΤΑΑ για το ΠΔΕ.

Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ)

Μέσω του ΠΔΕ εκτιμώνται εισροές ύψους 3.175 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας αύξηση κατά 13,4 %, σε σύγκριση με το έτος 2010. Σημειώνεται ότι σε σχέση με τις αρχικές προβλέψεις του προϋπολογισμού 2011, η απορρόφηση των κοινοτικών κονδυλίων παρουσιάζει υστέρηση. Τούτο οφείλεται τόσο στην έλλειψη ρευστότητας που σημειώθηκε στην αγορά εξαιτίας της ύφεσης, που είχε ως συνέπεια την αδυναμία χρηματοδότησης των επενδύσεων στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ από ιδιώτες, όσο και στις καθυστερήσεις υλοποίησης και πληρωμών των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων λόγω και της διοικητικής μεταρρύθμισης που πραγματοποιήθηκε σε επίπεδο περιφερειών κατά το α' εξάμηνο του έτους με την εφαρμογή του προγράμματος «Καλλικράτης».

Το 91% των συνολικών απολήψεων για το 2011 προέρχονται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής. Ειδικότερα, από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης αναμένονται εισροές ύψους 1.805 εκατ. ευρώ, από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο 538 εκατ. ευρώ και από το Ταμείο Συνοχής 553 εκατ. ευρώ. Επιπλέον, προβλέπονται 200 εκατ. ευρώ από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και 40 εκατ. ευρώ από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας.

Στις εκτιμώμενες εισροές του ΠΔΕ συμπεριλαμβάνεται ποσό ύψους 30 εκατ. ευρώ, το οποίο αφορά απολήψεις από το *Γενικό Πρόγραμμα* της ΕΕ «*Αλληλεγγύη και Διαχείριση Μεταναστευτικών Ροών*». Το εν λόγω πρόγραμμα αφορά την περίοδο 2007-2013 και έχει στόχο την υλοποίηση δράσεων για την καθιέρωση μιας ολοκληρωμένης διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων της Ένωσης και την εφαρμογή κοινών πολιτικών στη χορήγηση ασύλου και τη μετανάστευση.

Προϋπολογισμός ΕΛΕΓΕΠ

Οι απολήψεις του τομέα εγγυήσεων γεωργικών προϊόντων που αποτυπώνονται στον προϋπολογισμό ΕΛΕΓΕΠ (ΕΓΤΕ/Εγγυήσεις) χρηματοδοτούν τη στήριξη του εισοδήματος του αγροτικού πληθυσμού και την ανάπτυξη της υπαίθρου. Οι εισροές από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) αναμένεται να ανέλθουν στο ύψος των 2.252 εκατ. ευρώ για το έτος 2011, αντιπροσωπεύοντας το 40% του συνόλου των απολήψεων από την ΕΕ.

Αποδόσεις

Οι συνολικές συνεισφορές της Ελλάδας στον κοινοτικό προϋπολογισμό εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 2.307 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας μείωση 2,4% σε σχέση με το 2010. Το αποτέλεσμα αυτό οφείλεται σε μειωμένες αποδόσεις δασμών του Κοινού Εξωτερικού Δασμολογίου, στη μείωση των συνεισφορών βάσει ΦΠΑ (λόγω συρρίκνωσης της ιδιωτικής και της δημόσιας κατανάλωσης), καθώς και σε μεταφορά πλεονάσματος του κοινοτικού προϋπολογισμού έτους 2010, το οποίο θα συμψηφιστεί με τις αποδόσεις του 2011. Σημειώνεται ότι στις έκτακτες συνεισφορές εκτιμάται και απόδοση ποσού 124,8 εκατ. ευρώ, που αφορά σε τόκους υπερημερίας λόγω μη απόδοσης δασμών από την εισαγωγή στρατιωτικού υλικού από τρίτες χώρες την περίοδο 1998-2002.

Δημοσιονομικό όφελος

Το δημοσιονομικό όφελος για το 2011 εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε 3.393 εκατ. ευρώ σημειώνοντας αύξηση κατά 9 % σε σύγκριση με το αντίστοιχο όφελος του έτους 2010.

Πίνακας 3.28 Χρηματοροές μεταξύ Ελλάδας και ΕΕ 2010-2012
(σε εκατ. ευρώ)

	2010	2011		2012	2011/10	2012/11
	Πραγμ/σεις	Προϋπ/σμός	Εκτιμήσεις πραγμ/σεων	Προβλέψεις	Μεταβολή %	
Αποδόσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση (I)	2.363	2.487	2.307	2.326	-2,4%	0,8%
Ίδιοι κοινοτικοί πόροι	2.303	2.392	2.120	2.247	-7,9%	6,0%
Δασμοί ΚΕΔ και αντιντάμπινγκ	278	208	185	190	-33,4%	2,7%
Εισφορές ζάχαρης και ισογλυκόζης	2	2	2	1	5,3%	-30,0%
Συνεισφορές βάσει ΦΠΑ	462	414	400	408	-13,4%	1,9%
Συνεισφορές βάσει ΑΕΕ	1.561	1.768	1.533	1.648	-1,8%	7,5%
Λοιπές συνεισφορές-επιστροφές	14	40	140	16	930,9%	-88,9%
Πρόσθετες έκτακτες συνεισφορές	12	30	136	10	1074,4%	-92,6%
Επιστροφές από ανεκτέλεστα προγράμματα	2	10	4	6	100,0%	40,0%
Λοιπές συνεισφορές εκτός προϋπολογισμού ΕΕ	47	55	47	63	0,0%	34,0%
Συμμετοχή στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης	47	55	47	63	0,0%	34,0%
Απολήψεις από την Ευρωπαϊκή Ένωση (II)	5.476	6.818	5.700	6.928	4,1%	21,5%
Τακτικός προϋπολογισμός	320	341	271	165	-15,4%	-39,1%
Εξοδα είσπραξης παραδοσιακών ιδίων πόρων	64	52	47	48	-26,7%	2,1%
Απολήψεις ΕΓΤΑΑ	242	280	215	107	-11,2%	-50,2%
Λοιπές απολήψεις	14	9	9	10	-36,8%	11,1%
Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων	2.801	3.722	3.175	4.550	13,4%	43,3%
Απολήψεις ΕΤΠΑ	1.732	2.079	1.805	2.371	4,2%	31,4%
Απολήψεις ΕΓΤΑΑ	166	259	200	247	20,7%	23,5%
Απολήψεις Ευρ. Ταμείο Αλιείας		30	40	30		-25,0%
Απολήψεις ΕΚΤ	296	666	538	819	82,1%	52,2%
Απολήψεις ΕΓΤΕ		14	6			
Απολήψεις Ταμείο Συνοχής	569	640	553	1.045	-2,9%	89,0%
Απολήψεις Πρόγραμμα αλληλεγγύης και διαχείρισης μεταναστευτικών ροών	37	34	30	36	-18,9%	20,0%
Λοιπές απολήψεις	1		3	2	345,3%	-29,8%
Προϋπολογισμός ΕΛΕΓΕΠ	2.351	2.750	2.252	2.210	-4,2%	-1,9%
Απολήψεις από ΕΓΤΕ	2.351	2.750	2.252	2.210	-4,2%	-1,9%
Προϋπολογισμός τρίτων	4	5	2	3	-51,3%	50,0%
Απολήψεις ΕΤΠΑ	3	3	1	2	-68,8%	100,0%
Απολήψεις ΕΖΕΣ	1	2	1	1	9,9%	0,0%
Δημοσιονομικό όφελος (II-I)	3.113	4.331	3.393	4.602	9,0%	35,6%
(ως % του ΑΕΠ)	1,4	2,0	1,6	2,2		

4.2 Χρηματικές ροές με την Ευρωπαϊκή Ένωση το 2012

Οι προβλέψεις των χρηματοροών με την Ευρωπαϊκή Ένωση για το έτος 2012 βασίζονται κυρίως στις προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το σχέδιο προϋπολογισμού της ΕΕ του έτους αυτού, στην πρόοδο υλοποίησης των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων και στις εισροές που αναμένονται στον προϋπολογισμό ΕΛΕΓΕΠ.

Απολήψεις

Το σύνολο των εισροών της Ελλάδας από την ΕΕ κατά το έτος 2012 εκτιμάται ότι θα ανέλθει στο ποσό των σε 6.928 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 21,5% έναντι του 2011. Η αύξηση αυτή αναμένεται να προέλθει κυρίως από τις απολήψεις του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, καθώς οι απολήψεις που σχετίζονται με τον Τακτικό Προϋπολογισμό εμφανίζονται μειωμένες.

Ειδικότερα, ανά τομέα προϋπολογισμού προβλέπονται τα εξής:

Τακτικός προϋπολογισμός

Οι προβλεπόμενες εισροές από τον ΤΠ ανέρχονται συνολικά σε 165 εκατ. ευρώ, το 65% των οποίων αφορά απολήψεις από το ΕΓΤΑΑ για τη χρηματοδότηση μέτρων και δράσεων αγροτικής ανάπτυξης.

Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων

Οι απολήψεις από το ΠΔΕ προβλέπεται να διαμορφωθούν στο ύψος των 4.550 εκατ. ευρώ, οι οποίες αντιστοιχούν στο 66% περίπου των συνολικών εισροών από την ΕΕ. Σε σχέση με το έτος 2011 προβλέπεται σημαντική αύξηση των απολήψεων κατά 43,3%, λόγω της αύξησης του ποσοστού κοινοτικής συμμετοχής, καθώς και της αύξησης κατά 10% του ποσοστού της κάθε ενδιάμεσης πληρωμής, η οποία όμως θα συμψηφιστεί στο τέλος της προγραμματικής περιόδου. Επίσης, αναμένεται θετική επίδραση εξαιτίας της απόδοσης των μέτρων επιτάχυνσης του ΕΣΠΑ.

Ειδικότερα, από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης αναμένονται εισροές ύψους 2.371 εκατ. ευρώ, από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο 819 εκατ. ευρώ, από το Ταμείο Συνοχής 1.045 εκατ. ευρώ και από το ΕΓΤΑΑ 247 εκατ. ευρώ .

Στις προβλεπόμενες εισροές του ΠΔΕ συμπεριλαμβάνεται ποσό ύψους 36 εκατ. ευρώ που αφορά στο Γενικό Πρόγραμμα της ΕΕ «Αλληλεγγύη και Διαχείριση Μεταναστευτικών Ροών» περιόδου 2007-2013.

Προϋπολογισμός ΕΛΕΓΕΠ

Οι απολήψεις του προϋπολογισμού ΕΛΕΓΕΠ μέσω του ΕΓΤΕ για το 2012, προβλέπεται ότι θα ανέλθουν σε 2.210 εκατ. ευρώ, ποσό που αντιπροσωπεύει το 32% των συνολικών εισροών από την ΕΕ για το έτος αυτό.

Αποδόσεις

Οι συνεισφορές στον κοινοτικό προϋπολογισμό για το οικονομικό έτος 2012 προβλέπεται ότι θα ανέλθουν σε 2.326 εκατ. ευρώ.

Δημοσιονομικό όφελος

Το δημοσιονομικό όφελος για το έτος 2012 προβλέπεται ότι θα ανέλθει σε 4.602 εκατ. ευρώ, αυξημένο κατά 35,6%, σε σχέση με το εκτιμώμενο όφελος για το 2011. Το προβλεπόμενο δημοσιονομικό όφελος για το 2012 αντιπροσωπεύει το 2,2% του ΑΕΠ.

5. Νομικά πρόσωπα

Στον ενοποιημένο προϋπολογισμό των νομικών προσώπων περιλαμβάνονται οι προϋπολογισμοί των νομικών προσώπων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου πλην των ΔΕΚΟ που ταξινομήθηκαν στη γενική κυβέρνηση το 2009. Περιλαμβάνεται επίσης το Ασφαλιστικό Κεφάλαιο Αλληλεγγύης Γενεών (ΑΚΑΓΕ).

Το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων τους προέρχεται από επιχορηγήσεις από τον κρατικό προϋπολογισμό. Στα λοιπά έσοδά τους περιλαμβάνονται διάφορα τέλη (διόδια κ.λπ.), προμήθειες, έσοδα από πώληση υπηρεσιών κλπ.

Νομικά πρόσωπα πλην ΑΚΑΓΕ

Προβλέπεται ότι το σύνολο των νομικών προσώπων πλην του ΑΚΑΓΕ θα παρουσιάσουν έλλειμμα 139 εκατ. ευρώ το 2011 και 43 εκατ. ευρώ στο 2012. Τα ελλείμματα αυτά οφείλονται κυρίως στο κατασκευαστικό πρόγραμμα του ΟΣΚ ο οποίος δανειοδοτήθηκε για το σκοπό αυτό με 50 εκατ. ευρώ το 2011, στο ΕΤΕΑΝ λόγω καταπτώσεων εγγυήσεων, στα ΑΕΙ, τα ΤΕΙ και λοιπά νομικά πρόσωπα τα οποία λόγω του περιορισμού των επιχορηγήσεων από τον κρατικό προϋπολογισμό αναλώνουν ταμειακά διαθέσιμα προηγούμενων χρήσεων.

Οι επιχορηγήσεις από τον τακτικό προϋπολογισμό προβλέπονται οριακά αυξημένες, ενώ οι επιχορηγήσεις από το ΠΔΕ προβλέπεται να αυξηθούν σημαντικά ιδιαίτερα στο Υπουργείο Υποδομών, λόγω του κατασκευαστικού έργου των ΟΣΚ και ΔΕΠΑΝΟΜ.

Μειωμένες προβλέπονται οι δαπάνες προσωπικού λόγω των νέων μισθολογικών ρυθμίσεων και της μείωσης της απασχόλησης. Η παρατηρούμενη αύξηση στις λοιπές δαπάνες οφείλεται σε προβλέψεις του ΕΤΕΑΝ για καταπτώσεις εγγυήσεων.

Αυξημένες προβλέπονται επίσης οι δαπάνες για επενδύσεις για τους λόγους που περιγράφονται παραπάνω.

Οι δαπάνες για τόκους και οι πληρωμές χρεολυσίων καλύπτονται κατά το μεγαλύτερο μέρος τους από τον κρατικό προϋπολογισμό, καθώς το κράτος είχε εγγυηθεί για τα δάνειά τους.

Πίνακας 3.29 Ενοποιημένος προϋπολογισμός νομικών προσώπων πλην ΔΕΚΟ και ΑΚΑΓΕ (σε εκατ. ευρώ)		
	2011	2012
Έσοδα	1.719	2.052
Ασφαλιστικές εισφορές	3	3
Έσοδα από τόκους	49	48
Λοιπά έσοδα	613	612
Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό	686	699
Μεταβιβάσεις από ΠΔΕ	369	691
Δαπάνες	1.896	2.146
Δαπάνες προσωπικού	491	461
Λοιπές δαπάνες	863	959
Δαπάνες επενδύσεων	482	677
Τόκοι	60	49
Ισοζύγιο	-177	-94
Καταπτώσεις εγγυήσεων	38	51
Ισοζύγιο με καταπτώσεις εγγυήσεων	-139	-43

Πίνακας 3.30 Περιουσιακά στοιχεία και δανειακές υποχρεώσεις νομικών προσώπων (σε εκατ. ευρώ)		
	Υπόλοιπο την 31/12/2010	Εκτίμηση μεταβολών 2011
Περιουσιακά στοιχεία	2.928	-189
Διαθέσιμα	1.374	
Τίτλοι Ελληνικού Δημοσίου	1.528	
Λοιπά χρεόγραφα	25	
Δάνεια προς τρίτους	1	
Δανειακές υποχρεώσεις	1.062	-50

Οι συνοπτικοί προϋπολογισμοί ανά υπουργείο εμφανίζονται στον πίνακα 3.31.

Πίνακας 3.31 Προϋπολογισμοί νομικών προσώπων πλην ΔΕΚΟ και ΑΚΑΓΕ ανά υπουργείο (σε εκατ. ευρώ)						
	Υπ. Εσωτερικών		Υπ. Εθνικής Άμυνας		Υπ. Υγείας και Κ.Α.	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Έσοδα	52	55	13	13	216	232
Ασφαλιστικές εισφορές	0	0	0	0	0	0
Έσοδα από τόκους	0	0	0	0	4	4
Λοιπά έσοδα	9	9	13	13	104	119
Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό	19	20	0	0	70	70
Μεταβιβάσεις από ΠΔΕ	24	26	0	0	37	39
Δαπάνες	56	55	15	15	214	236
Δαπάνες προσωπικού	21	17	1	1	62	73
Συντάξεις	0	0	0	0	0	0
Λοιπές δαπάνες	13	13	2	4	111	122
Μεταβιβάσεις σε φορείς γενικής κυβέρνησης	0	0	0	0	0	0
Δαπάνες επενδύσεων	22	25	12	10	40	41
Τόκοι	0	0	0	0	0	0
Ισοζύγιο	-4	0	-2	-1	2	-4
	Υπ. Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων		Υπ. Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων		Υπ. Πολιτισμού και Τουρισμού	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Έσοδα	33	49	667	749	159	162
Ασφαλιστικές εισφορές	0	0	0	0	0	0
Έσοδα από τόκους	6	5	11	11	0	0
Λοιπά έσοδα	27	32	180	172	69	69
Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό	0	12	349	364	86	88
Μεταβιβάσεις από ΠΔΕ	0	0	127	201	4	5
Δαπάνες	37	53	776	749	166	161
Δαπάνες προσωπικού	2	3	197	185	83	77
Συντάξεις	0	0	0	0	0	0
Λοιπές δαπάνες	33	38	465	431	61	64
Μεταβιβάσεις σε φορείς γενικής κυβέρνησης	0	0	0	0	0	0
Δαπάνες επενδύσεων	3	12	113	132	7	8
Τόκοι	0	0	1	1	15	12
Ισοζύγιο	-4	-4	-109	0	-7	1

Πίνακας 3.31 Προϋπολογισμοί νομικών προσώπων πλην ΔΕΚΟ και ΑΚΑΓΕ ανά υπουργείο (σε εκατ. ευρώ)						
	Υπ. Οικονομικών		Υπ. Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων		Υπ. Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Έσοδα	62	66	69	60	82	80
Ασφαλιστικές εισφορές	0	0	0	0	0	0
Έσοδα από τόκους	2	1	0	0	12	12
Λοιπά έσοδα	21	19	34	31	33	30
Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό	33	34	35	28	22	14
Μεταβιβάσεις από ΠΔΕ	5	12	0	0	15	24
Δαπάνες	45	58	73	61	88	86
Δαπάνες προσωπικού	14	10	35	32	38	28
Συντάξεις	0	0	0	0	0	0
Λοιπές δαπάνες	6	6	35	26	14	13
Μεταβιβάσεις σε φορείς γενικής κυβέρνησης	0	0	0	0	0	0
Δαπάνες επενδύσεων	13	30	3	3	36	44
Τόκοι	12	13	0	0	0	0
Ισοζύγιο	18	8	-3	-2	-6	-6
	Υπ. Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων		Υπ. Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας		Υπ. Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Έσοδα	5	5	86	84	274	499
Ασφαλιστικές εισφορές	3	3	0	0	0	0
Έσοδα από τόκους	0	0	9	9	3	4
Λοιπά έσοδα	2	2	64	61	56	56
Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό	0	0	6	5	65	64
Μεταβιβάσεις από ΠΔΕ	0	0	7	8	150	375
Δαπάνες	4	7	96	233	325	432
Δαπάνες προσωπικού	1	1	21	19	16	15
Συντάξεις	0	1	0	0	0	0
Λοιπές δαπάνες	4	6	61	185	58	52
Μεταβιβάσεις σε φορείς γενικής κυβέρνησης	0	0	0	0	0	0
Δαπάνες επενδύσεων	0	0	14	24	219	347
Τόκοι	0	0	0	5	31	18
Ισοζύγιο	1	-2	-10	-149	-51	67

Ασφαλιστικό Κεφάλαιο Αλληλεγγύης Γενεών (ΑΚΑΓΕ)

Σκοπός του ΑΚΑΓΕ είναι η δημιουργία αποθεματικών για τη χρηματοδότηση των κλάδων σύνταξης των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης (ΦΚΑ) από την 1/1/2019 και μετά.

Με το άρθρο 38 του ν.3863/2010 θεσπίστηκε ειδική μηνιαία Εισφορά Αλληλεγγύης Συνταξιούχων (ΕΑΣ), η οποία αναπροσαρμόστηκε από 1/8/2011 σύμφωνα με το άρθρο 44 του ν.3986/2011. Περαιτέρω με το ίδιο άρθρο θεσπίστηκε από 1/8/2011 επιπλέον μηνιαία εισφορά στους συνταξιούχους του Δημοσίου, του ΝΑΤ και των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, που δεν έχουν συμπληρώσει το 60^ο έτος της ηλικίας τους και λαμβάνουν σύνταξη άνω των 1.700 ευρώ. Ο λογαριασμός της ΕΑΣ καλύπτει τα ελλείμματα των κλάδων της κύριας σύνταξης από 1/1/2011 μέχρι 31/12/2014.

Με την ίδια διάταξη (ν.3986/2011) θεσπίστηκε και Ειδική Εισφορά Συνταξιούχων Επικουρικής Ασφάλισης, η οποία θα καλύπτει ελλείμματα φορέων και κλάδων επικουρικής σύνταξης από 1/9/2011 μέχρι 31/12/2014.

Με βάση τα παραπάνω, θα μεταφερθούν 100 εκατ. ευρώ το 2011 και 150 εκατ. ευρώ το 2012 από το ΑΚΑΓΕ στα ασφαλιστικά ταμεία. Στον πίνακα 3.32 παρουσιάζεται ο συνοπτικός προϋπολογισμός του ΑΚΑΓΕ.

Πίνακας 3.32 Προϋπολογισμός ΑΚΑΓΕ (σε εκατ. ευρώ)		
	2011	2012
Έσοδα	1.175	1.389
Εισφορά αλληλεγγύης συνταξιούχων (κύρια σύνταξη)	450	540
Εισφορά αλληλεγγύης συνταξιούχων (επικουρική σύνταξη)	50	170
Έσοδα από κοινωνικούς πόρους	50	50
Έσοδα από τόκους	50	50
Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό	575	579
Δαπάνες	100	150
Μεταβιβάσεις σε ασφαλιστικά ταμεία	100	150
Ισοζύγιο	1.075	1.239

6. Κοινωνικός προϋπολογισμός

Ο κοινωνικός προϋπολογισμός ενσωματώνει τα θετικά αποτελέσματα της συνεχιζόμενης προσπάθειας οικονομικής εξυγίανσης. Η προσπάθεια για περαιτέρω εξορθολογισμό των δαπανών θα συνεχιστεί και θα είναι ο κυρίαρχος στόχος για το 2012.

Τα συνολικά έσοδα του ενοποιημένου κοινωνικού προϋπολογισμού, προ μεταβιβάσεων από τον κρατικό προϋπολογισμό, προβλέπονται μειωμένα κατά 579 εκατ. ευρώ ως αποτέλεσμα της συνεχιζόμενης ύφεσης και της απώλειας εσόδων από τόκους λόγω του κουρέματος του δημόσιου χρέους.

Οι συνολικές δαπάνες προβλέπεται να μειωθούν κατά 2 περίπου δις. ευρώ. Η μείωση αυτή θα προέλθει κυρίως από τη δαπάνη προσωπικού κατά 254 εκατ. ευρώ, από τις συντάξεις κατά 220 εκατ. ευρώ και τις λοιπές δαπάνες κατά 1.286 εκατ. ευρώ ως αποτέλεσμα της μείωσης των λειτουργικών δαπανών και των εξοφλήσεων υποχρεώσεων παρελθόντων ετών από τα νοσοκομεία. Οι λοιπές μεταβιβάσεις σε τρίτους μειώνονται λόγω κυρίως μείωσης της δαπάνης παροχής φαρμάκων στους ασφαλισμένους και μειώσεων σε λοιπές παροχές.

Πίνακας 3.33 Ενοποιημένος κοινωνικός προϋπολογισμός (σε εκατ. ευρώ)		
	2011	2012
Έσοδα	44.597	42.152
Ασφαλιστικές εισφορές	21.323	20.923
Έσοδα από τόκους	1.169	615
Λοιπά έσοδα	3.979	4.304
Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό	17.670	15.910
Μεταβιβάσεις από ΠΔΕ	356	250
Μεταβιβάσεις από άλλους φορείς γενικής κυβέρνησης	100	150
Έξοδα	44.364	42.321
Αμοιβές προσωπικού	1.050	796
Συντάξεις	25.080	24.860
Λοιπές μεταβιβάσεις	12.677	12.394
Λοιπές δαπάνες	5.557	4.271
Ισοζύγιο	233	-169

Πίνακας 3.34 Περιουσιακά στοιχεία και δανειακές υποχρεώσεις ΟΚΑ (σε εκατ. ευρώ)		
	Υπόλοιπο την 31/12/2010	Εκτίμηση μεταβολών 2011
Περιουσιακά στοιχεία	31.407	783
Διαθέσιμα	2.482	
Τίτλοι Ελληνικού Δημοσίου	25.108	
Λοιπά χρεόγραφα	3.817	
Δανειακές υποχρεώσεις	644	550

6.1 Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης

Στον τομέα των εσόδων των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης θα εντατικοποιηθούν οι προσπάθειες για την καταπολέμηση της εισφοροδιαφυγής, τον περιορισμό της ανασφάλιστης εργασίας και την είσπραξη των καθυστερούμενων οφειλών.

Στον τομέα των δαπανών η μεγαλύτερη εξοικονόμηση πόρων θα προέλθει μετά την εφαρμογή των διατάξεων του ν.4024/2011 «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, ενιαίο μισθολόγιο-βαθμολόγιο, εργασιακή εφεδρεία και άλλες διατάξεις εφαρμογής του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012-2015».

Ειδικότερα, προβλέπεται μείωση των δαπανών για αμοιβές προσωπικού λόγω της καθιέρωσης του ενιαίου μισθολογίου-βαθμολογίου και της εργασιακής εφεδρείας. Επίσης, θα υπάρξει μείωση της συνταξιοδοτικής δαπάνης μετά την εφαρμογή των ρυθμίσεων του άρθρου 2 του παραπάνω νόμου σύμφωνα με το οποίο προβλέπεται μείωση των ποσών των συντάξεων πάνω από 1.200 ευρώ κατά 20% ή 40% για ποσά συντάξεων πάνω από 1.000 ευρώ και για συνταξιούχους κάτω των 55 ετών. Μείωση της συνταξιοδοτικής δαπάνης θα προκύψει και για τους φορείς επικουρικής ασφάλισης ΕΤΕΑΜ, ΤΑΥΤΕΚΩ και ΜΤΠΥ. Τέλος, μείωση της συνταξιοδοτικής δαπάνης θα επέλθει λόγω της αναμόρφωσης των αναπηρικών συντάξεων μέσω του Κέντρου Ελέγχου Αναπηρίας και της καθιέρωσης νέων κριτηρίων χορήγησης αναπηρικών συντάξεων.

Οι δαπάνες υγείας προβλέπεται να μειωθούν κυρίως λόγω:

- της έναρξης λειτουργίας του Εθνικού Οργανισμού Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (ΕΟΠΥΥ) με την ένταξη των κλάδων υγείας του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ, ΟΠΑΔ, ΟΓΑ, ΟΑΕΕ,
- της εφαρμογής του Ενιαίου Κανονισμού Υγείας για όλους τους φορείς και κλάδους και
- της υπογραφής ενιαίων συμβάσεων παροχής υπηρεσιών υγείας με το σύνολο των παρόχων υγείας.

Προβλέπεται επίσης περαιτέρω μείωση της φαρμακευτικής δαπάνης, η οποία θα επέλθει:

- από την πλήρη εφαρμογή της ηλεκτρονικής συνταγογράφησης,
- από την παρακολούθηση των συνταγών ΙΚΑ-ΕΤΑΜ μέσω ηλεκτρονικού συστήματος και
- από την καθιέρωση λίστας συνταγογραφούμενων φαρμάκων υποχρεωτική για όλους τους ασφαλιστικούς οργανισμούς.

6.2 Νοσοκομεία

Οι δαπάνες των νοσοκομείων έχουν περιοριστεί σημαντικά ως αποτέλεσμα παρεμβάσεων που έχουν δρομολογηθεί ή βρίσκονται σε εξέλιξη, όπως η λειτουργία κεντρικού συστήματος προμηθειών, ο περιορισμός των νοσηλευτικών υπηρεσιών σε ανασφάλιστους, ο εξορθολογισμός της φαρμακευτικής δαπάνης (νέα τιμολογιακή πολιτική και ασφαλιστική τιμή στα φάρμακα) και η μείωση της δαπάνης του προσωπικού.

Ειδικότερα, ο περιορισμός του κόστους λειτουργίας των νοσοκομείων θα επιτευχθεί μέσα από μια σειρά μέτρων για έλεγχο και περιστολή δαπανών, όπως:

- Πρόγραμμα Προμηθειών Υγείας, με ενιαία κωδικοποίηση ιατροτεχνολογικών προϊόντων και φαρμάκων.
- Παρακολούθηση της πορείας εκτέλεσης των προϋπολογισμών και των λογαριασμών τάξεως, μέσω του ΕΣΥ.net, προκειμένου να ελέγχονται οι αναλήψεις δεσμεύσεων-υποχρεώσεων (Μητρώο Δεσμεύσεων) και να εξασφαλιστεί ότι ο προϋπολογισμός θα εκτελείται εντός των τιθέμενων ορίων.

Πίνακας 3.35 Προϋπολογισμοί φορέων κοινωνικής ασφάλισης και νοσοκομείων (σε εκατ. ευρώ)		
	2011	2012
I Φορείς κοινωνικής ασφάλισης		
α) ΙΚΑ,ΟΓΑ κλπ		
Έσοδα	45.496	48.514
Ασφαλιστικές εισφορές	18.295	17.843
Ρύθμιση οφειλών	1.050	800
Μεταβιβάσεις από ΑΚΑΓΕ	100	150
Κοινωνικοί πόροι	1.120	1.814
Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό	15.256	13.960
Απόδοση περιουσίας	1.612	1.250
Εισπράξεις υπέρ Δημοσίου και τρίτων	7.233	12.021
Έσοδα από επιστροφή (rebate)	130	200
Λοιπά έσοδα	700	476
Έξοδα	45.001	48.488
Συντάξεις	25.080	24.860
Κύριας ασφάλισης	20.720	20.560
Επικουρικής ασφάλισης	4.360	4.300
Φαρμακευτική δαπάνη	3.448	3.265
Λοιπές παροχές ασθενείας	2.731	2.841
Προνοιακές παροχές	2.960	2.900
Λοιπές μεταβιβάσεις σε τρίτους	200	200
Απόδοση εισπράξεων τρίτων	7.882	12.021
Λοιπές δαπάνες	600	600
Δαπάνες προσωπικού	700	500
Διοικητικές δαπάνες	50	51
Μεταβιβάσεις στα νοσοκομεία	1.350	1.250
Ισοζύγιο	495	26
β) ΟΑΕΔ,ΟΕΕ,ΟΕΚ		
Έσοδα	4.374	4.067
Ασφαλιστικές εισφορές	3.028	3.080
Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό	764	500
Μεταβιβάσεις από ΠΔΕ	356	250
Απόδοση περιουσίας	37	37
Εισπράξεις υπέρ Δημοσίου και τρίτων	180	181
Λοιπά έσοδα	9	19
Έξοδα	4.191	4.262
Επιδόματα ανεργίας	2.000	2.188
Προγράμματα απασχόλησης	640	500
Λοιπές προνοιακές παροχές	698	500
Μεταβιβάσεις στο ΙΚΑ	303	538
Απόδοση εισπράξεων τρίτων	180	181
Δαπάνες προσωπικού	150	150
Λοιπές δαπάνες	220	205
Ισοζύγιο	183	-195
Συνολικό Ισοζύγιο ΦΚΑ	678	-169
II. Νοσοκομεία		
Έσοδα	3.108	2.810
Ίδια έσοδα	108	110
Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό	1.650	1.450
Μεταβιβάσεις από φορείς κοινωνικής ασφάλισης	1.350	1.250
Έξοδα	3.553	2.810
Δαπάνες προσωπικού	200	146
Λοιπές δαπάνες	3.353	2.664
Ισοζύγιο	-445	0
Συνολικό ισοζύγιο κοινωνικού προϋπολογισμού	233	-169

- Συστηματικός διαχειριστικός έλεγχος αποθηκών, με εφαρμογή καταγραφής και παρακολούθησης των αναλωσίμων ειδών με ενιαία κωδικοποίηση (κατά GMDN, λογαριασμό δημόσιου λογιστικού και γενικής λογιστικής). Ταυτόχρονα, αντίστοιχος έλεγχος θα γίνεται στη δαπάνη φαρμάκων (αντί GMDN κωδ. ΕΟΦ και ΕΠΥ).
- Αναλυτική καταγραφή στην αποτύπωση των δαπανών, με επιμέρους κατηγοριοποιήσεις (αναλώσιμα υλικά, υπηρεσίες κ.λπ.), αλλά και σε επίπεδο ομάδας είδους (δηλ. κατά GMDN, π.χ. βηματοδότες, stends κ.λπ., και δραστική ουσία –πρωτότυπα-γεννόσημα στα φάρμακα).
- Πλήρης μηχανογραφική υποστήριξη για τα ERPs (μηχανογραφημένη οικονομική διαχείριση), σε όλα τα νοσοκομεία της χώρας, με την υποστήριξη κεντρικού συλλογέα στοιχείων MIS/BI (ΥΥΚΑ – Υπε -νοσοκομεία), και πλήρους διαλειτουργικότητας των LIS (Εργαστήριων), των τμημάτων ΤΕΙ και ΤΕΠ, καθώς και των κλινικών.

Ταυτόχρονα υλοποιούνται και πολιτικές για την είσπραξη των εσόδων, όπως:

- Ολοήμερη λειτουργία των νοσοκομείων (ν. 3868/2010)
- Ανατιμολόγηση ιατρικών πράξεων (π.χ. τιμολόγηση με βάση τα ελληνικά DRGs – ΚΕΝ).
- Αναλυτική καταγραφή στην αποτύπωση των εσόδων (εκτιμώμενα, βεβαιωμένα, κ.λπ.), με προσδιορισμό απαιτήσεων ανά ασφαλιστικό ταμείο, καθώς και των παρεχομένων υπηρεσιών σε άπορους, ανασφάλιστους, κ.λπ.
- Είσπραξη της προκαταβολής 90% από τα ασφαλιστικά ταμεία των νοσηλίων που υποβάλλουν τα νοσοκομεία, κ.λπ., με βάση την κείμενη νομοθεσία.
- Ειδική συμφωνία για εξασφάλιση υπηρεσιών σε ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρείες.
- Πληρωμή νοσηλευτικών υπηρεσιών από αλλοδαπούς.

Το 2011 προβλέπεται ταμειακό έλλειμμα 445 εκατ. ευρώ και μείωση των ανεξόφλητων υποχρεώσεων κατά 850 εκατ. ευρώ, ενώ το 2012 προβλέπεται ισοσκελισμένος προϋπολογισμός και περαιτέρω μείωση των ανεξόφλητων υποχρεώσεων κατά 400 εκατ. ευρώ. Από τα παραπάνω προκύπτει λογιστικό πλεόνασμα 405 εκατ. ευρώ το 2011 (850-445) και 400 εκατ. ευρώ το 2012.

7. Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Δήμοι (ΟΤΑ α' βαθμού)

Οι Δήμοι αποτελούν τον α' βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης και είναι αυτοδιοικούμενα κατά τόπο νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

Η κυριότερη πηγή εσόδων τους είναι οι Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ), οι οποίοι αποδίδονται τόσο μέσω του τακτικού προϋπολογισμού, όσο και μέσω του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων. Η καθιέρωση των ΚΑΠ στοχεύει στη χρηματοδότηση των δήμων από δυναμικούς πόρους του κρατικού προϋπολογισμού, το ύψος των οποίων ορίζεται ρητά από τις σχετικές διατάξεις.

Οι συνολικές πιστώσεις που προβλέπονται στον τακτικό προϋπολογισμό έτους 2012 για τους δήμους, συμπεριλαμβανομένου και του ποσού που αφορά τη ρύθμιση των οφειλομένων παρελθόντων ετών, ανέρχονται στο ποσό των 2.613,9 εκατ. ευρώ (πίνακας 3.36).

Πίνακας 3.36 Πόροι Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης – Δήμων από τον τακτικό προϋπολογισμό (σε εκατ. ευρώ)	
Κατηγορία	2012
	Προϋπολογισμός
Κεντρικοί αυτοτελείς πόροι – Δήμων	
• Απόδοση στους δήμους του 12% επί του φόρου προστιθέμενης αξίας	1.272,0
• Απόδοση στους δήμους των 2/3 του 21,3% από τις καθαρές συνολικές ετήσιες εισπράξεις του φόρου εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων	960,0
• Απόδοση στους δήμους του 50% επί του φόρου ακίνητης περιουσίας	168,0
Σύνολο	2.400,0
Ρυθμίσεις οφειλών δήμων	
• Απόδοση στους δήμους από τη ρύθμιση των οφειλομένων παρελθόντων ετών	213,9
Γενικό σύνολο	2.613,9

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

- Τυχόν διαφορές στα αθροίσματα οφείλονται σε στρογγυλοποιήσεις

Η κατανομή των ΚΑΠ γίνεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, βάσει ειδικών κριτηρίων και αποσκοπεί στην άμβλυνση των δημοσιονομικών και γεωγραφικών ανισοτήτων των δήμων.

Από την καθιέρωση των ΚΑΠ έως και το έτος 2008 δημιουργήθηκαν υπέρ των δήμων οφειλές, ως δι-αφορά μεταξύ των ποσών που προκύπτουν από την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων και αυτών που τους είχαν αποδοθεί.

Το ποσό αυτό προσδιορίστηκε με τη συνεργασία των αρμόδιων φορέων και της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας στο ύψος των 1.711 εκατ. ευρώ και έγινε σχετική ρύθμιση για την καταβολή του σε οκτώ ετήσιες ισόποσες δόσεις, αρχής γενομένης από το έτος 2009.

Περιφέρειες (ΟΤΑ β' βαθμού)

Οι Περιφέρειες αποτελούν το β' βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης και είναι αυτοδιοικούμενα κατά τόπο νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

Ο ρόλος των Περιφερειών, όπως διαμορφώνεται με τη νέα αρχιτεκτονική της αυτοδιοίκησης (ν. 3852/2010) είναι ιδιαίτερα σημαντικός.

Οι αρμοδιότητες τους εστιάζονται κυρίως:

- στον αναπτυξιακό σχεδιασμό,
- στον προγραμματισμό,
- στην υλοποίηση δράσεων και
- στην παρακολούθηση της αναπτυξιακής πορείας της περιφέρειας.

Οι κυριότεροι πόροι των περιφερειών προέρχονται από τους ΚΑΠ, όπως αναλυτικά παρουσιάζονται στον πίνακα 3.37.

Πίνακας 3.37 Πόροι Περιφερειών από τον τακτικό προϋπολογισμό (σε εκατ. ευρώ)	
Κατηγορία	2012
	Προϋπολογισμός
Κεντρικοί αυτοτελείς πόροι (ΚΑΠ) – Περιφερειών	
• Απόδοση στις περιφέρειες του 2,4% από τις καθαρές συνολικές ετήσιες εισπράξεις του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων και νομικών προσώπων	168,1
• Απόδοση στις περιφέρειες του 4% επί του φόρου προστιθέμενης αξίας	432,3
Σύνολο	600,4

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

- Τυχόν διαφορές στα αθροίσματα οφείλονται σε στρογγυλοποιήσεις

Οι αποδόσεις των ΚΑΠ κατανέμονται στις περιφέρειες με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη της Ένωσης Περιφερειών.

Πίνακας 3.38 Ενοποιημένος προϋπολογισμός ΟΤΑ (σε εκατ. ευρώ)		
Κατηγορία	2011	2012
	Εκτίμηση	Προϋπολογισμός
Έσοδα	7.022	6.486
Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό	3.692	3.214
Μεταβιβάσεις από ΠΔΕ	630	608
Έσοδα από τόκους	30	28
Λοιπά έσοδα	2.670	2.636
Έξοδα	6.987	6.486
Δαπάνες προσωπικού	2.030	2.116
Προνοιακά επιδόματα	915	815
Δαπάνες επενδύσεων	1.312	1.000
Τόκοι	100	110
Λοιπές δαπάνες	2.630	2.445
Ισοζύγιο	35	0

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

* Τυχόν διαφορές στα αθροίσματα οφείλονται σε στρογγυλοποιήσεις

Πίνακας 3.39 Περιουσιακά στοιχεία και δανειακές υποχρεώσεις ΟΤΑ (σε εκατ. ευρώ)		
	Υπόλοιπο την 31/12/2010	Εκτίμηση μεταβολών 2011
Περιουσιακά στοιχεία	1.376	-265
Διαθέσιμα	1.376	
Τίτλοι Ελληνικού Δημοσίου		
Λοιπά χρεόγραφα		
Δανειακές υποχρεώσεις	2.055	-300

Οι ενοποιημένοι προϋπολογισμοί της τοπικής αυτοδιοίκησης για το οικονομικό έτος 2012 καθώς και οι εκτιμήσεις του οικονομικού έτους 2011 καταρτίστηκαν με βάση:

- τα όρια και τους στόχους που ορίζονται στο Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής (ΜΠΔΣ) (ν. 3985/2011),
- τα μέτρα που θεσπίστηκαν με τους εφαρμοστικούς νόμους που ακολούθησαν (ν.3986/2011 και 4002/2011) και
- το ενιαίο μισθολόγιο (ν.4024/2011).

Ειδικότερα:

Ως προς τα έσοδα:

Τα έσοδα της τοπικής αυτοδιοίκησης από επιχορηγήσεις-ΚΑΠ είναι οι αντίστοιχες εγγεγραμμένες πιστώσεις για το σκοπό αυτό στον κρατικό προϋπολογισμό και ανέρχονται συνολικά:

- μέσω του τακτικού προϋπολογισμού σε 3.214 εκατ. ευρώ για το οικονομικό έτος 2012, ενώ για το οικονομικό έτος 2011 οι εκτιμήσεις ανέρχονται συνολικά σε 3.692 εκατ. ευρώ και
- μέσω του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων σε 608 εκατ. ευρώ για το οικονομικό έτος 2012, ενώ για το οικονομικό έτος 2011 οι εκτιμήσεις ανέρχονται συνολικά σε 630 εκατ. ευρώ.

Για την εκτίμηση των ιδίων εσόδων της τοπικής αυτοδιοίκησης ελήφθησαν υπόψη τα υπάρχοντα στοιχεία που έχει το Υπουργείο Εσωτερικών στη διάθεσή του καθώς και η αποτελεσματικότερη είσπραξη των ιδίων πόρων της τοπικής αυτοδιοίκησης λόγω του προγράμματος Καλλικράτης.

Ως προς τα έξοδα:

Η αύξηση που παρατηρείται στις δαπάνες προσωπικού οφείλεται στο γεγονός ότι το 2011 η δαπάνη μισθοδοσίας του προσωπικού των Περιφερειών αντιμετωπίστηκε από τον κρατικό προϋπολογισμό. Εάν συνυπολογισθεί η δαπάνη αυτή, προκύπτει μείωση του μισθολογικού κόστους κατά 314 εκατ. ευρώ.

Οι δαπάνες για την καταβολή προνοιακών επιδομάτων από τους Δήμους, οι οποίες βαρύνουν τους ΚΑΠ αυτών, προβλέπεται να μειωθούν κατά 100 εκατ. ευρώ το 2012. Η μείωση αυτή θα προκύψει κυρίως από τη διαδικασία επαναξιολόγησης των δικαιούχων μέσω της ανασυγκρότησης των σχετικών υγειονομικών επιτροπών ελέγχου των δικαιολογητικών τους, που είναι σε εξέλιξη.

Οι λοιπές δαπάνες προβλέπεται να μειωθούν κατά 185 εκατ. ευρώ ή κατά 7% ως αποτέλεσμα του εξορθολογισμού τους και των επιπτώσεων του προγράμματος Καλλικράτης.

Σημειώνεται ότι για τη μείωση των οφειλών από παρελθόντα οικονομικά έτη, το Υπουργείο Εσωτερικών ανέλαβε νομοθετικές πρωτοβουλίες για:

- τη σύναψη δανειακών συμβάσεων για τη χρηματοδότηση χρεών στις περιπτώσεις που καθίσταται αδύνατη η κατάρτιση ισοσκελισμένου προϋπολογισμού. Ήδη πολλοί ΟΤΑ βρίσκονται σε διαδικασία δανεισμού, (ν.3943/2011, αρ.49 παρ. 1ε),
- τη ρύθμιση οφειλών των ΟΤΑ και των νομικών προσώπων τους από χορηγηθέντα δάνεια από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, (άρθ. 49 παρ. 1 περ. α, β, γ του ν. 3943/2011),
- την έγκαιρη αναμόρφωση των προϋπολογισμών στην περίπτωση που διαπιστώνεται ότι τα έσοδα που έχουν εγγραφεί είναι υπερεκτιμημένα ή δεν πρόκειται να εισπραχθούν έως τέλος της χρήσης. (άρθ. 43 παρ. 4α ν.3979/2011 και άρθ. 12 παρ. 6 παρ. α του ν. 4018/2011),
- τη δυνατότητα τμηματικής πληρωμής υποχρεώσεων,
- επίσης, με την εγκύκλιο 30/20-4-2011 «Εφαρμογή των διατάξεων του πδ 113/2010 «Ανάληψη υποχρεώσεων από τους Διατάκτες» (ΦΕΚ 194/Α) στους δήμους και στα δημοτικά ΝΠΔΔ» δόθη-

καν, σε συνεργασία με το Υπουργείο Οικονομικών, οδηγίες στους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης για την πληρωμή κατά προτεραιότητα των οφειλών τους.

Με τις διατάξεις του ν.3852/2010 (Πρόγραμμα Καλλικράτης), για πρώτη φορά θεσπίζονται σημαντικά «εργαλεία», όπως είναι:

- το «Πρόγραμμα Εξυγίανσης ΟΤΑ», η ένταξη στο οποίο συνεπάγεται σειρά μέτρων εξειδικευμένων ανά περίπτωση (άρθρα 262-263),
- ο ορισμός αυστηρών προϋποθέσεων για τη συνολολόγηση δανείων (άρθρα 264-265),
- η υποχρέωση εκπόνησης πενταετών επιχειρησιακών προγραμμάτων από το σύνολο των δήμων, η οποία αποβλέπει στην εισαγωγή μόνιμων εσωτερικών διαδικασιών προγραμματισμού που εξέλειπαν έως σήμερα από το χώρο της τοπικής αυτοδιοίκησης (άρθρο 266),
- η παρακολούθηση των πραγματικών οικονομικών δεδομένων των ΟΤΑ μέσω βάσης δεδομένων,
- η υπαγωγή στον προληπτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου των δαπανών όλων των δήμων, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου αυτών, καθώς και των κοινωφελών επιχειρήσεων, των επιχειρήσεων ύδρευσης-αποχέτευσης και των δημοτικών ανωνύμων εταιρειών του άρθρου 266 του ν. 3463/2006 (αρ. 275), και
- η αποτελεσματική παρακολούθηση της κανονικής είσπραξης των εσόδων τόσο των ΟΤΑ όσο και των νομικών τους προσώπων κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους από τον αρμόδιο για τον προληπτικό έλεγχο των δαπανών Επίτροπο, καθώς και των νομίμως βεβαιωθέντων χρεών, οφειλών ή προστίμων σε βάρος τρίτων (άρθρο 277).

Με τις ανωτέρω πρωτοβουλίες, διευκολύνεται η ταχύτερη εκπλήρωση των συμβατικών υποχρεώσεων των δήμων και περιφερειών προς τους δικαιούχους, καθώς πολλοί από τους ΟΤΑ περιέρχονται σε οικονομική δυσπραγία εξαιτίας της καθυστερημένης είσπραξης των απαιτήσεών τους.

8. Δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμοί

Περιλαμβάνονται οι προϋπολογισμοί των δημόσιων επιχειρήσεων και οργανισμών που εντάχθηκαν στο μητρώο φορέων γενικής κυβέρνησης της ΕΛΣΤΑΤ το 2009. Οι φορείς αυτοί είναι οι εξής: Πράσινο Ταμείο (πρώην ΕΤΕΡΠΣ), Οργανισμός Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛΓΑ), Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕ-ΠΕ), Κοινωνία της Πληροφορίας ΑΕ, ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ ΑΕ, Όμιλος Εταιρειών "Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδος ΑΕ" (ΟΣΕ ΑΕ - ΕΡΓΟΣΕ ΑΕ - ΓΑΙΑΟΣΕ ΑΕ), ΤΡΑΙΝΟΣΕ ΑΕ, Ηλεκτροκίνητα Λεωφορεία Περιοχής Αθηνών Πειραιώς (ΗΛΠΑΠ ΑΕ), Εταιρεία Θερμικών Λεωφορείων (ΕΘΕΛ ΑΕ), Ηλεκτρικοί Σιδηρόδρομοι Αθηνών Πειραιώς ΑΕ (ΗΣΑΠ ΑΕ), ΤΡΑΜ ΑΕ, Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (ΕΟΤ), Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση ΑΕ (ΕΡΤ ΑΕ), Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (ΚΕΕΛΠΝΟ), Ελληνικά Αμυντικά Συστήματα ΑΕ (ΕΑΣ ΑΕ), Ηλεκτρομηχανική Κύμης ΑΕ, Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων ΑΕ (ΜΟΔ ΑΕ). Σύμφωνα με το ν.3920/2011 περί εξυγίανσης κ.λπ. αστικών συγκοινωνιών Αττικής και την αρ. 28738/2638/2011 (ΦΕΚ Β 1454/17.06.11) κοινή απόφαση των Υπ. Οικονομικών και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων η εταιρεία "Ηλεκτροκίνητα Λεωφορεία Περιοχής Αθηνών Πειραιώς" (ΗΛΠΑΠ ΑΕ) από 4/3/2011 συγχωνεύθηκε με απορρόφηση από την "Εταιρεία Θερμικών Λεωφορείων" (ΕΘΕΛ ΑΕ), η οποία μετονομάστηκε σε Οδικές Συγκοινωνίες ΑΕ (ΟΣΥ ΑΕ).

Επισημαίνεται ότι για τις εταιρείες ΗΣΑΠ ΑΕ και ΤΡΑΜ ΑΕ για το έτος 2011, έχει συμπεριληφθεί το αποτέλεσμα τους για την περίοδο από 1/1/2011 μέχρι 4/3/2011, συνολικά ύψους 11 εκατ. ευρώ, καθώς σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 5 του ν. 3920/2011 και την αρ. 28737/2637/2011 (ΦΕΚ Β/1454 17.06.11) κοινή απόφαση των Υπ. Οικονομικών και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, οι προαναφερθείσες εταιρείες από 4/3/2011 συγχωνεύθηκαν με απορρόφηση από την εταιρεία "Αττικό Μετρό Εταιρεία Λειτουργίας ΑΕ" (ΑΜΕΛ ΑΕ), η οποία μετονομάστηκε σε "Σταθερές Συγκοινωνίες ΑΕ" (ΣΤΑΣΥ ΑΕ).

Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί πλην Πράσινου Ταμείου

Στον πίνακα 3.40 παρουσιάζονται τα συνολικά οικονομικά μεγέθη των προϋπολογισμών των ΔΕΚΟ, πλην του Πράσινου Ταμείου για το 2011 και 2012. Η αύξηση του συνόλου των εσόδων το 2012 σε σχέση με το 2011, οφείλεται κυρίως στην αύξηση των μεταβιβάσεων από το ΠΔΕ. Στα έσοδα από πωλήσεις συμπεριλαμβάνεται το ανταποδοτικό τέλος που εισπράττει η ΕΡΤ ύψους 298 εκατ. ευρώ το 2011 και 293 εκατ. ευρώ το 2012. Η αύξηση των εσόδων από πωλήσεις κυρίως αντικατοπτρίζει την αλλαγή του τρόπου εισπραξης των ασφαλιστικών εισφορών του ΕΛΓΑ, ένα μέρος των οποίων μέχρι και το 2011 εισπράττονταν και αποδίδονταν μέσω του κρατικού προϋπολογισμού (76 εκατ. ευρώ για το 2011 στις μεταβιβάσεις κρατικού προϋπολογισμού) ενώ από το 2012 τις εισπράττει ο ίδιος ο φορέας. Οι προβλεπόμενες ενισχύσεις των εσόδων του συγκοινωνιακού φορέα ΟΣΥ ΑΕ (ύψους 11 εκατ. ευρώ) ως αποτέλεσμα της εφαρμογής της νέας τιμολογιακής πολιτικής από το Φεβρουάριο του 2011 σε συνδυασμό με την αντιμετώπιση της λαθρεπιβίβασης, καθώς και η αύξηση των εσόδων της ΤΡΑΙΝΟΣΕ (12 εκατ. ευρώ) μέσω πολιτικών αύξησης του μεριδίου στο χώρο των μεταφορών γενικότερα (επιβατικών και εμπορευματικών), αντισταθμίζονται κατά πολύ από τη μείωση των εσόδων της ΕΡΤ (10 εκατ. ευρώ), λόγω μείωσης των διαφημίσεων και των ανταποδοτικών τελών.

Τα λοιπά έσοδα αφορούν κυρίως έσοδα του ΕΟΤ που προέρχονται από τη διάθεση της συμμετοχής του Ελληνικού Δημοσίου επί των μεικτών κερδών των Καζίνο Κέρκυρας και Πάρνηθας (άρθρο 2 ν. 2206/1994) και τα οποία προορίζονται κυρίως για κάλυψη δαπανών τουριστικής προβολής και διαφήμισης. Επίσης, συμπεριλαμβάνονται και διάφορα έκτακτα έσοδα.

Ως προς το σκέλος των εξόδων, οι δαπάνες προσωπικού παρουσιάζουν μείωση το 2012 σε σχέση με το 2011 κατά 159 εκατ. ευρώ (20%) λόγω των μισθολογικών ρυθμίσεων και της μείωσης της απασχόλησης. Το σύνολο των λοιπών δαπανών εμφανίζεται οριακά μειωμένο κατά 7 εκατ. ευρώ και περιλαμβάνει κυρίως τις ασφαλιστικές αποζημιώσεις φυτικού και ζωικού κεφαλαίου από τον ΕΛΓΑ, α-

μοιβές και έξοδα τρίτων (επεξεργασίες, αμοιβές ελεύθερων επαγγελματιών κ.λπ.), παροχές τρίτων (ενοίκια, ηλεκτρικό ρεύμα παραγωγής, τηλεπικοινωνίες, ασφάλιστρα, συντηρήσεις κ.λπ.) και διάφορα λοιπά έξοδα (προμήθειες, αναλώσιμα, έξοδα διαφήμισης, έξοδα ταξιδίων κ.λπ.). Η αύξηση των δαπανών επενδύσεων χρηματοδοτείται από την ισόποση περίπου αύξηση των μεταβιβάσεων από το ΠΔΕ. Επίσης, στις δαπάνες για επενδύσεις περιλαμβάνεται και ιδιοπαραγωγή της Αττικό Μετρό ΑΕ ύψους 22 εκατ. ευρώ για το 2011 και για το 2012 αντίστοιχα.

Οι δαπάνες για τόκους, καθώς και για πληρωμές των χρεολυσίων (με εξαίρεση τις Αττικό Μετρό ΑΕ, Κοινωνία της Πληροφορίας ΑΕ, ΚΕΕΛΠΝΟ), καλύπτονται από τον κρατικό προϋπολογισμό (καταπτώσεις εγγυήσεων), καθώς το κράτος έχει εγγυηθεί για τα δάνεια των φορέων.

Πίνακας 3.40 Ενοποιημένος Προϋπολογισμός ΔΕΚΟ πλην Πράσινου Ταμείου (σε εκατ. ευρώ)		
	2011	2012
Έσοδα	1.842	2.089
Πωλήσεις	675	766
Έσοδα από τόκους	7	7
Λοιπά έσοδα	79	64
Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό	490	441
Μεταβιβάσεις από ΠΔΕ	576	795
Έσοδα υπέρ τρίτων	16	16
Δαπάνες	2.006	2.067
Δαπάνες προσωπικού	786	627
Πληρωμές σε τρίτους	24	21
Λοιπές δαπάνες	573	566
Δαπάνες επενδύσεων	607	836
Αποδόσεις εσόδων τρίτων	16	17
Ισοζύγιο προ τόκων	-164	22
Τόκοι	583	578
Ισοζύγιο	-747	-556
Καταπτώσεις εγγυήσεων	1.209	1.433
Ισοζύγιο με καταπτώσεις εγγυήσεων	462	877

Στον πίνακα 3.41 παρουσιάζονται τα υπόλοιπα των διαθεσίμων, των χρεογράφων και των δανειακών υποχρεώσεων των φορέων κατά την 31/12/2010, καθώς και η εκτίμηση των μεταβολών για το 2011 και οι προβλέψεις μεταβολών για το 2012.

Πίνακας 3.41 Περιουσιακά στοιχεία και δανειακές υποχρεώσεις (σε εκατ. ευρώ)			
	Υπόλοιπο την 31/12/2010	Εκτίμηση μεταβολών 2011	Πρόβλεψη μεταβολών 2012
Διαθέσιμα	586	-125	-158
Χρεόγραφα	212	-201	
Δάνεια προς τρίτους	1		
Δανειακές υποχρεώσεις	13.697	-587	- 1.035

Η μεταβολή των χρεογράφων το 2011 οφείλεται στη μεταβίβαση άνευ ανταλλάγματος από την ΑΤ-ΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ ΑΕ προς την εταιρεία "Όργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών Αθηνών ΑΕ", των μετοχών που κατείχε των εταιρειών ΑΜΕΛ και ΤΡΑΜ, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του Ν. 3920/2011. Η συναλλαγή αυτή δεν έχει αποτυπωθεί στο ισοζύγιο.

Το Πράσινο Ταμείο

Τα έσοδα του Πράσινου Ταμείου προβλέπονται αυξημένα σε σχέση με το 2011. Η αύξηση αυτή οφείλεται κυρίως στα αναμενόμενα έσοδα από την εφαρμογή του άρθρου 24 του ν.4014/2011 σχετικά με τη ρύθμιση αυθαιρέτων, καθώς και στα τέλη διαδικασιών περιβαλλοντικής αδειοδότησης, στα πρόστιμα για διατήρηση μη δηλούμενων κατασκευών και σε λοιπά πρόστιμα.

Οι δαπάνες του Πράσινου Ταμείου έχουν διαμορφωθεί λαμβάνοντας υπόψη τη διάταξη της παραγράφου 6β του άρθρου 39 του ν.4024/2011, σύμφωνα με την οποία κατά τη διάρκεια της εφαρμογής του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής η διάθεση των πόρων του Πράσινου Ταμείου κατ' έτος για τις λειτουργικές του δαπάνες και την επίτευξη των σκοπών του δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 5% επί του συνόλου των διαθέσιμων του κατά το τέλος του προηγούμενου έτους. Στο πλαίσιο αυτό οι δαπάνες για επενδύσεις παρουσιάζουν αύξηση κυρίως για αποζημιώσεις για απαλλοτριώσεις και εφαρμογή ρυμοτομικών σχεδίων καθώς και για την εκτέλεση έργων διαμόρφωσης χώρων και ανάπλασης περιοχών, ενώ οι λοιπές δαπάνες εμφανίζουν σημαντική μείωση κυρίως λόγω της μείωσης των προβλεπόμενων μεταβιβαστικών πληρωμών σε τρίτους.

Πίνακας 3.42 Προϋπολογισμός Πράσινου Ταμείου (σε εκατ. ευρώ)		
	2011	2012
Έσοδα	898	938
Έσοδα από τόκους	21	31
Λοιπά έσοδα	877	907
Δαπάνες	60	73
Λοιπές δαπάνες	53	36
Δαπάνες επενδύσεων	7	37
Ισοζύγιο	838	865

ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ – ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ

ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ

Η επιβράδυνση του ρυθμού ανάπτυξης της παγκόσμιας οικονομίας επηρεάζει άμεσα και τις χρηματαγορές, οι οποίες χαρακτηρίζονται από έντονη μεταβλητότητα παρά τα αυστηρά δημοσιονομικά μέτρα που λαμβάνονται από τις κυβερνήσεις και τα προγράμματα λιτότητας.

Οι ανεπτυγμένες χώρες ενίσχυσαν το χρηματοπιστωτικό τους σύστημα με διάφορα χρηματοοικονομικά προγράμματα, τα οποία συνέβαλλαν σημαντικά στην αύξηση του ύψους του συνολικού χρέους, ιδιαίτερα μεταξύ των χωρών της ευρωζώνης. Η διαφορά των επιτοκίων (spreads) εξακολουθεί να παραμένει σε υψηλά επίπεδα, ακόμα και σε εύρωστες οικονομίες παρά τα προγράμματα σταθεροποίησης των οικονομιών τους.

Οι δανειακές ανάγκες του Ελληνικού Δημοσίου κατά το έτος 2011 καλύφθηκαν από τα κράτη-μέλη της Ευρωζώνης και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο με δανειακές συμβάσεις, μέσω του Μηχανισμού Στήριξης για τη σταθεροποίηση της ελληνικής οικονομίας (ν.3845/2010). Το κόστος δανεισμού, εκφραζόμενο ως περιθώριο πάνω από τα αντίστοιχης διάρκειας ευρωπαϊκά επιτόκια, κυμαίνεται από 300 έως 400 μονάδες βάσης. Το κόστος αυτό αναμένεται να μειωθεί κατά 100 μονάδες βάσης από 16/6/2011 μετά την έγκριση από όλα τα κοινοβούλια της ευρωζώνης της σύμβασης επιμήκυνσης του δανείου των 80.000 εκατ. ευρώ. Ταυτόχρονα, το Ελληνικό Δημόσιο διατηρεί την παρουσία του στις αγορές χρηματοδοτώντας μέρος των αναγκών του με μηνιαίες εκδόσεις βραχυχρόνιων τίτλων Εντόκων Γραμματίων Ελληνικού Δημοσίου (ΕΓΕΔ) διάρκειας 13 και 26 εβδομάδων. Μέχρι σήμερα έχουν αναληφθεί μέσω του Μηχανισμού Στήριξης δάνεια συνολικού ύψους 65.000 εκατ. ευρώ, ενώ αναμένεται η τμηματική ανάληψη των υπόλοιπων δόσεων σύμφωνα με τον υφιστάμενο προγραμματισμό μέχρι το τέλος του 2011. Παράλληλα, θα συνεχιστεί η πολιτική έκδοσης τίτλων ΕΓΕΔ μέχρι το τέλος του έτους.

Με την απόφαση της συνόδου κορυφής της 26-27 Οκτωβρίου 2011 προβλέπεται η εθελοντική ανταλλαγή ομολόγων (PSI) του Ελληνικού Δημοσίου ύψους περίπου 200.000 εκατ. ευρώ με μείωση της ονομαστικής αξίας τους κατά 50%, δηλαδή κατά 100.000 εκατ. ευρώ περίπου. Κατά τη διαδικασία της ανταλλαγής, αναμένεται να εκδοθούν νέα ομόλογα ονομαστικής αξίας 70.000 εκατ. ευρώ και το υπόλοιπο των 30.000 εκατ. ευρώ θα καταβληθεί στους δικαιούχους με μετρητά. Για την υλοποίηση των ανωτέρω θα χορηγηθεί στο Ελληνικό Δημόσιο δάνειο από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (EFSF) ύψους 30.000 εκατ. ευρώ περίπου. Επίσης, για την ενίσχυση του χρηματοπιστωτικού συστήματος αναμένεται να ενισχυθεί το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ) με νέο δάνειο 30.000 εκατ. ευρώ μέσω του EFSF. Οι όροι των παραπάνω δύο δανείων θα είναι αυτοί με τους οποίους δανείζεται το EFSF. Η ανταλλαγή των ομολόγων και η επαναγορά χρέους αναμένεται να περιορίσει σημαντικά τις δανειακές ανάγκες αναχρηματοδότησης του χρέους για το έτος 2012, καθώς και τις δαπάνες εξυπηρέτησής του.

Η κάλυψη των δανειακών αναγκών του Ελληνικού Δημοσίου για το 2012, το ύψος των οποίων θα εξαρτηθεί από το βαθμό υλοποίησης του προγράμματος ανταλλαγής των ομολόγων, θα συνεχίσει να πραγματοποιείται, κυρίως, μέσω της ανάληψης δανείων από το Μηχανισμό Στήριξης και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (EFSF και IMF). Συμπληρωματικά, θα συνεχιστεί η έκδοση βραχυχρόνιων τίτλων ΕΓΕΔ.

Πίνακας 4.1 Σύνθεση χρέους κεντρικής διοίκησης (σε εκατ. ευρώ)				
	2009	2010	2011*	2012**
A. Ομόλογα	272.012	276.303	257.107	149.514
Ομόλογα στην Αγορά Εσωτερικού	251.960	256.453	238.945	148.945
Ομόλογα στις Αγορές Εξωτερικού	19.274	19.155	17.850	350
Τιτλοποιήσεις στο Εξωτερικό	778	695	312	219
B. Βραχυπρόθεσμοι Τίτλοι	10.946	9.441	14.354	6.620
Έντοκα Γραμμάτια	8.938	9.314	14.230	6.500
Έντοκα Γραμμάτια Σε Φυσικούς Τίτλους	127	127	124	120
Commercial Paper	1.881	0	0	0
Γ. Δάνεια	15.567	54.541	93.139	161.266
Δάνεια Τραπέζης Ελλάδος	6.705	6.154	5.684	5.211
Λοιπά Δάνεια Εσωτερικού	0	3.235	0	0
Ειδικά και Διακρατικά Δάνεια	6.189	6.406	7.280	6.900
Δάνεια Μηχανισμού Στήριξης	0	31.825	74.425	143.455
Λοιπά Δάνεια Εξωτερικού	2.673	6.921	5.750	5.700
Δ. Σύνολο χρέους κεντρικής διοίκησης (A+B+Γ)	298.525	340.285	364.600	317.400
(ως % του ΑΕΠ)	128,9%	149,7%	167,4%	149,3%
ΑΕΠ	231.642	227.318	217.771	212.544

* Εκτιμήσεις **Προβλέψεις (μετά από την εφαρμογή του PSI)

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Πίνακας 4.2 Χρέος γενικής κυβέρνησης (σε εκατ. ευρώ)				
	2009	2010	2011*	2012**
A. Χρέος κεντρικής κυβέρνησης	298.524	340.285	364.600	317.400
B Χρέος ΝΠΔΔ, κέρματα κ.λπ. μείον επενδύσεις σε τίτλους ΕΔ	24.693	13.501	10.000	5.000
Γ. Χρέος κεντρικής κυβέρνησης κατά ESA (A+B)	323.217	353.786	374.600	322.400
Δ Χρέος ΟΤΑ, ΟΚΑ μείον ενδοκυβερνητικό χρέος	-23.680	-24.436	-22.550	-13.100
Ε. Χρέος γενικής κυβέρνησης (Γ+Δ)	299.537	329.350	352.050	309.300
(ως % του ΑΕΠ)	129,3%	144,9%	161,7%	145,5%
ΑΕΠ	231.642	227.318	217.771	212.544

*Εκτιμήσεις **Προβλέψεις (μετά από την εφαρμογή του PSI)

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

1. Χρέος κεντρικής διοίκησης και γενικής κυβέρνησης

Το χρέος της κεντρικής διοίκησης στο τέλος του έτους 2011 εκτιμάται ότι θα ανέλθει στα 364.600 εκατ. ευρώ ή 167,4% του ΑΕΠ, έναντι 340.285 εκατ. ευρώ ή 149,7% του ΑΕΠ το 2010, παρουσιάζοντας αύξηση το 2011 κατά 17,7% περίπου του ΑΕΠ. Το έτος 2012 το ύψος του χρέους της κεντρικής διοίκησης προβλέπεται ότι θα διαμορφωθεί στα 317.400 εκατ. ευρώ ή 149,3% του ΑΕΠ, παρουσιάζοντας μείωση κατά 18,1% του ΑΕΠ έναντι του 2011, εξαιτίας κυρίως της συμμετοχής των ιδιωτών επενδυτών στην εφαρμογή του προγράμματος PSI που προβλέπει την εθελοντική ανταλλαγή υφιστάμενων ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου με νέα (πίνακας 4.1).

Το χρέος της γενικής κυβέρνησης στο τέλος του 2011 εκτιμάται ότι θα ανέλθει στα 352.050 εκατ. ευρώ ή 161,7% του ΑΕΠ, έναντι 329.350 εκατ. ευρώ ή 144,9% του ΑΕΠ το 2010, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 16,8% του ΑΕΠ. Το χρέος της γενικής κυβέρνησης του έτους 2012 προβλέπεται ότι θα διαμορφωθεί στα 309.300 εκατ. ευρώ ή 145,5% του ΑΕΠ, παρουσιάζοντας μείωση κατά 16,2% του ΑΕΠ έναντι του 2011 (πίνακας 4.2).

Επισημαίνεται ότι το χρέος της κεντρικής διοίκησης έχει αυξηθεί από την ανάληψη χρεών των δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών (ΟΤΑ, ΟΑΣΑ, ΤΡΑΜ) (πίνακας 4.2).

2. Εξέλιξη δημοσίου χρέους

Η αύξηση του χρέους της κεντρικής διοίκησης από 31/12/2010 μέχρι 31/12/2011 εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε 24.314 εκατ. ευρώ, ενώ για το διάστημα από 31/12/2011 μέχρι 31/12/2012 εκτιμάται ότι θα μειωθεί κατά 47.200 εκατ. ευρώ (πίνακας 4.3). Οι μεταβολές οφείλονται κυρίως στην κάλυψη του ελλείμματος του κρατικού προϋπολογισμού, στην εξόφληση υποχρεώσεων προς τους προμηθευτές των νοσοκομείων, στη χρηματοδότηση του ταμείου χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και στις αναλήψεις χρεών ΔΕΚΟ, ενώ η μείωση του 2012 οφείλεται κυρίως στο πρόγραμμα εθελοντικής ανταλλαγής ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου και στα έσοδα από αποκρατικοποιήσεις.

Πίνακας 4.3 Εξέλιξη δημοσίου χρέους (σε εκατ. ευρώ)			
	2011*	2012**	Διαφορά 2012-2011
	(1)	(2)	(3)=(2)-(1)
1 Δανειακές επιβαρύνσεις	27.158	21.610	-5.548
Έλλειμμα κεντρικής διοίκησης	22.959	13.373	-9.586
Χρηματοδότηση ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων παρελθόντων ετών	4.012	6.140	2.128
Ειδικά ομόλογα (συμβασιούχοι Ολυμπιακής)	140	0	-140
Αναλήψεις χρεών (ΟΤΑ, ΟΑΣΑ, ΤΡΑΜ)	47	2.097	2.050
2 Αποκρατικοποιήσεις, κεφαλαιακές συναλλαγές	-200	-69.000	-68.800
Έσοδα αποκρατικοποιήσεων	-1.700	-6.000	-4.300
Συμμετοχή ιδιωτικού τομέα στο πρόγραμμα εθελοντικής ανταλλαγής ομολόγων ΕΔ	0	-95.000	-95.000
Ταμείο χρηματοπιστωτικής σταθερότητας (ν. 3864/2010)	1.500	32.000	30.500
3 Μεταβολή χρέους από χρηματοπιστωτικές πράξεις	-2.644	190	2.834
Προσαρμογές στο άρτιο, λοιπές προσαρμογές	-144	190	334
Μεταβολή διαθέσιμων	-2.500	0	2.500
4 Αύξηση χρέους (1+2+3)	24.314	-47.200	-71.514
5 Χρέος κεντρικής διοίκησης	364.600	317.400	-47.200
Χρέος κεντρικής διοίκησης ως % ΑΕΠ	167,4%	149,3%	-18,1%
6 Ενδοκυβερνητικό χρέος, χρέος ΟΤΑ - ΟΚΑ - Δημ. Οργαν., κέρματα	-12.550	-8.100	4.450
7 Χρέος γενικής κυβέρνησης (5+6)	352.050	309.300	-42.750
Χρέος γενικής κυβέρνησης ως % του ΑΕΠ	161,7%	145,5%	-16,1%
8 ΑΕΠ	217.771	212.544	

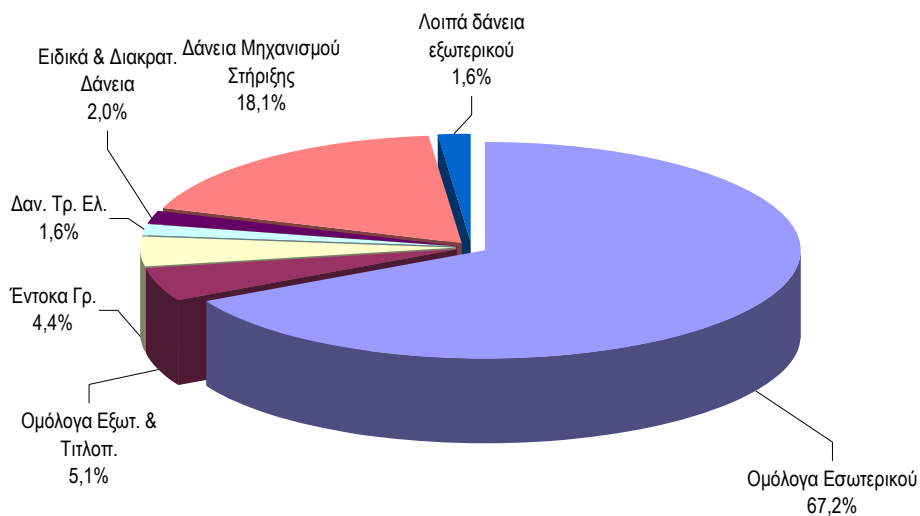
* Εκτιμήσεις **Προβλέψεις (μετά από την εφαρμογή του PSI)

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

3. Δομή και χαρακτηριστικά του χρέους κεντρικής διοίκησης

Στις 31/10/2011 τα ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου εξακολουθούσαν να αποτελούν τον κύριο όγκο του χρέους σε ευρώ της κεντρικής διοίκησης φθάνοντας το 67,2% (διάγραμμα 4.1).

Διάγραμμα 4.1 Σύνθεση χρέους σε ευρώ της κεντρικής διοίκησης την 31/10/2011

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Η μέση υπολειπόμενη φυσική διάρκεια του χρέους της κεντρικής διοίκησης από το έτος 2008 και μετά παρουσιάζει πτώση, η οποία οφείλεται στην έκδοση περισσότερων βραχυπρόθεσμων τίτλων έναντι των μακροπρόθεσμων (πίνακας 4.4). Ποσοστό 46,3% του χρέους κεντρικής διοίκησης στις 31/10/2011 είχε υπολειπόμενη φυσική διάρκεια μεγαλύτερη του ενός έτους και μικρότερη των πέντε ετών (πίνακας 4.5).

Πίνακας 4.4 Μέση υπολειπόμενη φυσική διάρκεια χρέους κεντρικής διοίκησης			
Ημερομηνία	Μέση Διάρκεια σε έτη		
	Χρέος σε ευρώ	Χρέος εκτός ζώνης ευρώ	Συνολικό χρέος
31/12/2008	8,62	2,99	8,58
31/12/2009	8,10	2,82	8,07
31/10/2010	7,21	3,34	7,14
31/12/2011	6,55	3,25	6,47

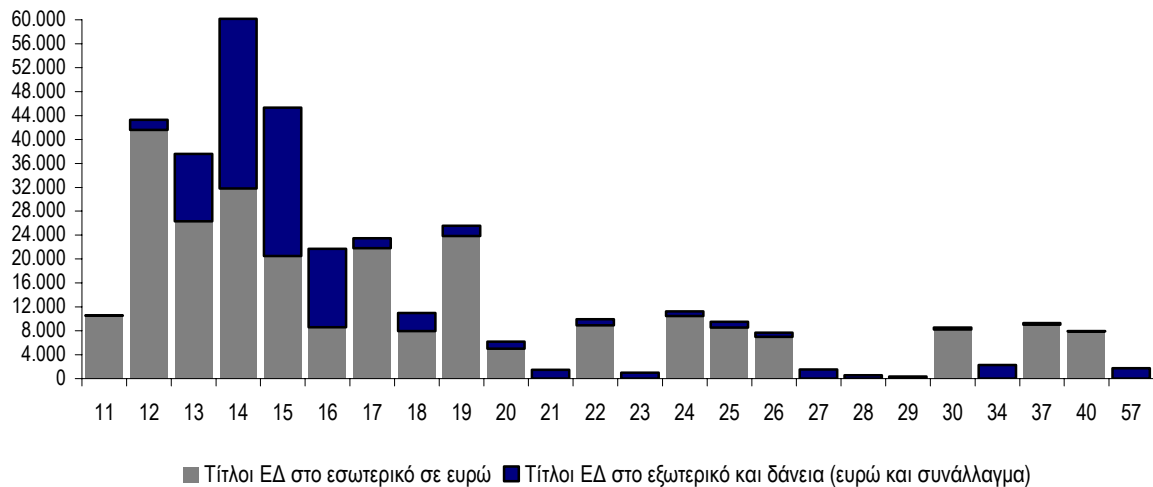
Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Πίνακας 4.5 Χρέος κεντρικής διοίκησης ως προς την υπολειπόμενη φυσική διάρκεια	
Διάρκεια	31/10/2011
Βραχυπρόθεσμο (μέχρι 1 έτος)	14,3%
Μεσοπρόθεσμο (1 έως 5 έτη)	46,3%
Μακροπρόθεσμο (άνω των 5 ετών)	39,4%
Σύνολο	100,00%

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Στο διάγραμμα 4.2 παρουσιάζεται το χρονοδιάγραμμα λήξεων (ληξιάριο) του χρέους της κεντρικής διοίκησης στις 31/10/2011. Σημαντικό μέρος των ετήσιων λήξεων έχει εξομαλυνθεί διαχρονικά σε μεγάλο βάθος χρόνου.

Διάγραμμα 4.2 Χρονοδιάγραμμα λήξης χρέους της κεντρικής διοίκησης την 31/10/2011 (σε εκατ. ευρώ)

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

* Στους πίνακες 4.4, 4.5 και στο διάγραμμα 4.2:

- (i) Δεν έχει ενσωματωθεί η επιμήκυνση του δανείου 80 δισ. ευρώ από ΕΕ
- (ii) Το χρονοδιάγραμμα λήξης χρέους αναμένεται να μεταβληθεί ριζικά μετά την εφαρμογή του PSI και την ενσωμάτωση της επιμήκυνσης του δανείου 80 δισ. ευρώ από ΕΕ.

4. Συσσώρευση χρέους για λογαριασμό τρίτων

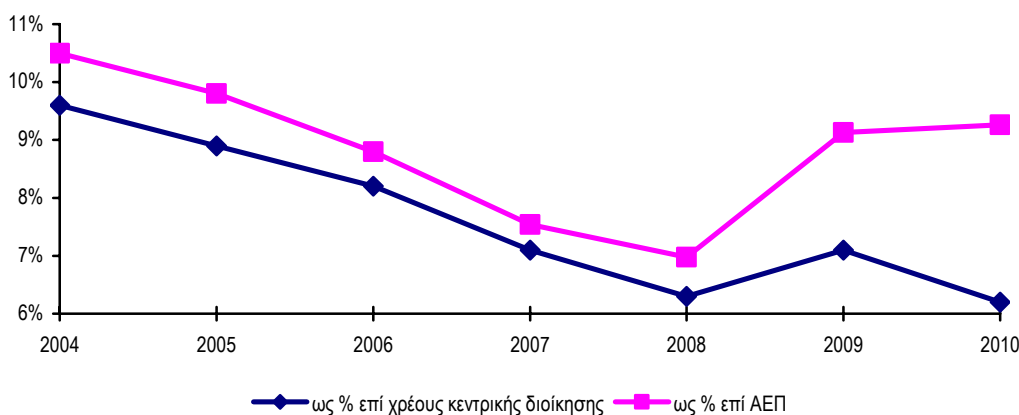
Το ανεξόφλητο χρέος που έχει αναληφθεί από το Ελληνικό Δημόσιο για λογαριασμό τρίτων στις 31/12/2010 ανέρχεται σε 21.056 εκατ. ευρώ (πίνακας 4.6), το οποίο αντιστοιχεί στο 6,2% του χρέους της κεντρικής διοίκησης και στο 9,3% του ΑΕΠ (διάγραμμα 4.3).

Πίνακας 4.6 Συσσώρευση χρεών για λογαριασμό τρίτων (σε εκατ. ευρώ)							
	Ανεξόφλητα υπόλοιπα χρεών την 31/12 έκαστου έτους						
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Δάνεια οικονομικής εξυγίανσης (I)							
Ασφαλιστικά ταμεία	42	33					
Αμυντική βιομηχανία	29	21					
Συγκοινωνιακοί φορείς	32	23					
Συνεταιριστικές οργανώσεις	1.048	1.048	1.048	1.048			
Οργανισμός Ανασυγκρότησης Επιχειρήσεων (ΟΑΕ)	38	26					
Λοιπά	6	3					
Σύνολο (I)	1.195	1.154	1.048	1.048			
Συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο τραπεζών κ.λπ. (II)							
ΕΤΒΑ	235	235	235	235			
ΤΕΜΠΜΕ						1.500	1.500
ΕΛΤΑ	59	59					
Προνομιούχες μετοχές (ν. 3726/2008)						3.768	3.768
ΕΡΤ	47						
ΑΤΕ		29	29				
Σύνολο (II)	341	323	264	235		5.268	5.268
Ειδικά δάνεια (III)							
Ρύθμιση χρεών νοσοκομείων							851
Ρύθμιση χρεών συνεταιριστικών οργανώσεων	754	754	646	291	144	144	144
Ρύθμιση διαφορών αποδοχών δικαστικών και βουλευτών							
Εισφορά του κράτους στα ασφαλιστικά ταμεία	7.577	7.504	7.842	7.574	8.901	9.062	8.607
Υποχρεώσεις προς την Τράπεζα Ελλάδος κ.λπ.	9.543	9.337	8.780	7.972	7.485	6.669	6.186
Σύνολο (III)	17.874	17.595	17.268	15.837	16.530	15.875	15.788
Γενικό σύνολο (I+II +III)	19.410	19.072	18.580	17.120	16.530	21.143	21.056
ως % επί χρέους κεντρικής διοίκησης	9,6%	8,9%	8,2%	7,1%	6,3%	7,1%	6,2%
ως % επί ΑΕΠ	10,5%	9,8%	8,8%	7,5%	7,0%	9,1%	9,3%

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

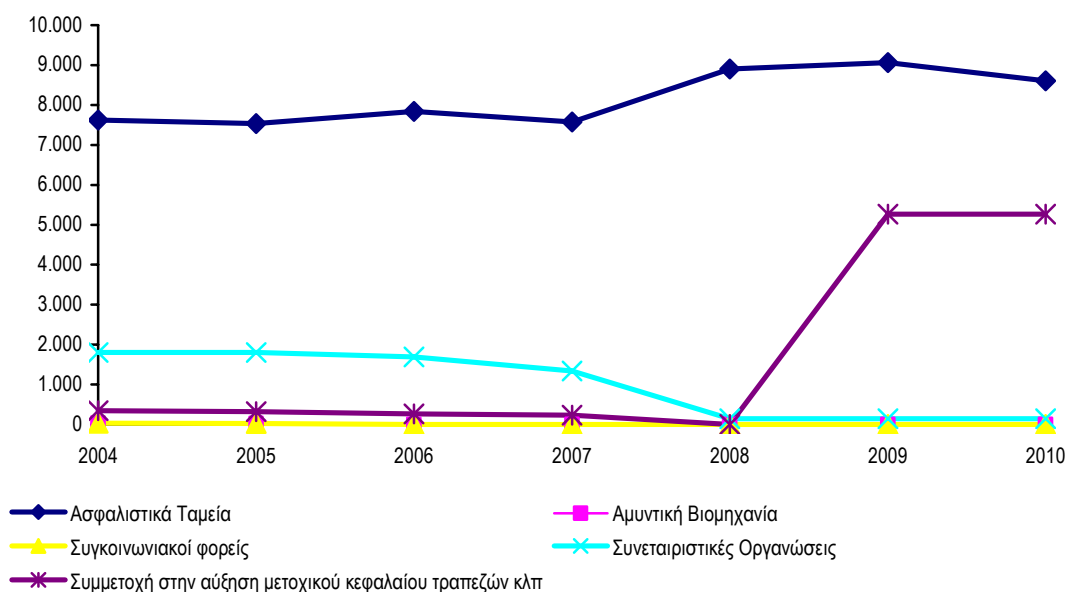
**Διάγραμμα 4.3 Συσσωρευμένο χρέος για λογαριασμό τρίτων
(ως % στο χρέος κεντρικής διοίκησης και ΑΕΠ)**

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Η εξέλιξη του αναλαμβανόμενου χρέους για λογαριασμό τρίτων εμφανίζει σταδιακή μείωση τα τελευταία έτη για τους περισσότερους φορείς, εκτός των ασφαλιστικών ταμείων το χρέος των οποίων παραμένει αρκετά υψηλό αν και το 2010 παρουσιάζεται μειωμένο σε σχέση με το 2009 (διάγραμμα 4.4). Επιπλέον, το 2009 παρουσιάζεται αύξηση στις συμμετοχές λόγω της ανάληψης από το Ελληνικό Δημόσιο προνομιούχων μετοχών πιστωτικών ιδρυμάτων στο πλαίσιο του ν.3723/2008 για την ενίσχυση της ρευστότητας της οικονομίας.

Διάγραμμα 4.4 Συσσώρευση χρεών για λογαριασμό τρίτων
(ανεξόφλητα υπόλοιπα την 31/12)
(σε εκατ. ευρώ)

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

5. Δαπάνες εξυπηρέτησης χρέους κεντρικής διοίκησης

Οι δαπάνες εξυπηρέτησης του χρέους της κεντρικής διοίκησης το 2011 εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 45.231 εκατ. ευρώ, έναντι 32.996 το έτος 2009 (πίνακας 4.7). Η μείωση των δαπανών εξυπηρέτησης οφείλεται στην αποπληρωμή μικρότερου ποσού χρεολυσίων.

Πίνακας 4.7 Δαπάνες εξυπηρέτησης χρέους κεντρικής διοίκησης
(σε εκατ. ευρώ)

	Χρεολύσια			Τόκοι			Παράλληλες δαπάνες (3)	Τόκοι και παραλ. δαπάνες (2+3)	Γενικό σύνολο (1+2+3)
	Συναλ.	Εθν. νομ.	Σύνολο (1)	Συναλ.	Εθν. νομ.	Σύνολο (2)			
1992	1.539	4.867	6.406	622	3.501	4.123	71	4.194	10.600
1993	1.400	3.307	4.707	692	5.536	6.228	135	6.363	11.070
1994	1.619	5.543	7.162	913	8.077	8.990	190	9.180	16.342
1995	1.952	5.955	7.907	1.214	7.884	9.098	307	9.405	17.312
1996	1.894	8.369	10.263	1.263	8.378	9.641	339	9.980	20.243
1997	3.057	7.088	10.145	1.348	7.461	8.809	308	9.117	19.262
1998	3.550	6.132	9.682	1.625	7.393	9.018	170	9.188	18.870
1999	2.682	6.569	9.251	1.532	7.758	9.290	101	9.391	18.642
2000	4.640	8.491	13.131	1.922	7.577	9.499	58	9.557	22.688
2001	2.566	9.052	11.618	719	8.570	9.289	39	9.328	20.946
2002	2.397	17.883	20.280	391	8.144	8.535	59	8.594	28.874
2003	1.204	19.559	20.763	180	9.028	9.208	70	9.278	30.041
2004	667	17.777	18.444	85	9.198	9.283	72	9.355	27.799
2005	751	19.628	20.379	108	9.508	9.616	71	9.687	30.066
2006	65	16.524	16.589	92	9.349	9.441	56	9.497	26.086
2007	43	22.152	22.195	74	9.583	9.657	71	9.728	31.923
2008	424	25.822	26.246	82	11.052	11.134	72	11.206	37.452
2009	375	28.760	29.135	39	12.145	12.184	141	12.325	41.460
2010	159	19.614	19.773	104	12.873	12.977	246	13.223	32.996
2011*	-140	28.991	28.851	250	15.900	16.150	230	16.380	45.231

* Εκτιμήσεις

Σημειώσεις: α) Από το 2008 και έπειτα περιλαμβάνονται και οι δαπάνες προσαρμογών ESA 95

β) Δεν περιλαμβάνονται εξοφλήσεις βραχυπρόθεσμου χρέους (έντοκα γραμμάτια ιδιωτικού τομέα, βραχυπρόθεσμοι τίτλοι εξωτερικού και ταμειακές διευκολύνσεις) οι οποίες εμφανίζονται στον πίνακα 4.8.

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Οι δαπάνες για εξόφληση βραχυπρόθεσμων τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου (έντοκα γραμμάτια ιδιωτικού τομέα, βραχυπρόθεσμοι τίτλοι εξωτερικού ECP και ταμειακές διευκολύνσεις) εκτιμάται ότι το 2011 θα ανέλθουν συνολικά σε 33.395 εκατ. ευρώ, έναντι 22.601 εκατ. ευρώ το 2010. Για το έτος 2012 οι δαπάνες εξόφλησης προβλέπεται να ανέλθουν σε 25.000 εκατ. ευρώ (πίνακας 4.8).

Πίνακας 4.8 Εξοφλήσεις βραχυπρόθεσμων τίτλων (σε εκατ. ευρώ)			
Έτος	Έντοκα γραμμάτια ιδιωτικού τομέα	Βραχυπρόθεσμοι τίτλοι εξωτερικού ⁽¹⁾ - Βραχυπρόθεσμες ταμειακές διευκολύνσεις	Σύνολο
2004	1.571	6.060	7.631
2005	2.495	2.590	5.085
2006	2.206	5.885	8.091
2007	1.692	23.031	24.723
2008 ⁽²⁾	1.733	23.941	25.674
2009	8.902	28.002	36.904
2010	17.974	4.627	22.601
2011*	33.395	0	33.395
2012**	25.000	0	25.000

* Εκτιμήσεις ** Προβλέψεις

⁽¹⁾ Euro Commercial Paper (ECP)

⁽²⁾ Από το 2008 περιλαμβάνονται οι βραχυπρόθεσμες ταμειακές διευκολύνσεις.

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

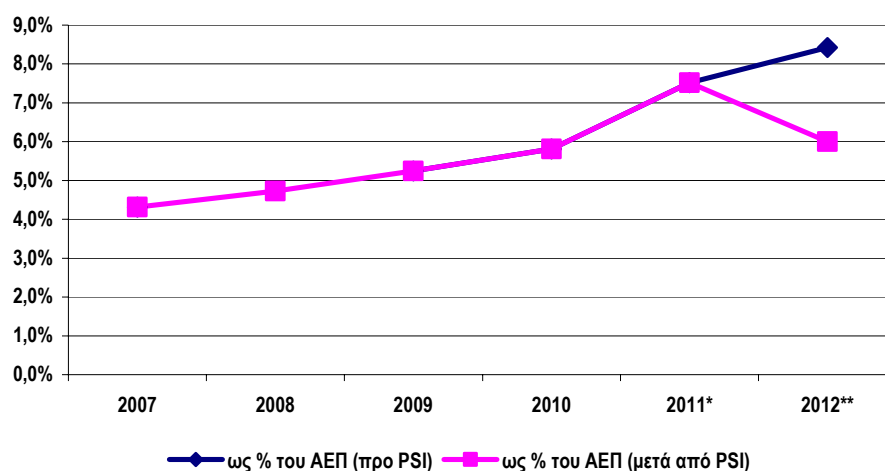
Οι δαπάνες για τόκους του χρέους της κεντρικής διοίκησης ως ποσοστό του ΑΕΠ παρουσιάζουν συνεχή ανοδική πορεία από το 2007 έως και το 2011, για το οποίο εκτιμάται ότι θα φθάσουν στο 7,5% ως ποσοστό του ΑΕΠ. Το 2012 οι δαπάνες για τόκους, μετά την εφαρμογή του PSI, προβλέπεται να διαμορφωθούν χαμηλότερα, 6% του ΑΕΠ. Ειδικότερα, ενώ το 2011 οι τόκοι ανέρχονται σε 16.380 εκατ. ευρώ, το 2012 οι τόκοι αναμένεται να αυξηθούν (χωρίς PSI) σε 17.900 εκατ. ευρώ, ενώ μετά το PSI μειώνονται σε 12.750 εκατ. ευρώ.

Πίνακας 4.9 Ύψος δαπανών για τόκους χρέους κεντρικής κυβέρνησης (ποσά σε εκατ. ευρώ)						
	2007	2008	2009	2010	2011*	2012**
Τόκοι (προ PSI)	9.796	11.207	12.325	13.223	16.380	17.900
Τόκοι (μετά από PSI)	-	-	-	-	-	12.750
ως % του ΑΕΠ (προ PSI)	4,3%	4,7%	5,3%	5,8%	7,5%	8,4%
ως % του ΑΕΠ (μετά από PSI)	-	-	-	-	-	6,0%

* Εκτιμήσεις ** Προβλέψεις

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Διάγραμμα 4.5 Δαπάνες για τόκους χρέους κεντρικής διοίκησης
(% του ΑΕΠ)

* Εκτιμήσεις ** Προβλέψεις

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

6. Η ενοποιημένη αγορά ευρωομολόγων

Η οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση έχει οδηγήσει σε αξιοσημείωτη αύξηση του δημόσιου χρέους όλων των χωρών της Ευρωζώνης. Παρά το γεγονός ότι η αύξηση αυτή είναι της ίδιας τάξης μεγέθους με αυτές που κατά το παρελθόν προκλήθηκαν από αντίστοιχες κρίσεις, οι σωρευτικές επιπτώσεις της, σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, θέτουν υπό αμφισβήτηση την ισορροπία και τον έλεγχο των δημοσιονομικών μεγεθών. Οι επιπτώσεις διαφοροποιούνται μεταξύ των χωρών της ζώνης του ευρώ αναλόγως με τη δημοσιονομική τους κατάσταση, γεγονός που αντικατοπτρίζεται και στις αποδόσεις των κρατικών τίτλων.

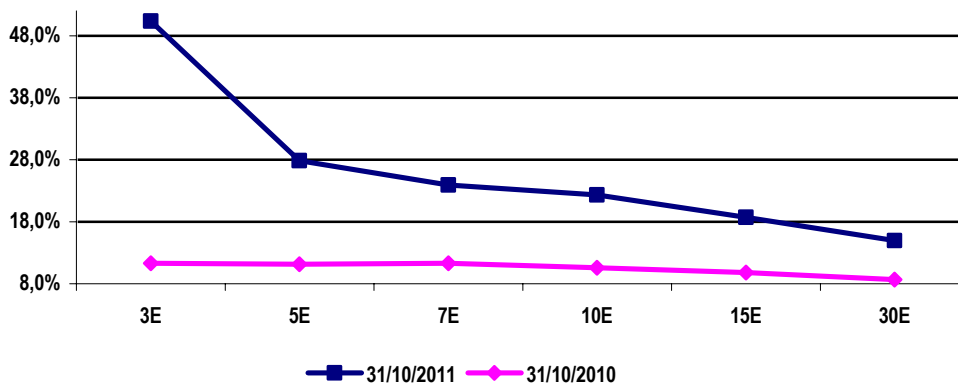
Συγκεκριμένα, κατά το τρέχον έτος, οι αποδόσεις των 10-ετών γερμανικών ομολόγων και κατ' επέκταση το αντίστοιχο κόστος δανεισμού του γερμανικού δημοσίου παρουσίασαν σημαντική μείωση φτάνοντας στα τρέχοντα επίπεδα του 1,75% από περίπου 3% που ανήρχοντο στις αρχές του 2011. Κατά το ίδιο χρονικό διάστημα, οι αποδόσεις των γαλλικών 10-ετών ομολόγων παρέμειναν σταθερές στα επίπεδα του 3,4% διαμορφώνοντας το περιθώριο (spread) μεταξύ των αποδόσεων αυτών και των αντίστοιχων γερμανικών στις 160 μονάδες βάσεις ή 1,6% ετησίως, από περίπου 40 μονάδες βάσης ή 0,40% που ήταν στις αρχές του τρέχοντος έτους. Αντίστοιχα, οι αποδόσεις των 10-ετών ιταλικών κρατικών χρεογράφων αυξήθηκαν κατά περίπου 2%, από 4,8%-4,9% τον Ιανουάριο του 2011, στα τρέχοντα επίπεδα του 6,9%, αυξάνοντας παράλληλα και το περιθώριο από τις αποδόσεις των 10-ετών γερμανικών χρεογράφων σε περίπου 500 μονάδες βάσης από 180 μ.β.. Σημαντικά διευρυμένα παραμένουν και τα περιθώρια των κρατικών ομολόγων των χωρών του ευρωπαϊκού νότου σε σχέση με τις αποδόσεις των αντίστοιχων γερμανικών ομολόγων αντικατοπτρίζοντας τον αυξημένο πιστωτικό κίνδυνο των χωρών αυτών λόγω των συνεχιζόμενων δημοσιονομικών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν, την ανάγκη εφαρμογής περαιτέρω διαρθρωτικών αλλαγών και τη λήψη αποφάσεων που θα βοηθήσουν την ανάπτυξη.

Στην αμερικανική αγορά από τις αρχές του 2011 μέχρι σήμερα οι αποδόσεις παρουσιάζουν αντίστοιχη πτωτική τάση με τις αποδόσεις των γερμανικών ομολόγων κατά περίπου 1,3%, αντικατοπτρίζοντας και αυτές με τη σειρά τους τη γενικότερη στροφή των επενδυτών σε ασφαλέστερες τοποθετήσεις, κυρίως εξαιτίας της συνεχιζόμενης κρίσης και καθυστέρησης της αναμενόμενης ανάπτυξης της παγκόσμιας οικονομίας.

7. Αγορά τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου

Τα κυριότερα χαρακτηριστικά της αγοράς των τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου κατά το γ' τρίμηνο του 2011 ήταν η πτώση των τιμών τους σε όλες τις διάρκειες και η αύξηση των αποδόσεών τους.

Διάγραμμα 4.6 Καμπύλη αποδόσεων τίτλων Ελληνικού Δημοσίου

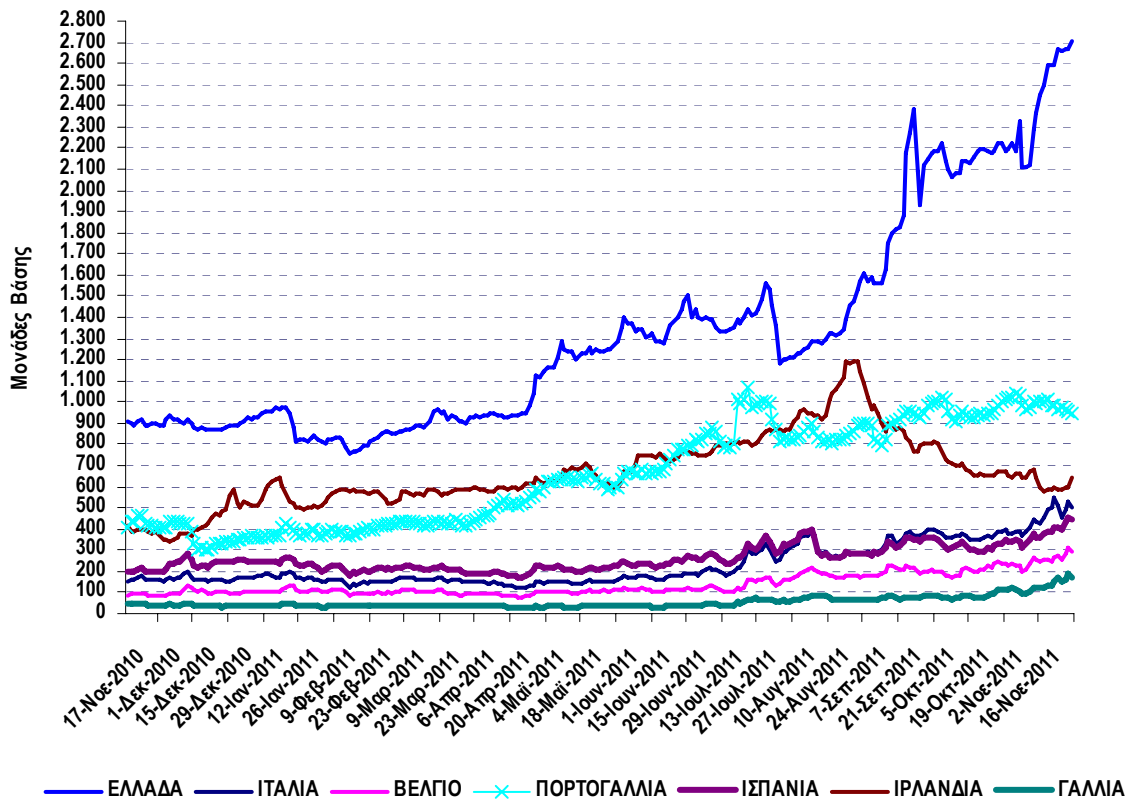

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Το 2011, οι αποδόσεις των ελληνικών κρατικών χρεογράφων στο σύνολό τους παρουσιάζουν μεγάλη άνοδο σε σχέση με το προηγούμενο έτος, λόγω της συνεχούς αβεβαιότητας αναφορικά με την αντιμετώπιση της κρίσης χρέους και τη χρηματοδότηση των δανειακών αναγκών της Ελλάδας. Η ελληνική καμπύλη αποδόσεων έχει καθοδική κλίση (inverted yield curve) καθώς οι ανησυχίες των επενδυτών για τις άμεσες οικονομικές εξελίξεις έχουν ως αποτέλεσμα τη μεγάλη άνοδο των βραχυχρόνιων επιτοκίων σε σχέση με τα μακροχρόνια (διάγραμμα 4.6).

Αναφορικά με τη διαφορά (spread) των αποδόσεων των ελληνικών 10-ετών ομολόγων σε σχέση με αυτών των αντίστοιχων γερμανικών υπήρξε μεγάλη αύξηση που άγγιξε τα επίπεδα των 2.650 μονάδων βάσης (bps). Όμως, από τα μέσα Οκτωβρίου 2011 την ανοδική τάση των ελληνικών spreads ακολούθησαν και τα spreads άλλων χωρών όπως η Ιταλία, Γαλλία και το Βέλγιο, καθιστώντας ευρύτερο το πρόβλημα της κρίσης χρέους των χωρών της Ευρωζώνης (διάγραμμα 4.7).

Διάγραμμα 4.7 Αποδόσεις 10ετών κρατικών τίτλων
(ημερήσια στοιχεία – εκατοστιαίες μονάδες)

Πρωτογενής αγορά τίτλων

Κατά τη διάρκεια του 2011 δεν υπήρξαν εκδόσεις ομολόγων του ΕΔ μέσω δημοπρασίας ή κοινοπραξίας. Πραγματοποιήθηκαν μόνο ειδικές εκδόσεις με σκοπό τη ρύθμιση οφειλών προς τους προμηθευτές των νοσοκομείων και του εφάπαξ ποσού κοινωνικής ενίσχυσης των τέως υπαλλήλων της Ολυμπιακής Αεροπορίας. Οι δανειακές ανάγκες του Ελληνικού Δημοσίου καλύφθηκαν, κυρίως, με δανειοδότηση από το Μηχανισμό Στήριξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, μέσω του οποίου αντλήθηκαν συνολικά 33,4 δις. ευρώ, ενώ αναμένεται η ανάληψη της έκτης δόσης

ύψους 8 δισ. ευρώ. Επιπλέον, χορηγήθηκαν δάνεια από Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων συνολικού ύψους 1.180 εκατ. ευρώ. Η βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση πραγματοποιήθηκε με εκδόσεις εντόκων γραμματίων διάρκειας 13 και 26 εβδομάδων.

Μετά την προσφυγή στο Μηχανισμό Στήριξης ο δανεισμός μέσω των αγορών συνεχίστηκε μόνο με εκδόσεις εντόκων γραμματίων. Ο μεσοσταθμικός συντελεστής κάλυψης των δημοπρασιών ΕΓΕΔ διαμορφώθηκε στο 3,24.

Το μέσο σταθμικό επιτόκιο νέου δανεισμού, συμπεριλαμβανομένων των δανείων που έγιναν μέσω του Μηχανισμού Στήριξης μέχρι 31/10/2011 διαμορφώθηκε στο 3,78%, έναντι 4,38% το 2010. Η μέση φυσική διάρκεια του νέου δανεισμού διαμορφώθηκε σε 2,30 έτη, έναντι 3,88 την αντίστοιχη περυσινή περίοδο, λόγω της έκδοσης περισσότερων βραχυπρόθεσμων τίτλων έναντι των μακροπρόθεσμων τίτλων.

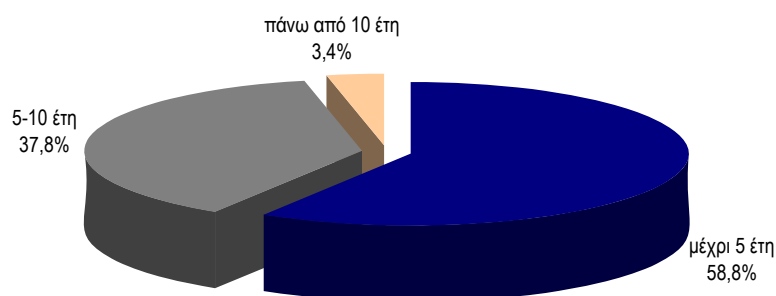
Δευτερογενής αγορά τίτλων

Η μέση ημερήσια αξία των συναλλαγών στο Σύστημα Άυλων Τίτλων (ΣΑΤ), στο οποίο περιλαμβάνονται οι συναλλαγές στην Ηλεκτρονική Δευτερογενή Αγορά Τίτλων (ΗΔΑΤ) και στην εξωχρηματιστηριακή αγορά τίτλων (over the counter) κινήθηκε σε χαμηλά επίπεδα το γ' τρίμηνο του 2011 και διαμορφώθηκε σε 6,7 δισ. ευρώ, έναντι 7,2 δισ. ευρώ που ήταν το β' τρίμηνο του 2011 και 7,9 δισ. ευρώ που ήταν το γ' τρίμηνο του 2010.

Κατά το ίδιο τρίμηνο, το 58,8% της συναλλακτικής δραστηριότητας αφορούσε βραχυπρόθεσμους τίτλους με διάρκεια έως 5 έτη. Ακολούθησαν οι μεσοπρόθεσμοι τίτλοι διάρκειας 5 έως 10 έτη με ποσοστό 37,8% και κατόπιν οι μακροπρόθεσμοι τίτλοι διάρκειας άνω των 10 ετών με ποσοστό 3,4%. Το παλιό 10ετές ομόλογο αναφοράς λήξεως 19.06.2020, προσέλκυσε ποσοστό 37,85% της συνολικής αξίας των συναλλαγών.

Η κατανομή της αξίας των συναλλαγών της ΗΔΑΤ, ανάλογα με την εναπομένουσα διάρκεια των τίτλων, κατά το γ' τρίμηνο του 2011 εμφανίζεται στο διάγραμμα 4.8.

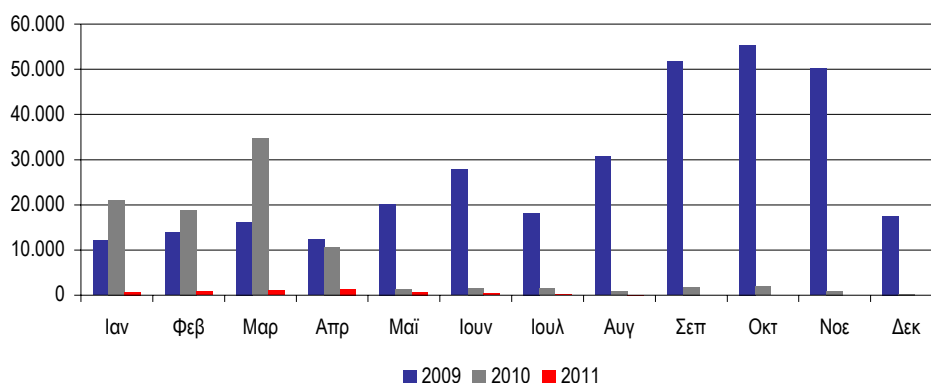
Διάγραμμα 4.8 Αξία συναλλαγών στην ΗΔΑΤ γ' τρίμηνο 2011
(με βάση την εναπομένουσα διάρκεια των τίτλων)

Πηγή: Τράπεζα Ελλάδος, ΗΔΑΤ

Ο συνολικός όγκος των συναλλαγών στην ΗΔΑΤ διαμορφώθηκε σε πολύ χαμηλά επίπεδα το γ' τρίμηνο του 2011 και ανήλθε σε 182 εκατ. ευρώ έναντι 2,47 δισ. ευρώ το προηγούμενο τρίμηνο και 4,1 δισ. ευρώ το γ' τρίμηνο του 2010. Η εξέλιξη της αξίας των συναλλαγών που πραγματοποιήθηκε στην ΗΔΑΤ για την περίοδο Ιανουαρίου 2009–Σεπτ. 2011 ανά μήνα παρουσιάζεται στο διάγραμμα 4.9.

Διάγραμμα 4.9 Μηνιαίος όγκος συναλλαγών επί τίτλων του Δημοσίου στην ΗΔΑΤ (σε εκατ. ευρώ)

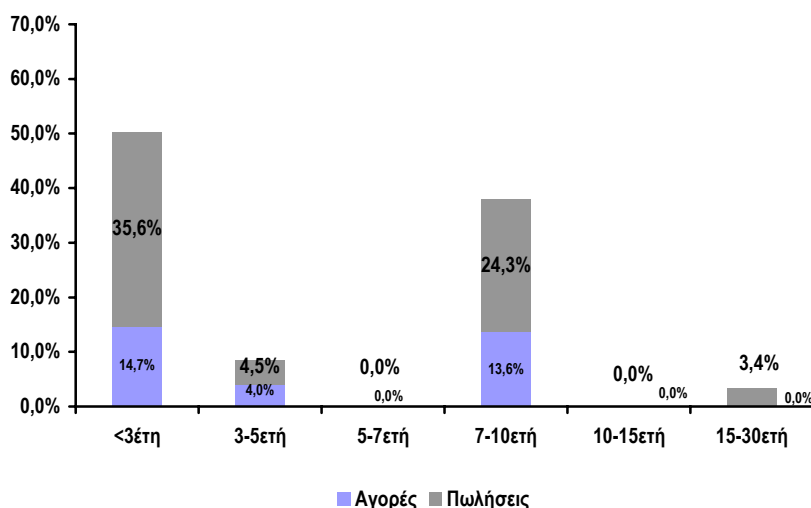

Πηγή: Τράπεζα Ελλάδος, ΗΔΑΤ

Ο συνολικός αριθμός των εντολών που εκτελέστηκαν στην ΗΔΑΤ το γ' τρίμηνο του 2011 διαμορφώθηκε σε 157 εντολές από 2.204 το β' τρίμηνο του 2011, με τις εντολές αγοράς να υπολείπονται έναντι των εντολών πώλησης (32,20% αγοράς έναντι 67,80% πωλήσεις).

Ο όγκος των συναλλαγών και οι προτιμήσεις των επενδυτών με βάση την εναπομένουσα διάρκεια παρουσιάζεται στο διάγραμμα 4.10.

Διάγραμμα 4.10 Όγκος συναλλαγών και προτιμήσεις επενδυτών με βάση την εναπομένουσα διάρκεια έως τη λήξη

Πηγή: Τράπεζα Ελλάδος, ΗΔΑΤ

Η σύνθεση της ομάδας των βασικών διαπραγματευτών αγοράς κατά το τρέχον έτος αποτελείται από 5 ελληνικά και 17 διεθνή πιστωτικά ιδρύματα. Τα 16 από τα διεθνή συμμετέχουν στην ΗΔΑΤ από την έδρα τους στο εξωτερικό.

8. Βασικές κατευθύνσεις δανεισμού και διαχειριστικοί στόχοι έτους 2012

Οι δανειακές ανάγκες για αναχρηματοδότηση του χρέους το 2012, μετά την εφαρμογή του προγράμματος εθελοντικής ανταλλαγής ομολόγων (PSI), αναμένεται να μειωθούν σημαντικά, κατά το ποσό των ομολόγων που θα ανταλλάγουν.

Η κάλυψη των δανειακών αναγκών για το 2012 θα πραγματοποιηθεί κατά κύριο λόγο μέσω των δανείων του EFSF και του ΔΝΤ καθώς και εκδόσεων βραχυπρόθεσμων τίτλων του ΕΔ. Οι εκδόσεις εντόκων γραμματίων εκτιμάται ότι σταδιακά θα μειωθούν από 13 δισ. ευρώ στα τέλη του 2011 σε περίπου 6,5 δισ. ευρώ στα τέλη του 2012.

Η επιτυχημένη εφαρμογή του PSI αναμένεται να επιδράσει θετικά τόσο ως προς την δυνατότητα εξυπηρέτησης του δημόσιου χρέους όσο και ως προς τις παραμέτρους ελέγχου του δανειακού χαρτοφυλακίου. Συγκεκριμένα, η μέση διάρκεια του χαρτοφυλακίου από 6,8 έτη για το 2011 αναμένεται να υπερδιπλασιαστεί ενώ το ποσοστό κυμαινόμενου επιτοκίου στο σύνολο του χαρτοφυλακίου αναμένεται να μειωθεί από περίπου 40% σε 30% στα τέλη του 2012, βελτιώνοντας έτσι την προβλεψιμότητα των μελλοντικών χρηματοροών. Περαιτέρω, θα συνεχιστεί η πολιτική αντιστάθμισης του συναλλαγματικού κινδύνου που προέρχεται από τα δάνεια του ΔΝΤ μέσω συμφωνιών ανταλλαγής νομίσματος και επιτοκίου.

Τέλος, οι διαχειριστικές πράξεις που συνδέονται με υφιστάμενα ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου, τα οποία θα προσφερθούν προς ανταλλαγή, θα πρέπει σταδιακά να ακυρωθούν ή να προσαρμοσθούν στα χαρακτηριστικά των νέων ομολόγων.

ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ

Η εγγύηση του Δημοσίου αποτελεί ένα σημαντικό μέσο στην άσκηση δημοσιονομικής πολιτικής του κράτους, το οποίο έχει μέχρι σήμερα χρησιμοποιηθεί σε μεγάλο βαθμό για τη χρηματοδότηση διαφόρων φορέων της οικονομίας.

Για το έτος 2011 τα στοιχεία των εγγυήσεων αναμένεται να διαμορφωθούν ως εξής :

- οι εγγυήσεις θα κυμανθούν στο 0,3% του ΑΕΠ, παρουσιάζοντας μείωση σε σχέση με το 2010 (0,6% του ΑΕΠ),
- οι καταπτώσεις παρουσιάζουν αύξηση σε σχέση με πέρυσι, αγγίζοντας το 0,68% του ΑΕΠ (0,43% το 2010),
- το ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο θα είναι ίσο με το 10,3% του ΑΕΠ (9,9% το 2010).

Η μείωση των παρεχόμενων εγγυήσεων οφείλεται κυρίως στη θέσπιση αυστηρότερων κριτηρίων αξιολόγησης των δανείων που παρέχονται με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου. Ο παράγοντας αυτός επηρέασε και την πορεία των καταπτώσεων, οι οποίες αυξήθηκαν αισθητά, δεδομένου ότι αρκετοί δανειολήπτες παρουσίασαν αδυναμία εξυπηρέτησης των εγγυημένων υποχρεώσεών τους, ιδιαίτερα ύστερα και από την απόρριψη αιτημάτων τους για νέο δανεισμό με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου.

Για το 2012 η πολιτική εγγυήσεων εντάσσεται στο γενικότερο σχέδιο δημοσιονομικής προσαρμογής και οικονομικής ανάπτυξης της χώρας, που αποτελεί προϋπόθεση για τη χρηματοδότηση της οικονομίας μας από το μηχανισμό στήριξης της Ευρωζώνης και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ).

Πίνακας 4.10 Εγγυήσεις, ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο, καταπτώσεις και προμήθειες εγγυήσεων κατά τα έτη 2000-2011 (σε εκατ. ευρώ)

Έτος	Εγγυήσεις		Ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο		Καταπτώσεις		Έσοδα από προμήθειες εγγυήσεων του Δημοσίου και εισπράξεις από ΔΟΥ	Καταπτώσεις που τελικά βαρύνουν το Δημόσιο	
	(1)		(2)		(3)		(4)	(5) = (3)-(4)	
	1/1-31/12		την 31/12		1/1-31/12		1/1-31/12	1/1-31/12	
	Ποσά	Εγγυήσεις ως % του ΑΕΠ	Ποσά	Υπόλοιπο ως % του ΑΕΠ	Ποσά	Καταπτώσεις ως % του ΑΕΠ	Ποσά	Ποσά	Καταπτώσεις ως % του ΑΕΠ
2000	1.511,4	1,1	8.416,7	6,2	332,3	0,2	35,3	297,0	0,22
2001	1.011,0	0,7	8.819,3	6,0	366,7	0,2	45,8	320,9	0,22
2002	905,0	0,6	9.714,6	6,2	360,5	0,2	47,3	313,2	0,20
2003	1.545,5	0,9	12.143,4	7,1	293,6	0,2	66,4	227,2	0,13
2004	1.848,4	1,0	14.436,5	7,8	593,9	0,3	57,9	536,0	0,29
2005	1.628,2	0,8	16.200,5	8,2	373,9	0,2	51,2	322,7	0,16
2006	1.736,0	0,8	17.936,1	8,4	94,6	0,1	49,2	45,4	0,02
2007	1.656,6	0,7	19.929,0	8,9	42,3	0,02	57,3	-15,0	-0,01
2008	1.788,0	0,8	23.232,0	10,0	434,1	0,19	68,4	365,7	0,16
2009	1.563,7	0,7	25.586,6	11,0	704,8	0,30	70,7	634,1	0,27
2010	1.254,4	0,6	22.438,2	9,9	971,7	0,43	78,5	893,2	0,39
2011	702,0	0,3	22.353,9	10,3	1.4272,7	0,68	107,2	1.365,5	0,63

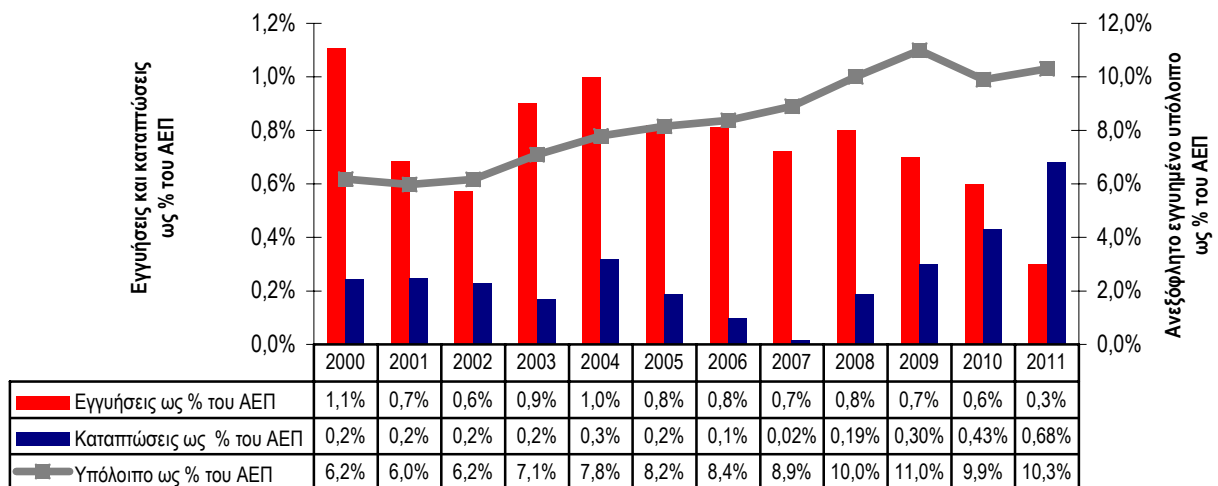
Τα στοιχεία για το έτος 2011 αποτελούν εκτίμηση.

Με βάση το νέο πλαίσιο δημοσιονομικής διαχείρισης και ευθύνης και σύμφωνα με τις επιταγές του Μνημονίου Οικονομικής και Χρηματοοικονομικής Πολιτικής, το όριο εγγυήσεων για το έτος 2012 (όπως και για το έτος 2013) θα είναι μηδενικές. Εξαιρούνται του μηδενικού αυτού ορίου:

- οι εγγυήσεις που παρέχονται για τη στήριξη των τραπεζών,
- οι εγγυήσεις που σχετίζονται με δάνεια που χορηγούνται από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και
- οι εγγυήσεις που παρέχονται για δανεισμό φορέων εντός της γενικής κυβέρνησης.

Συνεπώς, με δεδομένη την παρούσα οικονομική συγκυρία, η πολιτική εγγυήσεων θα πρέπει να προσανατολίζεται κυρίως στην κάλυψη δανείων που χρηματοδοτούν επενδυτικά προγράμματα τα οποία συμβάλουν στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας.

Διάγραμμα 4.11 Εγγυήσεις, καταπτώσεις και ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο κατά τα έτη 2000-2011 (ως % του ΑΕΠ)

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Οι καταπτώσεις (μπλε στήλη) αφορούν εγγυήσεις προηγούμενων ετών.

Ενίσχυση ρευστότητας της οικονομίας

Με την ψήφιση του ν. 3723/2008 «Ενίσχυση της ρευστότητας της οικονομίας για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της διεθνούς χρηματοοικονομικής κρίσης και άλλες διατάξεις» επιχειρήθηκε η θωράκιση της ελληνικής οικονομίας από τις επιπτώσεις της διεθνούς κρίσης με την ενίσχυση της ρευστότητας. Σκοπός ήταν να αποκτήσουν οι τράπεζες επιπλέον κεφάλαια για την άνετη χορήγηση πιστώσεων στα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις και να αμβλυνθούν οι πιέσεις στα επιτόκια χορηγήσεων.

Ένα από τα μέσα που χρησιμοποιήθηκαν για την επίτευξη του στόχου αυτού είναι η παροχή της εγγυήσης του Ελληνικού Δημοσίου προς τις τράπεζες που έχουν λάβει άδεια λειτουργίας από την Τράπεζα της Ελλάδος και καλύπτουν το δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας που αυτή θέτει για δάνεια που θα συναφθούν με ή χωρίς έκδοση τίτλων και θα έχουν διάρκεια από τρεις μήνες έως τρία έτη. Η παραπάνω εγγυήση παρέχεται έναντι προμήθειας ή επαρκών εξασφαλίσεων.

ΔΕΚΟ ΚΑΙ ΑΠΟΚΡΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

1. Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί

Βασικοί στόχοι της οικονομικής πολιτικής

Οι ΔΕΚΟ καθώς και τα ΝΠΙΔ που υπάγονται στη γενική κυβέρνηση δραστηριοποιούνται σε διαφορετικούς τομείς εντός και εκτός της επικράτειας, καθόσον ορισμένοι φορείς λειτουργούν σε ανταγωνιστικές, πλήρως ή εν μέρει απελευθερωμένες αγορές και άλλοι υποστηρίζουν την υλοποίηση κρατικών πολιτικών και δράσεων. Οι φορείς αυτοί επηρεάζουν τον κρατικό προϋπολογισμό άμεσα λόγω των επιχορηγήσεων από τον τακτικό προϋπολογισμό και το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων, των αυξήσεων μετοχικού κεφαλαίου, της καταβολής μερισμάτων και φορολογικών εσόδων, αλλά και έμμεσα μέσω της χορήγησης εγγύησης του ελληνικού δημοσίου για λήψη δανείων.

Το πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων που εφαρμόζει η κυβέρνηση, στο πλαίσιο του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012-2015, στοχεύει στην εξυγίανση, τη διαφάνεια, τον εκσυγχρονισμό των ΔΕΚΟ, την ενίσχυση της παραγωγικότητας τους και τη βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών προς τους πολίτες.

Για το 2011, η εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων αναμένεται να βελτιώσει το λειτουργικό αποτέλεσμα κατά 826 εκατ. ευρώ ενώ σύμφωνα με το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής, οι παρεμβάσεις για την αναδιοργάνωση των ΔΕΚΟ καθώς και των ΝΠΙΔ που είναι φορείς γενικής κυβέρνησης αποσκοπούν σε συνολική βελτίωση του λειτουργικού αποτελέσματος ύψους 414 εκατ. ευρώ το 2012 και θα είναι αποτέλεσμα ενός συνδυασμού πολιτικών και δράσεων που προβλέπουν μεταξύ άλλων:

- μέση ετήσια αύξηση εσόδων της τάξης του 10%,
- μέση ετήσια μείωση των λειτουργικών εξόδων της τάξης του 8%,
- επαναξιολογήσεις, αναδιαρθρώσεις καταργήσεις και συγχωνεύσεις φορέων και εφαρμογή στοχευμένων και εξειδικευμένων κατά περίπτωση πολιτικών, με σκοπό τη βελτίωση του οικονομικού τους αποτελέσματος και την ορθολογικότερη και παραγωγικότερη λειτουργία τους.

Δράσεις για τις ΔΕΚΟ και τα ΝΠΙΔ που είναι φορείς γενικής κυβέρνησης του Κεφ. Α του ν.3429/2005 για το 2011

Για την επίτευξη της βελτίωσης των οικονομικών αποτελεσμάτων των φορέων που υπάγονται στο Κεφ. Α του ν.3429/2005 κατά τουλάχιστον 800 εκατ. ευρώ, η κυβέρνηση υλοποίησε κατά τη διάρκεια του 2011 μια σειρά από νομοθετικές και λοιπές δράσεις στους παρακάτω τομείς:

- **Κεντρική οικονομική εποπτεία**

Με την εφαρμογή του ν.3899/2010 καθιερώθηκε η κεντρική οικονομική παρακολούθηση από την Ειδική Γραμματεία ΔΕΚΟ και τη Διεύθυνση ΔΕΚΟ του Υπουργείου Οικονομικών όλων των ΔΕΚΟ καθώς και των ΝΠΙΔ που υπάγονται στη γενική κυβέρνηση. Η νομοθετική αυτή πρωτοβουλία οδήγησε σε διεύρυνση του αριθμού των φορέων που παρακολουθούνται από 52 σε 150.

Για τις ανώνυμες εταιρείες που είναι εισηγμένες στο ΧΑ και οι οποίες εμπίπτουν στις διατάξεις του Κεφ. Β' του Ν.3429/2005, η Ειδική Γραμματεία ΔΕΚΟ παρακολουθεί συστηματικά τα δημοσιευμένα οικονομικά τους μεγέθη, προκειμένου να διαθέτει επαρκή πληροφόρηση ειδικότερα στους τομείς εκείνους στους οποίους το Ελληνικό Δημόσιο εξετάζει το ενδεχόμενο λήψεως θεσμικών πρωτοβουλιών.

Επιπρόσθετα, το Ελληνικό Δημόσιο με την ιδιότητα του ως μετόχου, ασκεί στις γενικές συνελεύσεις των μετόχων και σύμφωνα με το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο των ανωνύμων εταιρειών, πλήρως τα δικαιώματά του, ελέγχοντας στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του, τα οικονομικά στοιχεία και τις ενέργειες των διοικήσεων.

- **Περιορισμός δαπανών μισθοδοσίας**

Στο τομέα του περιορισμού του μισθολογικού κόστους με το ν.3899/2010 από 1/1/2011 α) μειώθηκαν περαιτέρω κατά 10% οι πάσης φύσεως αποδοχές, εφόσον αυτές υπερβαίνουν το ποσό των 1.800 ευρώ το μήνα (εξαιρούνται της μείωσης επιδόματα συνδεδόμενα με οικογενειακή κατάσταση και το ανθυγιεινό), β) το ανώτατο όριο μηνιαίων αποδοχών αναπροσαρμόστηκε στο ποσό των 4.000 ευρώ (δεν ισχύει για Δ/ντες Συμβούλους και Προέδρους) και γ) καθορίστηκε ότι οι πάσης φύσεως αμοιβές για υπερωρία, υπερεργασία, εκτός έδρας μετακίνηση, οδοιπορικά και εργασία τις Κυριακές και εξαιρέσιμες ημέρες απαγορεύεται να υπερβαίνουν σε επίπεδο φορέα το 10% του συνολικού κόστους μισθοδοσίας. Συνολικά το 2011 επήλθε περιορισμός δαπανών μισθοδοσίας κατά 406,2 εκατ. ευρώ (26%).

Παράλληλα με το ν.3986/2011, καθορίστηκε για το 2011 πολιτική προσλήψεων με όριο μία πρόσληψη για κάθε δέκα αποχωρήσεις, περιορίζοντας έτσι τον αριθμό του απασχολούμενου προσωπικού.

- **Περιορισμός λοιπών εξόδων**

Οι διοικήσεις των φορέων κατόπιν οδηγιών του Υπουργείου Οικονομικών κλήθηκαν να εντατικοποιήσουν την προσπάθειά τους για μείωση των λοιπών λειτουργικών τους δαπανών (εκτός μισθοδοσίας) προτείνοντας τους ένα πλαίσιο συγκεκριμένων μέτρων. Επιπρόσθετα με το ν.4002/2011, η μισθωτική αξία των ακινήτων που έχουν μισθωθεί από το Ελληνικό Δημόσιο και τους φορείς του δημόσιου τομέα τεκμαίρεται ότι κατά το έτος 2010 έχει μειωθεί κατά 20% και συνεπώς από τον Αύγουστο του 2011 θα πρέπει να αναπροσαρμοστούν όλες οι σχετικές μισθώσεις. Αποτέλεσμα αυτών των δράσεων είναι ο περιορισμός των εξόδων κατά 405,2 εκατ. ευρώ (18%).

- **Αναδιοργανώσεις, συγχωνεύσεις, καταργήσεις φορέων**

Αναδιοργάνωση συγκοινωνιακών φορέων

Η υλοποίηση των σχεδίων αναδιάρθρωσης των συγκοινωνιακών φορέων σε συνεργασία των Υπουργείων Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων και Οικονομικών, οδήγησε σε σημαντική βελτίωση των οικονομικών μεγεθών των εταιρειών (ΟΣΕ, ΕΡΓΟΣΕ, ΓΑΙΟΣΕ, ΤΡΑΙΝΟΣΕ, ΟΣΥ, ΣΤΑΣΥ, ΟΑΣΑ) και ειδικότερα σε:

- αύξηση των εσόδων του 2011 βάσει της πιθανής εκτέλεσης κατά 9%, τα οποία εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 1.194,9 εκατ. ευρώ έναντι 1.094,1 εκατ. ευρώ το 2010,
- μείωση των εξόδων του 2011 βάσει της πιθανής εκτέλεσης κατά 17%, τα οποία εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 2.153,3 εκατ. ευρώ έναντι 2.598,8 εκατ. ευρώ το 2010,
- περιορισμό των ζημιών χρήσεως κατά 36% οι οποίες εκτιμάται ότι θα ανέλθουν το 2011 σε 958,3 εκατ. ευρώ έναντι 1.504,7 εκατ. ευρώ το 2010.

Αναδιοργανώσεις-συγχωνεύσεις λοιπών εταιρειών και ΝΠΙΔ

Στα πλαίσια της γενικότερης κυβερνητικής πολιτικής για επαναξιολόγηση όλων των φορέων του δημοσίου τομέα και βάσει του ν. 4002/2011, προβλέπονται μεταξύ άλλων:

- η αναδιοργάνωση της ΕΡΤ,
- η συγχώνευση ή κατάργηση ή μετασχηματισμός των εταιρειών και φορέων ΚΕΔ, ΟΔΔΥ, ΕΤΑ, ΟΣΚ, ΔΕΠΑΝΟΜ, ΘΕΜΙΣ, ΕΟΜΜΕΧ, ΙΓΜΕ, ΕΙΝ.
- η συγχώνευση του ΕΘΙΑΓΕ, ΟΓΕΕΚΑ-ΔΗΜΗΤΡΑ, ΟΠΕΓΕΠ και ΕΛΟΓΑΚ σε νέο φορέα με επωνυμία ΔΗΜΗΤΡΑ,
- η συγχώνευση των εταιρειών ΕΚΕΠΥ, ΕΤΑΚΕΙ με την ΕΒΕΤΑΜ,

- η συγχώνευση των εταιρειών ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ και ΗΔΙΚΑ με την Κοινωνία της Πληροφορίας,
- η εκκαθάριση της ΕΤΑΤ.

Εταιρική διακυβέρνηση - ενίσχυση του εσωτερικού ελέγχου των ΔΕΚΟ

Σε ότι αφορά την εταιρική διακυβέρνηση με το ν. 3965/2011, επήλθαν από 1/10/11 οι εξής αλλαγές: α) μείωση του αριθμού των μελών του ΔΣ από εννέα σε επτά, β) σύσταση της Επιτροπής Ελέγχου με αυξημένες αρμοδιότητες, μεταξύ των οποίων ενδεικτικά αναφέρονται: η παρακολούθηση της διαδικασίας της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης, η λειτουργία του συστήματος εσωτερικού ελέγχου καθώς και του συστήματος διαχείρισης κινδύνων, η παρακολούθηση της πορείας του υποχρεωτικού ελέγχου των ατομικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων και η αξιολόγηση της απόδοσης των εκτελεστικών μελών του ΔΣ, γ) υποχρέωση σύνταξης τριμηνιαίων οικονομικών καταστάσεων (εκτός των ετήσιων) ελεγμένων από ορκωτούς ελεγκτές προκειμένου να εντατικοποιηθεί ο έλεγχος των οικονομικών τους.

Περαιτέρω, το Υπουργείο Οικονομικών αναγνωρίζοντας τον ρόλο του εσωτερικού ελέγχου στην ενίσχυση της διαφάνειας και της εταιρικής διακυβέρνησης, προέβη σε στελέχωση περισσότερων μονάδων εσωτερικού ελέγχου σε ΔΕΚΟ, αυξάνοντας τον αριθμό των εσωτερικών ελεγκτών που ορίζονται βάσει του ν.3429/05, από δεκαεπτά (17) σε είκοσι εννέα (29).

Για την ενίσχυση της διαφάνειας των οικονομικών των φορέων το Υπουργείο Οικονομικών δημοσιοποιεί τα οικονομικά στοιχεία των σημαντικότερων ΔΕΚΟ στην ιστοσελίδα του.

Δράσεις για τις ΔΕΚΟ και τα ΝΠΙΔ που είναι φορείς γενικής κυβέρνησης του Κεφ. Α του ν.3429/05 για το 2012

Για το 2012 και σύμφωνα με το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012-2015, στόχος είναι η βελτίωση του λειτουργικού αποτελέσματος των ΔΕΚΟ και των ΝΠΙΔ που υπάγονται στη γενική κυβέρνηση κατά 414 εκατ. ευρώ. Οι άξονες της στρατηγικής για την επίτευξη της βελτίωσης των αποτελεσμάτων είναι:

α) Ενίσχυση των συνολικών εσόδων

Η προβλεπόμενη αύξηση των εσόδων για το 2012 θα προκύψει από:

- ενίσχυση των εσόδων των συγκοινωνιακών φορέων ως αποτέλεσμα της εφαρμογής της νέας τιμολογιακής πολιτικής που ισχύει και του περιορισμού της εισιτηριοδιαφυγής με την εντατικοποίηση των ελεγκτικών μηχανισμών, μέτρα που υλοποιήθηκαν μεν εντός του 2011, αναμένεται ωστόσο να έχουν ουσιαστική επίδραση το 2012,
- ενίσχυση των εσόδων των λοιπών φορέων μέσω της διαφοροποίησης της τιμολογιακής τους πολιτικής, της αύξησης της παραγωγικότητας των διαθέσιμων πόρων, της ανάπτυξης εμπορικού δυναμικού προσανατολισμού και νοοτροπίας, της διεύρυνσης της πελατειακής βάσης, της δημιουργίας αξίας από τα περιουσιακά στοιχεία των φορέων κλπ.,
- περιορισμός των επιχορηγήσεων τακτικού προϋπολογισμού κατά 10,6%,

Συνολικά προβλέπεται η ενίσχυση των εσόδων κατά 9,6%.

β) Μείωση των συνολικών εξόδων

Η προβλεπόμενη μείωση των εξόδων για το 2012 θα προκύψει από τα παρακάτω:

- Εξορθολογισμός των δαπανών προσωπικού κατά 21,7%
Για το 2012, εκτιμάται ότι θα μειωθεί ο αριθμός του απασχολούμενου προσωπικού λόγω της αυστηρής πολιτικής προσλήψεων και του αυξημένου αριθμού συνταξιοδοτήσεων. Επίσης ο εξορθολογισμός του συστήματος αμοιβών και προσλήψεων προσωπικού κρίνεται αναγκαίος δεδομένου ότι το κόστος μισθοδοσίας, σε πολλούς από τους φορείς αυτούς, υπερέβαινε σε σημαντικό βαθμό

το κόστος σε αντίστοιχους φορείς διεθνώς, σύμφωνα με τα αποτελέσματα συγκριτικής αξιολόγησης (benchmarking).

Τέλος ολοκληρώθηκε το πρόγραμμα μετατάξεων για τους συγκοινωνιακούς φορείς εντός του 2011, με αποτέλεσμα τον περιορισμό των προβλεπόμενων μισθολογικών δαπανών για το 2012.

- **Περιορισμός των λοιπών εξόδων**

Οι διοικήσεις των επιμέρους φορέων κατόπιν σχετικών οδηγιών και στο πλαίσιο σύνταξης των επιχειρησιακών σχεδίων καλούνται να καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για την περαιτέρω μείωση των λειτουργικών τους δαπανών για το 2012, στοχεύοντας στη διαρθρωτική και λειτουργική βελτιστοποίηση των παραγόντων κόστους σε όλα τα επίπεδα και τη δραστική μείωση τυχόν σπατάλης, την αξιοποίηση των σύγχρονων χρηματοοικονομικών εργαλείων, την επαναδιαπραγμάτευση κόστους προμηθειών, ενοικίων κλπ. Επιπρόσθετα οι διοικήσεις των εταιρειών ενθαρρύνονται σε πώληση μη στρατηγικών δραστηριοτήτων τους, στην περίπτωση που κρίνουν ότι η ενέργεια αυτή θα βελτιώσει την οικονομική τους επίδοση.

Επίσης, βάσει του ν.3965/2011 μειώθηκε ο αριθμός των μελών του ΔΣ από εννέα σε επτά για όλους τους φορείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κεφ. Α' του Ν.3429/2005, γεγονός που αναμένεται να περιορίσει τις δαπάνες για αμοιβές μελών ΔΣ.

Τέλος, θα καταβληθεί προσπάθεια για τη χρηματοδότηση μέρους των λειτουργικών δαπανών των φορέων μέσα από το πρόγραμμα ΕΣΠΑ, όπου καθίσταται εφικτό.

- **Αναδιοργανώσεις, συγχωνεύσεις και καταργήσεις φορέων**

Η ολοκλήρωση των σχεδίων αναδιάρθρωσης των συγκοινωνιακών φορέων (όμιλος ΟΣΕ, ΤΡΑΙΝΟΣΕ και όμιλος ΟΑΣΑ) εντός του 2011, συμβάλλει σημαντικά στη βελτίωση του οικονομικού αποτελέσματος το 2012.

Συγκεκριμένα για το 2012 με βάση το επιχειρησιακό σχέδιο προβλέπονται για τον ΟΑΣΑ, μεταξύ άλλων τα εξής: η εφαρμογή σχεδίου μάρκετινγκ για την αύξηση των εσόδων, ο περιορισμός της εισιτηριοδιαφυγής, η αξιοποίηση διαφημιστικών δυνατοτήτων και η σύναψη σχετικών συμβολαίων, η αξιοποίηση χώρων σταθμών, η ανάπτυξη υπηρεσιών στάθμευσης και μετεπιβίβασης (park & ride), η συνέχιση ενεργειών για την ολοκλήρωση του έργου της τηλεματικής και του ελέγχου κομίστρου και πρόσβασης και η χρηματοδότησή του μέσω ΣΔΙΤ.

Σε ότι αφορά την αναδιοργάνωση του ΟΣΕ, στο επιχειρησιακό σχέδιο προβλέπονται μεταξύ άλλων η καθιέρωση συστήματος λειτουργικής απόδοσης για την ακρίβεια των τρένων, την ασφάλεια και την αποδοτική χρήση της χωρητικότητας τους, η διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων του σιδηροδρόμου, η εισαγωγή συστήματος πληροφορικής για τον προσδιορισμό ανάλυσης οριακού κόστους και τη βελτίωση του ελέγχου των χρεώσεων υποδομής, η υλοποίηση νέας πολιτικής προμηθειών, η διεύρυνση της δυνατότητας για την υπεργολαβική ανάθεση ως μέσο μείωσης δαπανών.

Τέλος, τόσο οι ήδη υλοποιηθείσες καταργήσεις, συγχωνεύσεις και αναδιορθώσεις φορέων όσο και οι λοιπές που προβλέπονται στο ν.4002/2011 και αναμένεται να ολοκληρωθούν εντός του 2012, εκτιμάται ότι θα έχουν περαιτέρω θετική επίδραση στο οικονομικό αποτέλεσμα.

γ) Συστηματική Παρακολούθηση της Υλοποίησης των Δράσεων για την Επίτευξη των Οικονομικών Αποτελεσμάτων.

Το Υπουργείο Οικονομικών παρακολουθεί στενά την πορεία υλοποίησης των παραπάνω δράσεων και ειδικότερα παρακολουθεί:

- σε μηνιαία βάση τα στοιχεία των μεγαλύτερων ΔΕΚΟ και ΝΠΙΔ που είναι φορείς γενικής κυβέρνησης και ελέγχει την πορεία υλοποίησης των επιμέρους προϋπολογισμών
- σε τριμηνιαία βάση την εφαρμογή των στρατηγικών επιχειρησιακών σχεδίων 2012-15 των ΔΕΚΟ και ΝΠΙΔ που είναι φορείς γενικής κυβέρνησης

Επίσης, μέσω των εσωτερικών ελεγκτών που έχουν οριστεί στις ΔΕΚΟ, το Υπουργείο Οικονομικών ελέγχει την εφαρμογή των οδηγιών της κυβέρνησης αλλά και της εκάστοτε ισχύουσας νομοθεσίας.

Βασικά οικονομικά μεγέθη προϋπολογισμού 2012

Διευκρινήσεις επί των οικονομικών μεγεθών

Τα οικονομικά στοιχεία είναι σύμφωνα με το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο (ΕΓΛΣ) για το σύνολο των δημοσίων επιχειρήσεων καθώς και των ΝΠΙΔ που είναι φορείς γενικής κυβέρνησης εκτός της ΕΑΒ και του ΟΣΕ, οι οποίοι έχουν υποβάλει στοιχεία με βάση τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (ΔΠΧΑ).

Για τα έτη 2010-2012 παρουσιάζονται τα οικονομικά στοιχεία του ΟΣΕ (μετά τη συγχώνευση ΟΣΕ και ΕΔΙΣΥ στα τέλη του 2010) τα οποία είναι σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ. Σημειώνεται ότι το 2012 ο ΟΣΕ παρουσιάζει μείωση των παγίων στοιχείων του κατά 270 εκατ. ευρώ που αντιπροσωπεύει την αξία των παγίων που θα μεταφερθούν στο Ελληνικό Δημόσιο δυνάμει του Ν.3891/10. Αν δεν ληφθεί υπόψη η ανωτέρω προσαρμογή, το συνολικό ύψος των επενδύσεων για το 2012 ανέρχεται σε 664,8 εκατ. ευρώ ελαφρώς μειωμένες σε σχέση με το 2011.

Εντός του 2011 συστάθηκαν οι εταιρείες ΣΤΑΣΥ (μετά από συνένωση των ΑΜΕΛ, ΗΣΑΠ και ΤΡΑΜ) και ΟΣΥ (μετά από συνένωση των ΕΘΕΛ και ΗΛΠΑΠ). Το 2010 παρουσιάζονται τα οικονομικά στοιχεία των εταιρειών ξεχωριστά, ενώ για την πιθανή εκτέλεση 2011 και τον προϋπολογισμό 2012 παρουσιάζονται τα ενοποιημένα στοιχεία.

Δεδομένου ότι βρίσκεται σε εξέλιξη η διαδικασία συγχωνεύσεων, αναδιαρθρώσεων και καταργήσεων για αρκετούς φορείς, ορισμένοι εξ αυτών δεν απέστειλαν στοιχεία.

Στα οικονομικά μεγέθη δεν περιλαμβάνεται η ιδιοπαραγωγή. Ειδικότερα για την ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ τα λειτουργικά της έξοδα εκτός αυτών της διοικητικής λειτουργίας και των λοιπών ανόργανων εξόδων, λογίζονται ως ιδιοπαραγωγή και συνεπώς προσαυξάνουν την αξία κτήσης των επενδυτικών αγαθών.

Ανάλυση οικονομικών μεγεθών

Το οικονομικό αποτέλεσμα (ζημία) των ΔΕΚΟ και ΝΠΙΔ που υπέβαλλαν στοιχεία για το έτος 2010 ανήλθε σε 1.887,8 εκατ. ευρώ (0,83% του ΑΕΠ του 2010).

Σύμφωνα με τα οικονομικά στοιχεία της πιθανής εκτέλεσης του 2011 σε σχέση με τον απολογισμό του 2010 παρατηρούνται τα εξής:

- βελτίωση του οικονομικού αποτελέσματος (μείωση των ζημιών προ επιχορηγήσεων αποσβέσεων και προβλέψεων) το 2011 κατά 43,2% ή 826,2 εκατ. ευρώ, το οποίο εκτιμάται σε 1.081,3 εκατ. ευρώ το 2011 έναντι 1.907,5 εκατ. ευρώ το 2010. Αν συμπεριληφθούν και οι επενδύσεις η συνολική βελτίωση εκτιμάται σε 46% ή 1.490 εκατ. ευρώ (1.758 εκατ. ευρώ το 2011 έναντι 3.248 εκατ. ευρώ το 2010).
- βελτίωση του οικονομικού αποτελέσματος χρήσης (μείωση ζημιών χρήσης) κατά 23% ή 433,2 εκατ. ευρώ το οποίο εκτιμάται σε 1.454,5 εκατ. ευρώ το 2011 έναντι 1.887,7 εκατ. ευρώ το 2010. Σημειώνεται ότι τα αποτελέσματα του 2011 επιβαρύνθηκαν με προβλέψεις ύψους 200,5 εκατ. ευρώ της Αττικό Μετρό ΑΕ λόγω της μεταβίβασης άνευ ανταλλάγματος των μετοχών της ΑΜΕΛ στον ΟΑΣΑ δυνάμει του Ν.3920/2011
- μείωση των συνολικών εξόδων κατά 17% ή 909,6 εκατ. ευρώ και ταυτόχρονη μείωση των συνολικών εσόδων (συμπεριλαμβανομένων και των επιχορηγήσεων) κατά 13,8% ή 476,4 εκατ. ευρώ. Σημειώνεται ότι τα έσοδα προ επιχορηγήσεων σημείωσαν μείωση της τάξεως του 8%
- μείωση των επιχορηγήσεων του τακτικού προϋπολογισμού κατά 30% ή 225,1 εκατ. ευρώ το 2011, οι οποίες ανήλθαν σε 752,6 εκατ. ευρώ το 2010 και εκτιμώνται σε 527,5 εκατ. ευρώ το 2011. Οι συνολικές επιχορηγήσεις (τακτικού προϋπολογισμού, ΕΕ και λοιπές) εκτιμώνται σε 640,6 εκατ. ευρώ για το 2011 έναντι 907 εκατ. ευρώ το 2010
- περιορισμός της μισθολογικής δαπάνης κατά 25,6% ή 406,2 εκατ. ευρώ, η οποία διαμορφώθηκε το 2011 σε 1.181,2 εκατ. ευρώ έναντι 1.587,5 το 2010

- οι επενδύσεις για το έτος 2011 εκτιμώνται σε 676,8 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας μείωση της τάξεως του 49,5% περίπου σε σχέση με το 2010
- ο ακαθάριστος δανεισμός για το έτος 2011 προβλέπεται να σημειώσει σημαντική μείωση της τάξεως του 75,4% και να ανέλθει σε ευρώ 163,8 εκατ. ευρώ έναντι ευρώ 665 εκατ. ευρώ το 2010.

Σύμφωνα με τα οικονομικά στοιχεία του προϋπολογισμού 2012 σε σχέση με την πιθανή εκτέλεση του 2011 παρατηρούνται τα εξής:

- βελτίωση του οικονομικού αποτελέσματος (μείωση των ζημιών προ επιχορηγήσεων αποσβέσεων και προβλέψεων) το 2012 κατά 43,5% ή 470,8 εκατ. ευρώ, το οποίο εκτιμάται σε 611,5 εκατ. ευρώ το 2012 έναντι 1.081,3 εκατ. ευρώ το 2011. Αν συμπεριληφθούν και οι επενδύσεις η συνολική βελτίωση εκτιμάται σε 42,8% ή 752,8 εκατ. ευρώ (1.005,2 εκατ. ευρώ το 2012 έναντι 1.758 εκατ. ευρώ το 2011).
- βελτίωση του οικονομικού αποτελέσματος χρήσης κατά 62% ή 901,7 εκατ. ευρώ το 2012. Το οικονομικό αποτέλεσμα (ζημία) χρήσης των ΔΕΚΟ και ΝΠΙΔ που υπέβαλλαν στοιχεία για το έτος 2012 προβλέπεται σε 552,8 εκατ. ευρώ έναντι 1.454,5 εκατ. ευρώ το 2011
- μείωση των συνολικών εξόδων κατά 13,9% ή 616,5 εκατ. ευρώ και αύξηση των συνολικών εσόδων κατά 9,6% ή 285,2 εκατ. ευρώ. Σημειώνεται ότι η μικρή αύξηση των λοιπών εξόδων επηρεάζεται και από την αύξηση στο κόστος ανάλωσης αποθεμάτων (ως αποτέλεσμα του στόχου αύξησης των πωλήσεων). Σημειώνεται ότι το ύψος των τόκων παρουσιάζεται μειωμένο λόγω εκτίμησης του ΟΣΕ ότι μέρος αυτών θα αναληφθούν από το Ελληνικό Δημόσιο δυνάμει του ν.3891/10.
- μείωση των επιχορηγήσεων του τακτικού προϋπολογισμού κατά 10,6% ή 56 εκατ. ευρώ το 2012, οι οποίες εκτιμώνται σε 471,8 εκατ. ευρώ έναντι 527,5 εκατ. ευρώ το 2011. Οι συνολικές επιχορηγήσεις (τακτικού προϋπολογισμού, ΕΕ και λοιπές) εκτιμώνται σε 758,9 εκατ. ευρώ το 2012 έναντι 640,6 εκατ. ευρώ το 2011. Σημειώνεται ότι σημαντικό μέρος των λοιπών επιχορηγήσεων που έχουν προβλεφθεί για το 2012 αφορούν συγχρηματοδοτούμενα έργα της Κοινωνίας της Πληροφορίας ΑΕ.
- περιορισμός της μισθολογικής δαπάνης κατά 21,76% ή 256,7 εκατ. ευρώ η οποία προβλέπεται το 2012 σε 924,5 εκατ. ευρώ έναντι 1.181,2 εκατ. ευρώ το 2011
- οι επενδύσεις για το έτος 2012 εκτιμώνται σε ευρώ 394,6 εκατ. ευρώ (συμπεριλαμβάνοντας τη μείωση των παγίων του ΟΣΕ) παρουσιάζοντας μείωση της τάξεως του 41,7% περίπου σε σχέση με το 2011. Αν δεν ληφθεί υπόψη η ανωτέρω προσαρμογή, το συνολικό ύψος των επενδύσεων για το 2012 ανέρχεται σε 664,8 εκατ. ευρώ ελαφρώς μειωμένες σε σχέση με το 2011.

Η εξέλιξη των βασικών οικονομικών μεγεθών των δημοσίων επιχειρήσεων και ΝΠΙΔ που είναι φορείς γενικής κυβέρνησης, τόσο συγκεντρωτικά όσο και κατά φορέα παρουσιάζεται στους πίνακες 5.1 έως 5.6.

Πίνακας 5.1 Βασικά οικονομικά μεγέθη δημοσίων επιχειρήσεων και ΝΠΙΔ (φορέων γενικής κυβέρνησης) (σε εκατ. ευρώ)					
	Απολογισμός 2010	Εκτιμήσεις		Προβλέψεις	
		2011	% 2011/2010	2012	% 2012/11
Σύνολο εσόδων	3.458,15	2.981,75	-13,8	3.266,93	9,6%
Σύνολο εξόδων	5.345,91	4.436,26	-17,0	3.819,73	-13,9%
Οικονομικό αποτέλεσμα % ΑΕΠ	(1.887,76) -0,83%	(1.454,51) -0,67%	23,0	(552,80) -0,26%	62,0%
Επιχορήγηση τακτικού προϋπολογισμού	752,61	527,55	-29,9	471,84	-10,6%
Λοιπές επιχορηγήσεις	154,42	113,03	-26,8	287,10	154,0%
Αποσβέσεις	534,52	575,27	7,6	453,12	-21,2%
Προβλέψεις	352,77	438,52	24,3	248,07	-43,4%
Οικονομικό αποτέλεσμα προ επιχορηγήσεων, προβλέψεων και αποσβέσεων % ΑΕΠ	(1.907,49) -0,84%	(1.081,30) -0,50%	43,3	(610,54) -0,29%	43,5%
Επενδύσεις	1.340,57	676,79	-49,5	394,69	-41,7%
Ακαθάριστος δανεισμός	665,00	163,79	-75,4	187,45	14,4%

Πίνακας 5.2 Οικονομικό αποτέλεσμα 2010-2012
(σε εκατ. ευρώ)

Δημόσιες επιχειρήσεις και ΝΠΔ	Απολογισμός 2010	Εκτιμήσεις 2011	Προβλέψεις 2012
ΗΕΛΕΧΡΟ	(0,90)	(2,95)	0,32
ΑΓΑΠΗ	0,00	0,00	0,00
ΑΓΙΟΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ	(0,01)	0,01	0,19
ΑΕΔΑΚ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ	0,79	0,63	0,70
ΑΕΔΙΚ	(0,30)	(0,43)	0,67
ΑΕΜΥ	0,52	(0,35)	(0,01)
ΑΖΚ	0,00	(0,06)	0,01
ΑΘΗΝΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ	0,00	0,00	0,00
ΑΜΕΛ	(12,56)	0,00	0,00
ΑΠΕ-ΜΠΕ	0,26	1,44	1,89
ΑΣΠΡΕΣ ΠΕΤΑΛΟΥΔΕΣ	0,00	0,00	0,00
ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ	(189,28)	(341,80)	(157,76)
ΓΑΙΑΟΣΕ	0,57	1,23	3,69
ΔΕΘ	0,95	0,66	1,94
ΔΕΠΑΝΟΜ	0,00	0,00	0,00
ΕΑΒ	(36,38)	0,00	35,00
ΕΑΣ	(133,19)	(94,31)	(48,00)
ΕΑΧΑ	(1,03)	(0,84)	(0,62)
ΕΒΕΤΑΜ	(0,16)	(0,32)	0,06
ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ	(91,20)	(118,11)	(54,42)
ΕΓΝΥΑΚΚΦ	(0,03)	0,00	0,00
ΕΔΕΤ	0,00	0,00	0,00
ΕΕΔΔΠΒΙΕΔ	0,21	0,00	0,00
ΕΘ	0,00	0,00	0,00
ΕΘΕΛ	(293,60)	-	-
ΕΘΙΑΓΕ	0,33	0,41	0,00
ΕΙΕ	0,63	0,51	2,85
ΕΙΠ	0,23	(1,19)	(0,17)
ΕΚΕΒΙ	0,00	0,00	0,04
ΕΚΕΒΥΛ	(0,11)	0,01	0,17
ΕΚΕΠΥ	0,16	(0,19)	0,17
ΕΚΕΨΥΕ	(0,63)	(1,51)	(0,56)
ΕΚΚ	(0,30)	(0,27)	(2,63)
ΕΚΨΨΥ	0,00	0,00	0,00
ΕΛΒΟ	(19,26)	(18,61)	0,10
ΕΛΓΑ	115,86	117,80	51,07
ΕΛΚΑ	0,02	0,08	0,12
ΕΛΚΕ	(2,58)	0,26	0,41
ΕΛΚΕΑ	0,06	0,03	0,09
ΕΛΚΕΔΕ	0,02	0,00	0,00
ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΑΛΥΚΕΣ	(0,12)	1,15	2,41
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ	0,41	(0,21)	(0,99)
ΕΛΟΤ	(1,46)	(0,22)	1,00
ΕΜΣΤ	(0,25)	(0,38)	(0,18)
ΕΟΜΜΕΧ	0,03	0,00	0,00
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	(3,79)	(0,45)	0,00
ΕΠΨΥ	(0,10)	0,00	0,52
ΕΠΚΔ	0,00	0,00	0,00
ΕΠΠ	(0,41)	(0,11)	0,09
ΕΡΓΟΣΕ	3,84	0,81	0,82
ΕΡΜΗΣ	(0,26)	(0,16)	(0,09)
ΕΡΤ	30,65	54,60	64,68
ΕΣΒΕ	(0,47)	0,00	0,62
ΕΣΤΙΑ	(0,04)	0,00	0,18
ΕΣΥΔ	0,16	0,25	0,40
ΕΤΑ	14,55	30,05	22,91
ΕΤΑΚΕΙ	(0,24)	(0,19)	0,07
ΕΤΑΝΑΛ	0,13	0,37	0,32
ΕΤΑΤ	(0,28)	0,00	0,00
ΕΤΕΑΝ	(4,17)	(84,86)	(194,67)
ΕΤΟΣ-ΚΟΑ	0,01	(0,57)	(0,36)
Η ΑΓΙΑ ΜΑΡΙΝΑ	0,00	0,00	0,00
Η ΑΡΓΩ	0,18	0,00	0,28
Η ΘΕΟΤΟΚΟΣ	(0,22)	0,05	1,17
Η ΜΕΡΙΜΝΑ	0,03	(0,04)	0,08
Η ΧΑΡΑ	0,00	0,00	0,00
ΗΔΙΚΑ	0,00	0,00	4,49
ΗΛ.ΚΥ	(4,20)	(2,49)	(1,76)

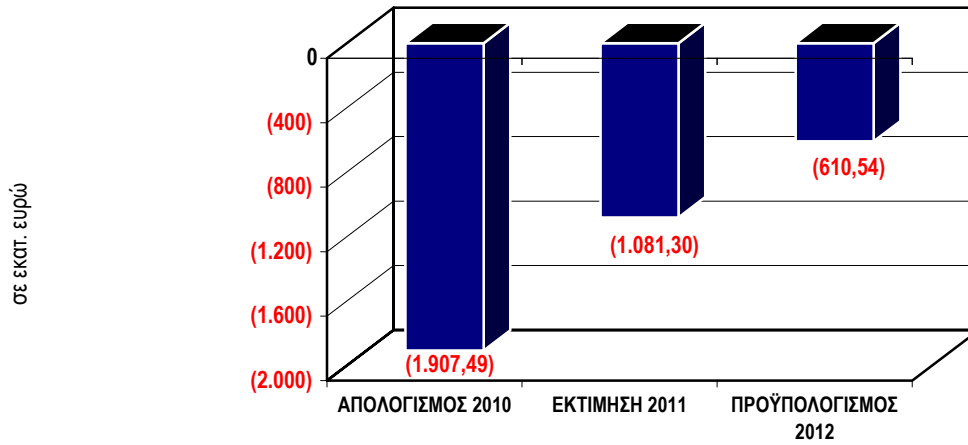
Πίνακας 5.2 Οικονομικό αποτέλεσμα 2010-2012
(σε εκατ. ευρώ)

Δημόσιες επιχειρήσεις και ΝΠΙΔ	Απολογισμός 2010	Εκτιμήσεις 2011	Προβλέψεις 2012
ΗΛΠΑΠ	(59,18)	-	-
ΗΣΑΠ	(89,73)	-	-
ΘΕΜΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ	(0,66)	(0,08)	0,30
ΙΓΜΕ	(2,99)	(2,68)	(0,54)
ΙΙΒΕΑΑ	(0,39)	0,86	2,63
ΙΚΕ	0,23	(0,07)	0,05
ΙΠΕΚΒΕ	(0,01)	1,16	0,04
ΙΤΕ	0,00	0,00	0,00
ΙΥΠ	(0,64)	(1,18)	(0,97)
ΙΦΕΤ	(1,15)	(1,14)	4,88
ΚΑΘ	0,63	0,67	1,06
ΚΔΕΜΤ (ΝΟΗΣΙΣ)	(0,14)	0,01	0,42
ΚΕΑ	(0,12)	0,00	0,17
ΚΕΓ	0,02	0,00	0,00
ΚΕΔ	(5,80)	1,86	2,50
ΚΕΘΙ	0,01	0,01	0,02
ΚΘΒΕ	0,00	0,00	0,00
ΚΙΒΩΤΟΣ ΑΓΑΠΗΣ	0,11	0,14	0,58
ΚΜΣΤ	3,56	(2,30)	(1,32)
ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ	(3,99)	(13,54)	(10,00)
ΚτΠ	(2,42)	(1,72)	28,02
ΜΒ	0,06	(0,01)	0,06
ΜΒΗ	(0,70)	0,55	(2,00)
ΜΜΣΤ	(0,07)	(0,31)	0,21
ΜΦΘ	0,00	0,00	0,00
ΜΦΙΓ	(1,56)	(1,14)	(0,85)
ΝΜΣ	(0,09)	0,00	0,07
Ο ΚΑΛΟΣ ΣΑΜΑΡΕΙΤΗΣ	(0,03)	(0,01)	0,00
ΟΑΝΜΑ	(7,70)	(4,56)	(0,48)
ΟΑΣΑ	(4,24)	1,22	4,76
ΟΒΙ	0,04	0,41	1,35
ΟΔΔΥ	(0,76)	0,05	1,69
ΟΔΙΕ	(29,88)	(15,72)	(3,20)
ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ	0,00	0,00	0,00
ΟΚΑΑ	(0,75)	(1,60)	0,16
ΟΛΑ	0,04	0,22	0,38
ΟΛΒ	0,16	0,38	1,60
ΟΛΕ	0,10	0,33	0,73
ΟΛΗ	0,67	0,55	1,39
ΟΛΗΓ	1,88	0,85	1,60
ΟΛΚ	(0,63)	(0,30)	0,10
ΟΛΚΕ	1,03	1,54	2,17
ΟΛΛ	0,37	0,28	0,64
ΟΛΠΑ	0,17	0,15	0,80
ΟΛΡ	0,19	0,11	0,54
ΟΜΜΘ	0,00	0,00	0,00
ΟΠΕ	(1,22)	0,00	2,11
ΟΠΕΚΕΠΕ	(4,50)	(5,20)	4,71
ΟΣΕ	(818,82)	(684,40)	(336,77)
ΟΣΚ	(7,81)	0,76	3,00
ΟΣΥ	-	(201,96)	(63,70)
ΟΧΓ	(0,01)	0,00	0,00
ΠΑΕΠ	(1,45)	(0,59)	0,00
ΠΑΜΜΑΚΑΡΙΣΤΟΣ	0,00	0,00	0,17
ΠΑΝΑΓΙΑ ΕΛΕΟΥΣΑ	0,13	0,00	0,00
ΣΕΦ	1,44	0,96	3,60
ΣΙΚΙΑΡΙΔΕΙΟ	(0,70)	0,00	0,00
ΣΠΠ	0,05	0,04	0,11
ΣΤΑΣΥ	-	(44,02)	29,17
ΤΕΟ	4,74	7,46	14,00
ΤΙΤΑΠΘ	(0,16)	(0,58)	(0,07)
ΤΡΑΙΝΟΣΕ	(187,30)	(31,23)	0,50
ΤΡΑΜ	(43,70)	0,00	0,00
ΦΚΘ	2,78	(0,35)	(1,04)
ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	0,00	(0,04)	14,53
ΨΚΒΕ-ΠΞ	0,02	(0,06)	0,03
ΣΥΝΟΛΟ	(1.887,76)	(1.454,51)	(552,80)

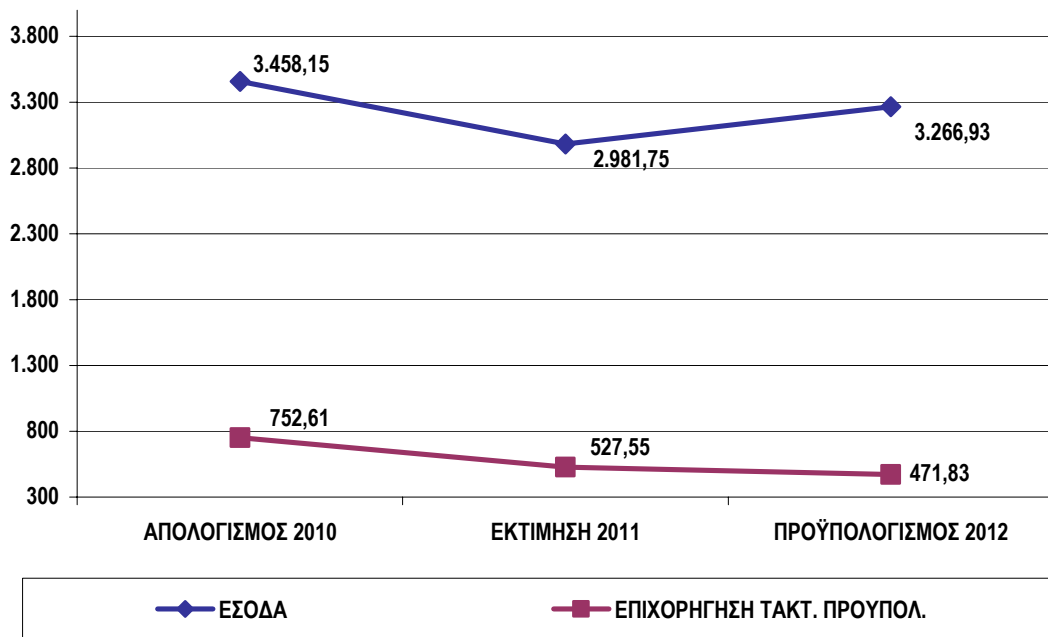
Πίνακας 5.3 Έσοδα και δαπάνες μισθοδοσίας 2010-2012 (σε εκατ. ευρώ)						
Δημόσιες επιχειρήσεις και ΝΠΔ	Έσοδα			Δαπάνες μισθοδοσίας		
	2010 Απολ/σμός	2011 Εκτίμηση	2012 Προβλέψεις	2010 Απολ/σμός	2011 Εκτίμηση	2012 Προβλέψεις
ΗΕΛΕΧΡΟ	17,62	14,91	16,47	2,56	2,05	1,64
ΑΓΑΠΗ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΑΓΙΟΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ	0,24	0,26	0,38	0,21	0,21	0,16
ΑΕΔΑΚ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ	1,34	1,14	1,15	0,26	0,22	0,17
ΑΕΔΙΚ	8,67	5,07	5,58	5,24	4,04	3,23
ΑΕΜΥ	5,67	5,05	8,60	3,32	3,09	4,40
Α.Ζ.Κ	0,00	0,25	0,27	0,00	0,09	0,16
ΑΘΗΝΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΑΜΕΛ	92,25	-	-	65,35	-	-
ΑΠΕ-ΜΠΕ	14,43	14,16	12,27	12,13	11,01	8,80
ΑΣΠΡΕΣ ΠΕΤΑΛΟΥΔΕΣ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ	17,90	16,79	15,62	0,12	0,11	0,09
ΓΑΙΑΟΣΕ	2,71	3,40	5,32	0,68	0,63	0,52
ΔΕΘ	9,19	7,65	8,80	1,97	1,54	1,17
ΔΕΠΑΝΟΜ	4,70	3,68	3,20	3,05	2,40	2,00
ΕΑΒ	169,93	186,59	205,00	139,34	88,31	70,00
ΕΑΣ	27,04	32,89	102,00	69,22	43,92	36,00
ΕΑΧΑ	0,06	0,09	0,15	0,71	0,60	0,49
ΕΒΕΤΑΜ	2,89	2,38	2,61	1,16	1,05	0,85
ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ	6,70	22,05	80,75	14,29	11,57	9,26
ΕΓΝΥΑΚΚΦ	1,54	1,61	1,50	1,24	1,33	1,22
ΕΔΕΤ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΕΕΔΔΠΒΙΕΔ	3,48	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΕΘ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΕΘΕΛ	175,72	0,00	0,00	267,73	0,00	0,00
ΕΘΙΑΓΕ	23,88	24,61	0,00	17,16	17,68	0,00
ΕΙΕ	18,92	17,45	18,00	11,74	9,90	8,10
ΕΙΠ	7,35	6,49	6,74	4,18	3,88	3,10
ΕΚΕΒΙ	0,30	0,33	0,25	0,16	0,17	0,14
ΕΚΕΒΥΛ	0,91	1,00	1,01	0,51	0,55	0,44
ΕΚΕΠΥ	1,43	1,14	1,34	0,77	0,64	0,52
ΕΚΕΨΥΕ	10,38	9,02	7,75	8,27	8,11	6,50
ΕΚΚ	8,23	5,91	2,95	1,55	1,13	0,90
ΕΚΨΨΥ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΕΛΒΟ	29,95	14,78	62,00	20,48	15,77	12,80
ΕΛΓΑ	709,44	383,11	287,37	32,80	24,37	19,50
ΕΛΚΑ	1,50	1,10	1,06	0,23	0,23	0,18
ΕΛΚΕ	0,02	2,88	2,90	1,36	1,32	1,29
ΕΛΚΕΑ	0,87	0,56	0,59	0,21	0,19	0,16
ΕΛΚΕΔΕ	2,74	0,00	0,00	1,28	0,00	0,00
ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΑΛΥΚΕΣ	4,90	5,11	6,05	2,19	2,02	1,62
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ	13,85	11,66	9,77	1,98	2,00	1,60
ΕΛΟΤ	5,42	4,80	5,56	3,54	2,77	1,95
ΕΜΣΤ	1,12	0,65	0,67	0,58	0,44	0,35
ΕΟΜΜΕΧ	10,54	0,00	0,00	8,30	0,00	0,00
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	0,29	0,84	0,00	2,62	1,06	0,00
ΕΠΙΨΥ	3,14	3,17	3,13	2,04	2,17	1,74
ΕΠΚΔ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΕΠΠ	1,09	0,30	0,34	0,15	0,13	0,10
ΕΡΓΟΣΕ	337,47	306,66	332,00	15,07	11,34	8,20
ΕΡΜΗΣ	0,99	1,00	1,01	1,02	0,98	0,90
ΕΡΤ	352,42	322,20	312,30	145,48	128,27	102,62
ΕΣΒΕ	0,76	1,04	2,33	0,78	0,78	0,78
ΕΣΤΙΑ	1,04	0,00	0,98	0,74	0,00	0,59
ΕΣΥΔ	2,27	2,34	2,33	0,64	0,63	0,52
ΕΤΑ	90,43	63,13	58,08	16,30	13,96	11,17
ΕΤΑΚΕΙ	0,97	0,80	0,88	0,43	0,42	0,34
ΕΤΑΝΑΛ	0,91	0,96	1,00	0,57	0,44	0,48
ΕΤΑΤ	0,94	0,00	0,00	0,64	0,00	0,00
ΕΤΕΑΝ	21,55	19,51	14,20	1,30	1,37	1,10
ΕΤΟΣ-ΚΟΑ	1,58	0,66	0,72	0,34	0,24	0,19
Η ΑΓΙΑ ΜΑΡΙΝΑ	0,00	0,36	0,33	0,00	0,32	0,28
Η ΑΡΓΩ	1,14	1,35	1,44	0,75	0,87	0,70
Η ΘΕΟΤΟΚΟΣ	3,57	3,76	3,90	3,07	3,11	2,49
Η ΜΕΡΙΜΝΑ	0,85	0,86	0,88	0,72	0,75	0,67
Η ΧΑΡΑ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΗΔΙΚΑ	25,66	21,30	27,87	20,14	16,33	17,24

Πίνακας 5.3 Έσοδα και δαπάνες μισθοδοσίας 2010-2012 (σε εκατ. ευρώ)						
Δημόσιες επιχειρήσεις και ΝΠΙΔ	Έσοδα			Δαπάνες μισθοδοσίας		
	2010 Απολ/σμός	2011 Εκτίμηση	2012 Προβλέψεις	2010 Απολ/σμός	2011 Εκτίμηση	2012 Προβλέψεις
ΗΛΚΥ	0,24	0,11	0,80	3,45	2,21	1,80
ΗΛΠΑΠ	43,23	-	-	57,30	-	-
ΗΣΑΠ	74,20	-	-	78,22	-	-
ΘΕΜΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ	22,92	18,85	5,30	5,65	5,40	4,30
ΙΓΜΕ	31,18	21,81	19,81	27,39	19,93	15,94
ΙΙΒΕΑΑ	13,51	15,49	16,00	4,66	4,60	3,68
ΙΚΕ	1,11	0,72	0,65	0,76	0,71	0,57
ΙΠΕΚΒΕ	0,26	1,43	0,26	0,16	0,17	0,14
ΙΤΕ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΙΥΠ	3,51	2,05	1,43	2,39	2,16	1,73
ΙΦΕΤ	23,28	25,11	29,21	2,68	1,74	1,56
ΚΑΘ	4,17	4,26	4,69	0,65	0,54	0,43
ΚΔΕΜΤ (ΝΟΗΣΙΣ)	1,30	1,42	1,76	0,86	0,77	0,62
ΚΕΑ	0,70	0,95	0,89	0,64	0,62	0,50
ΚΕΓ	0,73	0,00	0,00	0,18	0,00	0,00
ΚΕΔ	5,29	11,19	10,00	8,09	7,36	5,60
ΚΕΘΙ	1,31	0,85	0,65	0,27	0,28	0,23
ΚΘΒΕ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΚΙΒΩΤΟΣ ΑΓΑΠΗΣ	1,59	1,83	1,87	1,26	1,38	1,10
ΚΜΣΤ	6,05	1,74	0,96	0,63	0,55	0,44
ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ	12,62	11,98	12,50	14,55	13,72	11,00
ΚτΠ	34,68	25,10	165,00	4,42	3,27	2,62
ΜΒ	0,30	0,22	0,29	0,16	0,16	0,12
ΜΒΗ	6,09	9,48	6,00	3,71	2,86	2,20
ΜΜΣΤ	0,60	0,47	0,92	0,35	0,38	0,30
ΜΦΘ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΜΦΓ	1,96	2,56	2,36	1,65	1,52	1,22
ΝΜΣ	0,40	0,28	0,30	0,24	0,23	0,19
Ο ΚΑΛΟΣ ΣΑΜΑΡΕΙΤΗΣ	0,40	0,38	0,39	0,37	0,33	0,33
ΟΑΝΜΑ	0,19	0,08	0,02	3,61	3,34	0,20
ΟΑΣΑ	11,59	12,67	12,30	10,44	6,54	4,71
ΟΒΙ	6,40	7,15	7,10	5,00	5,13	4,20
ΟΔΔΥ	7,47	6,86	7,07	5,45	4,30	3,07
ΟΔΙΕ	196,55	145,69	156,00	18,36	10,51	8,80
ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΟΚΑΑ	7,93	6,82	7,42	1,57	1,33	1,06
ΟΛΑ	0,62	0,91	1,04	0,22	0,19	0,17
ΟΛΒ	6,08	5,18	5,69	3,02	2,54	2,10
ΟΛΕ	3,04	2,65	2,92	0,87	0,77	0,67
ΟΛΗ	8,60	7,41	7,70	3,66	2,34	1,90
ΟΛΗΓ	5,93	5,60	6,15	0,77	0,67	0,58
ΟΛΚ	1,88	2,03	2,22	0,78	0,76	0,67
ΟΛΚΕ	4,12	4,09	4,59	0,43	0,39	0,34
ΟΛΛ	2,11	2,50	2,70	0,32	0,32	0,28
ΟΛΠΑ	7,59	6,22	6,90	3,64	1,88	1,65
ΟΛΡ	2,47	2,47	2,65	0,60	0,43	0,38
ΟΜΜΘ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΟΠΕ	20,53	13,03	16,98	3,88	3,72	3,20
ΟΠΕΚΕΠΕ	43,51	40,08	36,07	30,04	32,92	26,34
ΟΣΕ	240,12	216,50	194,32	206,49	127,00	98,00
ΟΣΚ	60,72	30,78	33,00	15,51	10,82	5,90
ΟΣΥ	-	296,16	276,43	0,00	256,98	204,34
ΟΧΓ	0,32	0,00	0,00	0,23	0,00	0,00
ΠΑΕΠ	0,24	0,20	0,00	1,29	0,56	0,00
ΠΑΜΜΑΚΑΡΙΣΤΟΣ	0,00	1,64	1,41	0,00	1,36	1,09
ΠΑΝΑΓΙΑ ΕΛΕΟΥΣΑ	1,36	1,16	1,25	0,83	0,84	0,84
ΣΕΦ	14,73	10,31	10,80	11,02	6,76	5,50
ΣΙΚΙΑΡΙΔΕΙΟ	1,28	1,89	1,73	1,40	1,33	1,22
ΣΓΠ	0,70	0,89	0,90	0,54	0,55	0,53
ΣΤΑΣΥ	-	214,04	225,97	0,00	121,85	98,35
ΤΕΟ	60,27	52,50	54,00	6,68	5,50	4,50
ΤΙΤΑΠΘ	1,08	0,61	0,67	0,14	0,22	0,17
ΤΡΑΙΝΟΣΕ	108,54	145,53	159,00	88,76	49,77	36,00
ΤΡΑΜ	8,32	-	-	20,01	-	-
ΦΚΘ	8,91	4,60	3,08	1,65	1,30	1,04
ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	61,87	16,12	89,14	0,59	0,66	0,51
ΨΚΒΕ-ΠΞ	0,55	0,29	0,27	0,33	0,26	0,21
Σύνολο	3.458,15	2.981,75	3.266,93	1.587,49	1.181,24	924,56

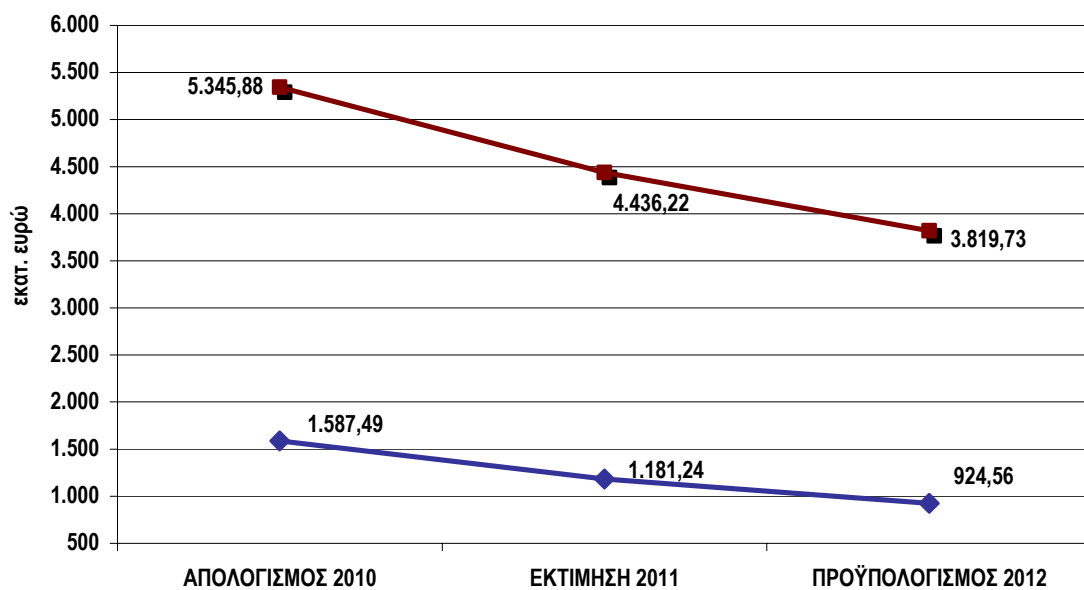
Διάγραμμα 5.1 Οικονομικό αποτέλεσμα προ επιχορηγήσεων, προβλέψεων και αποσβέσεων 2010-2012

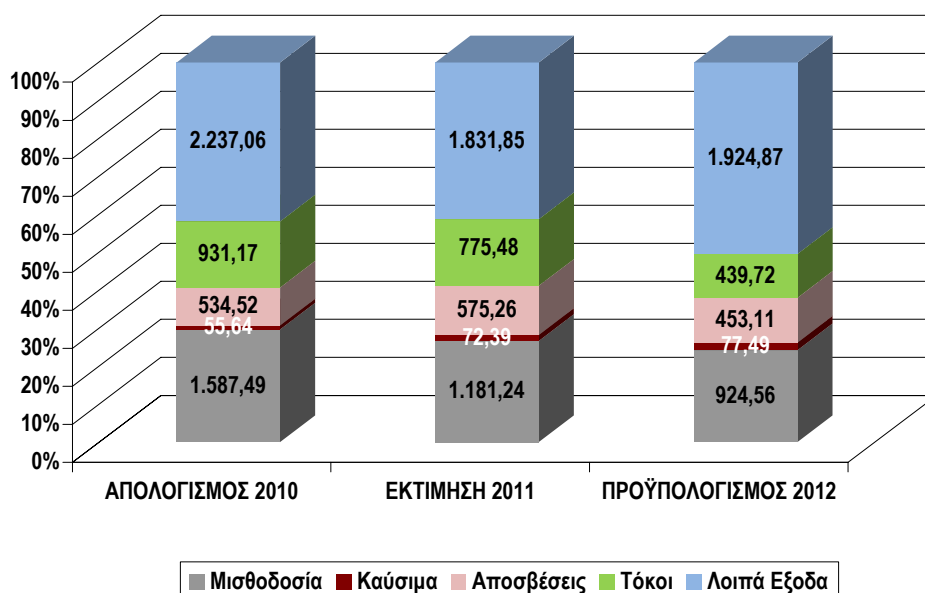
Διάγραμμα 5.2 Εξέλιξη εσόδων 2010-2012

Διάγραμμα 5.3 Εξέλιξη συνολικών εξόδων και μισθοδοσίας

Διάγραμμα 5.4 Διάρθρωση εξόδων 2010-2012

Πίνακας 5.4 Απολογισμός 2010 (σε εκατ. ευρώ)					
Δημόσιες επιχειρήσεις και ΝΠΙΔ	Οικονομικό αποτέλεσμα προ επιχορήγησης ΤΠ (1)	Επιχορήγηση ΤΠ (2)	Οικονομικό αποτέλεσμα (3) = (1) + (2)	Επενδύσεις (4)	Αποσβέσεις (5)
ΗΕΛΕΧΡΟ	(0,90)	0,00	(0,90)	0,31	0,54
ΑΓΑΠΗ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΑΓΙΟΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ	(0,06)	0,05	(0,01)	0,00	0,00
ΑΕΔΑΚ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ	0,79	0,00	0,79	0,00	0,02
ΑΕΔΙΚ	(0,30)	0,00	(0,30)	0,08	0,11
ΑΕΜΥ	(3,43)	3,95	0,52	0,25	0,62
Α.Ζ.Κ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΑΘΗΝΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΑΜΕΛ	(12,56)	0,00	(12,56)	0,35	3,55
ΑΠΕ-ΜΠΕ	(9,64)	9,90	0,26	0,05	0,08
ΑΣΠΡΕΣ ΠΕΤΑΛΟΥΔΕΣ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ	(189,28)	0,00	(189,28)	176,70	69,45
ΓΑΙΑΟΣΕ	0,57	0,00	0,57	0,00	0,50
ΔΕΘ	0,95	0,00	0,95	0,10	2,83
ΔΕΠΑΝΟΜ	(4,56)	4,56	0,00	62,62	0,14
ΕΑΒ	(36,38)	0,00	(36,38)	3,92	7,07
ΕΑΣ	(133,19)	0,00	(133,19)	2,14	6,67
ΕΑΧΑ	(1,03)	0,00	(1,03)	0,81	0,00
ΕΒΕΤΑΜ	(0,16)	0,00	(0,16)	0,11	0,30
ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ	(91,20)	0,00	(91,20)	66,97	4,77
ΕΓΝΥΑΚΚΦ	(0,89)	0,87	(0,03)	0,00	0,00
ΕΔΕΤ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΕΕΔΔΠΒΙΕΔ	0,21	0,00	0,21	32,86	2,54
ΕΘ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΕΘΕΛ	(359,90)	66,31	(293,60)	59,58	18,61
ΕΘΙΑΓΕ	(16,96)	17,29	0,33	0,25	1,96
ΕΙΕ	(11,61)	12,24	0,63	1,54	1,54
ΕΙΠ	(3,83)	4,06	0,23	0,46	0,00
ΕΚΕΒΙ	0,00	0,00	0,00	1,97	0,06
ΕΚΕΒΥΛ	(0,11)	0,00	(0,11)	0,00	0,08
ΕΚΕΠΥ	0,16	0,00	0,16	0,01	0,40
ΕΚΕΨΥΕ	(10,68)	10,06	(0,63)	0,02	0,01
ΕΚΚ	(2,74)	2,44	(0,30)	2,63	5,34
ΕΚΨΨΥ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΕΛΒΟ	(19,26)	0,00	(19,26)	0,30	2,81
ΕΛΓΑ	(266,47)	382,33	115,86	0,08	0,30
ΕΛΚΑ	0,02	0,00	0,02	0,03	0,01
ΕΛΚΕ	(2,58)	0,00	(2,58)	0,02	0,05
ΕΛΚΕΑ	0,06	0,00	0,06	0,00	0,07
ΕΛΚΕΔΕ	0,02	0,00	0,02	0,05	0,17
ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΑΛΥΚΕΣ	(0,12)	0,00	(0,12)	0,03	0,18
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ	(3,26)	3,67	0,41	0,35	0,44
ΕΛΟΤ	(3,26)	1,80	(1,46)	0,36	1,03
ΕΜΣΤ	(1,11)	0,86	(0,25)	0,17	0,00
ΕΟΜΜΕΧ	(7,96)	7,99	0,03	7,27	1,35
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	(3,79)	0,00	(3,79)	0,00	0,01
ΕΠΙΨΥ	(2,09)	1,99	(0,10)	0,07	0,07
ΕΠΚΔ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΕΠΠ	(0,41)	0,00	(0,41)	0,00	0,25
ΕΡΓΟΣΕ	3,84	0,00	3,84	0,03	0,11
ΕΡΜΗΣ	(0,81)	0,55	(0,26)	0,00	0,00
ΕΡΤ	29,35	1,30	30,65	19,71	30,47
ΕΣΒΕ	(0,47)	0,00	(0,47)	0,00	0,14
ΕΣΤΙΑ	(0,28)	0,24	(0,04)	0,00	0,08
ΕΣΥΔ	0,16	0,00	0,16	0,01	0,09
ΕΤΑ	14,55	0,00	14,55	(6,82)	7,77
ΕΤΑΚΕΙ	(0,24)	0,00	(0,24)	0,00	0,44
ΕΤΑΝΑΛ	0,13	0,00	0,13	0,00	0,02
ΕΤΑΤ	(0,28)	0,00	(0,28)	0,00	0,21
ΕΤΕΑΝ	(4,17)	0,00	(4,17)	0,07	0,07
ΕΤΟΣ-ΚΟΑ	(1,28)	1,29	0,01	0,00	0,03
Η ΑΓΙΑ ΜΑΡΙΝΑ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Η ΑΡΓΩ	0,15	0,03	0,18	0,00	0,00
Η ΘΕΟΤΟΚΟΣ	(1,67)	1,46	(0,22)	0,01	0,11
Η ΜΕΡΙΜΝΑ	(0,33)	0,36	0,03	0,00	0,00
Η ΧΑΡΑ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΗΔΙΚΑ	0,00	0,00	0,00	0,20	0,74
ΗΛ.ΚΥ	(4,20)	0,00	(4,20)	0,00	0,06
ΗΛΠΑΠ	(78,90)	19,72	(59,18)	2,22	11,89

Πίνακας 5.4 Απολογισμός 2010 (σε εκατ. ευρώ)					
Δημόσιες επιχειρήσεις και ΝΠΙΔ	Οικονομικό αποτέλε- σμα προ επιχορηγή- σεων ΤΠ	Επιχορήγηση ΤΠ	Οικονομικό αποτέλεσμα	Επενδύσεις	Αποσβέσεις
	(1)	(2)	(3) = (1) + (2)	(4)	(5)
ΗΣΑΠ	(113,39)	23,66	(89,73)	41,73	23,85
ΘΕΜΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ	(0,66)	0,00	(0,66)	0,01	0,06
ΙΓΜΕ	(32,06)	29,07	(2,99)	0,00	0,00
ΙΙΒΕΑΑ	(6,05)	5,66	(0,39)	1,03	2,05
ΙΚΕ	0,00	0,23	0,23	0,23	0,00
ΙΠΕΚΒΕ	(0,10)	0,10	(0,01)	0,01	0,00
ΙΤΕ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΙΥΠ	(3,45)	2,82	(0,64)	0,02	0,08
ΙΦΕΤ	(1,15)	0,00	(1,15)	0,00	0,42
ΚΑΘ	0,63	0,00	0,63	0,05	1,20
ΚΔΕΜΤ (ΝΟΗΣΙΣ)	(0,40)	0,26	(0,14)	0,03	0,03
ΚΕΑ	(0,60)	0,47	(0,12)	0,00	0,00
ΚΕΓ	0,02	0,00	0,02	0,00	0,01
ΚΕΔ	(5,80)	0,00	(5,80)	0,02	0,19
ΚΕΘΙ	(0,88)	0,89	0,01	0,00	0,00
ΚΘΒΕ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΚΙΒΩΤΟΣ ΑΓΑΠΗΣ	(0,20)	0,31	0,11	0,11	0,00
ΚΜΣΤ	(2,39)	5,95	3,56	40,51	0,03
ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ	(3,99)	0,00	(3,99)	36,00	4,02
ΚτΠ	(3,12)	0,70	(2,42)	0,03	0,03
ΜΒ	0,06	0,00	0,06	0,01	0,00
ΜΒΗ	(0,70)	0,00	(0,70)	0,01	0,11
ΜΜΣΤ	(0,39)	0,32	(0,07)	0,00	0,00
ΜΦΘ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΜΦΓ	(2,33)	0,77	(1,56)	0,08	0,91
ΝΜΣ	(0,09)	0,00	(0,09)	0,00	0,00
Ο ΚΑΛΟΣ ΣΑΜΑΡΕΙΤΗΣ	(0,22)	0,18	(0,03)	0,00	0,00
ΟΑΝΜΑ	(7,70)	0,00	(7,70)	0,00	0,15
ΟΑΣΑ	(4,24)	0,00	(4,24)	(0,50)	1,38
ΟΒΙ	0,04	0,00	0,04	0,05	0,14
ΟΔΔΥ	(0,76)	0,00	(0,76)	0,03	0,27
ΟΔΙΕ	(29,88)	0,00	(29,88)	0,29	8,56
ΟΙ ΑΓΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΟΚΑΑ	(0,75)	0,00	(0,75)	0,99	2,77
ΟΛΑ	0,04	0,00	0,04	0,00	0,04
ΟΛΒ	0,16	0,00	0,16	0,62	0,54
ΟΛΕ	0,10	0,00	0,10	0,06	0,10
ΟΛΗ	0,67	0,00	0,67	1,12	1,52
ΟΛΗΓ	1,88	0,00	1,88	0,33	0,35
ΟΛΚ	(0,63)	0,00	(0,63)	0,42	0,67
ΟΛΚΕ	1,03	0,00	1,03	0,43	0,49
ΟΛΛ	0,37	0,00	0,37	0,12	0,21
ΟΛΠΑ	0,17	0,00	0,17	0,13	1,10
ΟΛΡ	0,19	0,00	0,19	0,28	0,41
ΟΜΜΘ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΟΠΕ	(11,36)	10,15	(1,22)	0,00	0,60
ΟΠΕΚΕΠΕ	(47,48)	42,97	(4,50)	2,39	2,20
ΟΣΕ	(818,82)	0,00	(818,82)	697,00	277,88
ΟΣΚ	(59,42)	51,61	(7,81)	78,37	1,25
ΟΣΥ	-	-	-	-	-
ΟΧΓ	(0,01)	0,00	(0,01)	0,00	0,00
ΠΑΕΠ	(1,45)	0,00	(1,45)	0,00	0,07
ΠΑΜΜΑΚΑΡΙΣΤΟΣ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΠΑΝΑΓΙΑ ΕΛΕΟΥΣΑ	(0,19)	0,31	0,13	0,00	0,02
ΣΕΦ	(8,56)	10,00	1,44	0,09	0,23
ΣΙΚΙΑΡΙΔΕΙΟ	(1,51)	0,81	(0,70)	0,00	0,01
ΣΠΠ	(0,08)	0,13	0,05	0,00	0,00
ΣΤΑΣΥ	-	-	-	-	-
ΤΕΟ	4,74	0,00	4,74	0,08	1,06
ΤΙΤΑΠΘ	(0,36)	0,21	(0,16)	0,04	0,22
ΤΡΑΙΝΟΣΕ	(187,30)	0,00	(187,30)	0,05	0,47
ΤΡΑΜ	(46,15)	2,45	(43,70)	0,31	12,28
ΦΚΘ	(4,19)	6,97	2,78	0,05	0,35
ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
ΨΚΒΕ-ΠΕ	(0,31)	0,32	0,02	0,00	0,00
Σύνολο	(2.640,37)	752,61	(1.887,76)	1.340,57	534,52

Πίνακας 5.5 Εκτιμήσεις πραγματοποιήσεων 2011 (σε εκατ. ευρώ)					
Δημόσιες επιχειρήσεις και ΝΠΙΔ	Οικονομικό αποτέλεσμα προ επιχορήγησεων ΤΠ	Επιχορήγηση ΤΠ	Οικονομικό αποτέλεσμα	Επενδύσεις	Αποσβέσεις
	(1)	(2)	(3) = (1) + (2)	(4)	(5)
ΗΕΛΕΧΡΟ	(2,95)	0,00	(2,95)	1,61	0,53
ΑΓΑΠΗ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΑΓΙΟΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ	(0,03)	0,03	0,01	0,01	0,00
ΑΕΔΑΚ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ	0,63	0,00	0,63	0,00	0,02
ΑΕΔΙΚ	(0,43)	0,00	(0,43)	0,00	0,10
ΑΕΜΥ	(3,47)	3,13	(0,35)	2,07	0,60
Α.Ζ.Κ	(0,32)	0,25	(0,06)	0,00	0,00
ΑΘΗΝΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΑΜΕΛ	-	-	-	-	-
ΑΠΕ-ΜΠΕ	(8,06)	9,50	1,44	0,12	0,00
ΑΣΠΡΕΣ ΠΕΤΑΛΟΥΔΕΣ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ	(341,80)	0,00	(341,80)	212,66	69,44
ΓΑΙΑΟΣΕ	1,23	0,00	1,23	0,70	0,02
ΔΕΘ	0,66	0,00	0,66	0,28	2,79
ΔΕΠΑΝΟΜ	(3,50)	3,50	0,00	66,23	0,13
ΕΑΒ	0,00	0,00	0,00	5,00	6,87
ΕΑΣ	(94,49)	0,18	(94,31)	3,17	5,99
ΕΑΧΑ	(0,84)	0,00	(0,84)	0,35	0,00
ΕΒΕΤΑΜ	(0,32)	0,00	(0,32)	0,00	0,19
ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ	(118,11)	0,00	(118,11)	65,67	60,67
ΕΓΝΥΑΚΚΦ	(1,20)	1,20	0,00	0,00	0,00
ΕΔΕΤ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΕΕΔΔΠΒΙΕΔ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΕΘ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΕΘΕΛ	-	-	-	-	-
ΕΘΙΑΓΕ	(19,70)	20,12	0,41	0,25	1,94
ΕΙΕ	(9,30)	9,81	0,51	0,91	0,00
ΕΙΠ	(3,29)	2,10	(1,19)	0,36	0,00
ΕΚΕΒΙ	0,00	0,00	0,00	2,17	0,00
ΕΚΕΒΥΛ	0,01	0,00	0,01	0,00	0,08
ΕΚΕΠΥ	(0,19)	0,00	(0,19)	0,02	0,35
ΕΚΕΨΥΕ	(9,51)	8,00	(1,51)	0,00	0,01
ΕΚΚ	(4,77)	4,50	(0,27)	3,54	3,53
ΕΚΨΨΥ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΕΛΒΟ	(18,61)	0,00	(18,61)	0,20	1,60
ΕΛΓΑ	108,58	9,22	117,80	0,38	0,29
ΕΛΚΑ	0,08	0,00	0,08	0,15	0,00
ΕΛΚΕ	0,26	0,00	0,26	0,26	0,06
ΕΛΚΕΑ	0,03	0,00	0,03	0,00	0,04
ΕΛΚΕΔΕ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΑΛΥΚΕΣ	1,15	0,00	1,15	0,25	0,20
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ	(2,79)	2,58	(0,21)	0,03	0,43
ΕΛΟΤ	(1,82)	1,60	(0,22)	0,03	0,84
ΕΜΣΤ	(0,81)	0,44	(0,38)	0,07	0,00
ΕΟΜΜΕΧ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	(1,28)	0,83	(0,45)	0,00	0,00
ΕΠΙΨΥ	(2,24)	2,24	0,00	0,07	0,07
ΕΠΚΔ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΕΠΠ	(0,11)	0,00	(0,11)	0,00	0,00
ΕΡΓΟΣΕ	0,81	0,00	0,81	0,00	0,00
ΕΡΜΗΣ	(0,42)	0,26	(0,16)	0,00	0,00
ΕΡΤ	54,60	0,00	54,60	27,50	30,45
ΕΣΒΕ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΕΣΤΙΑ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΕΣΥΔ	0,18	0,07	0,25	0,02	0,09
ΕΤΑ	30,05	0,00	30,05	5,76	4,92
ΕΤΑΚΕΙ	(0,19)	0,00	(0,19)	0,00	0,19
ΕΤΑΝΑΛ	0,37	0,00	0,37	0,00	0,01
ΕΤΑΤ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΕΤΕΑΝ	(84,86)	0,00	(84,86)	0,42	0,25
ΕΤΟΣ-ΚΟΑ	(1,01)	0,44	(0,57)	0,00	0,03
Η ΑΓΙΑ ΜΑΡΙΝΑ	(0,07)	0,07	0,00	0,00	0,00
Η ΑΡΓΩ	(0,07)	0,07	0,00	0,00	0,00
Η ΘΕΟΤΟΚΟΣ	(1,40)	1,45	0,05	0,05	0,00
Η ΜΕΡΙΜΝΑ	(0,22)	0,18	(0,04)	0,00	0,01
Η ΧΑΡΑ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΗΔΙΚΑ	0,00	0,00	0,00	0,50	0,80
ΗΛ.ΚΥ	(2,49)	0,00	(2,49)	0,00	0,06
ΗΛΠΑΠ	-	-	-	-	-

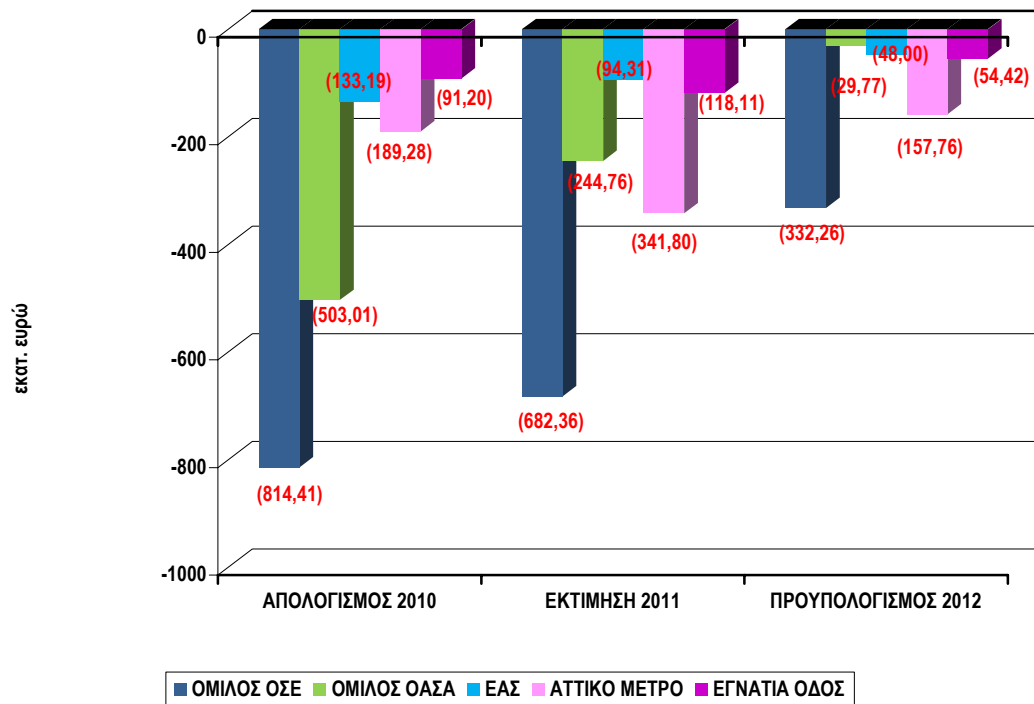
Πίνακας 5.5 Εκτιμήσεις πραγματοποιήσεων 2011 (σε εκατ. ευρώ)					
Δημόσιες επιχειρήσεις και ΝΠΔ	Οικονομικό αποτέλε- σμα προ επιχορηγή- σεων ΤΠ	Επιχορήγηση ΤΠ	Οικονομικό αποτέλεσμα	Επενδύσεις	Αποσβέσεις
	(1)	(2)	(3) = (1) + (2)	(4)	(5)
ΗΣΑΠ	-	-	-	-	-
ΘΕΜΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ	(0,08)	0,00	(0,08)	0,00	0,06
ΙΓΜΕ	(23,58)	20,90	(2,68)	0,00	0,00
ΙΙΒΕΑΑ	(3,44)	4,29	0,86	2,36	1,50
ΙΚΕ	(0,27)	0,20	(0,07)	0,00	0,00
ΙΠΕΚΒΕ	1,09	0,07	1,16	1,16	0,00
ΙΤΕ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΙΥΠ	(2,38)	1,20	(1,18)	0,00	0,00
ΙΦΕΤ	(1,14)	0,00	(1,14)	0,00	0,35
ΚΑΘ	0,67	0,00	0,67	0,31	1,18
ΚΔΕΜΤ (ΝΟΗΣΙΣ)	(0,13)	0,14	0,01	0,09	0,09
ΚΕΑ	(0,76)	0,76	0,00	0,00	0,00
ΚΕΓ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΚΕΔ	1,86	0,00	1,86	0,00	0,14
ΚΕΘΙ	(0,84)	0,85	0,01	0,00	0,00
ΚΘΒΕ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΚΙΒΩΤΟΣ ΑΓΑΠΗΣ	(0,26)	0,40	0,14	0,12	0,00
ΚΜΣΤ	(2,85)	0,55	(2,30)	0,19	0,17
ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ	(13,54)	0,00	(13,54)	38,01	3,96
ΚτΠ	(1,72)	0,00	(1,72)	0,31	0,31
ΜΒ	(0,01)	0,00	(0,01)	0,01	0,00
ΜΒΗ	0,55	0,00	0,55	0,00	0,10
ΜΜΣΤ	(0,37)	0,06	(0,31)	0,00	0,00
ΜΦΘ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΜΦΓ	(1,61)	0,47	(1,14)	0,05	0,91
ΝΜΣ	(0,02)	0,02	0,00	0,00	0,00
Ο ΚΑΛΟΣ ΣΑΜΑΡΕΙΤΗΣ	(0,17)	0,16	(0,01)	0,00	0,00
ΟΑΝΜΑ	(4,56)	0,00	(4,56)	0,00	0,00
ΟΑΣΑ	1,22	0,00	1,22	0,02	1,31
ΟΒΙ	0,41	0,00	0,41	0,38	0,00
ΟΔΔΥ	0,05	0,00	0,05	0,03	0,25
ΟΔΙΕ	(15,72)	0,00	(15,72)	0,06	8,49
ΟΙ ΑΓΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΟΚΑΑ	(1,60)	0,00	(1,60)	0,12	2,77
ΟΛΑ	0,22	0,00	0,22	0,00	0,04
ΟΛΒ	0,38	0,00	0,38	0,69	0,57
ΟΛΕ	0,33	0,00	0,33	0,17	0,00
ΟΛΗ	0,55	0,00	0,55	0,52	1,48
ΟΛΗΓ	0,85	0,00	0,85	0,53	0,35
ΟΛΚ	(0,30)	0,00	(0,30)	0,31	0,69
ΟΛΚΕ	1,54	0,00	1,54	0,93	0,36
ΟΛΛ	0,28	0,00	0,28	0,11	0,18
ΟΛΠΑ	0,15	0,00	0,15	0,00	1,50
ΟΛΡ	0,11	0,00	0,11	0,36	0,42
ΟΜΜΘ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΟΠΕ	(3,80)	3,80	0,00	0,00	0,59
ΟΠΕΚΕΠΕ	(45,28)	40,08	(5,20)	3,63	0,00
ΟΣΕ	(780,40)	96,00	(684,40)	144,64	280,90
ΟΣΚ	(28,57)	29,33	0,76	53,11	0,33
ΟΣΥ	(353,74)	151,78	(201,96)	9,68	29,66
ΟΧΓ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΠΑΕΠ	(0,59)	0,00	(0,59)	0,00	0,05
ΠΑΜΜΑΚΑΡΙΣΤΟΣ	(0,36)	0,36	0,00	0,00	0,00
ΠΑΝΑΓΙΑ ΕΛΕΟΥΣΑ	(0,42)	0,42	0,00	0,00	0,00
ΣΕΦ	(5,99)	6,95	0,96	0,06	0,13
ΣΙΚΙΑΡΙΔΕΙΟ	(1,48)	1,48	0,00	0,00	0,00
ΣΠΠ	0,01	0,03	0,04	0,02	0,00
ΣΤΑΣΥ	(76,24)	32,22	(44,02)	17,95	40,87
ΤΕΟ	7,46	0,00	7,46	0,00	0,94
ΤΙΤΑΠΘ	(0,64)	0,06	(0,58)	0,07	0,20
ΤΡΑΙΝΟΣΕ	(81,23)	50,00	(31,23)	0,00	0,46
ΤΡΑΜ	-	-	-	-	-
ΦΚΘ	(3,35)	3,00	(0,35)	0,00	0,35
ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	(0,04)	0,00	(0,04)	0,00	0,04
ΨΚΒΕ-ΠΕ	(0,28)	0,22	(0,06)	0,00	0,00
Σύνολο	(1.982,06)	527,55	(1.454,51)	676,79	575,27

Πίνακας 5.6 Προϋπολογισμός 2012
(σε εκατ. ευρώ)

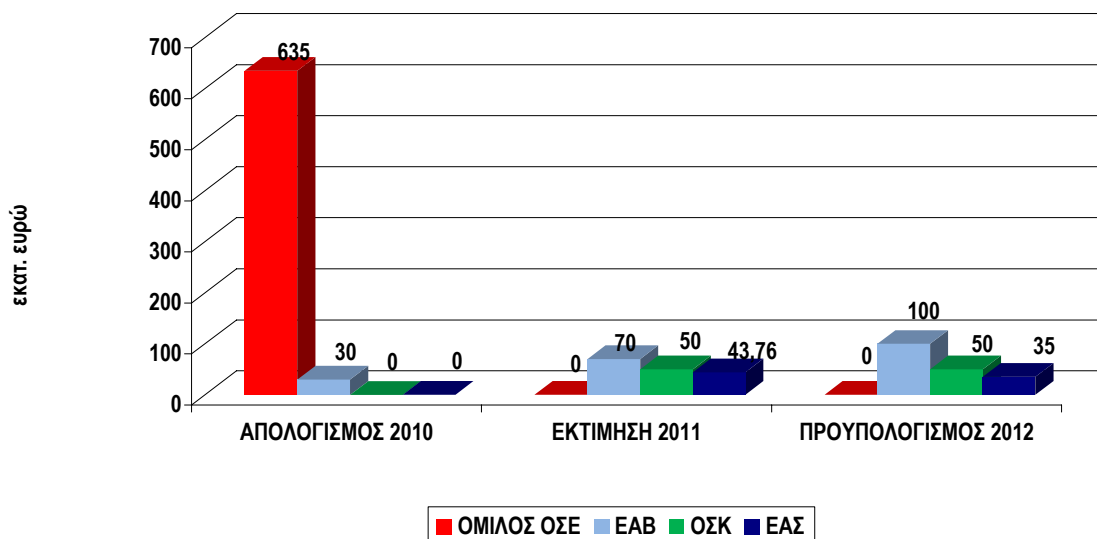
Δημόσιες επιχειρήσεις και ΝΠΔ	Οικονομικό αποτέλε-	Επιχορήγηση ΤΠ	Οικονομικό	Επενδύσεις	Αποσβέσεις
	σμα προ επιχορηγή- σεων ΤΠ		αποτέλεσμα		
	(1)	(2)	(3) = (1) + (2)	(4)	(5)
ΗΕΛΕΧΡΟ	0,32	0,00	0,32	1,44	0,54
ΑΓΑΠΗ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΑΓΙΟΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ	0,16	0,03	0,19	0,00	0,00
ΑΕΔΑΚ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ	0,70	0,00	0,70	0,00	0,02
ΑΕΔΙΚ	0,67	0,00	0,67	0,00	0,09
ΑΕΜΥ	(4,01)	4,00	(0,01)	2,46	0,71
Α.Ζ.Κ	(0,26)	0,27	0,01	0,03	0,01
ΑΘΗΝΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΑΜΕΛ	-	-	-	-	-
ΑΠΕ-ΜΠΕ	(6,66)	8,55	1,89	0,06	0,09
ΑΣΠΡΕΣ ΠΕΤΑΛΟΥΔΕΣ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ	(157,76)	0,00	(157,76)	220,00	69,23
ΓΑΙΑΟΣΕ	3,69	0,00	3,69	0,50	0,02
ΔΕΘ	1,94	0,00	1,94	0,50	2,80
ΔΕΠΑΝΟΜ	(3,20)	3,20	0,00	65,13	0,13
ΕΑΒ	35,00	0,00	35,00	8,00	6,90
ΕΑΣ	(48,00)	0,00	(48,00)	2,40	4,20
ΕΑΧΑ	(0,62)	0,00	(0,62)	1,50	0,00
ΕΒΕΤΑΜ	0,06	0,00	0,06	0,00	0,18
ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ	(54,42)	0,00	(54,42)	120,00	60,18
ΕΓΝΥΑΚΚΦ	(1,02)	1,02	0,00	0,00	0,00
ΕΔΕΤ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΕΕΔΔΠΒΙΕΔ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΕΘ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΕΘΕΛ	-	-	-	-	-
ΕΘΙΑΓΕ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΕΙΕ	(5,02)	7,87	2,85	0,80	0,00
ΕΙΠ	(2,06)	1,89	(0,17)	1,00	0,00
ΕΚΕΒΙ	0,04	0,00	0,04	1,95	0,06
ΕΚΕΒΥΛ	0,17	0,00	0,17	0,00	0,08
ΕΚΕΠΥ	0,17	0,00	0,17	0,01	0,34
ΕΚΕΨΥΕ	(7,76)	7,20	(0,56)	0,01	0,01
ΕΚΚ	(4,13)	1,50	(2,63)	3,64	3,48
ΕΚΨΨΥ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΕΛΒΟ	0,10	0,00	0,10	0,50	1,30
ΕΛΓΑ	42,77	8,30	51,07	0,37	0,27
ΕΛΚΑ	0,12	0,00	0,12	0,15	0,02
ΕΛΚΕ	0,41	0,00	0,41	0,14	0,06
ΕΛΚΕΑ	0,09	0,00	0,09	0,00	0,04
ΕΛΚΕΔΕ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΑΛΥΚΕΣ	2,41	0,00	2,41	0,73	0,24
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ	(2,21)	1,22	(0,99)	0,00	0,43
ΕΛΟΤ	(0,41)	1,40	1,00	0,24	0,75
ΕΜΣΤ	(0,57)	0,39	(0,18)	0,00	0,00
ΕΟΜΜΕΧ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΕΠΙΨΥ	(1,37)	1,89	0,52	0,04	0,04
ΕΠΚΔ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΕΠΠ	0,09	0,00	0,09	0,00	0,00
ΕΡΓΟΣΕ	0,82	0,00	0,82	0,01	0,00
ΕΡΜΗΣ	(0,34)	0,26	(0,09)	0,00	0,00
ΕΡΤ	64,68	0,00	64,68	22,50	31,00
ΕΣΒΕ	(0,86)	1,48	0,62	0,00	0,05
ΕΣΤΙΑ	0,06	0,12	0,18	0,00	0,04
ΕΣΥΔ	0,35	0,05	0,40	0,02	0,09
ΕΤΑ	22,91	0,00	22,91	15,00	8,00
ΕΤΑΚΕΙ	0,07	0,00	0,07	0,12	0,12
ΕΤΑΝΑΛ	0,32	0,00	0,32	0,03	0,01
ΕΤΑΤ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΕΤΕΑΝ	(194,67)	0,00	(194,67)	0,82	0,43
ΕΤΟΣ-ΚΟΑ	(0,76)	0,40	(0,36)	0,01	0,03
Η ΑΓΙΑ ΜΑΡΙΝΑ	(0,11)	0,11	0,00	0,00	0,00
Η ΑΡΓΩ	0,25	0,03	0,28	0,00	0,00
Η ΘΕΟΤΟΚΟΣ	(0,18)	1,35	1,17	0,26	0,00
Η ΜΕΡΙΜΝΑ	(0,10)	0,18	0,08	0,09	0,01
Η ΧΑΡΑ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΗΔΙΚΑ	4,49	0,00	4,49	40,36	0,85
ΗΛ.ΚΥ	(1,76)	0,00	(1,76)	0,00	0,06
ΗΛΠΑΠ	-	-	-	-	-

Πίνακας 5.6 Προϋπολογισμός 2012 (σε εκατ. ευρώ)					
Δημόσιες επιχειρήσεις και ΝΠΔ	Οικονομικό αποτέλεσμα προ επιχορήγησεων ΤΠ (1)	Επιχορήγηση ΤΠ (2)	Οικονομικό αποτέλεσμα (3) = (1) + (2)	Επενδύσεις (4)	Αποσβέσεις (5)
ΗΣΑΠ	-	-	-	-	-
ΘΕΜΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ	0,30	0,00	0,30	0,00	0,00
ΙΓΜΕ	(19,35)	18,81	(0,54)	0,00	0,00
ΙΙΒΕΑΑ	(1,06)	3,68	2,63	1,90	1,20
ΙΚΕ	(0,10)	0,15	0,05	0,00	0,00
ΙΠΕΚΒΕ	(0,03)	0,07	0,04	0,00	0,00
ΙΤΕ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΙΥΠ	(2,05)	1,08	(0,97)	0,00	0,00
ΙΦΕΤ	4,88	0,00	4,88	0,00	0,35
ΚΑΘ	1,06	0,00	1,06	4,73	1,31
ΚΔΕΜΤ (ΝΟΗΣΙΣ)	0,29	0,12	0,42	0,09	0,09
ΚΕΑ	(0,52)	0,69	0,17	0,00	0,00
ΚΕΓ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΚΕΔ	2,50	0,00	2,50	0,03	0,08
ΚΕΘΙ	(0,74)	0,76	0,02	0,00	0,00
ΚΘΒΕ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΚΙΒΩΤΟΣ ΑΓΑΠΗΣ	0,28	0,30	0,58	0,10	0,00
ΚΜΣΤ	(1,82)	0,50	(1,32)	0,08	0,11
ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ	(10,00)	0,00	(10,00)	37,00	4,70
ΚτΠ	28,02	0,00	28,02	0,13	0,13
ΜΒ	0,06	0,00	0,06	0,02	0,00
ΜΒΗ	(2,00)	0,00	(2,00)	0,00	0,10
ΜΜΣΤ	0,16	0,05	0,21	0,25	0,00
ΜΦΘ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΜΦΓ	(1,27)	0,43	(0,85)	0,01	0,91
ΝΜΣ	0,05	0,02	0,07	0,00	0,00
Ο ΚΑΛΟΣ ΣΑΜΑΡΕΙΤΗΣ	(0,16)	0,16	0,00	0,00	0,00
ΟΑΝΜΑ	(0,48)	0,00	(0,48)	0,00	0,00
ΟΑΣΑ	4,76	0,00	4,76	0,06	1,29
ΟΒΙ	1,35	0,00	1,35	0,15	0,00
ΟΔΔΥ	1,69	0,00	1,69	0,02	0,25
ΟΔΙΕ	(3,20)	0,00	(3,20)	0,06	8,23
ΟΙ ΑΓΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΟΚΑΑ	0,16	0,00	0,16	1,84	2,77
ΟΛΑ	0,38	0,00	0,38	0,20	0,07
ΟΛΒ	1,60	0,00	1,60	0,49	0,45
ΟΛΕ	0,73	0,00	0,73	0,03	0,12
ΟΛΗ	1,39	0,00	1,39	0,85	1,54
ΟΛΗΓ	1,60	0,00	1,60	0,50	0,54
ΟΛΚ	0,10	0,00	0,10	0,30	0,68
ΟΛΚΕ	2,17	0,00	2,17	0,00	0,38
ΟΛΛ	0,64	0,00	0,64	0,25	0,23
ΟΛΠΑ	0,80	0,00	0,80	0,00	2,00
ΟΛΡ	0,54	0,00	0,54	0,42	0,40
ΟΜΜΘ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΟΠΕ	(1,52)	3,63	2,11	0,00	0,59
ΟΠΕΚΕΠΕ	(31,36)	36,07	4,71	2,00	0,00
ΟΣΕ	(435,09)	98,32	(336,77)	(248,18)	162,09
ΟΣΚ	(17,30)	20,30	3,00	55,50	0,40
ΟΣΥ	(183,70)	120,00	(63,70)	5,00	25,80
ΟΧΓ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΠΑΕΠ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΠΑΜΜΑΚΑΡΙΣΤΟΣ	(0,13)	0,30	0,17	0,00	0,00
ΠΑΝΑΓΙΑ ΕΛΕΟΥΣΑ	(0,25)	0,25	0,00	0,00	0,00
ΣΕΦ	(2,40)	6,00	3,60	0,04	0,20
ΣΙΚΙΑΡΙΔΕΙΟ	(1,31)	1,31	0,00	0,00	0,00
ΣΠΠ	0,11	0,00	0,11	0,03	0,00
ΣΤΑΣΥ	(25,77)	54,93	29,17	20,00	41,42
ΤΕΟ	14,00	0,00	14,00	0,00	0,93
ΤΙΤΑΠΘ	(0,13)	0,06	(0,07)	0,00	0,00
ΤΡΑΙΝΟΣΕ	(49,50)	50,00	0,50	0,00	0,50
ΤΡΑΜ	-	-	-	-	-
ΦΚΘ	(1,97)	0,93	(1,04)	0,00	0,35
ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	14,53	0,00	14,53	0,00	0,05
ΨΚΒΕ-ΠΕ	(0,18)	0,20	0,03	0,00	0,00
Σύνολο	(1.024,64)	471,84	(552,80)	394,69	453,12

Διάγραμμα 5.5 Οι ΔΕΚΟ με τις μεγαλύτερες ζημιές 2010-2012 (έτος σύγκρισης 2012)

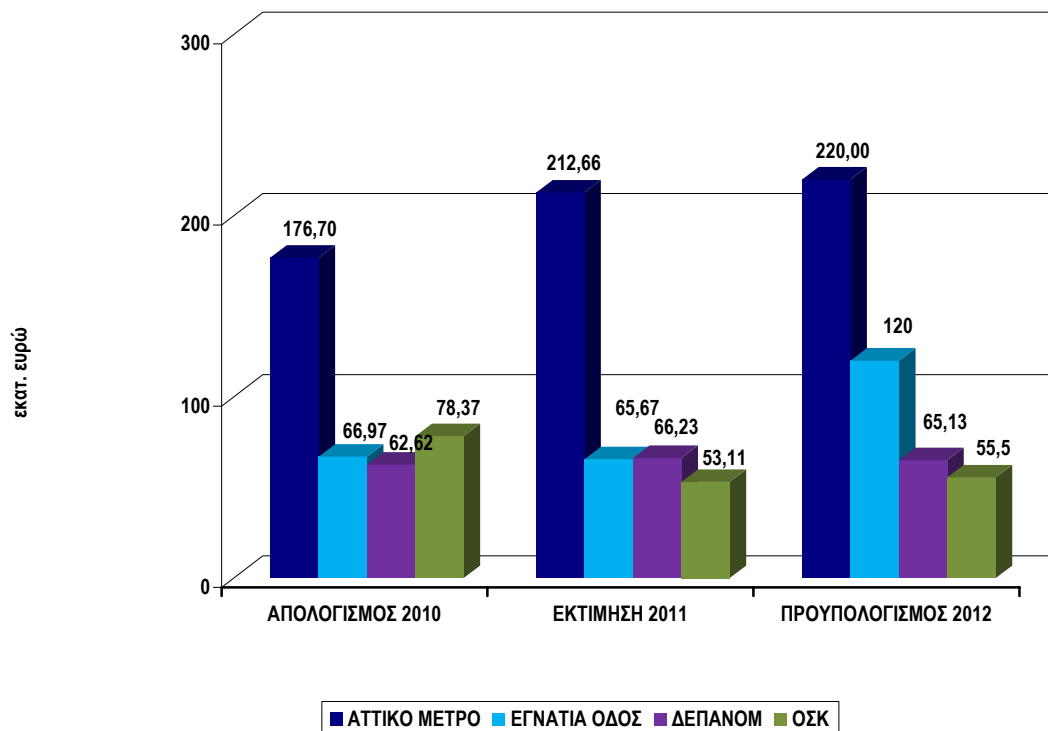
Διάγραμμα 5.6 Οι ΔΕΚΟ με τις υψηλότερες δανειακές ανάγκες 2010-2012 (έτος σύγκρισης 2012)

Συνοτομογραφίες:

- ΕΑΣ: Ελληνικά αμυντικά συστήματα
- ΟΣΚ: Οργανισμός σχολικών κτιρίων
- ΕΑΒ: Ελληνική Αεροπορική Βιομηχανία
- ΟΜΙΛΟΣ ΟΣΕ: Όμιλος Οργανισμού Σιδηροδρόμων Ελλάδας

**Διάγραμμα 5.7 Οι ΔΕΚΟ με τις μεγαλύτερες επενδύσεις 2010-2012
(έτος σύγκρισης 2012)**

Συνομογραφίες: ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ: ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ
 ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ: ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ
 ΔΕΠΑΝΟΜ: ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΑΝΕΓΕΡΣΗΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ
 ΟΣΚ: ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ

**ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
(ΦΟΡΕΙΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ)**

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΑ	ΠΛΗΡΗΣ ΕΠΩΝΥΜΙΑ
1	HELEXPO
2	ΑΓΑΠΗ
3	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΝΕΩΝ-ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ - ΦΙΛΩΝ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ "ΑΓΑΠΗ "
4	ΚΕΝΤΡΟ ΕΙΔΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ "ΑΓΙΟΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ"
5	ΑΕΔΑΚ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ
6	ΑΕΔΙΚ
7	ΑΕΜΥ
8	Α.Ζ.Κ
9	ΑΘΗΝΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
10	ΑΕΔΑΚ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΑΜΟΙΒΑΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ
11	ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΙΟΡΥΓΑΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ
12	ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΟΝΑΔΩΝ ΥΓΕΙΑΣ
13	ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ ΖΩΝΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΑΕ
14	ΑΘΗΝΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΣΤΙΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΤΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ
15	ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΑΕ
16	ΑΘΗΝΑΙΚΟ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΕΙΔΗΣΕΩΝ-ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΕΙΔΗΣΕΩΝ (ΑΠΕ-ΜΠΕ) Α.Ε
17	ΙΔΡΥΜΑ ΕΙΔΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ "ΑΣΠΡΕΣ ΠΕΤΑΛΟΥΔΕΣ"
18	ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ Α.Ε.
19	ΓΑΙΑΟΣΕ (ΘΥΓΑΤΡΙΚΗ ΟΣΕ)
20	ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΚΘΕΣΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
	ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΑΝΕΓΕΡΣΗΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ
	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ
	ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΜΥΝΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ
	ΕΝΟΠΟΙΗΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ Α.Ε.
	ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΜΕΤΑΛΛΩΝ ΑΕ
	ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ ΑΕ

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ (ΦΟΡΕΙΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ)	
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΑ	ΠΛΗΡΗΣ ΕΠΩΝΥΜΙΑ
21 ΕΓΝΥΑΚΚΦ	ΕΝΩΣΗ ΓΟΝΕΩΝ ΝΟΗΤΙΚΩΣ ΥΣΤΕΡΟΥΝΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ Α.Ν.Υ. ΛΑ-ΓΟΝΗΣΙΟΥ
22 ΕΔΕΤ	ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ Α.Ε
23 ΕΕΔΔΠΒΙΕΔ	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΕΛ. ΔΗΜΟΣ. Α.Ε
24 ΕΘ	ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ
25 ΕΘΕΛ	ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΘΕΡΜΙΚΩΝ ΛΕΩΦΟΡΕΙΩΝ
26 ΕΘΙΑΓΕ	ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ-ΥΠΟ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ
27 ΕΙΕ	ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΡΕΥΝΩΝ
28 ΕΙΠ	ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΠΑΣΤΕΡ
29 ΕΚΕΒΙ	ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΒΙΒΛΙΟΥ
30 ΕΚΕΒΥΛ	ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΥΛΙΚΩΝ
31 ΕΚΕΠΥ	ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΕΡΑΜΙΚΩΝ & ΠΥΡΙΜΑΧΩΝ ΑΕ-ΥΠΟ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ
32 ΕΚΕΨΥΕ	ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΩΝ
33 ΕΚΚ	ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ
34 ΕΚΨΨΥ	ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗΣ & ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ
35 ΕΛΒΟ	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΟΧΗΜΑΤΩΝ Α.Β.Ε
36 ΕΛΓΑ	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
37 ΕΛΚΑ	ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΡΓΥΡΟΧΡΥΣΟΧΟΪΑΣ
38 ΕΛΚΕ	ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ (INVEST IN GREECE)
39 ΕΛΚΕΑ	ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΡΓΙΛΛΟΜΑΖΗΣ
40 ΕΛΚΕΔΕ	ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ & ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ (ΕΛΚΕΔΕ) ΑΕ
41 ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΑΛΥΚΕΣ	ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΑΛΥΚΕΣ
42 ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ	ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ
43 ΕΛΟΤ	ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗΣ
44 ΕΜΣΤ	ΕΘΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ
45 ΕΟΜΜΕΧ	ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΜΙΚΡΩΝ - ΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑΣ
46 ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ
47 ΕΠΙΨΥ	ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ
48 ΕΠΚΔ	ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΕΛΦΩΝ
49 ΕΠΠ	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΠΑΤΡΩΝ
50 ΕΡΓΟΣΕ	ΕΡΓΑ ΟΣΕ Α.Ε. (ΘΥΓΑΤΡΙΚΗ ΟΣΕ)
51 ΕΡΜΗΣ	ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΓΟΝΕΩΝ ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ & ΦΙΛΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ "ΕΡΜΗΣ"
52 ΕΡΤ	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ Α.Ε
53 ΕΣΒΕ	ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΠΑΣΤΙΚΩΝ Β. ΕΛΛΑΔΑΣ
54 ΕΣΤΙΑ	ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΝΟΗΤΙΚΗ ΥΣΤΕΡΗΣΗ "ΕΣΤΙΑ"
55 ΕΣΥΔ	ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΣΗΣ Α.Ε
56 ΕΤΑ	ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
57 ΕΤΑΚΕΙ	ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΛΩΣΤΟΫΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑΣ, ΕΝΔΥΣΗΣ, ΙΝΩΝ Α.Ε-ΥΠΟ ΣΥΓΧΩ-ΝΕΥΣΗ
58 ΕΤΑΝΑΛ	ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΛΙΕΙΑΣ
59 ΕΤΑΤ	ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ Α.Ε- ΥΠΟ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ (ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΜΕ ΕΦΕΤ-ΝΠΔΔ)
60 ΕΤΕΑΝ	ΕΘΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ Α.Ε
61 ΕΤΟΣ-ΚΟΑ	ΕΙΔΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ ΣΥΝΑΥΛΙΩΝ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ ΑΘΗΝΩΝ
62 Η ΑΓΙΑ ΜΑΡΙΝΑ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ "Η ΑΓΙΑ ΜΑΡΙΝΑ" ΚΑΒΑΛΑΣ
63 Η ΑΡΓΩ	ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΝΑΥΤΙΚΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ Μ. Ε. Α. "Η ΑΡΓΩ"
64 Η ΘΕΟΤΟΚΟΣ	ΙΔΡΥΜΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ "Η ΘΕΟΤΟΚΟΣ"
65 Η ΜΕΡΙΜΝΑ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΟ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ "Η ΜΕΡΙΜΝΑ"
66 Η ΧΑΡΑ	ΚΕΝΤΡΟ ΕΙΔΙΚΩΝ ΑΤΟΜΩΝ "Η ΧΑΡΑ"
67 ΗΔΙΚΑ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ-ΥΠΟ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ
68 ΗΛ.ΚΥ	ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΥΜΗΣ ΕΠΕ
69 ΗΛΠΑΠ	ΗΛΕΚΤΡΟΚΙΝΗΤΑ ΛΕΩΦΟΡΕΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΑΘΗΝΩΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΑΕ
70 ΗΣΑΠ	ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΙ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ ΑΘΗΝΩΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
71 ΘΕΜΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ	ΘΕΜΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ Α.Ε
72 ΙΓΜΕ	ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΓΕΩΛΟΓΙΚΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
73 ΙΙΒΕΑΑ	ΙΔΡΥΜΑ ΙΑΤΡΟΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ
74 ΙΚΕ	ΙΔΡΥΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
75 ΙΠΕΚΒΕ	ΙΔΡΥΜΑ ΠΡΟΝΟΙΑΣ & ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ ΚΩΦΩΝ & ΒΑΡΗΚΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ
76 ΙΤΕ	ΙΔΡΥΜΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ & ΕΡΕΥΝΑΣ
77 ΙΥΠ	ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΥΓΕΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ (ΝΟΣΟΚ. ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ)
78 ΙΦΕΤ	ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
79 ΚΑΘ	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
80 ΚΔΕΜΤ (ΝΟΗΣΙΣ)	ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΑΔΟΣΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ (ΝΟΗΣΙΣ)
81 ΚΕΑ	ΚΕΝΤΡΟ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
82 ΚΕΓ	ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΟΥΝΑΣ
83 ΚΕΔ	ΚΤΗΜΑΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ
84 ΚΕΘΙ	ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΙΣΟΤΗΤΑΣ
85 ΚΘΒΕ	ΚΡΑΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΑΣ
86 ΚΙΒΩΤΟΣ ΑΓΑΠΗΣ	ΚΙΒΩΤΟΣ ΑΓΑΠΗΣ

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ (ΦΟΡΕΙΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ)	
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΑ	ΠΛΗΡΗΣ ΕΠΩΝΥΜΙΑ
87 ΚΜΣΤ	ΚΡΑΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ
88 ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ	ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Α.Ε
89 ΚτΠ	ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ
90 ΜΒ	ΜΟΥΣΕΙΟ ΒΟΡΡΕ
91 ΜΒΗ	ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ
92 ΜΜΣΤ	ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ
93 ΜΦΘ	ΜΟΥΣΕΙΟ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
94 ΜΦΓ	ΜΟΥΣΕΙΟ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΓΟΥΛΛΑΝΔΡΗ
95 ΝΜΣ	ΝΑΥΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ
96 Ο ΚΑΛΟΣ ΣΑΜΑΡΕΙΤΗΣ	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΝΕΩΝ & ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ ΣΠΑΣΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ "Ο ΚΑΛΟΣ ΣΑΜΑΡΕΙΤΗΣ" - ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
97 ΟΑΝΜΑ	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΝΕΓΕΡΣΗΣ ΝΕΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΑΚΡΟΠΟΛΗΣ
98 ΟΑΣΑ	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ
99 ΟΒΙ	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ
100 ΟΔΔΥ	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΥΛΙΚΟΥ
101 ΟΔΙΕ	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ
102 ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΝΕΩΝ-ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ ΝΟΗΤΙΚΑ ΥΣΤΕΡΟΥΝΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ "ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ" - ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
103 ΟΚΑΑ	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΑΘΗΝΩΝ
104 ΟΛΑ	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ
105 ΟΛΒ	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΒΟΛΟΥ
106 ΟΛΕ	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ
107 ΟΛΗ	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
108 ΟΛΗΓ	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΣ
109 ΟΛΚ	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΑ ΚΑΒΑΛΑΣ
110 ΟΛΚΕ	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΑ ΚΕΡΚΥΡΑΣ
111 ΟΛΛ	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΑ ΛΑΥΡΙΟΥ
112 ΟΛΠΑ	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΑ ΠΑΤΡΩΝ
113 ΟΛΡ	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΡΑΦΗΝΑΣ
114 ΟΜΜΘ	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΜΕΓΑΡΟΥ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
115 ΟΠΕ	ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ
116 ΟΠΕΚΕΠΕ	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΓΓΥΗ-ΕΩΝ
117 ΟΣΕ	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ ΑΕ (ΕΤΑΙΡΙΑ)
118 ΟΣΚ	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ
119 ΟΣΥ	ΟΔΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ Α.Ε
120 ΟΧΓ	ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΓΩΝΙΑ
121 ΠΑΕΠ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ
122 ΠΑΜΜΑΚΑΡΙΣΤΟΣ	ΙΔΡΥΜΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΙΔΙ "ΠΑΜΜΑΚΑΡΙΣΤΟΣ"
123 ΠΑΝΑΓΙΑ ΕΛΕΟΥΣΑ	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ "ΠΑΝΑΓΙΑ ΕΛΕΟΥΣΑ"
124 ΣΕΦ	ΣΤΑΔΙΟ ΕΙΡΗΝΗΣ ΚΑΙ ΦΙΛΙΑΣ
125 ΣΙΚΙΑΡΙΔΕΙΟ	ΣΙΚΙΑΡΙΔΕΙΟ ΙΔΡΥΜΑ ΑΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ
126 ΣΠΠ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΑΙΔΙΩΝ
127 ΣΤΑΣΥ	ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΑΕ
128 ΤΕΟ	ΤΑΜΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΔΟΠΟΙΙΑΣ
129 ΤΙΤΑΠΘ	ΤΕΛΛΟΓΛΕΙΟ ΙΔΡΥΜΑ ΤΕΧΝΩΝ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
130 ΤΡΑΙΝΟΣΕ	ΤΡΑΙΝΟΣΕ
131 ΤΡΑΜ	ΤΡΑΜ ΑΕ
132 ΦΚΘ	ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
133 ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ-ΥΠΟ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ
134 ΨΚΒΕ-ΠΞ	ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ Β. ΕΛΛΑΔΑΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΞΑΝΘΗΣ

2. Αποκρατικοποιήσεις

Το πρόγραμμα ιδιωτικοποιήσεων και αξιοποίησης της περιουσίας της Ελληνικής Δημοκρατίας, συνολικού ύψους 50 δις. ευρώ ως το 2015, είναι αυτή την περίοδο το μεγαλύτερο στον κόσμο. Η σχεδιασμένη μεταφορά επιλεγμένων περιουσιακών στοιχείων στον ιδιωτικό τομέα θα ωφελήσει πολλαπλά την ελληνική οικονομία με:

- την άμεση μείωση του δημόσιου χρέους, από τις χρηματικές προσόδους του προγράμματος ιδιωτικοποίησης,
- τη μείωση-εξάλειψη της κρατικής χρηματοδότησης οποιασδήποτε μορφής προς αυτά και τη συνεπακόλουθη μείωση των ελλειμμάτων του προϋπολογισμού και

- τον εκσυγχρονισμό/αξιοποίηση τους, που με τη σειρά τους θα ενισχύσουν την οικονομική δραστηριότητα της χώρας, οδηγώντας σε δημιουργία θέσεων εργασίας, νέα φορολογικά έσοδα και καλύτερες υπηρεσίες προς τους πολίτες.

Η σύσταση, τον Ιούλιο του 2011, του Ταμείου Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ) για την ταχεία και αποδοτική υλοποίηση του προγράμματος αποκρατικοποιήσεων, αποτελεί μια νέα προσέγγιση για τα ελληνικά δεδομένα, εντελώς διαφορετική από τις δυσκίνητες διαδικασίες του παρελθόντος. Το ΤΑΙΠΕΔ κατέστη σε ελάχιστο χρόνο πλήρως λειτουργικό, και έχει στελεχωθεί με έμπειρα στελέχη από τον τραπεζικό-συμβουλευτικό τομέα και εξειδικευμένους νομικούς, όλοι με εμπειρία στη διαχείριση μεγάλων έργων.

Ήδη έχουν ολοκληρωθεί ή προβλέπεται να ολοκληρωθούν επιτυχώς εντός του 2011 οι παρακάτω αποκρατικοποιήσεις:

- η εξάσκηση του δικαιώματος πώλησης 10% του ΟΤΕ στην Deutsche Telekom,
- η επέκταση της άδειας τυχερών παιχνιδιών του ΟΠΑΠ για 10 έτη,
- η νέα σύμβαση παραχώρησης 35.000 VLTs στον ΟΠΑΠ,
- η πώληση της άδειας των Κρατικών Λαχείων,
- η επέκταση των αδειών κινητής τηλεφωνίας,
- η πώληση 4 Α/Φ Airbus της παλαιάς Ολυμπιακής.

Στρατηγικοί άξονες προγράμματος

Η περιουσία του Δημοσίου προς αξιοποίηση, ομαδοποιείται σε τρεις διακριτές κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων: ακίνητη περιουσία, υποδομές (συμπεριλαμβανομένης της ενέργειας) και διάφορες συμμετοχές (σε κρατικές επιχειρήσεις ή/και δικαιώματα). Η ακίνητη περιουσία και οι υποδομές αποτελούν τον κύριο όγκο των αναμενόμενων προσόδων του προγράμματος. Το πρόγραμμα αξιοποίησης αποτελεί κυρίως ένα μεγάλο πρόγραμμα προσέλκυσης διεθνών άμεσων επενδύσεων σε ανάπτυξη ακινήτων και υποδομές, το οποίο θα εκμεταλλευτεί τα κύρια συγκριτικά πλεονεκτήματα της Ελλάδας ως παγκόσμιου τουριστικού προορισμού, ενεργειακού κόμβου Ανατολής-Δύσης και ως σημείου εμπορικής εισόδου προς τις αγορές της κεντρικής Ευρώπης και των Βαλκανίων.

Για την ταχεία υλοποίηση των αποκρατικοποιήσεων και ταυτόχρονα για τη μεγιστοποίηση του οφέλους, πρέπει να ληφθούν υπόψη οι εξής κρίσιμες παράμετροι για κάθε ένα περιουσιακό στοιχείο:

- προσδοκώμενες πρόσοδοι για το Δημόσιο,
- μακροπρόθεσμα οφέλη της ιδιωτικοποίησης/παραχώρησης, ιδίως αναπτυξιακά και
- πολυπλοκότητα/δυσκολία υλοποίησης.

Η στρατηγική αξιοποίησης των περιουσιακών στοιχείων για το 2012 αλλά και για όλη τη διάρκεια του προγράμματος, έχει τρεις βασικές κατευθύνσεις:

- ταχεία πώληση όσων είναι σαφώς καθορισμένα και απαλλαγμένα από κωλύματα,
- μετατροπή όσων είναι χαμηλής αξίας σε υψηλής, με εκμετάλλευση οικονομιών κλίμακας/σκοπού (πχ ομαδοποιήσεις) ή με τη βοήθεια τρίτων μερών (πχ παραχωρήσεις, αξιοποίηση ακίνητης περιουσίας),
- σαφή νομικό καθορισμό δικαιωμάτων χρήσης, τα οποία θα παραχωρηθούν έναντι συνολικού τιμήματος ή τακτικών καταβολών (ενοικίων).

Από τα πρώτα στάδια κάθε αποκρατικοποίησης δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην εκτίμηση της ζήτησης και στην ανταπόκριση των πιθανών αγοραστών, ώστε να γίνονται οι απαραίτητες προσαρμογές στον τελικό σχεδιασμό. Μόνο όταν το πλαίσιο αναφοράς κάθε αποκρατικοποίησης καθοριστεί με σαφήνεια και είναι, καταρχήν, αποδεκτό από τους ενδιαφερόμενους αγοραστές ξεκινά η διαδικασία, έτσι ώστε να μεγιστοποιούνται οι πιθανότητες επιτυχούς κατάληξης. Στο σχεδιασμό έχει ληφθεί υπόψη ότι κάθε

διαδικασία αποκρατικοποίησης θα πρέπει να ολοκληρώνεται επιτυχημένα ώστε να ενισχύεται σταδιακά η αξιοπιστία τόσο του συνόλου του προγράμματος, όσο και της χώρας, και κατά συνέπεια τα αναμενόμενα έσοδα από τις αποκρατικοποιήσεις. Κρίσιμοι παράγοντες για την υλοποίηση των παραπάνω είναι ο σαφής ορισμός του αντικειμένου κάθε αποκρατικοποίησης, η πλήρης διαφάνεια της διαδικασίας και η ταχύτητα εκτέλεσης.

Οι σημερινές ιδιαίτερα δύσκολες συνθήκες στις αγορές, τόσο στο ΧΑ όσο και διεθνώς, καθώς και οι μακροοικονομικές προοπτικές της ελληνικής οικονομίας επηρεάζουν αρνητικά τη ζήτηση και τα προσδοκώμενα έσοδα, διαμορφώνοντας μια ισορροπία χαμηλών τιμών σε σχέση με την αξία που τα περιουσιακά στοιχεία είχαν πριν από την κρίση. Όπου και όποτε είναι δυνατόν, θα εντάσσονται στις συμφωνίες ρήτρες που να διασφαλίζουν τη δίκαιη συμμετοχή του Δημοσίου στις μελλοντικές υπεραξίες, ώστε να μειωθεί η απόσταση μεταξύ της αξίας και των σημερινών χαμηλών αποτιμήσεων των περιουσιακών στοιχείων.

Πρόγραμμα 2012

Για το 2012, προβλέπεται να έχουν ολοκληρωθεί πλήρως, με την είσπραξη και των αντίστοιχων τιμημάτων, οι παρακάτω αποκρατικοποιήσεις/παραχωρήσεις:

Πίνακας 5.7 Πρόγραμμα ιδιωτικοποιήσεων 2012		
ΥΠΟΔΟΜΕΣ	ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ
Επέκταση σύμβασης και πώληση μετοχών του ΔΑΑ «Ελ. Βενιζέλος»	39 κτήρια Δημοσίου	Άδεια Κρατικών Λαχείων
Πώληση μετοχών της ΕΥΑΘ	1η ομάδα ακινήτων για ανάπτυξη	Πώληση μετοχών του ΟΠΑΠ
Πώληση μετοχών της ΕΥΔΑΠ		Πώληση ΟΔΙΕ
Πώληση ΔΕΠΑ		Πώληση ΛΑΡΚΟ
Πώληση ΔΕΣΦΑ		Πώληση ΕΑΣ
Πώληση μετοχών ΕΛΠΕ		Πώληση Καζίνο Πάρνηθας
Δικαιώματα λειτουργίας Εγνατίας Οδού		Πώληση ΕΛΤΑ
		Πώληση ΕΛΒΟ

Κατά τη διάρκεια του 2012 θα προετοιμασθούν και άλλες αποκρατικοποιήσεις οι οποίες θα ολοκληρωθούν εντός του έτους. Επίσης, θα διαμορφωθεί η στρατηγική για τη συνέχιση της αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας.

Τα προϋπολογισθέντα για το 2012 έσοδα των παραπάνω αποκρατικοποιήσεων προβλέπεται να εξελιχθούν ως εξής:

(ποσά σε εκατ. ευρώ)

Περίοδος	1 ^ο τρίμηνο	2 ^ο τρίμηνο	3 ^ο τρίμηνο	4 ^ο τρίμηνο
Ανά τρίμηνο	3.300	2.000	2.000	2.000
Σωρευτικά	3.300	5.300	7.300	9.300

Η πραγματοποίηση του προγράμματος για το 2012, όπως σχεδιάστηκε, θα εξαρτηθεί σε σημαντικό βαθμό από την πορεία της διεθνούς και ειδικότερα της ευρωπαϊκής οικονομίας, κατά κύριο λόγο, και της μακροοικονομικής κατάστασης της Ελλάδας δευτερευόντως, καθώς και από την ομαλή και έγκαιρη διευθέτηση των όποιων νομικών και άλλων θεμάτων που θα προκύψουν κατά την προετοιμασία των περιουσιακών στοιχείων για την τελική φάση της αποκρατικοποίησης. Αρνητικές εξελίξεις διεθνώς, καθώς και διευρυνόμενη ύφεση στην Ελλάδα θα έχουν σημαντικό αρνητικό αντίκτυπο στα προβλεπόμενα έσοδα.

Πίνακας 5.8 Μετοχολόγιο Ταμείου Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ) ΑΕ (αφορά μετοχές κυριότητας ΕΔ που περιλαμβάνονται στο Πρόγραμμα Αποκρατικοποιήσεων του ΜΠΔΣ 2012-2015 και μεταφέρθηκαν με απόφαση της ΔΕΑΑ στο ΤΑΙΠΕΔ ΑΕ σύμφωνα με το Ν. 3986/2011)			
ΕΙΣΗΓΜΕΝΕΣ ΣΤΟ ΧΑ			
Εταιρεία	Συνολικός αριθμός μετοχών	Αριθμός μετοχών κυριότητας ΕΔ	Ποσοστό ΕΔ
Ελληνικά Πετρέλαια ΑΕ	305.635.185	108.430.304	35,48%
ΜΗ ΕΙΣΗΓΜΕΝΕΣ ΣΤΟ ΧΑ			
Εταιρεία	Συνολικό μετοχικό κεφάλαιο (σε ευρώ)	Μετοχικό κεφάλαιο (σε ευρώ) κυριότητας ΕΔ	Ποσοστό ΕΔ επί του ΜΚ
Ελληνικό ΑΕ	1.500.000	1.500.000	100,00%
Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών ΑΕ	300.000.000	90.000.000	30,00%
ΛΑΡΚΟ ΓΜΜΑΕ	109.327.633	60.337.942	55,19%
Οργανισμός Διεξαγωγής Ιπποδρομιών Ελλάδος (ΟΔΙΕ) ΑΕ	94.512.044	94.512.044	100,00%

Πίνακας 5.9 Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου Προνομιούχες μετοχές άρθρου 1 του ν. 3723/2008	
Πιστωτικό ίδρυμα	Προνομιούχες μετοχές (σε ευρώ)
Τράπεζα Πειραιώς	370.000.000
Attica Bank	100.200.000
Alpha Bank	940.000.000
Proton Bank	80.000.000
Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο	224.960.000
EFG Eurobank	950.125.000
ΕΤΕ	350.000.000
FBB	50.000.000
Πανελλήνια Τράπεζα	28.300.000
Σύνολο	3.093.585.000

Σημείωση: Η Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος εξαγόρασε από το Δημόσιο τις προνομιούχες μετοχές που είχε εκδώσει, ονομαστικής αξίας 675 εκατ. ευρώ, καταβάλλοντας σε μετρητά το ποσό αυτό στις 18/7/2011.

Πίνακας 5.10 Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου Εισηγμένες στο ΧΑ			
Εταιρεία	Συνολικός αριθμός μετοχών	Αριθμός μετοχών κυριότητας ΕΔ	Ποσοστό ΕΔ επί του ΜΚ (%)
ΑΤΕ	1.267.622.216	1.139.602.766	89,90
ΔΕΗ	232.000.000	118.605.114	51,12
ΕΥΑΘ	36.300.000	26.868.000	74,02
ΕΥΔΑΠ	106.500.000	65.319.740	61,33
ΟΛΘ	10.080.000	7.486.194	74,27
ΟΛΠ	25.000.000	18.534.440	74,14
ΟΠΑΠ	319.000.000	108.460.468	34,00
ΟΤΕ	490.150.389	29.409.027	6,00
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ	284.465.964	96.841.396	34,04
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	956.090.482	11.793.750	1,23
ΑΤΤΙΣΑ	191.660.320	110	0,00
ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ	71.082.707	742	0,00
ΥΓΕΙΑ	163.320.183	33.660	0,02
ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	19.864.886	1.774.088	8,93
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	1.143.326.564	14.953.429	1,31
ALPHA BANK	534.269.648	3.306.202	0,62
ΚΑΕ (FOLLI FOLLIE GROUP)	32.946.875	643.887	1,95
NUTRIART ABEE	42.501.273	140.784	0,33
ΤΙΤΑΝ	77.007.158	30.464	0,04
ΠΕΤΖΕΤΑΚΙΣ ΑΕ	25.583.146	128.857	0,50
ΑΣΠΙΣ ΠΡΟΝΟΙΑ	73.366.520	6.250	0,01
ΚΕΚΡΟΨ	3.300.689	3.777	0,11
ΚΕΡΑΜΕΙΑ ΑΛΛΑΤΙΝΗ-ΑΣΤΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ	24.619.524	317.887	1,29

**Πίνακας 5.11 Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου
Μη εισηγμένες στο ΧΑ**

Εταιρεία	Συνολικό Μετοχικό κεφάλαιο σε ευρώ	Μετοχικό κεφάλαιο σε ευρώ κυριότητας του ΕΔ	Ποσοστό ΕΔ επί του ΜΚ (%)
ΑΜΥΝΤΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ			
Ελληνική Αεροπορική Βιομηχανία (ΕΑΒ) ΑΕ	909.257.640	905.652.840	99,60
Ελληνική Βιομηχανία Οχημάτων (ΕΛΒΟ) ΑΕ	61.290.000	44.487.900	72,59
Ελληνικά Αμυντικά Συστήματα (ΕΑΣ) ΑΒΕΕ	606.063.493	605.111.002	99,84
ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ			
ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ ΑΕ	2.831.019.965	2.831.019.965	100,00
Όργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών Αθήνα (ΟΑΣΑ)	2.223.200.862	2.223.200.862	100,00
Όργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδος (ΟΣΕ)	4.799.198.000	4.799.198.000	100,00
ΤΡΑΙΝΟΣΕ	213.043.400	213.043.400	100,00
ΚΤΗΜΑΤΙΚΕΣ			
Δημόσια Επιχείρηση Ανέγερσης Νοσηλευτικών Μονάδων (ΔΕΠΑΝΟΜ) ΑΕ	586.941	586.941	100,00
Εταιρεία Τουριστικής Ανάπτυξης (ΕΤΑ) ΑΕ	307.350.000	307.350.000	100,00
Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου (ΚΕΔ) ΑΕ	13.206.163	13.206.163	100,00
Όργανισμός Σχολικών Κτιρίων (ΟΣΚ) ΑΕ	264.750.137	264.750.137	100,00
Κτηματολόγιο ΑΕ	895.799.867	895.799.867	100,00
ΘΕΜΙΣ Κατασκευαστική	229.493.656	228.965.410	99,77
ΛΙΜΕΝΕΣ			
Όργανισμός Λιμένος Αλεξανδρούπολης	1.354.741	1.354.741	100,00
Όργανισμός Λιμένος Βόλου	8.192.157	8.192.157	100,00
Όργανισμός Λιμένος Ελευσίνας	895.400	895.400	100,00
Όργανισμός Λιμένος Ηγουμενίτσας	9.783.640	9.783.640	100,00
Όργανισμός Λιμένος Ηρακλείου	1.533.515	1.533.515	100,00
Όργανισμός Λιμένος Καβάλας	8.605.775	8.605.775	100,00
Όργανισμός Λιμένος Κέρκυρας	2.500.206	2.500.206	100,00
Όργανισμός Λιμένος Λαυρίου	303.051	303.051	100,00
Όργανισμός Λιμένος Πατρών	17.389.590	17.389.590	100,00
Όργανισμός Λιμένος Ραφήνας	681.409	681.409	100,00
ΔΙΑΦΟΡΕΣ			
HELEXPO ΑΕ	1.546.888	1.546.888	100,00
ΑΕ Εκμεταλλεύσεως Ακινήτων	732.099	285.519	39,00
Ανώνυμη Εταιρεία Διώρυγας Κορίνθου (ΑΕΔΙΚ)	12.019.950	12.019.950	100,00
Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης (ΔΕΘ) ΑΕ	128.088.490	128.088.490	100,00
Δημόσια Επιχείρηση Αερίου (ΔΕΠΑ) ΑΕ	991.238.046	644.304.730	65,00
Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών ΑΕ	300.000.000	75.000.000	25,00
Ελληνικός Όργανισμός Εξωτερικού Εμπορίου (ΟΠΕ) ΑΕ	623.797	424.182	68,00
Ελληνικές Αλυκές ΑΕ	6.440.418	3.554.467	55,19
Ελληνικό Φεστιβάλ ΑΕ	210.000	210.000	100,00
Ελληνικά Ταχυδρομεία (ΕΛΤΑ) ΑΕ	340.814.324	306.732.892	90,00
Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση (ΕΡΤ) ΑΕ	264.993.810	264.993.810	100,00
ΕΤΒΑ Βιομηχανικές Περιοχές (ΕΤΒΑ ΒΙΠΕ) ΑΕ	191.155.200	66.904.320	35,00
Κεντρική Αγορά Θεσσαλονίκης (ΚΑΘ) ΑΕ	18.953.760	18.953.760	100,00
Κοινωνία της Πληροφορίας ΑΕ	12.500.000	12.500.000	100,00
Όργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Υλικού (ΟΔΔΥ) ΑΕ	21.648.594	21.648.594	100,00
Όργανισμός Κεντρικής Αγοράς Αθηνών (ΟΚΑΑ) ΑΕ	38.151.360	38.151.360	100,00
Ταμείο Εθνικής Οδοποιίας (ΤΕΟ) ΑΕ	56.407.000	56.407.000	100,00
Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης (ΕΣΥΔ) ΑΕ	200.010	200.010	100,00
Ελληνικός Όργανισμός Τυποποίησης (ΕΛΟΤ) ΑΕ	4.592.816	4.592.816	100,00
Ελληνικός Όργανισμός Μικρών Μεσαίων Επιχ/σεων & Χειροτεχνίας (ΕΟΜΜΕΧ) ΑΕ	477.546.989	477.546.989	100,00
Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης (πρώην ΤΕΜΠΜΕ)	1.712.885.700	1.712.885.700	100,00
Αλεξάνδρεια Ζώνη Καινοτομίας ΑΕ	60.000	60.000	100,00
Ενοποίηση Αρχαιολογικών Χώρων και Αναπλάσεις ΑΕ	117.107.879	117.107.879	100,00
Εγνατία Οδός ΑΕ	6.450.000.000	6.450.000.000	100,00
Μονάδα Οργάνωσης Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (ΜΟΔ) ΑΕ	129.140	129.140	100,00
ΑΕ Μονάδων Υγείας	12.000.000	12.000.000	100,00
Invest in Greece (πρώην ΕΛΚΕ) ΑΕ	293.400	293.400	100,00
Εταιρεία Διαχείρισης Ειδικού Κεφαλαίου ΤΑΠ-ΟΤΕ (ΕΔΕΚΤ ΟΤΕ) ΑΕΠΕΥ	2.935.000	146.750	5,00
Ψηφιακές Ενισχύσεις ΑΕ	2.000.000	2.000.000	100,00
Ελληνική Εταιρεία Διαχείρισης Δικαιωμάτων Πνευματικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας Ελληνικού Δημοσίου ΑΕ	45.000.000	45.000.000	100,00
Διαχειριστής Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΔΕΣΜΗΕ)	293.500	149.685	51,00
Όργανισμός Ανάπτυξης Δυτικής Κρήτης (ΟΑΔΥΚ) ΑΕ	58.600	19.924	34,00

**Πίνακας 5.11 Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου
Μη εισηγμένες στο ΧΑ**

Εταιρεία	Συνολικό Μετοχικό κεφάλαιο σε ευρώ	Μετοχικό κεφάλαιο σε ευρώ κυριότητας του ΕΔ	Ποσοστό ΕΔ επί του ΜΚ (%)
ΔΗΜΟΣ ΑΕ	1.000.000	1.000.000	100,00
Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ) ΙΑΕ	2.000.000	480.000	24,00
Παρατηρητήριο Απασχόλησης Ερευνητική-Πληροφορική ΑΕ	293.470	293.470	100,00
Επαγγελματική Κατάρτιση ΑΕ	293.470	293.470	100,00
Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης (ΗΔΙΚΑ) ΑΕ	3.000.000	3.000.000	100,00
Εταιρεία Ανάπτυξης Αλιείας (ΕΤΑΝΑΛ) ΑΕ	146.500	146.500	100,00
Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου ΑΕ	205.429	205.429	100,00
Ποσειδών Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης	60.000	60.000	100,00
Αθηναϊκό Πρακτορείο Ειδήσεων – Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων (ΑΠΕ-ΜΠΕ) ΑΕ	5.653.856	5.653.856	100,00
Αγροτικός Τουρισμός και Ήπιες Μορφές Αναψυχής (ΑΓΡΟΤΗΜΑ) ΑΕ	450.000	450.000	100,00
Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας	1.500.000.000	1.500.000.000	100,00
Δημοτική Επιχείρηση Λίμνης Ιωαννίνων ΑΕ	164.736	16.474	10,00
ΚΑΙΡ Ρόδου	576.721	21.694	3,76
Εταιρείες Ομίλου Σαρακάκη (μεταφορά από χαρτοφυλάκιο ΔΕΚΑ ΑΕ):			
- Απόλλων ΑΕ Μεσιτείας Ασφαλίσεων	74.000	560	0,76
- Γενική Αυτοκινήτων ΑΕΒΕ	14.680.040	50.320	0,34
- Αφοι Σαρακάκη ΑΕΒΜΕ	30.070.790	1.160	0,004
- Σαρακάκης Λιανική ΑΕΒΕ	27.523.100	880	0,003
- ΙΑΣΩΝ ΑΒΕΕ	22.919.651	9.378	0,04
- Σαρακάκης Σέντερ ΑΕΤΕ	15.806.040	237.590	1,50
- Κτηματική και Ναυτική ΑΕ	6.814.670	221.510	3,25
Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας Ελληνικού Δημοσίου ΑΕ	30.000.000	30.000.000	100,00
ΕΠΟΠΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ			
Εταιρεία Βιομηχανικής Έρευνας & Τεχνολογικής Ανάπτυξης Μετάλλων (ΕΒΕΤΑΜ) ΑΕ	426.559	248.556	58,27
Εθνικό Δίκτυο Έρευνας και Τεχνολογίας (ΕΔΕΤ)	12.573.537	12.573.537	100,00
Εταιρεία Κεραμικών – Πυριμάχων (ΕΚΕΠΥ)	1.333.429	1.258.106	94,35
Επιστημονικό Πάρκο Πατρών (ΕΠΠ)	1.337.568	1.337.568	100,00
Εταιρεία Τεχνολογικής Ανάπτυξης Κλωστοϋφαντουργίας, Ένδυσης, Ινών (ΕΤΑΚΕΙ) ΑΕ	1.659.930	1.562.671	94,14
Εταιρεία Τεχνολογικής Ανάπτυξης Τροφίμων (ΕΤΑΤ) ΑΕ	505.000	502.475	99,50
ΥΠΟ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ			
Ολυμπιακές Αερογραμμές	130.385.000	130.385.000	100,00
Ολυμπιακή Αεροπορία Υπηρεσίες	354.946.354	354.946.354	100,00
Ελληνικά Σιδηροκράματα (ΕΛΣΙ) ΑΕ	14.007.630	5.282.277	37,71
Ελληνική Αναπτυξιακή Εταιρεία Επενδύσεων (ΕΑΕΕ) ΑΕ	26.208.640	26.208.640	100,00
ΑΓΡΟΓΗ Α.Ε.	5.870.000	5.870.000	100,00
Δημόσια Επιχείρηση Πολεοδομίας και Στέγασης (ΔΕΠΟΣ) ΑΕ	15.819.982	15.819.982	100,00
Ιχθυοκαλλιεργητικό Κέντρο Αχελώου (ΙΧΘΥΚΑ) ΑΕ	3.827.944	2.148.625	56,13
ΑΤΕ Τεχνική Πληροφορική	4.298.895	297.814	6,93
Νέα Ανώνυμη Εταιρεία Διώρυγος Κορίνθου (ΝΑΕΔΚ)	395.833	294.104	74,30